¶ Multoꝝ vocabuloꝝ equiuocoꝝ Interpretatio Magistri Johānis de Garlandia: grammatico et latini cupido. permaxime necessaria Incipit.

BIBLIOTHECA

Augustus ti/to/cesar vel mensis habeto.
Augustus tus/tui/vult diuinatio dici.
Nobile cum fiat augustus: nobile signat.
Augeo dat primum: dant gustus/auisq3 scd͂m.

¶ In superiori libro tractauit autor de synonimis: quibus sufficiēter sm̄
ordinē alphabeti tractatis. In isto scdͦ libro suo et vltio de equocatiōe
noim et vboꝝ aliarūqʒ ptiū orōnis eodē ordine (q̄ suprius ē seruatꝰ) in-
tēdit pleniꝰ edocere. ¶ In primo igit̄ agit de equocatiōe huiꝰ dictiōis
augustus: dicēs qꝫ plura sigt̄. Sed qꝛ sm̄ diuersaȝ sigtatiōnē illius. decli
natio variat̄. Docet autor primo eius declinationē: qua cognita eiꝰ si-
gnificatio facilius cognoscet̄. ¶ Ponit ergo dr̄aȝ inter augustꝰ/qd͂ est
scd͂e declinatiōis noim. ⁊ augustꝰ qd͂ est quarte declinatiōis noim: ābo
tn̄ substātiua. Et augustus ta. tū. tam prime q̄ scd͂e declinationis: et est
adiectiuū. Dicēs qꝫ hic augustꝰ ti. to. scd͂e declinatiōis: qdē fuit ipator
romanoꝝ: sic dictꝰ ab augeo es. qꝛ post victoriā obtentā ab hostibꝰ q̄s
deuicit (Anthoniū videlȝ ⁊ Cleopatrā) multipliciter auxit rēpublicam
Unde tāta prerogatiua meruit dignitatis extolliꝰ qꝫ ipse ⁊ qlibet ipator
post euȝ suo noīe censeret. Un̄ sic scribit̄. Impatori semp augusto. Uel
ideo: qꝛ qlibet impator vocat̄ augustꝰ. qꝛ rēpublicā: vel hȝ siue haberet
volūtatē augēdi. ¶ Itē augustus eiusdē declinationis scd͂e vocat̄ qdā
mensis. anglice the mounth of august. qꝛ in eo mēse augent̄ fructꝰ: vel
qꝛ in illo mēse natus fuerat ille impator. Uel qꝛ in illo mēse de hostibꝰ
triūphauit: qui mēsis ante vocabat̄ sextilis. qꝛ est sextus mēsis ab im-
bre. i. a martio. sicut septēber dicit̄ septimus ab imbre. et sic de ceteris.
¶ Hic. augustus tus. tui. quarte declinationis est quedā species diui-
natiōis. anglice a Whytchecraft. facta per augustū auiū. qn̄ aliqsꝰ pre-
dicat futura p garritū auiū. Solebant eniȝ antiquitus escam spargere
gallinis: et in gustu ⁊ acceptione illius esce solebāt capere diuinationē
qui augustus d͛r. Et tūc cōponit̄ ab hoc noīe auis is. ⁊ hic gustus tus.
anglice a taste. Un̄ augustus quasi auis gustus. ¶ Augustus ta. tū. i.
hic et hec nobilis ⁊ hoc le. Ouid. Uox p̄cor augustas ꝓ me tua molliat
aures. Et etiā tūc ꝯponit̄ ab aue et gustus: qꝛ solis nobilibꝰ licuit olim
gustare aues. ⁊ tūc ꝯparat̄ augustus stior stissimꝰ. Cōstrue. Augustus
cesar vel mensis. i. existēs. cesar vel mensis habeto. i. habeat ti. to. istas
inflectiōes ti in gtō. ⁊ to in dtō. augustus in ntō. Uel sic potest exponi.
O tu cesar. vel o tu mēsis. habeto. i. habe. augustus. i. hoc nomen augu
stus faciens ti in gtō ⁊ to in dtō. sed michi prior constructio magis plȝ.
¶ Scd͂m vsuȝ sic ꝯstrue. Augustus faciēs tus in gtō ⁊ tui in dtō: vult
dici diuinatio. i. qdā species diuinatiōis que fit per gustū auiū. Terciū
vsum sic cōstrue. Et cū augustus fiat. i. sit factū. mobile. i. adiectiuū: sic
declinat̄. augustꝰ ta. tū. signat. i. sigt̄. nobile. i. illud qd͂ hic et hec nobilis
⁊ hoc le. sigt̄. ¶ Augeo dat. ⁊c. Construe. Augeo. i. hoc verbum augeo
ges auxi augere dat primū augustū. i. augustus qn̄ idē est qd͂ impator
cesar vel mēsis. i. diriuatur de augeo. gustus/qꝫ ꝓ et/⁊ auis dant scd͂m
augustū. i. augustus qn̄ idē est qꝫ diuinatio. vel qn̄ est nomen adiectiuū.

tunc cōponitur de hoc noīe auis et gustus tus. xvi.

Aura. Aer. **Aura/fauor/splendor/flatus dicatur et aer.**

¶ Autor hic ponit equocationē in ista dictiōe hec aura re. dicēs ꝙ equiuocat ad quatuor. ¶ Aura idē est qđ fauor. vñ Lucan⁹. Totis ꝑplaribus auris īpelli. auris. i. fauorib⁹ Et aliqñ in anticlaudiano. Ꝑplari dedit⁹ aure. aure ꝑplari. i. fauori ꝑplari. et aura. i. qđ splēdor otiu. vñ Virgili⁹. Per ramos aura refulsit. et aura est flatus. vnđ Virgilius. Leuis alit flāmas grādior aura negat. Ouid. Se dimisit ī auras. ¶ Construe sic. Aura dicat fauor ꝛ splēdor. ꝛ sic de aliis. ꝛ dr aura de hic aer aeris.

Abacus. **Est abacus mensa: metrum: capitale columne.**

¶ Hic autor agit de equocatione istius dictiōis abacus. dicēs ꝙ equiuocat ad tria: qr idē est qđ mēsa marmorea sup quā antiq solebāt ꝯuiuiis et in cenis ponere cyphos argēteos ꝛ cupas aureas. Q̄ qdez ꝯuis apđ veteres fiebat de marmore: apđ modernos fit de aliis lapidib⁹ siue de lignis artificiose ꝯiunctis. ꝛ vocat anglice a cupborde. Vel abacus est mēsa sup quā geometri solebāt figuras depingere: puluere glauco vel viridi supiecto. ¶ Itē abacus est metrū. i. numeratio vel circul⁹ numerorū ꝯtinēs decē circulos. ita ꝙ vnus circulus decuplat alterū. In ꝑmo circulo est vnitas. In scđo decē. In tertio cētū. In q̄rto mille. In q̄nto decē milia. In sexto cētū milia. In septimo mille milia. In octauo decē mille milia. In nono cētū mille milia. In decimo ꝛ vltīo millesies mille milia. Et talis decuplatio vocat abacus. ꝛ deriuat de hic abax cis. penultima correpta in gtō ſm Priscianū. ꝛ interpretat decē. ¶ Itē abacus est saxū quadratū qđ sup colūnas marmoreas ponit. anglice the hedston of the pyler. ¶ Cōstrue. Abacus est mensa: et est metrum. vt supra diximus. et capitale supple saxum capitale columne.

Acus hoc. Acus hec. **Hec acus stibulum: calamistrum: fibula rome.**
Portula: ruricole stimulus: pugioqꝫ draconis.
Hoc acus est palea: sutoribus hec acus apta
Hoc aceris faciet sed acus dabit hec genitiuo.

¶ Hic autor dicit ꝙ hoc nomē acus est equocū ad plura. Deide dicit ꝙ est hec acus acus. ꝛ hoc acus aceris. ꝛ ſm istā diuersitatem generis diuersam habēt sigationē. ꝛ diuersaz declinationē. Nā hec acus ac⁹ est q̄rte declinatiōis. ꝛ est equocū ad sex. Nā idē est qđ stibiū bii. quod est qđdā vnguentū quo mulieres ꝛ meretrices solent vngere facies suas vt sic appareant illas intuentibus albiores. anglice searche. Vel vocat cesura quā apothecarii vēdunt. ¶ Et hec acus est calamistrū stri. ꝛ est quoddā instrumentū ferreū quo crines crispant. vñ versus. Illud quo crines crispant sit calamistrū. ¶ Hec acus est q̄dā parua porta rome stricta ꝛ arta nimis. vñ Euāgeliū. Difficilius est diuitem itrare regnū celorū ꝙ camelū trāsire ꝑ foramen acus. i. illi⁹ striete porte. vñ Sedulius in carmine paschali. Nāqꝫ foramē acus sicut trāsire camel⁹. Membrorū ꝑ mole neqt sic diues opima. Fertilitate tumēs tū nō possit adire Celestis regni ducentē ad limina callē. ¶ Itē hec acus us. est fibula.

anglice a nydle. et dr a suo suis ere. angl. to sowe. et est proprie illud quo sutores cõsuunt sotulares. sed hic ponit pro omni instrumẽto quo aliqd consuit: siue sit calceus. i. sotularis. siue pãnus vel vestis. ¶ Hec ac⁹ acus est stimulus rusticole. angl. a gade pryk. quo pũgũt boues q̃ nolũt trahere. ¶ Est pugio. i. stimulus drachonis. anglice a stynge of a serpẽte. vel cuiuscũqz alterius siue sit serpẽtis siue musce: dũmodo pũgit. et dr de acuo is. Un̄ hic aculeus lei. pro quodã tormẽto ad similitudinẽ acus. et etiã pro illo q̃ stimulant boues. et pro stimulo apis et cuiuslibet musce sic pũgẽtis. Un̄ ps. Tu deuicto mortis aculeo. i. tormento mortis superato. ¶ Hoc acus rc. Hic ponit dram inter hoc acus et hec acus. dicẽs q hoc acus est palea. i. purgamentũ annone. angl. chaffe. vnd Uarro. Acus substernendũ est gallinis parturientib⁹. Et hec acus est illud cũ quo suitur. a nydle. ¶ Hoc aceris rc. hic dicit q hoc ac⁹ facit aceris in gtõ. et est tertie declinationis. et hec acus facit acus in gtõ. et sic est quarte declinationis. ¶ Construe. Hoc acus est stibium. rc. hoc acus est palea. i. purgamẽtuz annone. hec acus est apta sutoribus. i. oibus q̃ suunt vel consuunt. Hoc. i. qñ acus declinat per hoc: tunc faciet aceris in gtõ hec. i. qñ declinatur per hec. tunc dabit acus in genitiuo.

Est acies belli: cultelli: visus ocelli. Acies aciei.

¶ Autor hic ponit equocationẽ hui⁹ nois hec acies ei. dicens q equocatur ad tria. Nã acies est exercitus belli. anglice the frõte or the fore warde of a batell. Et dr de acuo is. eo q armis acutis armat⁹ cat ad bellũ. vñ Staci⁹ thebaydos. Primo fratnas acies alternaqz regna. rc ¶ Acies est sũmitas vł acumen cultelli: q: acuta est. vñ Prudẽtius in psicomacia. Erea sz cocto cassa formata metallo. Tinnũ percussa refert aciẽqz retũdit. aciẽ. i. acumen gladij vel ferrũ lãcee. Et est visus oculorum Claudianus. Sustinuitqz nobilior diem. acie. i. visu. Boeci⁹ de cõso. li. i. Cuius acies lachrymis diuersa. i. visus. ¶ Construe. Acies est belli. i. exercitus. turma ala belli. et est acumen cultelli. et est visus ocelli. i. oculi.

Acer et indomitus: seuus: velox: et acerbus. Arceo.

¶ Autor hic dicit q hoc nomen acer est equiuocũ ad quattuor. Et dr hic acer. hec acris. hoc acre. de acuo is. ¶ Itẽ acer. i. indomitus. ãglice vnchastysed orvnre clemed or wylde. vñ dr. Illic erat acer achilles. i. fortis et indomitus. ¶ Acer. i. seuus a um. angl. cruel or fell. vñ dicitur Acri aio insurrexit in me. i. seuo. vel crudeli animo. Acer. i. velox. angl. swyfte. cuz dr Iste equus est acer pedib⁹. i. velox. ¶ Acer. i. acerbus. amarus. angl. bytter: vt sunt fructus imaturi. Bene dicunt poma sic imaturata sunt acria. i. acerba. Dicitur etiaz acer arbor que apd veteres in precio fuit. Inde dicta est mensa acerina. hoc est ex tali ligno.

Dicitur ala phalanx: acella: parsqz volucris. Ala ale.

Autor hic docet de equocatiõe hui⁹ nois hec ala ale. dicẽs q equocat ad tria. Nã idẽ est q phalãx militũ. i. turma vel societas militũ. q: sicut gallina pullos suos protegit alis suis. sic milites clipeis suis coopiunt et protegũt pedites ab hostib⁹. Lucan⁹. Tu discute cesaris alas. i. phalanges vel turmas militũ. Ala. i. acella. i. illa cõcauitas q̃ est sub brachio.

anglice arme hole. Horati⁹ epi. Ne forte sub ala fasciculuz portes sub ala.i.sub accella. ¶ Ala ale ē pars volucris: vt ibi. Quēadmodū galli- na congregat pullos suos sub alis. et deriuat ala ab alo alis.i.nutrire. ¶ Hec phalāx gis.i.cōmitiua societas militū turma. et pōt scribi per f siue ph. sic falāx. qr greci vbi scribūt ph. nos scribere possum⁹ f ad lati- nam declinationē. ¶ Hec accella le. hec volucris cris. me͂d. cor. semꝑ in prosa. q̄uis possit sic ꝓduci in metro. vt hic in versu.

Altus. **Est altum sublime/bonum subtile/profundum.**

Est altum longum nutritum dicimus altum.

¶ Hic docet autor q̄t significatiões hz alt⁹ a ū. dicēs ꝙ sex. Nā alt⁹ a ū. idē ꝙ hic ꝛ hec sublimis ꝛ hoc me. vñ Ouid. Jupit er alta piuria ridet a- mantū.i.deridet piuria. Et alt⁹ a ū. est bon⁹ a ū. vñ Jste hō est alte fa- me.i.bone fame. Itē alt⁹ idē est ꝙ subtilis. āglī. suttel. vt mgr ē alte scie .i.subtilis scie. ꝛ idē est qḋ ꝓfūd⁹ a ū. vt in pmo doctrinali. Stultus qui pupim sine remige ducit in altū.i.in mari. Alt⁹ a ū. est long⁹ a ū. vt iste hō est altus.i.lōgus. Et nota ꝙ dr̄a est inter altitudinē hois ꝛ lōgitudi- nē. qr altitudo hois est ip̄a densitas q̄ est inter pectus ꝛ dorsū hois. Sed lōgitudo est illa quātitas q̄ est a vertice capitis vsq ad plātam pedis. ꝛ hoc expresse inuenit in libro augu. de ciui. dei. ¶ Itē alt⁹ a ū. pōt esse pticipiū p̄teriti tpis ab hoc vbo alor aleris alt⁹ sum vel alit⁹ sum ali. ꝛ tūc idē est qḋ nutrit⁹ a ū. ꝛ s̄m illā significationē dr̄ Jste est altus in domo regis. alt⁹.i.nutrit⁹. ab alo alis venit ꝑ quacūq significatione.

Alumnus. **Est qui me nutrit: et qui nutritur alumnus.**

Hospes. **Hic qui suscipior: et qui me suscipit hospes.**

Vector. **Est etiam vector qui vehit et vehitur.**

Spolium. **Est etiam spolium spoliantis et spoliati.**

Vulnus. **Vulnus agentis erit: vulnus dic et patientis.**

¶ Autor hic docet equocationē ist⁹ dictiōis alūn⁹. q̄ equocat ad duo. qr alūn⁹ ē ille q̄ nutrit aliquē. ꝛ etiā alūn⁹ est ille q̄ nutrit. Et post istam equocationē ex incidēti cā affinitatis significatiōis loquit autor de istis dictionib⁹ hospes. vector. spoliū ꝛ vulnus ꝓpt generalē significationē quā hñt inter se. nō qr incipiāt ab ista lr̄a V. Generalis significatio inter istas dictio nes est ꝙ pñt actiue vel passiue sumi. Actiue vt alūnus est ille qui alit. Passiue vt alūn⁹ est ille q̄ alit. Hospes ē ille q̄ recipit aliquē i hospitiuz suū. ꝛ etiā est ille q̄ recipit. Vector ē portitor.i.ille q̄ vehit.i.portat aliqḋ ꝛ etiā est ille q̄ vehit.i.portat. Spoliū est illud qḋ aufert ab aliq̄ p vim. ꝛ dr̄ tā ex pte illi⁹ q̄ expoliat q̄ illi⁹ q̄ spoliat. ꝛ vuln⁹ est illi⁹ q̄ infert illḋ vel illi⁹ cui infert. Alūn⁹ ab alo lis. ui. ere. altū tu. p syncopā in supis. Vñ hic alitor oris. vl' hic altor oris. vbalia.i.nutritor. ꝛ altrix vel alitrix. Hic ꝛ hec hospes itis cōpōit de hostiū ꝛ peto is. Vñ hospes q̄si hostipe tens.i.hostiū petēs. ꝛ inde hec hospita te. ꝛ hospit⁹ a ū. qḋ cōpōit inhospit⁹ a ū.i.nō hospit⁹. Sz de his oīb⁹ nō inuenit nisi i ista significatiōe q̄ i a i q̄cūq casu sic i vtroq nūero inuenit terminare. Inuenit ḡ iste versus ꝛ ablatiua

singular(; i feminino gñe. ⁊ ntũs actũs ⁊ vetũs pl'es i neutro gñe.s.hospita. ⁊ hospita. Hic vector oris. nomẽ ṽbale. et format a p̃io supio huius ṽbi veho is. ctũ ctu. u mutata i or fit vector. ⁊ vector tũc ẽ ille q̃ vehit. Sȝ vector qñ ẽ ille q̃ vehit. tũc format a p̃io supio hu9 ṽbi vehor ris. vectũ. ũ in or fit vector. ƒm q̃dã. Sȝ si sic: tũc essent infinita ṽbalia cõsil'is sigtionis. ¶ Hoc spoliũ lii. d̃: a spolio as. aut. are. Spolia ꝓprie dñr ille res q̃ sũt arrepte ab hostib9 in fugã ꝯuersis. Itẽ spolia sũt priuatoꝝ exuuie ducũ ⁊ diuitũ. Hoc vuln9 eris. de ṽo vuls vlsi vlsũ in supino. ⁊ ẽ plaga corpis qd̃ ferro vl' fuste vl' lapide fit. q: vlit patiẽtem. vl' d̃: a vulnero: q: infert. ⁊ est. sicut dixim9. agẽtis. vt ibi. Vuln9 ab hore trahit. i. ferrũ vulnificũ. et sic ptȝ q' ponit in sigtiõe actiua. Cõstruc sic. Qui suscipior ⁊c. Ego q̃ suscipior. s. ad hospitiũ est hospes ⁊ ille qui me suscipit in hospitiũ est hospes. Ceteri versus sunt satis plani.

Antes prostrantes: trahit antes filius antes.

Antes.

¶ Autor hic põit equocationẽ i hac dictiõe antes: dicẽs q' equocat ad tria. Nã antes sũt extremitates q̃ tpe ṽno ãputãt. ã gl'. hãgynge braũches of vynes. q̃ vinitor abscidit. ⁊ declĩat in pl'i hi antes hoꝝ antiũ. itẽ antes ẽ ꝓpriũ nomẽ cuiusdã viri. ⁊ antes ẽ gtũs cas9. ⁊ declĩat hec ãte hui9 antes. d̃: huic ante. ⁊ ẽ ꝓpriũ nomẽ mulieris. ⁊ ẽ p̃ie declĩa. grecoꝝ. sicut phebe ⁊ tysbe. Cõstrue. Antes ille hõ sic vocat' ill9. i. q̃ fuit filius antes. i. ill9 mulieris trahit. i. abstrahit. antes. i. extremitates vitium.

Littera vel titulus sit apex: culmen de corona.

Apex.

¶ Autor hic docet equ ocationẽ istius dictiõis hic apes icis: dicens q' equiuocat ad q̃ttuor. Nã idẽ est q' lr̃a. ⁊ ꝓprie apices dñr ille lr̃e q̃ alte in muris ⁊ parietib9 scribũt. Sȝ q̃libet lr̃a q̃nq; d̃: apex. Vñ in euãgelio scribit. An9 apex non p̃teribit donec oĩa fiant. ¶ Itẽ apex est sũmitas angl'. hyenesse. vñ apex q̃si apes. i. a pedib9. qd̃ cui in sũmo ẽ: a pedib9 remotũ est. ⁊ apex d̃: titul9. vñ legit' in apicib9 libroꝝ. i. in titulis. Item apex est corona vel pileus q̃ gẽtiles sacerdotes vtebant. ¶ Construe. Apex sit lr̃a vel titul9. vel ꝓ vel culmen. i. sũmitas. vl' corona. i. pileus.

Aptus/conueniens/aptatus/dic et adeptus.

Aptus.

¶ Autor hic ponit eq̃uocationẽ isti9 dictiõis aptus a ũ. dicens q' equocat ad tria. Nã aptus idẽ est qd̃ ꝯueniẽs. anglice accordynge. vt iste lapis est apt9 huic opi. i. ꝯueniẽs. ⁊ idẽ est qd̃ aptat9 a um. angl'. shapen. vt ista penna nõ est apta ꝓ scriptura mea. i. aptata. ⁊ idẽ est qd̃ adept9 a um. i. acq̃sit9. vñ dicit aliq̃s. Hoc non est aptũ michi. i. acq̃situ. ⁊ aptus cõponit cũ in. ⁊ d̃: inept9 a um. cũ ad. ⁊ d̃: adept9 a um. ⁊ illud de adipiscor eris. adeptus sum. adipisci. verbũ deponẽs. Littera satis patet.

Est aries animal: signum: quoq; machina belli.

Aries.

¶ Autor hic docet quot significationes hȝ hic aries etis. penul. corre. dicẽs q' aries est aĩal. anglice a Weddur. vt ibi. Nõ sibi ſȝ reliq̃s aries sua vellera portat. ⁊ est vnũ de duodeci signis celestib9. vñ d̃: Sol ẽ in ariete. i. in toll signo qd̃ vocat aries. ⁊ est q̃dã bellica machina ꝯueniẽs ad oppugnãdũ castra obsessa. ãgl'. a yngyne. vñ luc. Hic aries act9 disp get saxa iacente. vñ arieto as. i. ꝑcutere ad murũ cũ ariete ad deiciẽdũ

cum. vñ Virg. Arietat in portis et duros obice postes. Et arietare est qñ arietes cōcurrūt cū capitibus vel aliqua alia aīalia. vel sic aries dr aīal. anglice a Weddur qr primus in ara imolat⁹ fuit. Aries dr ab ares grece qđ est virtus latine. qr inest ei virtus generādi. Littera patet.

Atrium.

Atria dic aulas eadem cimiteria dicas.
Uel loca sacrorum: dicas caput attero primi.
Uel tria: sed reliquis atrum dicatur origo.

¶ Autor hic docet equocationē isti⁹ dictiōis atriū. dicēs qđ equocat ad tria. Qr atriū idē est qđ aula. vñ scribit. Duct⁹ est iesus ī atriū pńcipis ⁊c̃. i. in aulā. ¶ Et est cimiteriū. i. loc⁹ vbi corpa mortuoꝝ sepeliunt. vel atria dr̄ loca sacroꝝ. i. tēpla. vñ Stātes erāt pedes nr̄i ī atriis tuis. ⁊c̃. i. tēplis. ¶ Deīde dicit autor qđ atriū qñ idē est qđ aula: tunc diriuat de attero ris. atteriui rere. qr sepius atterit pedib⁹ multoꝝ ambulantiū in eo. vel dr a tris qđ est ꝓpter tres portas ante introitū illi⁹: vel īclusionē triū portaꝝ: qr solēt esse tres porte añqꝫ veniret ad atriū vel palatiū regis vel pńcipis. Sed atriū qñ idē est qđ cimiteriū vel tēplū: tunc dr de ater tra. trū. i. niger a. um. qr cimiteria ⁊ tēpla solēt esse obscura de decimis sacrificioꝝ ⁊ holocaustoꝝ ibidē oblatoꝝ. ¶ Cōstrue sic. Dic atria aulas esse. ⁊ dic eadē. i. atria eē cimiteria vl̄ loca sacrorū. i. tēpla. Dicas attero. i. hoc v̄bū attero esse caput. i. originē primi. i. qñ atriū idē est qđ aula. vl̄ dicas tria. i. tris esse caput ṗmi. i. originē. Sꝫ atriū. i. ater a. um. dicat origo reliqs scꝫ sīgnationib⁹. i. qñ atriū est cimiteriū vel templum.

Autumo.

Autumo qui spero: qui credo: qui puto dico.

Autor hic dicit qđ autumo as. hꝫ tres sīgationes. Nā idē est. qđ sperare. credere. vel putare. Virgili⁹ dicit autumo as. v̄bū actiuū. i. puto as. affirmo. credo. ⁊ ꝯponit de ab ⁊ thime' grece qđ est mens/ quasi in mente habere. sed in illa ꝯpositione mutatur b in u. ¶ Construe. Dico qđ ego qui spero autumo. qui puto autumo. qui credo autumo.

Haurit.

Haurit/ consumit/ videt/ euacuat/ ferit/ audit.
Sorbet ⁊ exiccat/ extrahit atqꝫ bibit.

¶ Autor hic docet qđ hoc v̄bū haurio ris equocat ad nouē. Nā haurire. i. ꝯsumere vl̄ destruere. vt ibi. Hic plenas hauserat vrbes. hauserit. i. ꝯsūpserat vl̄ destruxerat. ⁊ idē est qđ videre. vñ Virgi. Haurit hunc oculis ignē. i. vidįet hūc ignē oculis suis. et euacuare. vt iste hausit aq̄s fontis. i. euacuauit. et est ferire vel ꝑcutere. vt hic. Hunc hausit lancea torta. i. ꝑcussit. ⁊ est idē qđ audire. vt iste haurit doctrinā magistri. i. audit. et est idē qđ sorbere. vt iste haurit scutellā olerū. i. sorbet. et idem est qđ exiccare vt lotrix haurit pānos. vel vt in hoc exēplo. ⁊ melius. Sol haurit humiditatē terre. et idem est qđ extrahere. et idem est qđ bibere vt cum dicitur. Hausit cyphum plenum vino. i. bibit.

Accipio.

Accipit ⁊ nutrit: data sumit: diripit: audit.

¶ Autor hic dicit equocationem huius verbi accipio pis. accepi. accipere. acceptū tu. in supinis. qđ est v̄buꝫ actiuū: dicens qđ equocat ur ad

quattuor. q2 idē est ꝙ nutrio tris. vt iste est alūnus q̄ accipit me a iuuē
tute. i. qui nutriuit. ¶ Et idē est qꝺ assumere. vt hic Accipiā de te q̄c
q̄d dederis michi lete. Et idē est qꝺ diripe. ⁊ inde d2 hic accipiter tris.
de accipio pis. qꝺ ē diripere. q2 diripit aues. i. rapit. Vn̄ q̄dā dixit. Ac-
cipit accipiter volucres dū diripit illas. i. rapit illas. Accipio. i. audio.
vt hic pȝ. Quas ego ꝑ terras ⁊ quātā ꝑ equora vectū Accipio quātis
iactatū nauta ꝑiculis. Quā metui ne q̄d libie tibi regna nocerēt. Item
⁊ capio pis. cepi cape. idē ē qꝺ obtinere. suadere. circūuenire. s2 Hug.

Quod facit hoc acuit acet illud quod fit acutum. Acet acuit.

¶ Autor ponit hic dr̄am inter acuit qꝺ ē tercia ꝑsona hui9 verbi acuo
is. ⁊ acet qꝺ ē tertia ꝑsona h9 verbi aceo ces (quod verbū nō ē in vsu)
quo ad p̄mas ⁊ s̄cdas ꝑsonas. q2 ꝓprie hoc verbū d2 de vino. vt hoc vi
nū acet. i. ē acidū vel acetosū. ¶ Dicit ḡ autor qꝺ illꝺ acuit qꝺ facit ali-
q̄d acutū. Sed illud acet qꝺ ē vel fit acidū. Ut cultellus meus acuit. et
vinū acet. Vn̄ vnū ad alterū etiā vt actiuū ad passiuū Itē nota ꝙ acuit
est ꝑteritū vtriusq3 verbi. s. acuo is. acui ere. ⁊ aceo ces. acui acere. Et
de aceo diriuat inchoatiuū. s. acesco acescis. i. incipere acere. vel fieri
acidū. vn̄ Horacius. Sincerū nisi vas qꝺcūq3 infūdis acescit. Acuo is.
facit acutū tu. in supinis. Sed aceo aces caret supinis.

Hec adolet signat: ardet: crescit quoq3 mactat. Adoleo.

¶ Autor hic docet quot sig̃tiōes h3 adoleo les. dicēs ꝙ tres. Nā id3
ē ꝙ cremare. vn̄ Ouid. i. p̄mo methaiū. Atq3 leues stipule dēpt' adolē t
aristis. adolent. i. cremant. Item alibi. Thura adolete focis si quos ser
uare velitis incolumes fer9. adolete. i. cremate. Et s̄m istā sig̃tiōe3 di-
cūt ꝙ adoleo caret supino. ¶ Adolere. i. crescere. Hug. Mox cū matu
ra adoleuerit etas. adoleuerit. i. creuerit. ⁊ Prudentius in psichoma-
chia. Et domus ⁊ dn̄i paribusq3 adoleuim9 ānis. i. creuim9. Et s̄m istā
sig̃tiōem adoleo facit adultū tu. in supino. vn̄ adultus. a. tum. i. cret9 ta
tum. vel maturus a. um. Ut iste homo ē adultus. ⁊ ista seges nō ē adul
ta. i. matura (anglice not ripe) ¶ Item adolere. i. mactare. vn̄ illud. De
bemusq3 diis vitulos adolere supernis. adolere. i. mactare. ¶ Cōstrue
Adolet sig̃t hec. s. ardet. crescit. q3 ꝓ ⁊ mactat. Et nota ꝙ melius esset
dicere cremat q̄ ardet. q2 ardet est verbū neutrū ⁊ absolutū. et taliter
sig̃t adoleo les. imo actiue sicut cremo as. vt adoleo ligna. vel cremo li
gna bn̄ d2; sed non bene ardeo ligna. sed dicendo ligna ardēt. ¶ Nota
hic hos versus de cōpositis ab oleo. ⁊ de sig̃tionibus eorūdē. Si iūgas
oleo sub crescit ⁊ i solitū dat. Ad cremat ⁊ crescit/ab delet/re bn̄ spirat.
Et flectit sic. Adoleo les. leui. vl' olui. olere. adultū tu vl' adolitū. in su-
pino. vn̄ Doctrinale. Etū vel ꝑ itum dicas adolere ꝑ ultū. s. in supino.
Sec oīa alia cōposita ab oleo faciūt supina in itū penultima correpta.
vel in etū penultima producta. vt redoleo les. leui. vl' redolui redoletū
vel redolitum. ¶ De adoleo d2 hec adolescentia. Et est adolescentia a
quarto decimo anno vsq3 ad vicesimū annū. ¶ Flectitur ardeo ardes
arsi ardere arsum arsu. ⁊ inde d2 arsiuerte. verbū defectiuū imperatiui
modi s̄cd̄e ꝑsone. i. auertere ignē. Itē cresco crescis creui crescere cre-
tum cretu in supinis. verbum neutrum.

Admitto.

Admittit/recipit/delinquit/laxat habenas

¶ Autor docet hic q admitto tis. hꝫ tres sigñtiões. Nā idē ē q recipe: ibi. Rogo vos vt quatenus fratrē meū in vestrā amicitiā admittatis. i. recipiatis. anglice receyue. Et ē idē q delinq̄re vel peccare. anglice to trespasse. vt in quadā orōe dr̄. Et admissa defleā: ꝛ ea postea nō admittā. admissa. i. pctā. nō admittā. i. non delinquā quā vel nō peccē vlteriꝰ.
¶ Admittere. i. laxare. āglice to slake the raynes of a brydyl. vt ibi Nō opus admisso subdere calcar equo admisso. i. laxato vel veloci. admittere equū. i. quadā velocitate vel agilitate eū vertere vel ducere. Vn̄ admissus sa. sū. i. velox. vn̄ hic admissarius rii. anglice a courser. Et cōiugatur admitto tis. admisi tere. admissū su. In supino verbū actiuū qn̄ sigt recipere. Sed in aliis sigtionibus ē neutrū. qn̄ idē est qd peccare siue laxare habenas. ꝛ cōponit de ad et mitto mittis. i. delinquo delictū liqui delictū tu. i. peccare. neutrū est. de de et linquo is. componitur.

Animaduerto.

Hoc animaduertis quod percipitur tibi mente
Ast animaduertis in eum quem verbere punis.

¶ Autor hic docet q aīaduerto tis. hꝫ duas sigtiones. Nā idē ē q mēte pcipere. Catho. Cū aīaduerterē. i. mēte pciperē. et ad aīaduertere. i. punire. pꝛ aīaq pene irroget vertit qualitas ꝛ quātitas pene in aīo iudicis. qꝛ ipse aīam ad reū puniēdū vertit. vt ppēdat qua pena sit puniēdus reus. Vn̄ aīaduersio onis. i. pene punitio. ꝛ genus oīm penarum.
¶ Nota q aīaduertere nō sumit ꝓprie ꝓ punire. sꝫ ꝓ vertere animū in aliquē quo mō debet punire illū ꝛ ē aīaduerto tis. ti. aīaduersum su actiuum. ꝛ cōponit de hic animꝰ animi. et verto tis. interposita d. Cōstrue Tu aīaduertis hoc q pcipitur mēte. Ast ꝓ ꝛ. aīaduertꝰ. s. cū aīo tuo in eū. i. ad eū. quē punis. i. vis punire. verbere. i. aliqua pena.

Aduerto.

In vi passiui notat aduertor remoueri
Si sit deponens designat spernere tunc qꝫ.
Accusatiuum poscit iungi sibi casum.

¶ Hic autor docet q aduertor eris. est equocū ad duo. nā idē est q remoueor eris. ꝛ tunc ē passiuū. et ē idē q spernere vel vilipendere. ꝛ tūc ē deponēs. vn̄ Boeciꝰ de ↄso. phie li. pmo. Eheu q surda miseros auertitur aure. ꝛ flētes oclos claudere seua negat auertit. i. vilipēdit vel. spnit. Sensꝰ q mors auertit. i. spnit necare miseros hoies. Auertor eris. qn̄ ē passiuū. auersꝰ auersū. auerti. auertēdi do. dū. auersū su. auertendus. Sed qn̄ est deponens hꝫ tria pticipia. auertēs. aversꝰ auersurus
¶ Cōstrue. Hoc verbū auertor qn̄ est in vi passiui. supple verbi. notat. i. sigt remoueri. i. remoueor. ꝛ si sit deponēs. s. vbū. designat spernere. i. qd sperno nis. qꝫ pro ꝛ tūc poscit. i. petit actm̄ casum. Ut aduertor te. i. sperno te. Sed qn̄ est passiuū ↄstruit cū ablō casu mediāte ꝓpositiōe a vel ab. vt aduertor a te. i. remoueor a te.

Afficicio.

Afficit informat: punit: cupit: hec tria signat.

¶ Hic autor docet q afficio cis. habet tres sigtiones Nā est informare

vel tingere. vt iste pānus fusco colore afficitur.i.informet. vel tingitur.
Afficere.i.punire. vt si dicā doloris magna molestia mens mea vehe-
mēter afficitur.i.turbat/punitur/vel torquetur. Et afficere idē est q̄ cu
pere. et inde diriuat hic affectus tus tui.i.cupiditas vel desideriū vo-
luntatis. ¶ Afficio declinatur afficio cis affeci affectum ctu. in supinis
verbū actiuum. ꝛ cōponitur de ad ꝛ facio facis. ¶ Construe. Hoc ver-
bum afficio cis. sig̃t hec tria: sc3 informat. punit. ꝛ cupit.

Autor agit libros: pastor pecudes: puer annos. Ago agis.
Hic facit: hic ducit: hic multos transit in annos.

¶ Hic dicit autor q̄ ago agis h3 tres sig̃atiōes. Nā agere idē est q̄ fa
cere. vt iste agit rem.i.facit. Et agere idē est q̄ ducere. angl'. to lede or
dryue. Ut pastor agit pecudes.i.ducit vel sequit. ꝛ ꝯponit de abigo gis
egi. ere.i.abducere. furari. fugare. segare. vn̄ hic abigeus gis.i. fur armē
toꝝ ꝛ pecoꝝ. Et abigeus gei.i.abactor. dispsor. vel furator pecoꝝ. ¶ Itē
agere pōit ꝓ trāsigere. vt hic nos ānos agim⁹: ad fata quisq3 vēim⁹. agi
m⁹.i.trāsigim⁹. Cōstrue. Autor vl' actor agit.i.facit libros. pastor agit.i.
ducit pecudes. puer agit.i.trāsigit ānos. vel agit ānos.i.trāsit in ānos.

Gratus agit grates: agitur tua res: agit actor. Ago grates.

¶ Item agere idē est qḋ soluere: sed nisi in tali locutiōe. Pro oībus
beneficiis nobis a vr̄is de bonitate vr̄a gratāter impēsis: vobis grates
agimus multiformes. ¶ Itē agit in passiua significatione reperit pro
tangit vel pro dubio stat. Ut apḋ Horatiū in ep̄lis. Nā tua res agit: pa
ries cū ꝓxim⁹ ardet. Et eūdē v̄suz ponit alanus in anticlaudiano suo.
Et agere.i.simpliciter facere. vt iste egit domū.i.fecit. vt agit.i.facit do
mū. Un̄ hic actor hec actrix.i.factor vl' factrix. ¶ Cōstrue. Grat⁹.i.gra
tus hō agit.i.soluit. vel reddit grates.s. ꝓ bn̄ficio accepto. tua res.i.vti
litas agit.i.tangit. ꝛ actor.i.aliq̄s factor agit.i.facit qḋ sibi placuerit.

Denotat allego causor: confirmo: iuuoq3. Allego.

¶ Autor hic docet equocationē istius verbi allego as. cui⁹ media pro
ducitur. dicens q̄ equocatur ad tria. Nam allegare est causari. anglice
to plede. vt iste allegat pro me.i.causatur. Et allegare est confirmare.
anglice to cōferme. vt iste allegat l'ras meas.i.ꝯfirmat. ꝛ est idē qḋ iu-
uare. anglice to helpe. vt allegabo necessitatē tuā.i.iuuabo. Et est acti
uum pme. et cōponit de ad ꝛ lego as. et lego as idem est qḋ mittere.
vt rex legauit nūcios in faciem. et legare est aliq̄d in testamento alicui
relinquere. vn̄ in testamentis scribitur. Lego talem librum tali ecclesie
versus. Qui mittit legat: moriēs sua munera legat. Causor aris. v̄buz
deponēs. Iuuo as. ui. are. iutū. tu. in supinis. vn̄ verbalia. hic iutor oris.
hec iutrix cis. ¶ Construe. Hoc verbū allego gas. denotat.i.sig̃t ista.s.
causor aris. cōfirmo as. ꝙ pro ꝛ iuuo as. iuui. iuuare.

Ambio dum cupio: sic dicitur ambio lustro. Ambio.
Ambito sic circuitus nota sicq3 cupido.
Ambitus est nomen: ambitus participale.

¶ Hic dicit autor q ambio bis. biui. bire. equiuocatur ad duo. Naz idē est q cupere. τ ꝓprie honores. vt hic A multis ambit honor. qbus ille negat. Ambit. i. cupit. Itē ambire. i. lustrare qd idē ē q circuire (anglice to go.) vt hic ābim⁹ ecclias quas adim⁹. ambim⁹. i. circuim⁹. ¶ Itē in scdo versu dicit autor q ābitio quod descēdit ab ambio ē equocū. nā idē ē qd circuit⁹. τ idē est qd cupido. i. cupiditas honoris. ¶ Itē in tertio versu ponit autor dr̄am inter hic ambitus tus. tui. nomē (cui⁹ media corripit) τ ambitus ta. tū. (cui⁹ media ꝓducitur dicens q ambitus nomē. cui⁹ media corripit: idē est qd cupiditas. vel idem qd circuitus tus. tui. et ambitus ta. tū cuius media ꝓducit. est pticipiū pteriti tpis hui⁹ verbi ambior ambiris. τ ē idē qd cupidus ta. tū. vel circuitus tatuz. ¶ Cōstrue. ego ābio dū cupio. hoc verbū ābio dr̄ idē qd lustro as aui are. i. circuire. Hoc nomē ābitio idē ē qd nota. i. signū circuit⁹. i. isti⁹ dictionis circuit⁹. q ꝓ τ. τ ambitio sit idē quod cupido. i. cupiditas honoris. Ambitus tus tui (cuius media corripit) est nomē. i. talis ps orationis. τ ambitus (cuius media producitur) est participium: id est illa pars orationis que dicitur participium.

Arceo.

Arcet qui remouet et cogere dicitur arcet
Ast acuens arcet/ vnde hic arconius exit.

¶ Hic docet autor q arceo ces. hz duas sigītiones. Nā arcere est idez qd remouere. vn̄ Virg. Quis te nr̄is āplexub⁹ arcet. i. remouet. ¶ Et idē ē q cogere. vt apud. Staciū. Arcebāt egrū lachrymis τ multa gemente. ¶ Itē dicit autor q Arconius coīi. masculini gn̄is deriuat ab arceo ces. τ tūc videtur q arceo ē idē qd acuo is. q: Arconius ē acut⁹ in superiori parte. Sed meli⁹ dicitur de arceo ces. τ hic conus ni (anglice a creest. quod ē sūmitas. q: arcetur. i. arctat i cono. i. in sūmitate. Vel dr̄ de acuo is. q: acut⁹ ē in sūmitate. τ ē arconius cumelus bladi vl̄ feni. cū post mess̄ē nouiter cōgregatur in aruo. āglice a cocke of hay. vn̄ arconizo zas. anglice to mowe. ¶ Construe. Ille arcet qui remouet. τ hoc verbū arcet dr̄ cogere. i. idē qd cogo gis. τ arceo ces. cui. cere. ctuz arctu. in supinis. verbū actiuū. ac pro τ. τ arcens est idē qd acuens. vn̄ hic arconius nii. i. diriuatur.

Arcus.

Arcus volta synus: sic est semicirculus iris.

¶ Hic autor docet q hec dictio arcus equocatur ad quattuor. Nā idē ē q synus. volta fornix siue curuatura volte. anglice a voute. Nota synus ē portus curuatus vl̄ curuū litus maris. āglice a crokynge of the water. Arcus ē semicirculus. i. medi⁹ circulus τ ꝓ ea causa arc⁹ vocatur illa arma qbus vtimur ad sagittādū. āglice a bowe. q: fit ad modum semicirculi. τ dr̄ de arceo arces. q: arcet hostes nr̄os a nobis. i. remouet. ¶ Arcus dicitur iris, videlicet ille semicirculus q apparet in firmamento tēpore pluuioso. anglice a reynbowe. vn̄ genesis. Ponaz arcū meū in nubibus celi. i. iridē. Et est iris repcussio radioꝝ solis ad nubē. ¶ Cōstrue Arc⁹ ē volta. synus. hic arc⁹ cus. cui. τ ē Iris declinatur sic. Nrō hic iris. gtō huius iris vel iridis. dtō huic iri vel iridi.

Arcitenens.

Arcitenens arcum simul arcitentes tenet arcem

Primatumq; tenens dicitur architenens. Architenēs.

¶ Autor hic docet q̄ hec dictio arcitenens hȝ duas significatiōes. Nā
pōt cōponi de hic arcus us.ui. ꝛ teneo es. quasi tenens arcū. anglice an
archer. ¶ Arcitenens pōt cōponi de hec arx arcis .i. turris. ꝛ teneo es.
quasi tenēs arcē. Et est aliq̄s morās in turri. vel q̄ tenet ꝛ defendit tur-
rim. ¶ Deinde dicit q̄ architenēs scriptū ꝑ aspirationē. ꝛ tūc cōponitur
de archos grece qd̄ est principatus latine. vn̄ architenēs quasi tenens
principatū inter aliquos. Hic et hec arcitenēs .i. arcem vel arcū tenēs.
Hic ꝛ hec architenēs: scȝ pimatū. Hec arx arcis .i. turris. Hic pimat⁹
tus .i. pncipatus tus. dominatus tus. vel magistratus tus.

Articulus color est: membrum breue: dictio greca. Articulus.
Articulus numerus: per denos multiplicatus.
Momentum dic articulus: pressuraq; punctus.
Est manuum digitus: articulusq; pedum.

¶ Autor docet hic equocationē istius dictionis hic articulus li. dicens
q̄ equocat ad septē. Nā articulus est quidā color rhetoricus. s. qn̄ plu-
res dictiones simul veniūt in vna orone. et q̄libet eaꝝ punctaꝝ pfert.
Ut hic armis classe cibo diues male castra petisti. Solus inermis inops
inglorius inde redisti. Ferro peste fame consumptus eo ꝛ perijsti. Uel
vt hic. Clericus est letus psallens ꝓbus et redditus. Rusticus est vilis
tegmine pelle pilis. ¶ Articulus est membruȝ breue pedis. āgl'a too.
digitus ꝓprie manuū. Et est idē q̄ pars greca .i. pars oronis apd̄ gre-
cos: solā relationē faciēs siue significās. Sed hanc partem oronis nos
latini non habemus: sed loco huius habemus ꝓnoīa articularia: scȝ hic
hec hoc. Sicut eni nos discernimus genera ꝛ numeros per ista ꝓnoīa
articularia. sic ꝛ illi⁹ per illā partē oronis. qui articulus vocabat. cogno-
scunt genera ꝛ numeros suos. et scribit articulus masculini gn̄is apud
grecos talibus figuris. τοῦ. ꝛ sonat tu. Item articulus est numer⁹ mul-
tiplicatus per decem. ¶ Nota q̄ numeroꝝ alius est digitus: alius arti
culus/alius cōpositus. Digitus est oīs numerus qui est inter vnum et
nouem inclusiue. vt hic. i.ii.iii.iiii.v.vi.vii.viii.ix. Unde vnū est digitus
duo est digitus. tres est digitus. quatuor/digitus. ꝛ sic de singulis vsq;
ad nouem. et nouem est digitus. ¶ Articulus est ꝓximus numer⁹ isti
vltimo digito: scȝ nouem. ꝛ dr̄ denarius. qī decem immediate post nouē
sunt. Et nō tm̄ ille denarius est articulus: sed oīs numerus per decem
multiplicatus. vt denarius numerus multiplicatus facit viginti. et ille
vicenarius numerus est articulus. ꝛ numerus denarius triplicatus fa
cit triginta. et ille trigesim⁹ numerus est articulus. ꝛ sic oīs per decem
numeratus est articulus. vt viginti. trigita. quadragita. ꝛc̄. centū. mille
et vsq; in infinitū. Itē articulus est idem qd̄ momentū. vt ibi. Tēporis
articulo successit gr̄a sceptro. articulo .i. momento. ¶ Et idem est quod
pressura. vt hic. Articulos acres passi sumus. ¶ Et idē est qd̄ punctus.
vt hic. Illius amicitiā preciosam existimo qui michi nūq̄ in necessitat'
articulo renuit subuenire. ꝛ vt hic. Iste homo est in articulo mort' .i. in

puncto mortis. In illo vltimo versu ponit autor differentiā inter articulum ⁊ digitū. dicēs q̄ digitus est manuū .i. breue membrū man⁹. angl. a fynger. et articulus est ꝓprie digitus pedis. anglice a too.

Arguere:

Arguit ista facit: prohibet: probat: et reprehendit.

¶ Autor hic dicit q̄ hoc verbū arguo is. equiuocat ad tria. Nā idē est qđ ꝓhibere. vt arguo te ne maleficos imiteris. Virgi. Meqꝫ timoris argue. et idē est q̄ ꝓbare. vt iste bene arguit .i. ꝓbat. et est idē q̄ reprehendere. vt Dñe ne in furore tuo arguas me .i. reprehendas. ⁊ cōiugat arguo is. gui. ere. argutū tu. vbū actiuū. ⁊ cōponit cū re interposita d. et dr̄ redarguo is. ⁊ cū con deposita n et dr̄ coarguo is. ¶ Cōstrue. Hoc vbuꝫ arguo facit .i. sigt ista .s. ꝓhibere. ꝓbare. et reprehendere.

Argutus.

Argutum breue: cōiunctum: subtile: profundum.

¶ Autor docet hic equiuocationē istius dictionis argutus a um. dicēs q̄ equiuocat ad quatuor. Nā est idem q̄ hic et hec breuis ⁊ hoc breue Ouidius. Corpus arguti surgit pigmeus. ⁊c. Et sunt pigmei ppl'i non habētes in lōgitudine vnū cubitū vel pedē. et viuūt nisi ꝑ septē annos qꝛ in tertio anno gignūt et pariūt. in septimo anno senescūt. hi pugnāt cū grui⁹ oī anno ⁊ sepe superātur. de his loquit Juuenalis. ibi. Cohors tota pede non est altior vno. Argutū .i. cōiunctū. ibi. Arguataqꝫ lamina ferri. et est subtile. Horati⁹. Cōmin⁹ argut⁹ verat fur. Argut⁹ .i. sonorus a um. angl. Welsoundynge. vñ Virg. in bucco. Forte sub arguta cōsiderat ilice daphnis. ¶ Cōstrue. Argutū est breue. ⁊c. Et est nomen cōparabile. Argutus argutior argutissimus. ⁊ mobile. ⁊c.

Argumētū.

Hystoriam/inuentū/specimen notat argumētum.

¶ Autor docet hic q̄ argumentū ti. equiuocatur ad tria. Primo .i. hystoria. vñ Ouidi⁹. Est argumētū ista poeta tui .i. hystorie tue. ⁊ est iuentū. vñ Hoc est argumentū meū .i. inuentū meum. ¶ Item est specimen .i. ꝓbatio. vt Habitus monachi est argumētum sue religionis .i. ꝓbatio. Nota iste vsus est spōdaycus. nam quintus pes est spōdeus. ¶ Construe. Hoc nomen argumētum notat .i. significat hystoriam. specimen. inuentum. ⁊ dr̄ de arguo is. et specimen dr̄ pulchritudo. signuꝫ. imago. noticia. experimentum. a specio cis. sine vsu.

Ardea:

Ardea nomen auis: et nomen dicitur vrbis.

¶ Hic autor dicit quot significationes hꝫ hec ardea dee. dicēs q̄ duas Nam est auis quedā. anglice a heron. et dr̄ de arduus ardua arduū .i. altus alta altum. quia petit alta volando. et est quedam ciuitas que in arduo loco sita est.

Assideo.

Assidet indulget: iuxta sedet assimulatur.

¶ De equiuocatiōe istius verbi assideo es. autor dicit q̄ equiuocatur ad tria. Nam idem est q̄ indulgere. vt iste assidet doctrine .i. indulget. et est idem q̄ iuxta sedere. vt assideas michi .i. iuxta me sedeas. Inde hic assessor oris. et dr̄ assessores qui iuxta iudices sedent: vt consilium prebeant illis in causis ⁊ in iudiciis terminandis. et est idem q̄ assimilari. āgl. to lykyn. Ut iste assidet insano .i. assimilat furioso. ¶ Cōstrue.

hoc vbũ assidet indulget. &c. et piugat. Assideo es edi dere. assessũ su: in supinis. & est neutrum. et ɔponit de ad. et sedeo es.

Dicitur assiduus diues: sic et studiosus. Assiduus.
As assis primum dabit: assideo qz secundum.

¶ Hic autor dicit equiuocationẽ istius dictionis assiduus a um. dicens q equiuocatur ad duo. Primo. i. diues. & tũc deriuatur ab hoc nõie as assis. i. obulus. qz ex ɔgregatione assiũ. i. obuloꝝ efficitur quis diues. & est idem q studiosus a um. & tunc dr de assideo es. i. indulgere. vt superius dr. ¶ Construe. Assiduus dicitur diues. et sic dr studiosus. As faciens assis in gtõ dabit primũ. i. assiduus. qñ idem est q diues. qz ꝯ et. et assideo es. dabit scõm. i. assiduus qñ est studiosus.

Asserit affirmat: coniungit: liberat atqz. Assero.
Uendicat asserere dicitur equiuoce.

¶ Autor hic dicit quot significationes habet assero ris. dicens q qnqz Nam idem est q affirmare. vt assero dictũ vestrũ. i. affirmo. et est idem q coniungere. vt ibi. Asser asseri asserit. i. ɔiungitur. vel sic. Tabula tabule coniungit. et est idem q liberare. Lucanus. Asserit vrbes sola fames. i. liberat vel euacuat. et est vendicare. vñ Ouid. metha. Nec laudes asserere nostras. asserere. i. vendicare. anglice to chalenge. ¶ Construe. Asserit. hoc verbum faciens asserere in infinitiuo. dr equiuoce. i. equa voce. affirmat. &c. et cõiugatur Assero ris rui. assertũ tu in supino verbum actiuum. de ad et sero componitur.

Cum nõ sit nomen alias: geminum trahit omen. Alias.
Temporis atqz loci: datur huic communio voci.

¶ Hic autor ponit equocationẽ hui⁹ aduerbij alias. dicens q est aliqñ aduerbiũ tpis. vt faciã hoc alias. i. in alio tpe. & aliqñ est aduerbiũ loci vt loquor tecũ alias. i. in alio loco. ¶ Construe. Cũ alias. ista dictio. nõ sit nomen sed aduerbiũ. trahit geminũ omen. i. habet duas sĩgationes. cõmunio. i. cõis significatio tpis & loci. datur huic voci alias.

Nominis: aduerbij: verbi sensum tenet amen. Amen.

¶ Autor hic docet q hec dictio amen est equiuocum. Qz aliqñ stat nominaliter. vt ego sum amen. i. veritas via et vita. Aliqñ aduerbialiter. vt amen dico vobis. i. vere. aduerbiũ affirmandi. et aliqñ verbaliter. vt sicut qñ respõdem⁹ presbytero oranti. Amen. i. fiat sicut orasti. ¶ Amen ſm Hug. i. vere fideliter vel sic fiat. et cõponitur ab a qđ est sine & mene. i. defectus. vnde amen quasi sine defectu. et est hebreũ & nõ latinũ. ¶ Construe. Hec dictio amen tenet. i. habet sensum. i. sĩgationem nois aduerbij. verbi. &c. vt ptz in exemplis.

Baccha lapis car⁹/fruct⁹ bachiqz sacerdos. Baccha.

¶ Finita illa pte in q auctor tractauit de dictiõib⁹ equiuocis incipientib⁹ ab A littera. Hic intẽdit tractare de dictionibus equocis a B lra incipiẽtib⁹. Et primo ponit equocationez in ista dictione hec baccha che. dicẽs q equocat ad tria. Nã baccha est qdaz

lapis preciosus. Unde in auiano. Quis preciū nitido cortice baccha daret. ¶ Item baccha est fructus oliue vel lauri. Et quādoq ponit̄ p quolibet fructu: et precipue arborū siluestrium. Et baccha est sacerdotissa bacchi vel mulier que leuiter debriatur. Bacchus vocatur deus vini. et quādoq ponitur p ipso vino. ¶ Cōstrue sic. Baccha est lapis carus. et est fruct⁹. s. oliue vel lauri. q3 p et. et est sacerdos. i. sacerdotissa bacchi. et tūc baccha scribitur cum vno c. et diriuatur de hic bachus bachi.

Bidens. **Marra bidens: ouis est bidēs: venit inde bidētal.**
Deus et bis primi: bis et annus origo secundi.

¶ Autor hic docet equiuocationē isti⁹ dictiōis hic bidēs tis. dicēs q equiuocat ad duo. Nā ē idē est q marra. anglice a mattok. vn̄ Virg. Semib⁹ positis superest deducere terrā. Sepi⁹ ad capita duros agitare bidētes. et tūc cōponit̄ de bis et hic dens tis. q̄si hn̄s binos dentes. vnū acutum et aliū min⁹ acutū vel latū. ¶ Et bidēs est idem q̄d hec ouis ouis. et tunc cōpōit̄ de bis et hic ānus ni. q̄si hn̄s binos annos in etate. q̄r p̄prie ouis duorū annorū d̄r bidēs. vel q̄r bis in anno ducebant oues ad sacrificiū apd̄ antiq̄s. vel q̄r hz binos dētes ceteris altiores. Vn̄ hoc bidētal penul. pdu. i. talis loc⁹ vbi fulmen cadit. sic dict⁹ a bidētibus ibi sacrificatis. vel est aliq̄d fulmine pcussū. vn̄ Persi⁹. Triste iacet lucis euitādūq bidētal. ¶ Cōstrue. Bidēs est marra. q3 p et. et bidēs ē ouis. bidētal venit inde. i. de bidēs q̄n est ouis. dens et bis sunt origo primi. i. bidēs q̄n est marra. Sed bis et annus sunt origo scd̄i. q̄d bidens est ouis.

Bostar. **Bostar erit nomen proprium: stabulū quoq3 bostar.**
Bostaris facit hoc genitiuo: bostaris ille.
Bostariq3 boues: bostaris esse solent.

¶ Autor docet hic equiuocationē istius dictiōis bostar. dicens q equiuocat ad duo. q̄r bostar ponit̄ p p̄prio noīe cuiusdā viri. Et bostar est stabulū boum. ¶ Deinde d̄r q bostar q̄n est stabulū est neutri gn̄is. et facit gtīn bostaris media pdu. Et q̄n est p̄priū nomen facit gtīn bostaris media corre. Et q̄n est p̄priū nomen est masculini gn̄is et declinat̄ sic Nt̄ō hic bostar. gt̄ō hui⁹ bostaris. dt̄ō huic bostari. act̄ō hūc bostarem. vct̄ō o bostar. ablt̄ō ab hoc bostare. in oīb⁹ casib⁹ media corri. et est primitiū. et a nullo diriuat̄. sed bostar pro loco vbi boues stant. anglice an ox stable. et declinat̄ sic. Nt̄ō hoc bostar. gt̄ō hui⁹ bostaris. dt̄ō huic bostari. act̄ō hoc bostar. vct̄ō o bostar. ablt̄ō ab hoc bostare. in oībus casibus media pdu. et cōpōnit̄ de bos et sto stas. ¶ Cōstrue. Hoc nomen bostar erit p̄priū nomen viri. quoq3 p et. et bostar erit stabulū. i. boum bostaris. et̄c. i. hoc bostar bostaris media pdu. et neutri generis est stabulum boum. Et q̄n est p̄priū nomen declinat̄ per hic et corripit mediā. ¶ In bostare. et̄c. Sed illa lr̄a est corrupta et falsa. q̄r bostar q̄n est neutri gn̄is facit ablt̄m in i tm̄. vt nt̄ō hoc bostar. ablt̄ō ab hoc bostari. Et oē nomē neutri generis terminās in ar in nt̄ō. facit ablt̄m in i tm̄. vt hoc lacunar. ablt̄ō ab hoc lacunari. hoc laquear. ablt̄ō ab hoc laqueari.

Bubo. **Est bubo volucris: est morbus bubo sub ano.**

¶ Autor hic docet q bubo hȝ duas sigtiones. Nā bubo ē qdā auis. ꝛ nomē suū hȝ a sono vocis. anglice an owle. vñ ouidi⁹. Funere⁹ bubo letali carmie fecit. Et volat in nocte. Cui⁹ clamor vel cantus desolatione pnosticat ciuitatis. Itē bubo est quidā morb⁹ in culo. i. in ano. anglice fyncheo. Et q patiunt hūc morbū nō pñt bñ sedere. Construe Bubo ē volucris. ꝛ bubo est morb⁹ sub ano. i. sub culo. Et declinat hic bubo gtō huius bubonis media pducta. p vtraqȝ sigtōe. hec volucris hic anus ani. hic culus culi

Bulla timor laticū: pueri nola· gēma sigillum. Bulla.

¶ Autor ponit hic equiuocationē istius dictōis hec bulla bulle: dicēs q equocat ad quattuor. Nā bulla est ipa iflatio vel tumor laticū. i. aquarū. anglice a bollynge or ablowre. Et bulla est nola pueri cū qua solēt oueri ludere. anglice a lytyll bell. Et bulla ē quidā lapis pciosꝰ. et bulla dr sigillū pape vel littera papalis signata cum sigillo pape.

Bucula bos parua: galee quoqȝ buccula gemma
Buccula bucca breuis: pars zone buccula pluris. Buccula.

¶ Istis versib⁹ ponit equocano istius dictionis hec buccula le. q buccula hȝ sex sigtiōes. Nā idē est q parua bos. ꝛ tūc dr de hic ꝛ hec bos bouis. ꝛ tūc scribit nisi cū vno c. Itē buccula ē vmbo scuti vel qdaȝ ps galee. i. crista. vñ iuuenalis Est fracta de casside buccula pēdēs Et buccula ē gēma. i. lapis pciosus. et buccula est dim̄ de hec bucca ce. i. pua bucca. a lytyl cheke. Et buccula ē pars zone in cingulo. q alio noīe dr pluscula. āglice a buckyll. Cōstrue. Buccula est pua bos. ágl. a heefer ꝛ buccula ē ps galee. vȝ crista vl con⁹. ꝛ buccula ē ps zone. i. cingili zone dico pluris pcii respectu bucculæ. Et nota q buccula p boue scribitur cū vno c. sȝ in reliqs sigtiōibus cū duplice. cc. vt sic buccula.

Cauponis caupona uxor: caupona taberna
Nō capo cauponē cōdit: sed caupo caponem Caupo.

¶ Finito capitulo in quo tractauit autor de equocis incipientib⁹ a B lra. Hic in tēdit agere de illis q icipiūt a C lra. Et pmo de isto noīe caupona. dicēs q equocat ad duo. nā caupona idē est q vxor cauponis. q alio noīe dr tabernarius. a bernic. crustarius. vel ganeo. Item hec caupona ne⁹ ē taberna. ꝛ deriuat de capio pis. cepi capere ¶ Cōstrue caupona ē vxor cauponis. i. tabernarū

Cautum puisum: cautū signat quoqȝ firmum. Cautus

¶ Autor hic dicit q cautus ta. tum. habet duas sigtiones. Nam ideȝ est q prouisus sa. sum: anglice Wyse or Ware. vñ dr cautū est in iure. i. prouisum: et idem est q firmus firma. firmum. anglice stedfaste. vt hic Hoc habeo ex ratione firma. Et diriuatur a caueo ues. ui. quod habet cautum tu. in supino. ¶ Construe. Cautum significat prouisum: quoqȝ p ꝛ. ꝛ cautum significat firmum.

Quo latro signatur dic cauteriū quoqȝ ferrum.
Cauterium rursum quod ferro linquitur vstum. Cauterium.

¶ Hic autor docet equocatōez istiꝰ dictionis cauteriū rū. dicens ꝙ hꝫ duas significationes. Nā cauteriū est illud ferrū quo latrones dānati antiq̄tus vrebātur in facie. vt eorū mala volūtas refrenaret. anglice a merkynge yren or a prynte. ¶ Itē cauteriū ē illa vstura q̄ in facie vl' i alio mēbro hoīs vel alteriꝰ aīalis post caut[er]ióez .i. vsturā relinq̄tur. Et p̄ter istas significationes cauteriū ē īstrumētū medicoꝝ quo vsturas faciūt infirmis. ¶ Cauteriū est ferrū quo pastores signant oues suas ꝛ pecudes vel equos ꝛ hmōi. Et dī cauteriū (sm Isidorū) eo ꝙ caute vrat vel eo ꝙ caute vratur. Et dī de cautus ta. tū. ¶ Cōstrue. O lector tu dic. cauteriū fore ferrū quo latro signat. ꝛ dic rursū .i. iterū cauteriū esse illud qđ linquit .i. relinquitur vstum .i. crematum. ferro .i. cauterio.

Cauea. Clauduntur cauea: scrobs: casa: carcer et ara.

¶ Autor hic docet equocationē hꝰ dictōis hec cauea uee. dicēs ꝙ eq̄uocat ad q̄ttuor. Nā idē est ꝙ casa .i. castata. āglice a cage. vñ Quāuis sint cause cauea pandione nate. Nunc ad syluas quoqꝫ redire suas. Caueā est ibi idē qđ casa a caue. ¶ Et cauea ē idē ꝙ carcer. vt ibi in theodolo. In caueā missū nō attigit irā leonū. in caueā .i. carcerē Et cauea idē est qđ ara .i. domꝰ porcoꝝ. āglice a swyne stie. Aliq̄ libri hn̄t istū versū. Claudit cauea scrobs ꝛ casa carcer araqꝫ vl' carcer ꝛ ara. Et vtraqꝫ lra ē corrupta. Prima lra est corrupta. q: ara; ex quo ē neūs corripit vltimā syllabā; ꝛ deberet ꝓduci illa syllaba si versꝰ eēt fidelis. Itē scđa lra est falsa. q̄ iā ista. carcer ꝛ ara. q: tūc cauea eēt idez qđ ara. cuiꝰ prima ꝓducit. Et tūc esset illud qđ altare. ꝛ hoc nō est verū. Vñ nota hic dr̄az inter ara. cuiꝰ pria ꝓducit. ꝛ ara (cuiꝰ pria corripit) Ara cuiꝰ pria corripit. Ara cuiꝰ prior ꝓducit ē idē qđ altare. Vꝰ. Porcū nutrit ara. gētilis eū necat ara. ¶ Cōstrue Ara .i. domꝰ porcoꝝ. nutrit. porcū ꝛ gētiles necat .i. occidit eū .i. porcū ad sacrificādū ara .i. in altari gētiles. ¶ Construe versū sic: .i. Scrobs casa. carcer. ara. significationes istoꝝ quattuor noīz claudūtur in hoc noīe hec cauea .i. qđ cauea signat illđ qđ quodlibet istorū noīm signat. Et est versꝰ penthameter .i. de quinqꝫ pedibus.

Calix. Uas oleris: vini qꝫ calix: est nota mortis.

¶ Autor docet hic quot significatōes hꝫ calix icis. dicēs ꝙ hꝫ tres. significationes Est eñ vas olerū siue aliarū verū. anglice a dych. vñ Ouidius. Stant calices. ꝛ dis qꝫ fabas. olus alter hēbat. Itē calix ē vas vinarū vel vini anglice a cuppe or a pece. vñ Oraciꝰ. Fecūdi calices quē nō fecere disertū. ¶ Itē calix est nota mortis .i. signū mortis .i. mortis passio. Vñ in euāgelio Pater mi si fieri pōt trāseat a me calix iste .i. ista passio mortꝰ quā passurꝰ sū. ¶ Itē calix dī illud vas in quo p̄sbyter sacrificat i' altari. Calix de caleo es. Solebāt antiqui calidā potionē ꝛ frigidā in calice comiscere. ꝛ dī de calon grece qđ est lignū latīe. q: olim calices fiebāt de ligno in primitiua ecclesia. vñ Iohēs bolch dicit. Nūc aut sunt aurei calices ꝛ ligni sacerdotes. ¶ Cōstrue. Calix ē vas oleris. ꝛ vas vini et est nota .i. signū mortis .i. passio mortis

Calx. Pars pedis est hic calx: lapis vstus dicitur hec calx

¶ Autor docet hic calx hꝫ duas significatiōes. Nā est quedā pars pedis .i.

talus. ꝯglice a hele. ⁊ tūc ē masculini generis. Et calx ē lapis vstus de quo fit cemētum. ⁊ tūc est fe. gñis. Itē nota ꝙ calx pōt poni ꝓ fine cuiuslibet rei. vt in calce libri. i. in fine libri. Et calx cis. vī. hic callus li. duricies manuū vel pedū. ¶ Cōstrue. Hic calx cis. est pars pedis. i. talus sed hec calx cis. vī lapis vstus. i. crematus. Itē nota hic ꝙ Virgilius posuit calx fe. gñis ꝓ illa parte pedis. vbi dicit. Compedēq; pedē ferrata calce fatigat.

Calculus est ratio: numerus: sententia carbo. — Calculus.

Calculus est pondus: minimus lapis ensis acutus

Libro papie si vis exempla require.

¶ Autor docet hic ꝙ hic calculus hꝫ septē sigñtiões. Nā hic calculus li est idem ē qđ ratio. et ē idē qđ numerus vł cōputatio. q: antiq̄ ꝑ paruos lapides (q̄ ⁊ calculi dñr) tenentes in manibus ꝯputauerūt. Vñ calculo las. verbū actiū. i. numerare. ¶ Itē calculus ē sentētia diffinitiua. Vñ vī in iure. Nō ē dandus calculus parte absente. i. sentētia. ⁊ alibi vī. Nō ꝓhibet calculus rōnis. i. sētentia. ¶ Itē calculus ē idē qđ carbo. Vñ in Isaia scribit. Sūpto calculo de altari tetigit labia mea. sumpto calculo. i. carbone. Et calculus ē quoddaꝫ pōdus. s. minima pars pōderis. ⁊ ē quarta pars oboli. Et calculus vocat lapis lenis. rotūdus ⁊ durissimus dictus a calco as. eo ꝙ lenitate sui sine molestia calcetur. cui ꝯtrarius est scrupillus lapillus minutus ⁊ asper. q: si inciderit in calciamētū nocet ⁊ molestus ē. Vñ ⁊ cū molestia scrupulū dicimus esse ⁊ ē scrupulus diminutiuū de hic scrupus pi. ⁊ ē scrupulus paruus lapis q̄ sepe sub talo latēs in calciamēto multū ledit ⁊ offendit. ⁊ vī de scrutor aris. q: facit nos scrutari illū vt amoueatur. ¶ Iteꝫ calculus ē gladius vel ensis vnde Statius. Dānandus calculus armis. i. ensis. vł gladius. ¶ Construe. Calcus est ratio. ⁊c. Libro papie. ⁊c. Reqre exēpla. quō calculus oīa ista sigñt in libro papie si vis. i. si placeat tibi.

Calleo durere denotat et sapere — Calleo

Callidus ⁊ callus hec duo sensa probant.

Significat callus plantam: collumq; bouinum.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbū calleo les. hꝫ duas sigñtiões. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ duo noīa q̄ deriuant ab illo verbo. s. callidus ⁊ callus. Nā callidus a. um. ē idē ꝙ astutus. s. sapidus. ⁊ hoc ꝓbat ꝙ calleo es. est idē qđ dureo res. rui. rere. i. eē. vel fieri durū. āglice to be harde. ¶ Deide ponit autor equocationē in ista dictione hic callus li. dicēs ꝙ ē planta pedis. i. duritics plante pedis. anglice the hardnesse vnder the fote. ⁊ hic callus ē collū bouinū. i. durities colli bouis. Calleo les. ē verbū neutrum ⁊ ꝯiugat calleo les lui. ere. callendi do. dū. callēo. ſꝫ supinū. caret. ¶ Construe Hoc verbū calleo denotat durere ⁊ sapere. Ista duo noīa callidus ⁊ callus ꝓbāt duo sensa. i. illas duas sigñtiões. Sigñt. ⁊c. Hoc nomē hic callus li. sigñt plāta. i. duriciē plāte. s. pedis. ⁊q; ꝓ ⁊. ⁊ callus sigñt collū bouinū. i. duriciē colli bouis. q̄ duricies venit ex iugo trahendo.

Est animal sydusq; canis pisciſq; marinus. — Canis

¶ Hic autor docet q canis h3 tres signtiones. Nā canis ē quoddā aial latrabūle satis bñ notū oībus. a dogge. r di hēc q̄tuor cōmēdabilia q̄ no tantur p istos vers⁹. Cōditione bona sūt in cane bis duo dona. Pollet odoratu: fuget eius latro latratu. Est lingua medic⁹ dnoq3 fidelis ami cus. ¶ Itē canis ē signū celeste. Vñ dicunt phisici q dū sol ē sub cane moleste sūt purgationes. Itē canis ē q̄dā piscis marin⁹. ăglice a mar merd. Sed ille piscis nō cōuenit delicatis. De signtionibus isti⁹ dictiōis canis dicit q̄dā hos vers⁹. Qd natat in equore. splendet in ethere. la trat in ede. Significat triplici canis hec tria sub ratiōe. Et declinat hic r hec canis iuxta doctrinale. Est hic et hec testis ciuis burgensis r ho stis. r canis. r c. ¶ Cōstrue sic. Canis ē aial q p r. r sydus. i. stella q p r. piscis marin⁹. r canis diriuat a cano nis. cecini. canere. i. cātare. q ca nis bñ cātat. q fures eius latratu fugat. vel a cano p cōtrarium.

Cancer.

Hic cancer cancri signum: piscisq3 notatur
Hic cancer morbus: canceris esse solet.

¶ Autor hic docet q cācer cri. h3 tres signtiones. Nā cancer est vnū de duodecim signis celestibus. de quo legitur. Theodolus ibi. In cancro solis r c. et ē q̄dā piscis in mari. anglice a crabbe. Vñ auian⁹. Curua re trocedēs cōfert vestigia cācer. r p istis duabus signtionib⁹ cācer ē scōe declinationis. ¶ Itē cācer ē q̄dā morbus q̄ in plurib⁹ ē incurabilis. a canker. r tūc est tertie declinatiōis noim. r neutri gñis fm aliquos. vñ Ouidi⁹. Solet in medicabile cācer. fm modernos ē tātū masculini ge. in oī signtiōe. i. p signo. p pisce r p morbo. Cōstrue. Hic cācer cri. cro. no tat signū celi. q p r. r piscis hoc cācer morb⁹. i. p morbo faciēs cāceris in gtō solet esse. Sed nūc nō est in vsu. sed semp hic cancer cri cro. scōe declinationis in omni significatione.

Caput

Principium dignumq3 notat caput: atq3 cacumē.

¶ Autor hic dicit q hoc caput h3 tres signtiones. nā idē est qd princi piū. vt ibi. In capite scriptū ē de me. r c. i. in principio libri. r idē est qd dignū. vt Roma caput mūdi nūmi regina rotūdi. r ibi r in similib⁹ ca put sumit p digniori parte vel rectore vl duce. vñ di. Regnū ē sine ca pite. Et caput ecclie nō dico est sed debet esse papa. Caput ē idē qd ca cumē. ă glice a hygt. Vñ di q pnasr mōs h3 duo capita. i. duo cacumia ¶ Cōstrue. Caput notat. i. sīt principiū. q p r. denotat dignū. i. digni tatē vel dignioiē partē. atq3 p r. caput notat cacumē. i. verticē vel alti tudinē. Et nota q caput scribitur p t. r nō p d in suis cōpositis.

Capra

Capra domus sacra philosophus sydusq3 capella.

¶ Autor docet hic equocationē isti⁹ dictiōis Capella le. dicēs q equo catur ad quattuor. Capella est diminutiuū de hec capra pre. vñ Virg. I bucco. Ite domū sature venit hesperus ite capelle. Et capella ē dom⁹ sacra. i. qua ecclia q̄ nō h3 baptismū nec cymeteriū. et sic di q ecclesia olī coopata fuit pellib⁹ caprinis. capella ē pprīū nomē cuiusdam philo sophi qui dicebatur marcianus capella. q̄ r fecit libriū de nuptiis mer curū et phologie. vn de Theodolus. Ui superum magna sociasti teste capella id est illo philosopho. ¶ Et capella est nomen cuiusdam sign

in firmamēto. qđ alio noīe dr capricorn⁹. ¶ Cōstrue. Capella ē capra i. paruus domus sacra. anglice a chapell. ⁊ est philosophy⁹. i. nomē philosophi. ꝙ pro ⁊. ⁊ sydus. i. nomen syderis. i. stelle.

Prima lapis nitens est: et carbunculus antrax — Carbūcul⁹

¶ Autor hic docet ꝙ hic carbūcul⁹ li. hꝫ tres significationes. nam idē est ꝙ pruna: ⁊ est pruna ꝓprie carbo ignit⁹ ⁊ ardens. ſꝫ dr sine igne carbo. et carbo dr pruna de peruro peruri s perussi perurere. ¶ Itē carbūculus est qdā lapis p̄ciosissimus ⁊ splēdidissimus. anglice a carboucle stone. adeo splēdidus ꝙ vincat tenebras noctis et oīm lapidū virtutes in se dr retinere. Vñ in lapidario. Ardētes gēmas superat carbūculus oēs ¶ Itē carbūculus est antrax. Antrax est carbo vel calculus. vel qdaꝫ morbus q̄ vocatur. anglice a felon. ⁊ ē femi gñis. hec antrax antracis. ¶ Construe. Carbunculus est pruna. ꝙ ꝓ ⁊. ⁊ lapis nitēs ⁊ splendens et carbunculus est antrax. i. carbo. i. calculus vel morbus,

Attendas esse carchesia vasa sacrorum
Ac instrumentum dicas carchesia nauis. — Carchesia

¶ Autor hic docet equocationeꝫ istius dictiōis in plurali numero hec carchesia. dicēs ꝙ equocatur ad duo. Nam carchesia sunt q̄dam vasa terrea q̄bus sacerdotes gētiliū vtebātur. vñ Staci⁹. Excelsa libāt carchesia puppi. ⁊ dr charche grece qđ ē terra latine. qꝛ fuit vas terreū i quo scriptū erat quo ordine deberēt sacrificātes potare. Itē carchesia sunt instrumenta in naui. anglice a sayle of a shyp. vnde Lucanus. Est vtinam summi curuāt carchesia mali. Attēdas. i. pcipias carchesia eē vasa sacrorū. ac dicas carchesia esse instrumētū nauis. ¶ Carchesia. vt dicit Hug. sunt troclee in cacumine mali in naui. quasi foramina p que funes trahunt. ⁊ q̄daꝫ vasa ad similitudinē illorū facta. ⁊ declinat hoc carchesiū sij. in singulari. ¶ Hic malus li. est arbor stans in medio nauis. anglice a maste. Hec troclea clee. i. torcular vt rota modica supra puteū. ⁊ illđ qđ supponit malo nauis. qꝛ habeat rotulas. i. paruas rotas p quas funes trahūtur. ⁊ dr a troches grece qđ est rota latine.

Cardo subest foribus: si cardinis est genitiuus
Et si cardonis est herba nociua colonis. — Cardo.

¶ Autor hic docet ꝙ cardo equocat ad duo. Nā cardo ē illud sup qđ vertit hostiū vel ianua. āglice a threscholde. ⁊ tūc declinat hec cardo dinis. penultima correpta. Vñ ⁊ cardinales dr̄r: qꝛ sicut hostiū vertit in cardine. sic serā ecclia verti dꝫ p cardinales. ¶ Itē cardo ē q̄dā herba aspera. anglice a thystel. ⁊ tunc declinat hic cardo onis. penultia ꝓducta. ¶ Construe. Cardo subest foribus. i. hostiis. si cardinis est gñs. i. si cardinis sit correpta in penultia syllaba. Et si cardonis sit genitiu⁹. i. si ꝓducat. tūc cardo ē nociua herba colonis. i. agricolis. qꝛ ꝓpter asperitatē agricole nō pñt extrahere eā de terra sine manuū lesione. et dr de carpo pis. qꝛ vtendo carpit ei⁹ asperitas. ⁊ minuitur. Sed cardo inis. dr cardeam grece qđ ē cor latine. qꝛ sicut cor holem regit: ita ille cardo q̄

et cunctus di` lamiam regit et mouet.

Carmina.

Carmina cantorum sunt vatū: suntq̧ magorum.

¶ Autor docet hic q carmina hn̄t tres sig̃tiōes. nā carmia sūt cātilene vt iste scit cātare dulcia carmia. i. dulces cātilenas. vn̄ in alexā dreide. Sepe sub hac fuerāt carmē syluestre canētes. carmē syluestre. i. cātilenā syluestrē. i. de sylua. ¶ Itē carmia dr̄ vatū. i. poetarū dictamia. vn̄ Boeci⁹. Carmia q̄ quōdā studio florēte pegi. carmina. i. dictamia poetica. ¶ Itē caria sūt incātatiōes magoꝝ. āglice charmes. Un̄ carmiare. i. cōiugare. vel icātatiōes vel veneficia. facere vl' exercere. vn̄ Carie dist iliūt abrupt(rupib⁹ agnos. ꝛ dr̄ carmē de carpo pis. ꝛ declinat hoc carmē gn̄ō h⁹ carmis. dtō huic mini. āglice the dyte of a songe.

Casus

Lapsus ꝛ euentus: inflectio sit tibi casus.

¶ Autor hic docet q hic casus sus. sui. hz tres sig̃tiōes. nā idem est q lapsus us. ui. vt aliqs accepit casū in lubrica via. i. lapsū. ¶ Et ē euēt⁹ āglice a happe. Ut cū dr̄ istud accidit a casu. i. ab euētu. ¶ Itē casus ē inflectio. et tunc ē sextū accidēs nois. quod est pars orationis. Et est casus inflectio vocis ad vocem.

Cassis

Hec cassis galeas: hic cassus rhetia signat
Cassidis hec faciet: dat cassis et hic in genitiuo.

¶ Autor hic docet q cassis hz duas sig̃tiōes. Nā cassis ē galea. āglice a basnet. ꝛ tūc est femi gn̄is. ꝛ hz cassidis in gn̄ō. Et cassis est rhete. āglice a net. ꝛ tūc ē masculini ge. ꝛ hz cassis in gn̄ō. Pro galea dr̄ quasi cassans lux⁹. i. euacuās. Uel cassis (s̄m Isidorū) dr̄ q̄ fit de corio. Ide hoc cassidile lis. Hic cassis gn̄ō cassis ꝓ rhete dr̄ quasi cassās curs⁹ ferax. i. īpediēs curs⁹. Uirg. In foꝛib⁹ laxos suspendit aranea casses. i. debilia rhetia. ¶ Cōstrue. Hec cassis. i. q̄n cassis ē fei ge. tūc sig̃t galeas ꝓ galea (nūer⁹ ꝓ nūero) cā metri. Hic cassis. i. q̄n ē mas. ge. signat. i. sig̃t rhetia. i. rhete. Et ē instrumētū cū quo pisces vel volucres capiuntur.

Catella.

Una catella duo: catulam notat atq̧ cathenam.

¶ Dicit q hec catella le. hz duas sig̃tiōes. q̄ catella pōt esse diminutiuū de canis. ꝛ sic dr̄ pua canis. Uel catella pt eē diminutiuū de hec cathena ne. āgli. a chene. ꝛ tūc dr̄ pua cathena. illa vz quā solem⁹ appēdere collis cyrogrillo ꝝ ꝛ mustelaꝝ. ¶ Construe. Una catella. i. hec sola dictō catella notat. i. signat duo. i. hz duo sig̃ta. duo dico catulā. i. puā canē. atq̧ ꝓ ꝛ. ꝛ cathenā. s. paruā. vt supia dicitur

Cena

Esse cibum cenam: dicas scenamq̧ theatrum.

¶ Hic vers⁹ est differētialis magis q̄ equocus. q̄ hic ponit dr̄a inter hec cena ne. scriptū ꝑ c simpliciter in pria syllaba.. Et scena ne. scriptū ꝑ sc. in prima syllaba. Dicit ergo q cena est prādiū vel ꝯuiuiū. anglice a souper. Et dr̄ cena a cenō grece qd̄ ē cōe latine quasi a cōione viscēdi. Antiq publice in ꝓpatulo comedebāt. ꝛ nō solitarie et priuate sicut mō, ne singularitas de delicijs luxuriam generaret. Et dr̄ cena ꝓprie in sero: Jantaculū in mane. Prādiū in meridie. Obsoniū post cenam. ¶ Sed scena cū sc. deriuat a scanon grece qd̄ ē vmbra latine. i. vmbra

culū vel locus obūbrat' in theatro asseribus ligneis ꝛ cortinis coopt' similis tabernis mercatoꝝ vel mercenarioꝝ. q̄ sunt asseribus cortinis coopte. Et sceus ꝯm Virg. pōt dici scena qꝺ ē dom' q̄ erat ibi cōstructa. ꝛ illo vmbraculo latebāt ꝑsone laruate. q̄ ad vocē excitātis exibāt ad gestus ꝛ ludos faciēdos. ¶ Et hinc scena ꝺi q̄nq3 totū theatrū. q̄nq3 ꝺi recitatio scripture. q̄nq3 ipa scriptura vl' allocutio diuersaꝝ ꝑsonarū. vel distinctio scripture q̄ ibi fuerit recitata. Vñ scenicus a. um. hic sunt dicti scenici q̄ faciebāt ludos vel gestus in theatro: vel q̄ recitabāt ibi scripturā. Vel scena est dom' vbi poete solebant recitare libros de nouo cōpositos. ¶ Cōstrue. Tu dicas cenā esse cibū. i. ꝑandiū. q3 ꝑ c. ꝛ dicas scenā esse theatrū. Hoc theatrū tri. ꝺi de theorare. qꝺ ē videre. i. spectaculū vel locus in quo hoīes stātes vel sedentes possūt bene videre ꝛ audire gesta facta ꝛ recitationes aliquoꝝ cantātiū legentiū vel ludentiū. Theatrum tri. est lupanar vel prostibulū. quia ibi post ludos transactos prostituūt meretrices. Vñ theatrus a. um. ꝛ hic ꝛ hec theatralis ꝛ hoc theatrale. aliquid pertinens ad theatrū.

Cyclas mantellus: simul est maris isula cyclas. Cyclas.

¶ Autoꝛ ponit hic equiuocationē isti' dictiōis hec cyclas adis. penulti. cor. Dicēs q̄ equiuocat ad duo. Nā idē est qꝺ mātellus li. Vt induit me dñs cyclade. i. mātello. ¶ Cyclas ꝺi insula maris: q̄ rotūda ē. Et ꝺi a cyclon qꝺ est rotundū. Sūt enī cyclades rotunde insule. ¶ Construe. Cyclas ē mātellus. simul. i. insula maris.

Dic coclar turris scalam: testam quoq3 piscis Coclea
Est coclear pꝛopꝛie quo pultes ponis in oꝛe.

Autoꝛ ponit hic equiuocationē istius dictionis hec coclea clee. q̄ equiuocatur ad duo. Et inde ponit ꝺr̄am inter cocleā ꝛ coclear. Dicit ergo q̄ coclea est ille gradus quo ascēdim' turrim. āglice a Wyndryng or a tourne grece. ꝛ fit multotiēs in ecclesiis ꝛ fere in oī cāpanili lapideo. Et ꝺi alio noīe testudo inis. ¶ Coclea ē testa cuiuslibet piscis q̄ cōchā habet vt ostrea et musculus ꝛ alia cōchina. i. oēs pisces concham habentes. ¶ Et coclear est instrumentū quo leguia nr̄a comūdim' ꝛ sorbemus anglice a spone. Nota q̄ plures ponūt ꝑ oī cibo comestibili cū coclearib'. ¶ Cōstrue Dic cocleā eē scalā turris. q3 ꝑ c. ꝛ dic cocleā eē testā piscis. Sed coclear ꝓpꝛie ē illꝺ cū quo ponis pultes i oꝛe tuo. ¶ Hec coclea dicitur ab hic cyclus. qꝺ est idem qꝺ circulus.

Columbar colli vinculum: colliq3 foꝛamen Columbar.
Da columbar aui: da collo: da quoq3 naui.

¶ Autoꝛ hic ponit equiuocatōez i ista dictiōe hoc colūbar aris. dicēs q̄ hoc colūba ē qꝺdā vīculū q̄ colla boū ligāt. āgl. a yoke. ꝛ ꝺi hoc collū li. Colūbar ē foramē collistrigū. q̄ collū alic' maleficiētis ꝯstrigit. ꝛ est collistrigiū. āgli. a pyllarye. ꝛ ꝺi hoc collū li. ꝛ strigo gis. q̄ strigit collū Colūbar ē dom' colūbaꝝ. vel foramē i q̄ colūbe nidificāt. āgli. a do We hole. ꝛ tūc simpl'r scribit. ꝛ corripit pmā sillabā co. sic scriberet ibi nisi necessitas metri aliter cogeret. ¶ Colūbar est foramē i nauicula ꝑ qꝺ

remus exit eu remigatur i mari vł fluuio. ¶ Cōstrue Colūbar ē vincu lū colli. supple bouiu (vinclū ꝑ vinculū ꝑ syncopā causa metri. qꝛ vin culū nō pōt in tali versu poni) ꝙ ꝑ ꝛ. ꝛ columbar est foramen colli in quo collum ponitur in collistrigio. ¶ Da aui. i. columbe. columbar. i. foramē. et da collo columbar. id est vinculuꝫ vel foramen. ꝛ da naui co lumbar. id est foramen per quod remus exit.

Concha **Equiuoce piscem cum testa concha figurat.**

¶ Autor hic docet ꝙ hec dictio concha sign̄t aliqñ piscē q̄ interi⁹ latet in testa. vt piscis ostria conche. ꝛ omnes pisces siti in testis. anglice a Welke and alle maner of shelfyssh. pōt dici. ¶ Aliqñ sign̄t testam tantū vel concha sign̄t aliqñ piscē et testā simul. ꝛ aliqñ testam sine pisce et sic equiuocatur ad duo. ¶ Constructio patet.

Confraga. **Confraga dicuntur loca quo se flamina frangunt**
Confraga sunt etian quo robora cesa residunt.

¶ Autor hic docet equiuocationē istius dictiōis cōfraga oꝝ. dicens ꝙ equiuocat ad duo. ꝛ dicit ꝙ ꝯfraga sūt loca eminētiora ꝛ altiora in rupi bus ꝛ mōtib⁹ q̄ pulsantur continue vi vētoꝝ ꝛ flaminū. Itē confraga sunt i la loca in syluis vbi arbores secte iacent ex trāsuerso viarū in tē pore guerraꝝ ne cōtantes possint transire. Itē confraga dr̄ de cōfrigo gis. ꝛ illud de con ꝛ frango gis. Declinat confragus a. um. et ponit ibi substātiue. ¶ Cōstrue Cōfraga dicūr loca. s. in mōtibus. quo. i. vbi flami na. i. venti frāgūt se. s. faciendo magnū tonū. sonitū vel tumulū. Etiaꝫ confraga sūt illa loca i syluis. quo. i. vbi robora. i. magne arbore vł ma gna ligna cesa. i. secta ab hoībus residūt. i. residēt. i. remanēt. ¶ Nota ꝙ melior lra (vt michi videtur) rescindunt vel residunt. ⁊c̄.

Chorus **Est mēsura corus: vētus corus: ꝛ chorus agmen**
Ac instrumentum: fitq3 chorea chorus.
Est mensura chorus triginta manens modiorum.

¶ Hic docet autor ꝙ hic chorus ri. hꝫ q̄tuoꝛ sign̄tiones. Nā est q̄dā men sura ptinēs triginta modios. ¶ Corus ē q̄dā vētus collateralis zephi ro. anglice a Westure Wynde. ꝛ tunc corus producit primam syllabaꝫ sine aspiratiōe. Lucanus. Nō corus in illū ius habet aut zephir⁹. Boe cius in primo libro de conso. metro tertio. Ut cū precipiti glomerātur sydera coro. In aliis sign̄tionibus corripit primā syllabā. ¶ Itē chorus i. societas vel conuiuia. vel multitudo in sacris collecta. Ut in hymno scribit. Q̄ chorus vatū. ⁊c̄. i. multitudo ꝓphetarū. ¶ Iteꝫ chorus est instrumentū musicū. vt quidā dicunt. anglice a crouthe. Cōstrue Cho rus est mēsura. ꝛ sic de aliis. ¶ Hoc agmen inis. i. societas.

Cornus Co. nu. **Corna gerit cornus: pecudū sunt cornua: cornu.**
Militis est: quando properat sua bella gerendo.

¶ Autor hic docet drām inter hoc cornū ni. corna. ꝛ hic corn⁹ ni. ꝛ hec cornua cornuū. ꝛ hoc cornu indeclinabile in singulari. in plurali hec cor nua nuū. Dicens ꝙ corna sunt fructus corni. anglice hoppe. Et corn⁹

est quedã arbor portãs ea.ãgl.hopp trees.vt quidã dicit.¶ Et cornus sunt pecudũ.i.aialium cornutoꝝ.anglice horns.vt boum.ouiũ.ceruoꝝ. et damaꝝ.et similium aialium.¶ Sꝫ hoc cornu nu.indeclinabile.est illud instrumentũ in quo miles flãs:socios suos cõgregat ad preliũ ꝓgressu ros. Hug.dicit ꝙ cornua vocãtur extreme partes antẽnaꝝ maioꝝ finiũ que sunt in mari.et cornua sunt extreme partes exercit⁹ que forte sunt ad modum cornuũ aialis:sed magis ꝓprie in hac sigatione inuenitur hic cornus cornus.quarte declinationis.et pro cornu militis similiter. Sed cornu indeclinabile in singulari.et cornua in plurali.ꝓprie perti= nent ad aialia.Unde Corna ꝛc.Militis est cornu cum sua bella parat. Et iste versus magis placet.Et cornu dr de caro carnis ni.

Crudelis nouus incoctus:notat hec tria crudus — Crudus.

¶ Autor hic dicit ꝙ crudus a.um.hꝫ tres sigationes. Primo.i.crudelis. Ouid.Crudusꝙ rotabitur hectreus.i.crudelis hectreus.qd est ꝓpriuꝫ nomen viri.¶ Et crudus.i.nouus.vñ in alexãdreidos.Uulnerib⁹ cru= dis ꝛ corde tumentib⁹ egre.Insum ꝛc.crudis.i.nouis.¶ Et est incoct⁹ Juuenal.Crudũ panẽ in balnea portat.i.incoctũ panẽ.Al' iste carnes sunt crude.i.incocte.nõ bñ cocte.¶ Crud⁹ a um.a cruor oris:dr cruor.i. sanguis.¶ Cõstrue. Crudus notat hec tria.crudelis.nouus.incoctus.

Cuna subest terris:sed sunt cunabula cune. — Cuna.

¶ Hic ponit autor drãm inter hec cuna ne.ꝛ he cune aꝝ: dicens ꝙ hec cuna ne.est foramen sub terra: i quo cuniculus dicitur habitare.sed he cune aꝝ.dñr ipsa cunabula.que sunt lecti infantiũ.ꝛ hoc ideo ne iacen= tes cũ matribus vel nutricibus cotidiẽ suffocẽtur in somno. Cunabula de hec cuna ne. dicũtur.¶ Cõstrue.Cuna.i.tale foramen subest terris. Sed cune aꝝ.in plurali numero sunt cunabula.i.tales lecti.

Curriculus paruus currus: paruus quoꝙ cursus. — Currus.

¶ Hic curriculus li.hꝫ duas sigationes.Nam idem est ꝙ paruus cur= rus.ꝛ tunc est diminu.de hic currus rus ui.i.vehiculũ.anglice a chare. ¶ Item curriculus est paruus currus scdm istum autorẽ.Priscianus tñ dicit hoc curriculũ li.vite hoĩs breue tẽpus sigre.et sctã ecclesia hoc approbat dicẽs.Post huius vite curricula.¶ Cõstrue.Curriculus est paruus currus.ꝛ tñ a cursu vult fore curriculus. Autor dicit hic ꝙ nõ obstãte curriculus sit idẽ ꝙ paruus currus.tñ aliud diminu.diriuat de hic cursus sus sui.¶ Cõstrue. Et tñ curriculus vult fore.videlꝫ diminũ. de hic cursus.gtõ huius cursus.dtõ huic cursui.

Perforo cum fallo:duo denotat atꝙ cauillo. Sed cauo dat primum:caluio dat reliquum. — Cauillo.

¶ Autor docet hic ꝙ cauillo as.habꝫ duas sigationes. Nam cauillare idẽ est qd pforare.ꝛ tũc dr de cauo as.are.qd idẽ est qd cauum facere. ¶ Itẽ cauillare idem est qd fallere.sed tunc dr de caluio uis.ere.tertie cõiugationis.qd idẽ est qd fallere.Unde quidã dixit.Si non vis calui: fuge cõsortia calui.i.si non vis calui.i.decipi.fugias cõsortia.i.comitiua calui.i.hoĩs.quia tales sunt decipiẽtes ꝛ fallẽtes.¶ Cõstrue.hoc vbũ

causillo as. denotat. i. significat ista duo verba per soto q͛ idem est quod cauere. et fallo q͛ idem est q͛ decipere. sed cauo q͛ idem est q͛ p soto dicitur de cauo as. i. diriuat de eo. et q͛ causillo idem est q͛ fallere siue decipere: deriuatur de caluio uis. quod idem est quod decipere.

Cancello. Cancello scribo: cancello grammata findo.
Cancellumqꝫ meas in cruce pono manus.

¶ Autor hic docet q͛ cancello as. habet tres significationes. Nam cancellare idem est q͛ scribere. Unde hic cancellarius rii. et idem est q͛ fingere litteras. sicut patet in litteris cancellatis. i. falsis. ¶ Item cancellare est transponere manus in modū crucis. Unde dicitur. Ipse cācellatis manibus adorauit. ¶ Construe. Ego cancello dum scribo. et ego cancello dum findo. i. scindo grammata. i. litteras. &c. p̄ r. et ego cācello manus meas dum pono. i. transpono in cruce. i. in modum crucis.

Cano. Dat cano laudare: dat scribere vaticinari.

¶ Autor hic docet q͛ cano nis. cecini canere. habet tres significationes Nam idem est quod laudare. vt ibi. Regem secura canit. i. ribaldus canit. i. laudat. Et canere idem est q͛ scribere. i. describere. vn̄ Uirgilius. Arma virūqꝫ cano. i. describo metrice. ⁊ est idem q͛ vaticinari. i. pphetare. vt Uerba sibylla canit. i. sibylla pphetissa canit. i. vaticinat vera. i. ea que sunt vera. ¶ Cōstrue. Cano dat. i. sigt laudare ⁊ scribere ⁊ vaticinari. ⁊ declinatur. Cano canis cecini canere cantum cātu in supinis.

Carpo. Carpo viam: lanam: flores: vicium: viciosos.

¶ Autor docet hic q͛ carpo pis. habet quattuor significationes. Nam carpere idem est q͛ capere. vt hic Ouidius. Longas carpsere vias. i. carpserūt. i. ceperūt lōgas vias carpere. Et est idem q͛ parare lanam anglice to teese. vnde Lucanus. Lanā carpsere puelle. Itē carpere est colligere. vt volo carpere flores. i. colligere. vnde Horatius. Et aliquid plenis pomeria carpere ramis. carpere est ibi colligere. Et carpere est idem q͛ reprehendere. vt carpo vicium ⁊ viciosos. i. reprehēdo. Carpo est actiuū. et cōiugatur. Carpo pis. psi. carpere carptum tu. in supinis. ¶ Cōstrue. Ego carpo. i. capio viam. carpo lanam. i. paro cū manibus carpo flores. i. colligo. carpo vicium. i. viciosos. i. reprehēdo viciū. carpo viciosos. i. corripio viciosos. et sic carpo hꝫ quinqꝫ significationes.

Cedo. Cedo tibi cessi faciet: de cedo cecidi

¶ Autor hic ponit q͛ cedo habet duas significatiōes. Nā idem est q͛ dare locum. ⁊ tunc est verbū neutrū. et cōstruitur cū dtō casu. vt Maiori cede. i. da locū maiori. ⁊ tunc facit preteritū cessi. et in supinis cessū. Item cedo est actiuū. ⁊ tunc sigt hec tria que patent per vsum. Signat cedo secat. interficit. atqꝫ flagellat. ⁊ tunc regit actm̄ post se. vt cedo. i. flagello te. vel verbero te. et facit preteritū cecidi. penul. pducta. ⁊ cessum cessu in supinis. Et nota hic alium vsum de significatione ipsius. Uerbero scīdo. neco. notat hec tria cedo cecidi. ¶ Cōstrue. Si dico cedo tibi. tūc cedo faciet cessi in preterito. Si dico cedo te. tunc faciet cecidi.

Celo celas. Hoc verbum celo notat ista duo tego sculpo.

A primo celum: celtes de posteriori.

¶ Autor docet hic ꝙ celo as. hȝ duas sigñationes. Nam idem est qḋ tegere. ⁊ tunc de eo diriuat hoc celū li. q: celat terra. i. tegit. vl' q̃a celat. i. tegit supiora ab inferiorib⁹. Itē idē est qḋ sculpere. ⁊ tūc diriuat ab eo hic celtes tis. quoddam instrumentū ferreū aptū ad sculpendū. anglice a chisell. vñ Job. Quis michi det vt exarētur sermones mei in libro stilo ferreo aut plumbi lamina vel celte sculpant in silice. Antique tñ biblie habēt certe ⁊ nō celte. ¶ Cōstrue. Hoc ṽbum celo as. notat hec duo. s. ṽba tego gis. texi tegere tectū etu. et sculpo is. sculpsi sculpere sculptū tu. in supīs. celū venit. i. diriuatur a primo. i. a celo. qñ idē est qḋ tegere. celtes venit. i. diriuatur a posteriori. i. de celo. qñ idē est quod sculpere. Celo est verbū actiuum ⁊ potest construi cum duplici accusatiuo.

Glorior: inclino: cleo cles: scrobeo signat. Cleo cles.
Hinc quia sorbet aquas nos dicimus esse cloacam.
Glorior hinc clerus: cleo cles inclino cliens dat.
Cliuus et herculeum: dant lis et gloria nomen. Cliuus cliui.

¶ Autor docet hic ꝙ hoc ṽbū cleo cles cleui clere. est equocū ad tria. et hȝ tres sigñatiōes. ⁊ sm̃ quālibet ab illo diriuant noīa. Dicit ḡ ꝙ cleo cles sigat hec tria. videlȝ gloriari. i. gaudere ⁊ inclinare ⁊ sorbere. et qñ idem est ꝙ sorbere. tūc diriuatur ab eo hec cloaca ce. ⁊ est cloaca ille locus qui cōiter frequētat ad req̃sita nature. Et cloaca est vnus puteus extra ciuitatē cōstitutus. ad quē oēs sordes ville decurrūt p vias subterraneas. ⁊ cloaca dr̃ a cleo cles. qḋ est sorbere: q: absorbet oīa imūda. Item qñ cleo est idem qḋ gloriari. tunc diriuat ab eo hic clerus ri. quia clerus semp dȝ gloriari in dño ꝓpter bñficia sibi collata ab eo. ¶ Item qñ cleo idem est qḋ inclinare. anglice to bowe. tunc dr̃ ab eo hic et hec cliens tis. i. minister vel seruus. Et apud modernos (et nos saltē) cliens dicitur legista ille q̃ placitat pro aliquo apud Westm̃. in legibus regni alio noīe syndicus legū. ¶ Item hic cliuus ui. est collis vl' mons scd̃m qḋ ꝯsiderat in descensu. anglice the hangyng of a hylle. Item dicit hic autor ꝙ lis ⁊ gloria dant. i. deriuant hoc nomen herculeū. i. hoc nomen hercules. Qḋ dictū sic intellige ꝙ hoc nomen hercules cōponit de her grece qḋ est lis latine. ⁊ cleos grece qḋ est gloria latine. Unḋ hercules quasi gloriosus in lite: q: semp in lite. i. bello de hostibus triūphauit. Et sic lis ⁊ gloria. her et cleos dāt. i. deriuāt nomen herculeū. i. hoc nomen hercules. Cleo cles etiā ꝯponit cū oda qḋ est laus. Vñ dr̃ hoc clenodiū dii. i. gl'iosa laus seu donū vl' datū laude dignū seu gl'iosū. i. iocale. vt in vita triū Regū. capl'o. iiii. Clenodia ditissima de iudea portari fecerūt. ¶ Cōstrue. Cleo cles sigt glorior aris. inclino as. sorbeo es. Et hinc nos dicimus cloacā esse. q: sorbet aq̃s. ⁊ nos dicimus clerus a cleo cles. qñ est idē qḋ glorior aris. Et cleo cles idē est qḋ inclino. ⁊ tūc dr̃ ab eo diriuari hic ⁊ hec cliens tis. et hic cliuus cliui. Reliquū exponit supius.

Censeo computo: censeo nuncupo: censeo mores. Censeo.

¶ Autor hic docet ꝙ censeo ses hȝ tres significationes. Nam censere

est idem qđ cōputare.numerare. Vñ recēseo es.qđ facit recēsitum tu.
in supino.penult.cor.⁊ est idem qđ numerare. Et recēsio sis.siui.sire.in
eadē sigñatione.qđ facit recensitū tu.media ꝓdu.quarte ꝯiuga.vñ vsus.
Vasa recēsita sed poma recēsita dicas. Primū recensita ꝓdu.penulti.
q: est participiū de recēsio: iris.recēsit'.sum iri.qđ ē vbū q̄rte ꝯiuga.
Sed fm recēsita corripit penulti.q: est participiū de recēseo: seris.re-
censitus sum seri.qđ est scđe ꝯiuga.⁊ verbūq; idem est quod numerare.
¶ Item cēsere est nūcupare.vt quo noie cēseris vel nūcuparis. ¶ Et
censere.i.iudicare.et ꝓprie de moribus.vñ hic cēsor oris.i.iudex.vnde
Gualterus in alexādreidos lib.pmo. Muneris arguitur accepti censor
iniquus. ¶ Cōstrue. Ego cēseo dū cōputo.⁊ ego cēseo dū nūcupo.⁊ ego
cēseo dū iudico mores. Et ꝯiugat.cēseo es.censui ere.cēsum su.penul.
correpta. Vñ vsus. Censeo dat censum sed itum sua cōpositiua.vt re-
censeo recensitū.penul.correpta.et censeo est verbum actiuum.

Crepo. **Dat crepo rumpo sono culpat sonat increpo signat**

¶ Autor hic docet q crepo pas.hz duas sigñatiōes.⁊ increpo pas.suū
cōpositū hz duas sigñatiōes. ¶ Crepo as.est idē qđ rūpo is.vñ Ille sus-
pēsus crepuit medius.i.ruptus fuit. ¶ Et idē est qđ sono as.vñ Cre-
puit senis vngula cāpo. ¶ Itē sic increpo as.est idē qđ culpo as.vnde
Ouid. Increpet vsq; lz tua sum tua dicar oportz. Lz icrepet.i.licet culpet
¶ Et est idē qđ sono as.vñ illud. Increpuitq; lyra.i.sonuit. ¶ Cōstrue
Hoc vbū crepo dat.i.sigñt.rūpo is.⁊ sono as.et increpo pas.pui.pare.
crepitū tu.crepans turus.vbū neutrū. ¶ Rūpo is.rupi.ere.ruptū tu.
in supino.verbū adiectiuum. ¶ Sono nas.ui.are.sonitū tu.in supinis.
verbū neutrū. ¶ Increpo pas.increpaui increpare increpitum pitu.
vel increpatum increpatu.in supinis.verbum actiuum.

Circūuenio **Qui fallit verbis aliquem circumuenit ille.**

Et circumuenio dum circundo loca multa.

¶ Autor hic docet q circumuenio uenis.est equiuocum ad duo. Nam
idem est qđ decipio pis.vel fallo lis.vt hic. Iste sua multas circūuenit
arte puellas.circūuenit.i.decipit vl' fallit. ¶ Item circūuenit est idem
qđ circuire.vñ Horatius. Multa senem circūueniūt incōmoda.i.multa
incōmoda circūdant senem hoiem. ¶ Construe. Ille circūuenit aliquē
qui fallit eū verbis suis.⁊ ego circūuenio loca multa dum circundo ea.
¶ Fallo coniugat sic. Fallo lis.fefelli fallere.falsum su.in supis actiuū
est. ¶ Circūuenio nis.penul.cor.circūueni.penul.ꝓducta.circūuenire
circūueniēdi.do.dū.circūuētū tu.vbū actiuū. ¶ Circūdo as.circūdedi
pe.cor.circūdatū tu.pe.cor.actiuū ē. Circūuēio ꝯpōit de circū ⁊ venio.

Cogo. **Hec duo significat cogit: compellit: adunat.**

¶ Hic autor docet q cogo gis.hz duas sigñationes. Nā idē est qđ com-
pellere.vt aliquis cogit me facere qđ penituit me fecisse.et ibi. Curre-
re cogit equum sub milite calcar acutum.cogit ibi.i.cōpellit. ¶ Item
cogere est adunare.i.colligere vel congregare.vt ibi. Tytire coge pe-
cus.i.collige vel aduna. Item Alanus in anticlaudiano libro pmo. Grā-
matice partes diffusas cogit in vnū ⁊c.cogit ibi est colligit. ¶ Cōstrue.

Cogit signat hec duo.s.cōpellit et adunat.et cōiugatur sic.Cogo gis egi cogere coactū tu.in supin.verbū actiuū.et cōponitur de con z ago,gis. Sed cōpellit coniugatur sic.Cōpello lis.cōpuli cōpellere cōpulsum su. in supinis.cōponitur de con et pello lis.

Agros:rus:formam:superos colit atqz parentes. Colo colis
Hos arat:hic habitat:ornat:honorat:amat.

¶ Hic docet autor q colo colis habz quinqz significationes.vt ego colo ciuitatem.i.habito.Colo deū.i.veneror. Colo parentes.i.diligo parētes. ¶ Cōstrue sic.Aliquis colit agros.i.arat hos agros.z aliqs colit rus.i. habitat hoc sciz rus.et aliquis colit formā.i.ornat eam.et aliqs colit.i. venerat superos.i.sanctos.atqz ꝑ z.et aliqs colit parētes.i.amat eos. Colo flectitur sic. Colo colis colui colere cultū tu.in supinis.actiuū est. sed qn idem est qd arare vel habitare.tunc est neutrum.

Cōmendat:laudat:in tutelam quoqz mandat. Cōmendare.

¶ Autor docet hic q cōmendo as.habz duas significationes. nā idem est qd laudare.vt Cōmendo fortia facta.i.laudo.Itē cōmendare idem est qd in tutelā dare.vt cōmendaui tibi res meas.i.in custodiā vel tutelā dedi vel mādaui res meas vobis. vt ibi.In man⁹ tuas dne ꝯmendo spm meū.cōmendo in tutelā mādo tibi. ¶ Cōstrue. Aliqs ꝯmēdat dū laudat.quoqz ꝑ z.aliquis ꝯmendat dū mandat aliquid in tutelam. Cōmendo as.verbū actiuum.et cōponitur de con et mando das zc.

Committo:iungo:pecco:trado:facioqz. Committo.

¶ Autor hic docet q cōmitto tis.habet quattuor significationes. nā idem est qd cōiungere. Ut ille cōmittit tabulas.i.iungit. Et ꝯmittere est peccare.vt ibi. Grecia cōmisit qn pro vellere misit.cōmisit ibi est peccauit. vl' vt ibi. Sentit adhuc ꝑles qd cōmisere parentes.cōmisere.i.peccauerunt.et cōmittere est tradere.vt vnus dns cōmisit michi bñficium.i. tradidit. Item cōmittere est facere. vt iste cōmisit plura bona.i.fecit. ¶ Construe.Ego cōmitto.i.iungo zc.Committo tis.commisi.ere.commissum su.in supino.verbū actiuum.nisi qn idem est qd peccare.z tunc est verbum neutrum.et cōponitur de con et mitto tis.

Componit:sedat:sepelit:facit:ornat:adunat. Cōponere.
Compono rursum cum paruis comparo magna.

¶ Hic dicitur ab autore q cōpono nis.hz sex significatiōes.nam idem est q sedare.i.pacificare. Ut ille miles nestor festinat cōponere.i.sedare lites.vn Horatius. Si nestor cōponere lites. Inter peliden festinat z inter atriden.i.agamenonem regē grecie. Item cōponere est sepelire. Ut ille est cōpositus in sepulchro.i.sepultus.et componere est ornare. Ut ista mulier est bene composita.i.bene ornata. Item componere est adunare vel cōparationem facere vel similationem. Ut iste componit magna paruis.i.ꝯparat magna paruis.similat magna paruis.vt cōpono te tibi.i.similo te tibi. ¶ Cōstrue. Constructio satis leuis est. Cōpono nis.cōposui.cōponere.cōpositum tu.verbum actiuum. et cōponitur de con et.pono ponis posui ponere.

Comparo

Comparo dum similo: comparo signat emo.

¶ Autor hic docet q̄ cōparo as. hȝ duas sigtiōes. nā idē ē qd̄ silare. vt cōparo te bono viro. i. silo te bono viro. vñ Gaufrid9. Cōparat exēplis pūerbia solis venustas. et cōparare idē est qd̄ emere. vñ in euāge. Uē didit oia que habuit et cōparauit sibi agrū. i. emit. Cōparo as. est actiuum. et cōponitur de con et paro as.

Condere.

Conditur vrbs: conditur olus: sed cōditur aurum.

¶ Autor docet hic q̄ cōditur est equocū ad duo. Deīde ponit drām inē cōditur (cui9 media corri.) et cōdit. cui9 media pdu. Dicēs q̄ pdit. (cui9 med. cor.) est idē qd̄ fit vel ē factū. vt vrbs pdit. i. fit vl̄ ē facta. Itē pdit med. cor. i. abscōdit. vt aurū pdit. i. abscōdit. Sȝ pdit. cui9 med. pdu. est idē qd̄ sapit vel ē sapidū. vel ē factū sapidū. vñ alibi dr̄. Ut sit pdita: bñ cōdita credit esca. et ē drā inter pditā: cui9 med. pdu. et pditā. cui9 med. corri. Cōdita cui9 med. pdu. est idē qd̄ sapida. Cōdita. cui9 med. cor. est idē qd̄ facta. vñ Cōstrue. Esca credit pdita. i. facta. vt sit bñ pdita. i. bñ sapida. ¶ Cōdit vrbs. Cōdor eris. ditus sum pdi. ē passiuū. cui9 actiuū est cōdo dis didi dere ditū tu. i supis med. cor. et eodē mō piugat pdit. qd̄ idē ē qd̄ abscōdit. et vtrūqȝ ē passiuū. et vtrūqȝ pdo. s. p facere et abscō dere. ppōit de con et do as edi re. sȝ pdit c9 med. pdu. ē passiuū. c9 actiuū declinat. Cōdo is. iui. ire. ditū. itu. i supis med. pdu. et ē vbū q̄rte piuga.

Conduco.

Conduco thalamos: charos conduco sodales.

Conducitqȝ meis hec medicina malis.

¶ Autor hic docet q̄ cōduco cis. hȝ tres sigtiōes. nā pduco. i. mercede ducere. vñ i euāge. di. Qr nemo nos pducit. et nota drām inter cōducere et locare. Ille locat hospitiū q̄ pciū accipit de eo. āgl. take rēte or hyre. Ille pducit q̄ pciū p eo dat. vñ scholares pducūt hospicia. et burgēses locāt ea. Vs9. Qui locat ille capit. q̄ pducit pciū dat. vñ Cōducticī9 equ9. i. equus cōducticiōis. Itē pducere est simul ducere. vt cōduco socios. i. simul duco. Itē pducere est cōuenire. vt hec medicīa pducit malis meis. i. cōuenit malis meis. ¶ Cōstrue. Ego pduco thalamos. i. cameras et c. conduco cis. duxi. cere. ductū tu. in supis. vbū actiuū. nisi qñ est idē qd̄ cōuenit. et tūc est neutrū. et cōponitur de con et duco cis. duxi. ducere.

Conficio.

Conficiunt medici: reges: sacriqȝ ministri.

Hij miscent superant illi: sacrantqȝ sacriste.

¶ Autor hic docet q̄ cōficio hȝ tres sigtiōes. nā cōficere est idē qd̄ miscere. vt medici cōficiūt electuaria. i. miscent. angl̄. myngled. et cōficere est supare. vt Reges cōficiūt hostes. i. reges superāt hostes. vñ Gualterius in alexādreide. Cōfecit falsos cōfusa in carce ministros. pfecit. i. supauit vel tormētauit. et sic cōficere est tormētare. Itē cōficere est sacrare. vt psbyteri cōficiūt corp9 xp̄i. ¶ Cōstrue. Medici et c. Cōficio cis. feci. ficere. cōfectū ctu. in supis. actiuū est. et cōponit de con et facio cis.

Conuenio.

Conuenit accipitur pro pangit et assimilatur.

Pro coit atqȝ decet: compellat: inest et oportet.

¶ Hic docet autor q̄ cōuenire hʒ septē sīgnatiōes. nam idē est q̄ð pāgere. i. pasisci. angl'. to make couenante. vt in euāgelio. Nōne ex denario cōuenisti mecū. i. pepigisti. et idem est q̄ð assimilari. vt iste pānus cōuenit illi. i. assimilat'. vt sic tui mores ꝯueniunt sibi. i. assimilātur. Itē idē est q̄ð coire. i. simul venire. vt cōuenerūt in vnū aduersus te. i. simul venerūt. Itē cōuenit idē est q̄ð decet. vt sibi cōuenit ire domū venienti vespe. nobis. cōuenit ibi idē est q̄ decet. Itē ꝯuenire. i. esse. vt ais ꝯuenit hoi. i. inest hoi. & idē est q̄ð opʒ. vt ꝯuenit magistrū legere libꝫ. vl' lectionē. i. opʒ. et preter istas sīgnatiōes cōuenire est idē q̄ð alloq̄. vt cōuenio vos o iudei. Cōuenire est cōgruere. vt illud nō cōuenit michi. i. nō ꝯgruit. Itē ꝯuenire. i. exigere aliq̄d ab aliq̄. vt ꝯuenio rē meā ad te. i. exigo rē meā a te. Itē cōuenire est adunare. i. colligere. vt ꝯuenio pecudes. i. colligo in vnū. ¶ Itē nota q̄ cōuenio pro istis quatuor sīgnationibꝰ. i. alloq̄. exigere. adunare. ad populū vocare. est actiuū. in aliis sīgnationibꝰ est neutrum. Item cōuenit pro opʒ est īpsonale. Itē cōuenit est idē q̄ð ꝯtigit. vt in Pāphilo. Cōuenit vt nros ꝗris quasi nescia casus. Cōuenio nis. cōueni. cōuenire. cōuentū tu. & cōponitur de con et venio venis.

Corripio breuio: castigo: simul capioq̄ꝫ. Corripio.

¶ Hic autor docet q̄ corripio pis. hʒ tres sīgnationes. nam idē est q̄ð breuiare. vt ibi. Usq̄ȝ mō sicut casus incōmoda leui. i. sinistri casus. Sūt vba Hecube orātis iunonē deā. Uñ in carmine de troiano excidio. Quod superest cui corripe fine breui. corripe. i. breuia. & dr̄ ista syllaba corripit. i. breuiatur. et est idē q̄ð castigare. vt ibi. Corripe stultū & ipse odio habebit te. vel aliter. Corripias stultū te nō dimittet inultū. et est idē q̄ð capere. simul capere. vt Corripuere bona secū quecūq̄ȝ tulere. corripuere. i. simul capere. Corripio pis. pui. pere. correptū tu. in supino. vbum actiuum. et cōponitur de con et rapio rapis.

Constat id est emitur: permanet: estq̄ꝫ palam. Constare.

¶ Autor hic docet q̄ cōsto stas. hʒ tres sīgnatiōes. nā idē est q̄ð emere ꝓ certo precio. Ut ista res cōstat tribus denariis. vel cōstat tāti. Nota q̄ cōsto as. sīgns preciū cōstruitur cū gtō casu vel ablrō. vt equus cōstitit michi q̄dragita solidis vl' solidoꝝ. et est idē q̄ð ꝑmanere. vt Deꝰ cōstat in eternū. et cōstat. i. palā est. & tunc multotiēs est īpsonale. vt Cōstat q̄ deus est. ¶ Cōstrue. Cōstat est idē q̄ð emitur. et sic de aliis. Cōsto stas. cōstiti cōstare. cōstitutū tu. et raro cōstatū tu. vbū neutrū. Itē cōstare. i. existere. vt domꝰ cōstat ex tecto pariete. et fundamento. i. cōstituta est. et est idem q̄ð perseuerare. vt ille constat in proposito. i. perseuerat.

Consulo consiliū querens: pariterq̄ꝫ ministrans. Consulo.
Consulo te rogitans: tibi consulo consilium dans.

¶ Hic docet autor q̄ cōsulo lis. est equocū ad duo. Quia in vna sīgnatiōe. i. querere cōsiliū. angl'. to aske counseil. ab aliq̄. & tūc ꝯstruit cū acrō casu sīgnificāte rem a quo cōsiliū querit. vt cōsulo te sup vno dubio. i. quero cōsiliū a te sup re dubia. et est idē q̄ð dare cōsiliū. & tūc construit cū dtō casu sīgnante rem cui datur ꝯsiliū. vt cōsulo tibi ne offēdas deū. i. do tibi cōsiliū. & tūc est vbū neutrū. sʒ q̄n ꝯstruit cū actō est verbum actiuum.

¶ Cōstrue. Ego querēs consiliū consulo. q. p̄ r. ego ministrās. i. dans consiliū cōsulo te. Deinde docet quem casum regit cōsulo qn̄ est idē qd̄ querere consiliū. et quem casum regit qn̄ idem est qd̄ dare consiliū: dicens. Ego rogitās. i. querens cōsiliū ꝯsulo te. Et sic p3 q̄ in tali sīgatiōe cōstruitur cū actō casu. Et ego dans consiliū: cōsulo tibi. et sic p3 q̄ in illa sīgatione cōstruitur cū dtō casu. consulo lis. lui. cōsultum tu.

Consultor. Consultus.

Consultoꝛ rogitat: consultus consilium dat.

¶ Autor docet drām inter hic cōsultor oris. et hic cōsultus ti. dicens q̄ consultor est ille qui querit ꝯsiliū. Sed cōsultus ti. est ille qui dat ꝯsiliū. Et potest adiectiue declinari. vt ꝯsultus a. um. i. sapiēs. r cōparat consultus tior. tissimus. et etiā pōt esse pticipiū de ꝯsultor eris. ꝯsult⁹ sum. ¶ Cōstrue. Consultor rogitat. i. petit. consiliū. i. cōsultus dat cōsilium.

Concludo.

Argumentando tibi: concludo te: bene dico. Sed te concludo: cum te in menia claudo.

¶ Autor hic ponit q̄ hoc verbū cōcludo h3 duas sīgationes. nam concludere est aliquē argumētando vincere. r tunc cōstruitur cū actō casu vt cōcludā te. i. argumētando vincā te. Item cōcludere in domo. vel in carcere. vel in castro. r tūc est ꝟbū actiuū. r cōstruit cū actō casu. vt concludā te in domo ne posses exire. ¶ Cōstrue. Sic ego dico bene cōcludo te argumētando tibi. i. tecū. sed dico bene cōcludo te: cum claudo te inter menia. i. inter muros. s. in domo vel in carcere vel in castro. Item concludo dis. cōclusi cōclusum su. cōponitur de con r claudo dis.

Cōtendo.

Contendit certat: conatur: diuidit: effert.

¶ Autor hic docet q̄ cōtendo dis. h3 quattuor sīgationes. Nā cōtendere. i. certare vl' lingare. angl'ce stryue. vnde Catho. Cōtra verbosos noli cōtendere verbis. Et in tali significatione cōstruitur cum datiuo casu vel cū ablēō mediante ista prepositione cū. ita q̄ ille datiuus vl' ablēūs sīgat rem cū qua initur cōtentio. vt volo cōtendere tibi. vel tecū in fortitudine. virtuteq̄ r̄c. Et hoc idē facit certo as. qn̄ sīgat contendere. vn̄ in aurora. Colli planicies cū albedine certat olori. Siue niui nulloq̄ pede trita fuit. Et loquitur de albedine sancte marie virginis. Dicit q̄ planicies colli sui. i. colliū suū. certat. i. cōtendit olori. i. cygno. i. cū colore in albedine. Siue certat niui. i. cum niue. que nullo pede fuit trita. i. calcata. Et est conari. vnde cōtendit vincere. et est diuidere. vnd̄ Horati⁹. Non qui sidonio ꝯtendere callidus ostro. cōtendere. i. diuidere. Itē idem est q3 excedere. vn̄ Stacius. Atq̄ equum menibus orbem cōsiliūq̄ armisq̄ potens cōtendit vlteris. cōtendit. i. excedit. ¶ Cōstrue. Cōtēdit certat. i. aliquis contendit vl' certat. et sic de aliis. Cōtendit pro certare r conari est neutrū. Sed in aliis duas sīgationes est actiuum. et declinatur Contendo dis. cōtendi dere. cōtentū su. vel cōtensum su. in supinis. Itē contendere est simul ire. et simul tendere. et cōponitur de con r tēdo dis. tetendi dere. qd̄ facit tensum su. r tentum tu. in supinis. fm Huguitionē.

Versus de maria.

Curo.

Contingit notat euentum: contingere tactum.

¶ Autor docet hic q̄ contingo gis. h3 duas significationes. Nam idem

est quod euenire. vt illud cōtingit michimale. i. euenit vel accidit. Et in eadem significatione sumitur aliquando impersonaliter. vt cōtingit nobis vel vobis ire in cāpos. vel cōtingit dum irem in cāpos. Itē cōtingere. i. tāgere. Ut istud factū cōtingit psonā vrām. et est verbū actiuū. ꝛ cōstruitur cum actō casu. Sed in illa significatione est neutrū. ꝛ construitur cū datiuo. ¶ Cōstrue. Hoc verbū cōtingit notat. i. signat euentū. i. idē quod euenit. et cōtingere. i. hoc verbū cōtingo notat tactū. i. idem qd tango gis. tetigi tangere. i. declinatur. Cōtingo gis. cōtigi. media correpta. cōtactū tu. in supinis. et componitur de con et tango gis. tetigi tangere.

Hec tria signat curo: medior: volo: pasco. Curo.

¶ Autor docet hic q curo as. hꝫ tres significationes. Nam curari est idem qd mederi vl' sanare. vt medicus curauit egrum. i. sanauit. Et curo idē est qd volo. i. desidero. vnd quidē. Quod ego desidero curo. i. curo illud qd ego desidero. Item idem est qd pascere. vnd Catho. Familiā tuam cura. i. pasce. ¶ Cōstrue. hoc verbū curo as. signat hec tria: scꝫ medeor volo. pasco. Medeor eris. medicatus sum eri. verbū deponēs. ꝛ caret circūlocutione preteriti. sed accipit mutuo a medicor aris. pasco cis. paui. pascere pastū tu. in supinis. verbū actiuū. et dr curo de hec cura re. ꝛc.

Dactylus est digitus: pes metricus: est quoqꝫ fructus. Dactylus.

¶ Autor docet hic q hic dactylus li. hꝫ tres significationes. Nam idem est qd digitus. dr enim a dactylo grece qd est digitus latine. Item dactylus est quidā pes metricus cōstans ex vna lōga pcedēte: et duabus breuibus subsequētibus. Ut gaudia. Item dactylus est fructus palmarum. quia similitudinem digitorum imitari videtur. anglice a date. ¶ Cōstrue. Dactylus est digitus. et est pes metricus. et est fructus.

Dragma: melos: pondus si dragme sit genitiuus. Dragma.
Questio fit dragma cum dragmatis est genitiuus
Dracma notās pōdus stateris pars quarta vocat. Dracma.

¶ Autor hic ponit equocationem in ista dictiōe dragma. Et post ponit drām inter dragma me. fe. ge. ꝛ prie decl'. ꝛ hoc dragma atis. neutri ge. ꝛ tertie decl'. Dicēs q hec dragma e. fe. ge. ꝛ prie decl'. signat duo. Nā idē est q hic melos dis. vl' hoc melos indeclina. i. dulcis cātilena vl' dulcis modulatio. anglice a songe. Et sic tali modo stat dragma ibi. vbi canit ecclesia. Frequētate nobis dulcia cantica dragmatis. dragmatis. i. dulcibus modulationibus. ¶ Item hec dragma me. est quoddā pondus. vt scribitur Machabeorum. Duodeci dragmas argenti misit hierosolymam ꝛc. vnde versus. Dat scrupulus nūmū. nūmos tres dragmas sed octo. Uncia dat dragmas duodena: sed vncia libram. Isti versus docēt certa pōdera. Scrupulus est pōdus vnius nūmi. Dragma est pondus triū nūmorum. vncia est pōdus octo dragmarum. ꝛ duodeci cōstituunt. ¶ Sed hoc dragma atis neutri ge. ꝛ tertie decl'. est questio siue interrogatio. vn qdā genus loqndi dr dragmaticum: qꝛ fit interrogatiuū ꝛ rñsiuū per psonas introductas. vt in Therētio. Cōstrue. Dragma est melos. i. dulcis cātilena vl' modulatio

et est pōdus cū dragme sit gtīs eius. Et dragma sit idē qđ questio cum dragmatis sit gtīs. Dracma notans pōdus ꝛc. Itē docet autoꝛ ꝙ dracma qñ est pōdꝰ est quarta pars stateris. Et nota ꝙ hic stater eris. fm autorē istū corripit penl'. in gtō. Hug. vo dicit ꝙ ꝓdu. penul. in gtō. vꝫ hic stater. vñ hec statera re. media ꝓd. ꝛ est statera ligua trutine. Stater stateris est medietas vncie. Vnđ vsus. Recte dicetur stater vncia si medietur. Vñ vncia pōderat viginti q̃ttuoꝛ denarios. medietas illiꝰ est duodecim denarii. qui faciūt staterem. Vnđ dragma est pōdus triū denarioꝝ. qui tres denarii sunt quarta pars duodecim denarioꝝ. q̄ faciūt staterē. ℂ Cōstrue illū vsuꝫ. Dragma notans. i. sigñans pōdus vocatur quarta pars stateris. Huguitio dicit ꝙ dracma me. per c. est qđdā pondus. i. octaua pars vncie. Sed hoc dragma atis. p g. ꝛ tertie dec̄liatiōis est questio sicut superius dicit. Sed prioꝛ littera magis placet.

Dictatoꝛ. **Dictatoꝛ notat officium: dictatoꝛ honoꝛem.**

ℂ Autoꝛ hic docet ꝙ dictatoꝛ hꝫ duas sigñationes. Nam sigñ illum qui dictat lr̃as vel exercet officiū dictandi. Sicut est ille qui dictat lr̃as papales. q2 tale officiū est in curia romana. Itē dictatoꝛ est nomen dignitatis. q2 dictatores olim dicebātur p̄ncipes. Vñ Julius cesar dicebatur dictatoꝛ. ℂ Construe. Dictatoꝛ notat officium. ꝛ dictatoꝛ notat honorem vt dictum est. Hic dictatoꝛ oris. nomen verbale formatū a primo supino istius verbi dicto as. dictatū tu. u in oꝛ fit dictatoꝛ.

Dieta diete. **Estq̄ꝫ dieta cibus moderatus: iterq̄ꝫ diei.**

ℂ Autoꝛ hic docet ꝙ dieta te hꝫ duas sigñationes. Nam dieta est sufficiens cibꝰ pro vno die cuilibet. siue sit sanus siue infirmus. vel scđꝫ phisicos dieta est cōpetens obseruātia cib. [illegible] sani hoīs similiter et equi. Dieta est itineratio vnius diei. Vnde dicto as. i. per diem ire. anglice to iourney. et dicitur de dies diei. ℂ Construe. Dieta est d[illegible]es moderatus q̄ꝫ pro ꝛ. et est iter vnius diei. Hoc iter. gtō itineris. dtō itineri. actō iter. vtō o iter. abltō ab itinere. itinera ꝛc. in plurali.

Dies diei. **Est clarus vel clara dies: clariq̄ꝫ dies sunt.**

ℂ Autoꝛ docet hic ꝙ dies est equiuocū. ꝛ hoc ꝓpter diuersitatem generum. Nam qñ est masculini gñis: tunc sigñ certitudinē. vt hic. Isto die fui lōdoniis. ℂ Et qñ ē fe[m] gñis [in]certitudinē sigñ. vt hic. Dies illa dies ire. q2 dies illa est incerta. Pōt vel aliter dici ꝙ iste vsus est doctrinalis. nō equocatiuꝰ. docet eni ꝙ dies in singulari numero est dubij generis ꝛ significat cū dicit. Est clarꝰ vel clara dies. et declinat hic vel hec dies sed in plurali est tm̄ masculini generis. qđ innuitur cū dī. Clariq̄ꝫ dies sunt. i. dies in plurali est generis masculini. ꝛ nō clare. i. fe[m] gñis. Vñ in doctrinali scribit. Hic dabit hec ve dies: dant hi tm̄modo plures.

Discus ci. **Est discus ludus: lecternum: mensa parapsis. Discus et auroꝛa: tibi sit discus quoq̄ꝫ mappa.**

ℂ Hic docet autoꝛ ꝙ discus hꝫ sex sigñatōes. Nā est qđdā ludus q̄ est in plūbeis scutellis q̄ ꝓiecte fuerāt in aerē. ꝛ ipsa scutella plūbea cū q̄ ludebat discus. angl'. a coyte. Et est idē ꝙ lecternū. i. lectrū. sup qđ clerici

legit in eccl'ia ep'las lectiones ⁊ hmōi. ⁊ tūc discus dr de disco cis. quia ibi discit illō qd legit. Et discus est mēsa sup quā comedit. ⁊ hoc ppzie fm Hug. per figuraz que dr metonomya. Et est qn cōtinens ponit pro cōtento. vt si mensa poneretur pro disco. vel qn contentū ponit pro cōtinente. vt hic vbi discus ponitur pro mensa. Item discus est aurora. ⁊ tunc dicit de discutio tis. qz tūc nebule discutiūtur. i. dimouentur abinuicem. Item discus ponitur pro mappa. angl'. a table cloth. et hoc improprie. sic qn ponit pro mensa. ¶ Constructio pz. Hic discus ci. dicitur de hoc scus indeclinabile. i. rotūdum vl' rotūditas. Hec parapsis dr de par paris. et hec apsis dis. i. hoc latus eris. et est vas quadrangulū et quadrilatrū. quasi paribus absidis. i. lateribus. ⁊ mutat b in p. et scribitur cū. ps. Et hic ponitur pro scutella que discus est proprie. ⁊ illud vas est in quo seruitur in mensa de carnibus vel potagijs. vel huiusmodi. Vn̄ Iuuenal'. Qui multa magnaqz parapside cenat.

Est tria discrimen: diuisio glabra: periculum. Discrimen.

¶ Hic docet autor q hoc discrimen inis. hz tres sigatiōes. Nam idem est qd diuisio. Unde discrimino as. are. i. diuidere. et discrimen est idem quod glabra. anglice the shed of the hede. ¶ Et discrimen. i. periculū. Vnd Theodolus. Nec sufficiant vite discrimina currant. ¶ Cōstrue. Discrimen est. i. sigat tria. scz ista. hec diuisio onis. hec glabra. anglice a scalle. hoc periculum cli. per syncopam.

Est domus equocū dolus est prudentia seu fraus. Dolus.
Huius origo dolat: sit tibi sine dolet.

¶ Autor hic docet q hic dolus li. est equiuocū ad duo. Nam idem est quod prudentia vel ars egregie vel subtiliter dolandi. Unde dolare. i. subtiliter scindere in ligno cū instrumēto ferreo. et tūc dolus deriuatur de dolo as. are. quod superius expōitur. Et dolus. i. fraus. vn̄ dolosus a um. vt iste est dolosus. i. decipiens. ⁊ plenus dolis. i. fraudibus. ⁊ tunc dolus dicitur de doleo es. fm istum autorem.

Dicitur aula domus: turba ministra domus. Domus.

¶ Autor hic docet q hec domus hz duas sigtiones. Nam idem est qd edes vel aula in qua quis habitat. Domus. i. familia domus. anglice the householde. Unde dicitur tota domus exiuit per fenestrā. i. tota familia. ¶ Cōstrue. Domus dicitur aula. ⁊ domus dr turba ministra ministrans. i. seruiens magistro vel dn̄o suo. Minister tra. trum.

Deficio neutrum tibi sit signando fatiscor. Deficio.
Passiuumqz dabit si respuo significabit.

¶ Autor hic docet q deficio cis. habz duas sigationes transitiuam scz et absoluā. Nam deficio ficis. est idē qd defectū pati vel deesse. vt iste lapsus deficit. Deficere. i. destituere. derelinquere. respuere. vt ille deficit me. i. derelinquit vel destituit vel respuit. vnde Horatius. Sectantem leuia nerui deficiunt. i. destituūt. In prima significatione deficere. i. defectū pati. vel deesse. est neutrū ⁊ absolutū. Sed in scda sigatiōe est trāsitiuū ⁊ hz passiuū. i. deficior eris. defect' defici. i. destitui vl' derelinqui.

¶ Cõstrue. Deficio sit verbũ neutrũ significando illud qđ fatiscor eris. fessus sum fatisci. verbũ deponens. et est idem qđ desinere vel deficere. Sed Hug. dicit q nos dicimꝰ fatisco cis. fatiscere. qđ antiq nõ dicebãt. sed fatiscor eris fessus sum fatisci (qđ et nos non dicimus) Et sic videt q hic debet dici fatisco et non fatiscor. ¶ Passiuumq dabit. q p ꝛ deficio dabit passiuum. si notabit. i. significabit idẽ qđ respuo is. i. refutare derelinq̃re. ¶ Deficio cis. defeci ere. defectũ tu. ɔponit a de ꝛ facio cis

Deuoueo. **Deuoueo spondens: ꝛ deuoueo maledicens.**

¶ Hic autor docet q deuoueo ues. habet duas sigatiões. Primo. idẽ est qđ põdere. ꝑmittere. Ut deuoueo tibi. vnũ equum. i. promitto. ¶ Et deuouere. i. maledicere (anglice to curse) vt deuoueo detractores. i. maledico. vñ Ouid. Theses deuoui q te dimittere nollet. ¶ Cõstrue. Ego spondens deuoueo. i. ꝑmitto. ꝛ ego maledicens deuoueo. et cõiugatur Deuoueo ues. međ. cor. deuoui međ. ꝓdu. deuotũ tu. i. supio. ꝛ in vtraq sigatione est actiuum ꝛ componitur cum de et voueo ues. voui votum.

Deuotus. **Deuotus humilis: execratusq benignus.**

¶ Autor docet hic q hoc nomen deuotus a. um. equocatur ad tria. nã idẽ est qđ hic ꝛ hec humilis ꝛ hoc le. Ut iste bonus homo est non arrogans. sed deuotus. i. humilis: non sꝑbus ¶ Et est idem qđ execratus ta. tum. i. maledictus a. um. vt diabolus est deuotus. i. maledictꝰ. ¶ Deuotus. i. benignꝰ. vt iste est deuotus homo. i. benignus. ¶ Constructio patet. Deuotus dicitur a deuoueo ues. ꝛc̃.

Demolior. **Diruo: rodo: paro: demolior hec tria signet**

¶ Autor hic docet q demolior liris. equocat ad tria. Nã idẽ est qđ diruere. vt Rex castra hostiũ demolit. i. diruit vł deiicit. ¶ Demoliri. i. rodere. vt Uestes meas nulla tinea demolit. i. rodit. ¶ Demoliri. i. parare vt inimicus meꝰ michi demolit insidias. ¶ Cõstrue. Hoc v̄bũ demolior significat hec tria. s. diruo. i. deiicio. rodo. ꝛ paro as. Et ɔiugat demolior iris. demolitus sũ liri. verbũ deponẽs. ꝛ ɔponit de de ꝛ molior iris. i. cũ difficultate conari. ꝛ proprie de rebus. et molari. i. machinari. parare. fabricare. excogitare. disponere. cũ difficultate aliquid facere. vel ingenio se facere. Unde hic molitor oris. i. artifex vel fabricator. vñ Ouidius in xi. methamor. Primusq piratis molitor Jason. i. ille hõ iason fuit primꝰ fabricator nauis. ꝛ dicitur de molior iris. hec moles lis. i. difficultas magnitudo. magnum pondus.

Depono. **Deponit certans commendans atq ministrans.**

Depositor. **Depositor probat hoc: sic quoq depositũ**

Est homo depositor qui pre me fercula ponit

Depositarius est pro quo ponuntur edenda.

¶ Autor ponit hic equocationẽ in hoc verbo deponit. dicens q equocat ad tria. Nã deponere. i. certare. vt volo causa ista tecum deponere. vñ Uirg. in bucco. De grege non ausim quicq deponere tecũ. ¶ Et est idẽ q cõmendare. i. in custodiã vel tutelã mãdare vt deposui apud te

res meas seruãdas.i.cõmẽdauı. Deponere.i.ministrare.s.subsidiũ dare. vt cliens ministrãs deponit res suas. Itẽ dicim⁹. Isti deponunt pro aduersario tuo.i.ministrãt vl' auxiliũ dant. Depositor ꝛc̃. Hic autor ꝓbat ꝙ deponere est idẽ ꝙ ꝯmendare. dicẽs ꝙ hic depositor oris. nomen verbale. est idẽ qꝺ cõmendat. ꝛ hoc depositũ ti.i. res cõmẽdata in tutelam. anglice a Wedde. Que quidem duo noĩa descẽdunt ab hoc verbo depono nis. et ꝓbãt illã sĩgationẽ ꝙ depono est idem qꝺ cõmẽdo. Unꝺ ap̃l'us. Potens est dñs seruare depositũ meũ.i. cõmendationẽ vel rem cõmendatam sibi in tutelam. Est homo ꝛc̃. Hic autor docet equocationem istius dictionis depositor. Postea ponit dr̃am inter hic depositor et hic depositarius. Dicit ergo in primo ꝙ depositor hꝫ duas sĩgatiões. Nam deposito⁹ in vna sĩgatione est ille qui ponit fercula in mensa ante dñm suũ. qui alio noĩe ꝺ͛ discoferus. ꝛ ꝺ͛ de disco cis. ꝛ fero fers. quasi discũ ferens. Sed differũt. qꝛ depositor deponit. discoferus fert vel portat fercula. et depositor est idem qꝺ cõmendator. vt superius exponitur et depositari⁹ est ille ante quẽ ponunt fercula. sicut dominus vel aliqs alius sedens in mensa cui seruitur in ferculis. Depositarius ꝺ͛ etiã ille cui aliqd fide ꝯmendat ꝛc̃. Depono is. ere. deposiũ tu. in supis. actiuũ est fm̃ Hug. deponere.i. deorsum a sede vel dignitate ponere.

Deprecor vt dicam depriuat et auget ibidem.

Deprecor ore deum: mortem quoqꝫ deprecor idem

Deprecor

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbũ deprecor habet duas sĩgatiões. Nam deprecari in vna sĩgatione est idem qꝺ orare vel valde precari. ꝛ in alia sĩgatione est idẽ qꝺ nõ precari vel odire vel precari aliqd abesse. et causa isti⁹ diuerse sĩgatiõis est hec ꝑpositio de que in ꝯpõne veniẽs aliqñ auget sĩgationem dictionis cũ qua cõponitur. ꝛ aliqñ minuit vel priuat sĩgationẽ. Unñ in vna sĩgatione deprecor.i. valde precor. ꝛ tunc ista ꝑpositio de auget sĩgationem illius verbi. In alia sĩgatione deprecor.i. non precor. ꝛ tunc depriuat sĩgationem illius verbi. ¶ Cõstrue. Ut dicam.i. si dicã deprecor. ista ꝑpositio de priuat.i. negat. ꝛ auget ibidẽ sĩgatiõem illius ꝟbi deprecor ꝛc̃. Iste ꝟsus est Ouidij in heroidi. ꝛ autor inducit eũ ad ꝓbandũ ꝙ de ꝑpositio aliqñ priuat ꝛ aliqñ auget: qꝛ in isto versu vtroqꝫ mõ hoc ꝟbũ depc̃or tenetur. ¶ Cõstrue sic. Ego depc̃or.i. valde precor ore meo deũ mortẽ.i. precor deũ vt moriar. et ego idẽ ꝗ p̃cat⁹ fui deũ mortẽ nũc depc̃or mortẽ.i. odio mortẽ vel p̃cor deũ vt nõ moriar. et nota ibi ꝙ depc̃or ꝯstruit cũ duplici actõ. qꝛ ẽ ꝟbũ vehement trãsitiuũ.

Destino propono: promitto: destino pono.

Destino

¶ Autor docet hic ꝙ destino as. habet tres significationes. Nam destinare.i. ꝓponere. Ut opus istud facere destinaui.i. proposui. Et destinare.i. ꝓmittere. vt destino tibi hanc rem.i. ꝓmitto. Et est destinare illud qꝺ ponere. vt fatum destinat futura.i. ponit. Aliter potest dici ꝙ destinare nõ habet nisi duas sĩgationes fm̃ autorẽ istum.i. ꝓponere ꝛ mittere. ꝛ tunc promitto sunt due dictiones. ꝛ tunc ꝯstrue versum sic. Ego destino tibi equũ.i. mitto. et hoc michi magis placet. licet alij aliter censeant. Huguitio dicit ꝙ destino as.i. ligare. mittere. deputare. ascribere.

significare.et cōponitur de de.interposita.i.ꝛ teneo es.et est actiuum.

Dico. **Hec dico significat confirmo:copulo:sacro.**

Autor docet hic ꝙ dico as.hꝫ tres sīgationes.nam idem est qꝺ cōfirmare vt facta tua dico.i.cōfirmo. Dicare.i.copulare.vn̄ Virg. Cōnubio iungaꝫ stabili ꝓpriaq̄ꝫ dicabo.i.copulabo. Et dico.i.sacrare.qꝺ pꝫ per eius.cōpositum dedico dicas.qꝺ idem est qꝺ sacrare.vt ecclīa dedicata est.i.sacrata. Cōstrue. Dico sīgat hec.s.verba cōfirmo.copulo sacro. et cōiugatur. Dico as.aui.are.verbū p̄ime cōiugatiōis.ꝛ est actiuuꝫ. Huguitio dicit ꝙ dicare est etiā idem qꝺ vouere.ꝛ corripit di.i.primam syllabam. Sed dico cis.dixi dicere.producit hanc syllabā di.

Digero. **Digero dispono:computo:soluo cibum.**

Hic docet autor ꝙ hoc vbū digero ris.habꝫ tres sīgationes. nam digerere.i.disponere.vn̄ Virg. Ita digerit oīa calcas.i.ille prudēs homo calcas.digerit.i.disponit oīa. Item digerere.i.cōputare.ꝛ ꝓprie per digitos sicut faciunt lōbardi.vt cōputista digerit.i.cōputat.et digerere.i. cibū soluere in stomacho.vnꝺ hec digestio onis.i.cibi solutio. Est enim digestio separatio puri ab impuro. Cōstrue. Ego digero dū dispono. et sic de aliis. Digerere fm̄ Hug.i.explicare.describere.vel in vnū ordinare.vel exponere.vel diuidere.ordinare.vel euacuare.ebrietatē deponere. Et cōiugatur digero ris.digessi digerere digestū tu.in supinis. et est actiuum.et cōponitur de di.prepositione inseparabili.ꝛ gero ris gessi gerere.quod idem est quod facere vel administrare.

Diluo. **Diluit infirmat:distempero:sordida purgat.**

Hic dicit autor ꝙ diluo is.equiuocatur ad tria.nam diluere.i.infirmare.anglice to losse.vt qn̄ littera diluitur aliquo humore superueniēte diluitur.i.infirmat.vel sic.ego non possum istud emplastrum diluere de meo vlcere. Et idem est quod distēperare.vt isti colores diluūtur.i. distemperātur. Et idem est qꝺ purgare sordida.vt vtinaꝫ essem⁹ diluti a pctīs. Diluere fm̄ Hug.i.delauare.vel delauando destruere.delere. vel purgare.vel cōmiscere.vel distēperare.liquare.ꝛ cōiugatur. Diluo diluis.dilui diluere dilutū tu.penulti.corre.vel dilutū tu.penul.ꝓducta vnde dilutus ta.tum.penulti.ꝓducta.et est actiuum. Construe. Hoc verbum diluit.i.significat ista.infirmat ꝛc̄.

Dispenso. **Prouidet expensis dispensans et miseretur.**

Autor hic docet ꝙ dispensare est equiuocū ad duo.nam dispēsare.i. ꝓuidere.disponere.diuidere.deliberare. Item dispensare est misereri. indulgere.vn̄ hec dispēsatio onis.et est dispensatio debite pene relaxatio.et actu mīe ꝓueniens. vt dn̄s papa dispensat cū aliquo illegitimo. vt possit ordinari in presbyterꝫ vel epm̄ vl' prelatū. Cōstrue. Aliquis dispensatus ꝓuidet expēsis.i.expensis suis.expēdendo eas sicut decet et prodest. Et aliquis dispensans.i.habens mīaꝫ miseretur alicui. Dispenso as.frequentatiuum de dispendo dis.i.largiter expendere.

Do das. **Hec tria do signat:concedo:prebeo:dico.**

Hic autor docet ꝙ hoc verbum do das.hꝫ tres sīgationes. Primo.i.

cocedere. vt do tibi hanc pponem homo currit. vel ibi. Da quesumus omps deus. da. i. cocede. Dare. i. prebere. vt ibi. Date et dabitur vobis. Dare. i. dicere. Virg. Sed tn iste deus qd sit da titire nobis. ¶ Construe. Hoc verbum do sigat hec tria. s. verba. concedo is. prebeo es. dico cis. Nota q ista syllaba da vbiqz corripitur do das. et in suis copositis. qn alia syllaba sequitur. vt dare. daturus. dabat. circundare. circundatus. circudabo. penultima correpta. Do das est actiuum.

Qui donat prebet: pariter qui donat honorat. — Donare.

¶ Autor hic docet q donare hz duas sigationes. nam idest qd prebere. vt ipse donauit illi ecclesie. Donare. i. honorare. vnde Horati. Pec catu satis et donatu ia rude queris. donatu ibi. i. honoratu. ¶ Construe. Ille qui donat prebet pariter qui donat honorat.

Edilis custos edis: sacrista: curilis. — Edilis.

¶ Nota dram inter edilis et edilis. Dicit hic q edilis est maior. s. ille qui preest edibus. Sz hic et hec edilis et hoc edile. i. comestibilis. vn Architri. Inter vetricolas versat questio pisce. Quis colitur, meliore lacus quis fertilis aer. Altilibus que terra feras pducat ediles. ediles. i. comestibiles. vnd Vsus. Garlandia edilis dimeus sed edilis est gratus ad esum. Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientibus ab hac littera d. hic incipit tractare de equiuocis incipientibus ab ista littera e. Primo agit de equiuocatione istius dictionis hic edilis lis. dicens q equiuocatur ad tria. Nam edilis. i. custos edium vel edis in absentia dni. qualis est ille qui custodit palatiuz regis vel maneriuz alicuius dni. Item edilis. i. sacrista. ille. s. qui preest custodie ecclesie vel tepli. vn illud. Rogabat edilem vt oratoriu apiret. Item edilis. i. curilis. quasi iuxta alios curilis. et est nomen dignitatis. qui olim rome circuiret ciuitatem et expoliaret si alique domus essent ruinose quas statim faceret emendari. ne essent dedecori ciuitati. Ad quos ptinebat officiu pspicere ne morbose carnes a carnificib vederentur. ne etia morbosa aialia intrarent ciuitate vl curia vl capitoliu reg vl impatoris ne aere ibi corrupperet. ¶ Construe. Edilis est custos edis et est sacrista atqz curilis. et dr curilis de hec curia e. qa ad tale dignitate eligebat vn de curia regis vel impatoris. edilis dr de hec edes dis. et pot declinari hic et hec edilis et hoc le. aliqd ptinens ad edem.

Euentus casus: euentus sit tibi finis. — Euentus.

¶ Autor hic docet q euetus hz duas significationes. nam est idem qd casus. vt hoc michi accidit ab euentu. i. casu. et est idem qd finis. vnde Ouidius. Quisquis ab euentu facta notanda putet. i. quisquis putet facta sua notanda ab euentu. i. a fine. ¶ Construe. Euentus sit tibi casus. i. fortuitus. et euentus sit tibi finis.

Electrum gummi: gemma notat atqz metallum. — Electrum.

¶ Autor docet hic q electru tri. habet tres sigationes. nam electru dr quoddam gummi quod stillat ab arboribus. anglice gumme. Ouidius Inde fluit lachryme stillataqz sole rigescit. Inde armis electra nouis. Et electrum est queda gemma que puenit ex illo gumi post calore

solis fuerit induratū. Item electrū est quoddā metallū. anglice peutre habēs tertiā partē auri. ꝛ quartā partē argēti. quod aliqñ reperitur in venis terre. ꝛ tunc dr naturale. Aliqñ cōponitur ex illis duobus metallis cōiunctis in cōmixtis adinuicem. ꝛ tunc dr artificiale. Sed naturale lōge meliꝰ est artificiali. vt dicit Isid. ¶ Cōstrue. Electrū notat gūmi ꝛ gemmā ꝛ metallū. hoc gūmi indeclinabile generaľr est oē illd qd fluit et stillat ab arboribꝰ. ꝛ dr de hec gutta ꝛc. Electrū dr ab elios qd est sol q: ad radiū solis positus clarius auro et argento fulget et refulget.

Eleuchus. **Laus syllogismus: lapis est preciosus eleuchus.**

¶ Autor ponit hic equiuocationem istius dictionis eleuchus eleuchi/ dicens ꝙ equiuocatur ad tria. Nam eleuchus dr titulus libri. i. lux libri q: illuminat librū. ꝛ sic videtur ꝙ littera sit corrupta. q: dicit laus. Sed quis laus est vel lux. intelligit de titulo libri. Vñ euangeliū scđm Lucā sic intitulatur eleuchus. Luce. i. titulus. et eleuchus dr lapis preciosus positus in superficie ornamēti: q̄a illuminat. et quicūq lapides preciosi in loco notabili positi dñr eleuchi. vñ Iuuenaľ. Auribꝰ extēsis magnos ꝯmisit eleuchos. ꝛ tūc dr de elios qd est sol. sicut titulꝰ a tytan. q: titulꝰ vľ eleuchus illuiat librū: sicut sol illuiat mundū. et eleuchꝰ in logica dr qdam genus argumēti. i. syllogismus ꝯtradictorius. ꝛ tūc dr de en qd est cōtra: ꝛ lexis qd est sermo vel dictio. i. cōtradictio. ¶ Cōstrue. Eleuchus est lux. i. titulus libri. ꝛ eleuchus est syllogismus ꝯtradictorius. et eleuchus est lapis preciosus. Syllogismus ꝯponit a syn. qd est con. et logos sermo. vñ syllogismus quasi collectio et coniunctio sermonum.

Hemus. **Rex hemus: mons est hemus trax: et canor hemus**

¶ Autor hic docet ꝙ hic hemus mi. habꝫ tres significationes. Nā hemus est ꝓprium nomen cuiusdam regis. Hemus est quidam mons in tracia. Trax. i. homo de tracia habitās iuxta illum mōtem. Hemus est canor. i. cantus vel sermo. Hug. dicit hoc hemū mi. i. sermo vel modulatio. ¶ Construe. Hemus. i. rex. hemus mons trax. i. aliquis de tracia. s. monte illo. et hemus. i. canor. i. cantus.

Elementum **Littera principium: documētum: sunt elemētum.**

¶ Autor docet hic ꝙ hoc elementū ti. hꝫ tres significatiōes. Nā idem est ꝙ littera. et est idē qd pricipiū. vñ Stacius. Progenies ritusq tuos elementaq prime. elemēta. i. principia. Item idē est qd documentum. Horatius. Restat vt his ego meipse regam solerq elementis. ¶ Construe. Littera principium et documentū. hec tria sunt elementum.

Erugo. **Aeris erugo tempestas dicitur esse.**
Erugo quoq rubigo que nascitur ere.

¶ Autor hic docet ꝙ erugo inis. equiuocatur ad duo. Nam erugo est tēpestas aeris que destruit segetes. Et erugo est rubigo que cōsumit es ꝛ alia metalla. āgľ. ruste. et dr erugo ab erodo is. q: erodit. i. destruit erodēdo segetes ꝛ metalla. Vñ eruginosus a ū. i. rubiginosus a ū. angľ. rustye. ¶ Cōstrue. Erugo dr eē tēpestas aeris. āgľ. myde We. hꝫ p ꝛ. et erugo est rubigo que nascitur. i. ꝓuenit ere. i. de illo metallo.

Dicitur estus amor: feruor maris: et calor estus. Estus tus.

¶ Autor docet hic q hic estus tus. tui. habet tres significationes. nam est idem qd amor amoris. vt vnius estu virginis accipior. i. amore. et est idem qd feruor seu fluxus maris. vñ Claudian⁹. Oceanuq per estum metitur. per estum. i. fauorem vel fluxũ. et idem est qd calor estatis. Ut campus calet magno estu. i. calore. ¶ Constructio patet.

Est examen apum collectio: lingua bilancis Examen.
Examenq aciem iudiciumq notat.

¶ Autor hic docet q examen sigt q̃tuor. nã est collectio apũ. anglice a swarme of been. ⁊ idẽ est qd ligua in trutina vl' in bilãce. ãgl'. the tõge of a balaũce. et est idẽ qd acies. i. exercitus. vñ illud. Examen xpicolar castra reddit ad ppria. et est idẽ qd iudiciũ. vt vestroq examie pẽdet. i. vro iudicio. ¶ Cõstructio pz. Hoc examen inis. vñ examino as. are.

Emulor inuideo: sequor emulor: emulor hortor. Emulor.
Emulus inuideam sectam designat amorem.

¶ Autor docet hic q emulor aris. significat tria. nã emulari. i. inuidere Ut ille emulatur michi. i. inuidet. Emulari. i. sequi. vt emulemur honestos. i. sequamur. emulari. i. hortari. vt emulor vos dei emulatiõe. i. hortor vos. moneo vos. Sz vltra dicit Brito q idem est qd indignor aris. Unde in euãgelio. Uos emulamini michi. q: vestrũ hoiem feci sanum. Idẽ est quod amare. vt in ep'la Pauli. i. Emulor vos dei emulatione. i. amo vos amore dei. Idẽ est qd cõtendere. vt in Psalmista. Noli emulari in malignantibus. i. noli contra malignantes contendere emulos. Emul⁹ ⁊c. Hic dicit similiter q emulus a. um. a quo dr emulor aris. sigt tria. nam idem est qd inuidus a um. vt iste est emulus meus. i. inuidus Idem q sequẽs Lucanus. i. Stimulos dedit emula virtus. emula. i. sequens. Emulus. i. amãs vel hortans. vt Simus emuli dei. i. amatores. ¶ Cõstrue. Emulor dũ inuideo ⁊c. emulus designat inuidiã. i. inuidum et sectã. i. sequẽtem. ⁊ amorẽ. i. amãtem. et est locutio methonomica.

Pertinet et prodest: pariter, contingit et extat. Est pertinet.
Dicitur esse iuuat: insinuatq statum.

¶ Autor docet hic q hoc verbum est hz sex significationes. i. Primo. i. pertinet. vt est magistri legere. i. pertinet. Idem qd prodest. vt est legere. i. prodest legere. Et est idem quod contingit. Unde Priscian⁹. vt est qñ elemẽtũ diuiditur. i. cõtingit. Et idem est qd extat. vt hec domus est ex tetio ⁊ pariete. i. extat. Et idem est qd iuuat. vt in Horatio. Et qd pdire tenus est. i. iuuat. Et idem est qd insinuat statũ. vt bene est mihi. i. in bono statu sum. ¶ Cõstrue. Est. i. pertinet. ⁊ est. i. pdest. ⁊ est. i. ptigit et est. i. extat. ⁊ est dr esse idem qd iuuat. q p ⁊. et est insinuat statum.

Exanclo patitur: et perficit: insuper haurit. Exanclo.

¶ Hic docet autor q exanclo as. habet tres sigationes. Nam exãclare idẽ est qd pati. vt exãclo te facere q̃cq̃d tu vis. i. patior te facere. Et est idẽ qd pficere. vt nc dũ hoc op⁹ exãclaui. i. pfeci. Et idẽ est qd haurire.

vt iste exanclauit cyphū vini.i.hausit. ¶ Construe. Exanclo.i.significat istas partiō ris.cōficio cis.insuper τ haurio ris hausi haurire.et dī exanclo de ex et anclo le.i.rota hauritoria.cū qua aliquis haurit aquam de fonte.

Exibeo.

Exibet hoc verbum designat quattuor ista.
Demonstrat:presentat:alit:pariter dat abunde.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbū exhibeo es.hꝫ quatuor significationes.nam idem est qđ demōstrare.vt exhibeas nobis litteras tuas.i.demonstres nobis.et idem est qđ presentare.vt exhibemus istuꝫ clericū.i.presentamus.τ idē est qđ alere.i.nutrire.vt auis exhibet pullos.i.nutrit.τ idem est qđ abūdare.vt iste michi exibet pecunias.i.abunde dat. ¶ Cōstruc. Hoc verbū exibet designat quatuor ista.i.demōstrat τc. Exibeo es.bui ere. exibitū tu.verbū actiuū cōponitur de ex et habeo bes.habui habere.

Exigo.

Exigit exquirit:vult:perficit:et iaculatur.

¶ Hic dicit autor ꝙ exigo gis.equiuocat ad quatuor. nam exigere idē est qđ exquirere.vt iste exigit a me vbi rex est.et exigo.i.volo.vt hoc exigo fieri.i.volo hoc fieri.τ idē est qđ perficere.vt nondū hoc opus exegi.i. perfeci.τ est idem qđ iaculari.anglice to caste a darte.i.extra iacere.vt ignis exigit a se scintillas.i.iaculatur.i.iacet a se scintillas. exigo gis.exegi.ere.exactū tu.in supinis.verbū actiuū.cōponitur de ex et ago agis. Exigit expellit extorquet probat atqꝫ. Diuidit et repetit simpliciterqꝫ petit. Diuidit expellit agit extra cogo sequatur. Iniuste petere tibi denotat exigo vere. Dicitur exactor iniuste quisquis petitor. Inuenitur a socrate q̄ inuitatus ab amico et videns eius vxorem iurgiosam dixit ei. Quare non exigeret.i.expelleret mulierem. Qui rn̄dit. Domi addisco qualem me foris exhibebo. Sic ergo exhibeo idem est qđ ostendo.

Excipio.

Excipit excludit:accusat:suscipit:affert.

¶ Autor hic docet ꝙ excipio pis.idem est qđ excludere.vt excipio te ab illis.i.excludo.et idem est quod accusare.vt iste excipit contra me.i. accusat.et idem est qđ suscipere.anglice to Welcom. vt Mulier quedam (martha noīe) excipit illū in domū suam.τ idem est ꝙ afferre.vt iste est except⁹ in altū.i.elatus.i.sursuꝫ portat⁹ in altū. Excipio pis excepi ere. exceptū tu.in supinis.verbū actiuum.componitur de ex et capio pis.

Expedio.

Denotat expedio:prodest:decet:et manifestat.

¶ Autor hic docet ꝙ expedire idem est qđ prodesse. vt ibi. Expedit vt vnus moriatur pro populo. et expedit.i.decet. vt hic expedit insignem promeruisse virū.expedit.i.decet. Item expedit.i.manifestat. vt expediuit se illis.i.manifestauit. Satis facilis est ista.expedio cōpōit de ex et hec pedica.qđ est quoddā instrumentū capiendi pedes aīalium.

Expono.

Venditor exponit merces:problema magister.

¶ Autor hic docet ꝙ expono idem est qđ mōstrare.anglice to she We or to ley furth.sicut mercatores mōstrant res suas quas vēdere volūt. Item exponere.i.glosare vel proponere sicut magister exponit.i.glosat vel proponit aliquod problema.i.difficilem questionē. ¶ Cōstruc. Venditor.i.mercator.exponit.i.monstrat.merces suas quas vult vendere.

es magister exponit pblemma.i.difficilem questionē.et dr pblemma pri
mus fructus argenti.et cōponit de prothos qd est primū.et lema qd est
sumpto vel fruct9.quasi prima sumptio vel primus fruct9 argēti.et est
exponere verbū actiuū.et cōponitur de ex et pono nis.posui ponere.

Ergo pro causa finem seruabit eandem. Ergo,
Est illatiuum cum primum seruat acutum.

¶ Hic autor docet qd hec dictio ergo qñ signat causam acuit vltimā syl-
labam.et si inueniat aliter qz causatiue.tunc grauat vltimā et acuit pri
mā.iuxta reglas traditas de accētu.Et nota qd apd antiqs declinabat
hoc ergū ergi ergo.vñ Virg.eneyd.Illi9 ergo veni.i.pp̄ter causā vl p cā
illius veni.Itē Grecism9 caplo de tropicio in fine.Si qd dicat ergo fuit sed
ali9 ibi.ergo.i.causa.¶ Cōstrue.Ergo pro causa.i.qñ ponit causatiue rc̄.

Et tria significat: exponit: copulat: equat. Et,

¶ Autor hic docet qz ista cōiunctio et aliqñ ponit expositiue pro id est,
vnd Ouidius.Hanc deus et melior litem natura diremit.Sic construe
versum hunc.Deus et melior natura(hoc est)deus.i.melior natura di
remit.i.amouit hanc litē.i.discordiā.et sic tenetur ibi.ualibi.Judica me
deus et discerne causam meā.et.i.discerne tenetur ibi expositiue.Item
et aliqñ tenetur equatiue.i.vnitiue.vt corpus et aie sunt vn9 hō.ita scz
qz corpus vnitū aie et aia corpori.¶ Construe sic.Et ista cōiunctio signt
tria.i.qz potest poni tripliciter exponit.i.ponitur expositiue.copulat.i.
ponitur copulatiue.equat.i.ponitur equatiue vel vnitiue rc̄.

Falce puto vineta: meto sata: tondeo prata. Falx cis.

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis inci-
pientibus ab E. Hic psequitur tractando de dictionib9 inci-
pientibus ab F. Et primo de hac dictione hec falx cis.dicēs qz hz tres
significatiōes.nam hec falx falcis est illud instrumētum quo vindemia
tores abscindūt vites vel putāt.i.amputant vites.angl.a Wyne knyf.
et est vindemiare.i.vites amputare.vl vuam vinea auferre.Item hec
falx cis.est instrumentū quo messores metūt segetes.angl.a hoke or a
sykyll.i.Falx est instrumentū quo prata tondentur.anglice a sythe.Falx
cis.dicitur de hec filix cis.et est filix quedam herba.anglice ferne.quia
primo filix scindebatur cū falce.¶ Construe.Ego puto.i.amputo.vi-
neta.i.vites.cum falce.i.tali instrumento.et ego meto sata.i.segetes cū
falce.et ego tondeo prata cum falce.

Hoc flamen flatus: hic flamen presbyter illud. Flamen.
Dicitur a flo flas: sed a filio dicitur ille.

¶ Autor hic docet qz flamen est equiuocū ad duo.Primo.i.hic flatus
tui.et declinat hoc flamen flaminis.et dr de flo flas flaui flare.Itē flamen
inis.dicebat sacerdos Jouis.et tunc est masculini gnis.et deriuat de filo
as.aui.are.et tūc dr flamen quasi filamen:qr relicás a collo pendētes p
fila portabāt.¶ Cōstrue.Hoc flamen dr flat9.hic flamē inis.dr psbyter
Jouis apud gētiles.Illud.i.flamen qñ est neutri gnis dr a flo flas flare,
Sz hic flamen dr a filo as.i.fila deducere.vel a filum li.angl.a threde.

Faselus:

Significata faselus habet duo: cymba: legum en.

¶ Autor hic docet q faselus sigt duo. nam idem est q cymba bc. angl. a cogbote. i. parua nauicula. vñ Lucan⁹. Tenui suffulti faselo. i. cymba. Faselus vocatur quoddam legumen. i. tale semen de quo fit legumen. Virg. Si vero viso ferres tenuēq faselum. Nota q faselus p cymba fei gñis dr a phase qd est trāsitus. Sz p legumen ꝛ masculini gñis dr a phagyn qd est comedere. ¶ Cōstrue. Hoc nomen fasel⁹ hz duo sigta. i. duas sigtiões. duo dico sunt hec. s. cymba et legumen. Hoc legumē inis et hoc legū gi. deriuat a lego is. i. colligo gis. ꝛ est semē cuiuslibz herbe de q fit potagiū. vt pisa. faba. vicia ꝛ auena. nā antiq legebāt. i. colligebāt semina meliora vt potagiū facerēt. Hec fasela le. est qdā insula grecie. ꝛ gen⁹ leguminis marie abūdat in eadē. et inde hoc faselariū rij. i. herba faseli. ꝛ pōt scribi p ph. vł f. fm qd ɔsiderat origo vł reductio ad latinū

Fatum ti.

Constellatio mors: parce responso deorum.
Euentus rerum: signantur nomine fatum.

¶ Autor hic docet fatū ti. hz istas sigtationes. Fatum. i. cōstellatio. vnd dicitur. Fata regūt hoies. i. cōstellationes. Et fatū. i. mors. vt ibi. Quos tangit vicini s fati. i. mortis. Et fata. i. parce arū. vt Promisere tibi fata ruinā. fata. i. pce. ꝛ est respōsa deoꝝ. Hec parca e. Ouid. Esse quoqz infatū reminiscit affari tēpus. Infatū. i. rñsum per deos. ꝛ fatū. i. euētus rerū. ¶ Cōstrue. Cōstellatio. mors ꝛc. signatur in hoc noie hoc fatum fati.

Fedus.

Hic fedus turpis: hoc fedus dicito pignus.
Nam veteres feda iungebant federa porca.

¶ Autor hic docet q fedus hz duas sigtiones. Primo idē est qd hic et hec turpis ꝛ hoc pe. ꝛ tūc declinat sic. Hic fedus. hec feda. hoc fedum. adiectiue. i. turpis. fetidus a um. Et est idem qd pign⁹ oris. ꝛ tūc declinatur hoc fedus federis. i. vinculū pacis. angl. a bande of loue. et tunc deriuatur a fedus a. um. Nā antiqui qn vellent fedus. i. vīculum pacis et cōcordie inire. acceperūt vnā fedā ꝛ vilem porcā. ꝛ vtraqz pars (que erat per cōcordiam feranda) tetigit ex vtraqz parte porce. ꝛ occidit eā fede. i. turpiter signās q ille qui a pacis federe resiliret. esset tam turpiter occidend⁹ sicut illa porca fuit occisa. ¶ Construe. O lector dicito fedus qn declinat p hic. vt hic fedus. esse idem qd turpis. i. vilis. sz dicito hoc fedus qn declinat p hoc. vt hoc fedus federis esse idē qd hoc pign⁹ pignoris. Et est pign⁹ (put hic sumit) cōfederatio vel cōfirmatio amoris.

Fenix

Arbor: homo: volucris: populus: prouincia fenix.
Atqz genus cythare ceu legi dicitur esse.

¶ Autor docet hic q fenix aliqn est arbor quedā que alio noīe vocatur palma. anglice a palme. fm quosdā. Et fenix est ppriū nomen cuiusdā viri. i. fratris Cadmi. qui fuerūt filij regis grecoꝝ. s. fenix siler ꝛ cadm⁹. quorum europa fuit soror. Virgili⁹. Custodes lecti fenix ꝛ dur⁹ Vlixes. Fenix est quedā volucris que est in arabia. et est vnica in mūdo. Viuit enī p qngentos annos. ꝛ tūc incēdit seipam. de cui⁹ cinerib⁹ alia surgit

et est Fenix vna spēs p se qn̄ est volucris. ⁊ sic īpossibile est ꝙ moreret̄ oīno. ⁊ mirū est vnā auē ꝯstituere speciē. Vn̄ qdā. Una cū sit auis fenix rex p̄ticularis. Quis non mirat̄ si ꝓ specie reputat̄. Itē fenix est aliqn̄ nat⁹ de phenicia. ⁊ est phenicia qdā patria. ⁊ tūc phenix est nomē gentile. Phenix est illa ꝓuincia. i. patria. Fenix est qddā instrumētū factū scȝ cythare ad modum fenicis. ¶ Cōstrue. Fenix dr̄ esse. ceu legi. i. sicut legi. quedā arbor. et quidā homo. quedā volucris. et pp̄ls. et ꝓuincia. atq; pro ⁊. et fenix dr̄ esse genus cythare. i. instrumentum.

Florescit ferula: percutit et ferula. Ferula.

¶ Docet hic autor ꝙ hec ferula le. aliqn̄ est qdā herba q̄ crescit in gardino mōte. vn̄ vgili⁹. Florētes ferulas ⁊ grād a lilia carpēs. Itē ferula ferule est illud instrumētū quo discipuli ꝑcutiūtur in manib⁹. qd̄ ⁊ alio noīe palmatoriū appellat̄. angl'. a palmer. ⁊ dr̄ sic. qr olim fiebat de illa herba: q̄ ferula vocat̄. et pōt general'r sumi pro ei herba que vberat̄. i. voletus. angl'. a padokstole. vn̄ Ouid. Quadrupedē ferula dū malus vrget eques. et dr̄ ferula a fero feris ꝑcussi ferire. i. ꝑcutere. ¶ Cōstrue Ferula. i. illa herba florescit. et ferula. i. palmatorium percutit.

Hic ficus est morbus: hec ficus fructus et arbor. Ficus.

¶ Autor docet hic ꝙ ficus aliqn̄ est quidā morbus. ⁊ tūc declinat hic ficus cus. cui. masculini gn̄is. Hec ficus cus. cui. fe̅i gn̄is. est qdā arbor et fruct⁹ illius arboris. angl'. a fyge or a fyge tre. Sȝ ꝓ arbore ficus est fe̅i gn̄is ⁊ scd̄e decl'. vn̄ Grecism⁹. Est ficus morbus. est ficus fruct⁹ et arbor. Dic hic pro morbo. sed dicas ꝓ reliqs hec. Vn̄ alius. Arbore de fico maturas collige ficus. Sȝ tumidos ficus null⁹ michi mittat amic⁹. Tn̄ invenitur hec ficus fici. fico scd̄e declinationis pro fructu. Vn̄ Hieremie. xxiiij. caplo. Et ecce duo calathi pleni ficis positi ante tēplū dn̄i. Item marci. xi. in medio. Non enim erat tēpus ficoꝝ. ¶ Construe. Hic ficus est morbus. sed hec ficus est arbor vel fruct⁹. ⁊ dr̄ ficus a fecūdus da. dum. quia fecūda est. quia bis vel ter in anno profert fructum.

Finis cōsumens: est cōsummatio finis. Finis.
Est proprium finis quandoq; fit actio finis.
Cuius plurale regiones dicimus esse.

¶ Autor hic docet ꝙ quattuor modis dicitur finis. nam finis dr̄ aliqn̄ consumens. vt ignis est finis. destructionis vel cōsummationis domus ⁊ tunc finis tenet se ad modū forme. Aliqn̄ dicitur consummans. i. ꝑficiens. vt finis adest operi. et finis est ꝓprium nomen cuiusdam mulieris. et finis est actio alicui⁹ rei. vt finis vini est inebriari potantē. ¶ Cōstrue. Finis ⁊c. Cuius plurale ⁊c. Autor docet hic ꝙ finis in plurali numero sign̄t regiōes. vt ibi. Trāsiuit iesus p medios fines decapoleos. i. p medias regiōes. ⁊ declinat hic vl' hec finis dubij gn̄is i singulari. sȝ in plurali hi fines tm̄ masculini gn̄is. Sȝ p noīe mulieris dr̄ hec finis tm̄.

Est altare focus: focus est locus: et focus ignis. Focus.

¶ Docet hic autor ꝙ hic focus ci. aliqn̄ idem est qd̄ altare. Virgilius. Et munera libo intemerata focis. libo. i. offero munera intemerata. i.

pura sacrificia sibi focis intellige.i.altaribus &c. Focus est locus ille su
per quem fit ignis.anglice an hert. Et focus est idem quod ignis. et di
a foueo es.quia fouet mēbra frigida.vel dr a phos grece qđ est lux la
tine.quia focus lucet astantibus. Constructio patet.

Frons.

Frons frondis folium: frons frontis pars aialis.

Autor hic docet ꝙ hec frōs est equiuocū ad duo.nam frōs est idem
qđ foliū. vnde Virg. Fronde super viridi &c. et tunc facit frondis in gtō.
Et aliqñ frons est pars capitis hoīs siue alterius aialis.vnde Catho.
Fronte capillata post hec occasio calua. et tunc facit frontis in gtō. et est
semper fem generis. Construe. Frons faciens frōdis in gtō est foliū.
et frons faciens frontis in gtō.est pars aialis.i.hoīs vel alterius.

Fornix.

Est fornix arcus templi: fornixq; lupanar.

Hic docet autor ꝙ fornix icis hȝ tres sigñationes. Nam fornix est ar-
cus lapideus sic dictus.qr de tortura fornacis extrahitur vel qr curua-
tus fit vt fornax.et qr meretrices solent meretricari in huiusmodi for-
nicibꝰ.ideo et fornix dr lupanar.i.domꝰ meretricū.āgl'.a brodell house.
Ideo dr fornix quasi formā necās.i.aīam.qr aia est forma nr̄a.et fornix
corripit penul.in gtō.et est masculini gn̄is.hic fornix icis penl'.correpta
Unde Juuenalis. Lenonū pueri quicūq; in fornice nati. Itē differēcia
est inter fornix et fornax.vt ptz per vsuz. Est fornix arcus.sed fornax sa
ra perurat. Construe. Fornix est arcus tēpli.ꝙ ꝓ &c. et fornix est lu-
panar.i.domus meretricū.et dr fornix a fornax. Fornix est arcus trium
phalis.vt habet Prouerbioꝝ.xx.vbi dr. Dissipa impios rex sapiēs.i.
debes dissipare pturbantes bonū cōmune. et incurua sup eos fornicē.i.
arcū triūphalē.qui antiquitus erigebatur habita victoria de inimicis.

Fucus.

Fucus apis: fucus color: est deceptio fucus.

Autor hic docet ꝙ fucus hȝ duas sigñatiōes.Nā fucꝰ est apis nō mel
lificās.postq amisit aculeū.angl'.a drone. Et fucꝰ est color adulterinus
et falsus. vñ Boeciꝰ. Mulier fuco ꝑfusus. Et aliqñ ponit ꝓ deceptiōe.
sicut in hymno. Sūt multa fucis illita.fucis.i.deceptiōibꝰ. Itē aliꝰ. Nō
est in multis virtus qbus esse videtur. Decipiūt fucis lumina nr̄a suis.

Fungus.

Fungus boletus: et fungus dicitur ales.

Autor hic docet ꝙ fungꝰ hȝ duas sigñationes.nam fungus.i.boletꝰ.
anglice a padckstole.vel est qdā auis.an ostrich.qr vt aliqui dicunt est
illa que comedit ferrū.i.ferreos clauos.āgl'.horse nayles. Fūgus dr a
fungor eris.fm vocē.sed a defungor eris.fm sigñationē.defūgor eris.
i.mori.qr comedentes fungos.sicut plures faciunt in partibus trāsma
rinis.sepius moriuntur. vñ Marcialis cocus. Defunctos fungis hoīes
materne negabis. Boleti leti causa fuere tui.

Furfur.

Furfur auis: furfur quoq; sit purgatio messis.

Autor hic docet ꝙ furfur hȝ duas sigñationes.nam furfur est quedā
auis que alio noīe dicitur furfurio onis.qr furfure viuit. Et furfur est
purgamētū farris et farine qđ alio noīe dicitur brenniū.anglice bran.et
tunc est masculini generis non vero sicut dixerunt quidam cōtra quos

dicit iste versus. Furfura qui dixit semp de furfure vixit. Alii dicunt quod furfur pro purgatione bladi semp est femi gñis. Sed pro resolutiõe in vrina est neutri gñis. vñ scribit. Vesice scabies per furfura victa notatur.

Futile vas est quod cuncta recepta refundit. Futile.
Sic homo futilis est: qui dissipat omne qđ audit.

¶ Autor hic docet quod hic et hec futilis et hoc le. equiuocatur ad duo. nam futilis dicitur res vel vas, illud qđ nichil põt retinere in se infusũ. Et hinc translatione facta. Futilis dr homo vanus. supfluus. loquax. qui nichil scit celare. nec audita posst retinere. et dr futilis ab hec futis tis ti. Et futis est quoddã vas habẽs os latũ et amplũ: fun iũ vo acutissimũ adeo quod stare nõ potest. ¶ Construe. Hoc vas .i. illud vas est futile qđ refundit cũcta .i. oia recepta in eo. Sic homo ille est futilis qui dissipat .i. dissipando loquitur omne illud qđ ipse audit ab aliis.

Cum facio libo: conuenio: noceoqꝫ. Facio.

¶ Autor docet hic quod facio cis hꝫ tres sigationes. nam facere idem est qđ libare. vñ Virg. Cũ facio vitulã pro frugibusipse venito. cũ facio .i. cũ sacrifico. Item idem est qđ cõuenire. vñ Ouid. Medee faciũt ad scelus oẽ manus. faciũt ibi .i. cõueniũt. Et facio .i. noceo. vñ Ouid. Per venerẽ misero que faciẽda tela. faciẽda .i. nocẽtia. Item dĩa est inter facere et creare. Facere est aliquẽ cõponere ex p̃iacẽti materia. Sꝫ creare est aliqđ facere ex nichilo. vñ qdã. Ex aliquo facere est: ex nichiloqꝫ creo.

Dic facinus factũ: pariter scelus: atqꝫ nephandum Facinus.

¶ Autor hic docet quod facinus hꝫ tres sigationes. nam aliqñ sumitur in bona sigatiõe .s. pro facto. et hoc semp discernitur ex adiuncta. scꝫ ex adiectiuo secũ veniẽti in cõstructione. vt pulchrũ facinus. Et facinus .i. scelus .i. malũ factũ. Et est idẽ qđ nefandũ .i. malũ vel malignitas. et dr hoc facinus oris. de facio is. ¶ Cõstrue. Dic facinus eẽ fctm. et dic pariter facinus esse scelus .i. flagitiũ .i. pctm. malũ factũ. et etiã dic facinus esse nefandũ.

Artem: diuitias: ius: signat sola facultas. Facultas.

¶ Autor hic docet quod hec facultas tis. equiuocatur ad tria. nam idem est qđ ars vel sciẽtia. q reddit hoĩem facilẽ et potẽtem ad respõdẽdum obuiãtibus sibi. Et facultas est copia diuitiarum. vt ibi. Inter opes multas cũ sit michi nulla facultas. Cõdonis vel paruus dego tãtalus alter ego. Et facultas .i. ius vel possibilitas. ¶ Cõstrue. Sola dictio facultas sigt tria .s. artẽ .i. sciẽtiã. diuitias .i. copiam diuitiarum. ius (vel vim. et credo quod melior littera) .i. possibilitatem. Facultas dr de facilis vel facilitas.

Fallo falsificans: sed fallo decipiendo. Fallo llo.

¶ Autor hic docet quod fallo habet duas sigationes. nam est falsum facere. vel falsũ dicere. Fallere .i. decipere aliquem in verbis. vnde falsus a. um. participiũ. Et falsus a um. est nomen. Sed falsus qñ est pticipiũ tunc idẽ est qđ deceptus. vt ego sum falsus .i. deceptus. Falsus nomẽ est ille q fallit. vñ ille est falsus qui credentes verbis suis fallit et decipit. Quales sunt multi facundo famine culti. Fallo lis fefelli lere. falsũ su. in supino. verbũ actiuũ. cuius actio sepius modernis diebus apđ diuites

frequentatur. et passionem illius plerumqз nos simplices experimur.
¶ Cōstrue. Ego falsificāo.i.faciēs falsū.fallo decipiendo.i.qñ decipio.

Fero fero. **Fert patitur: dicit: fert cupit: atqз gerit.**

¶ Autor docet hic q fero equocatur ad quattuor. Primo.i.pati.vñ. Cū patimur ferimus: facimus tūc qñ ferimus. Primum ferimus corripit penultimam.et est idē qđ patimur.scđm ferimus pdu.penul.et est idē qđ percutimus.de ferio feris iri.i.percutere. ¶ Item fero.i.dico.vt Cesar fert vicisse pompeium.i.dicit. ¶ Et fero.i.cupio.vt ibi. Fert aīa causas tantarū exprimere rerū.i.cupit.vñ Ouidius. In noua fert animus mutatas dicere formas.i.cupit. ¶ Et fero.i.gero.vñ ill' Mediqз p equora ponthi fert predam.i.gerit vel portat. ¶ Fero fers tuli latum.verbum actiuum et anormalum.

Fero fero: **Bis duo policena: componens dat fero verba.**
Effert et confert: defert: et deniqз differt.

¶ Docet hic autor q fero dat quattuor cōposita de se.quorum qđlibet est equiuocū per se.ꝛ sunt illa. Effero.confero.differo.et defero. Quorꝫ sīgationes inferius hic patebūt. ¶ Cōstrue. Hoc verbū fero fers componens.i.faciens cōpositionē.dat bis duo.i.quatuor verba.policena.i. plurium sensuū.i.significationū. Polisenus na um.cōponitur de polis qđ est pluralitas ꝛ senes grece qđ est sensus latine.qs pluriū sensuum et illa quattuor verba cōposita sunt ista: scꝫ effert et confert ꝛc.

Effero, **Extollit: dicit: fert funus: terminat effert.**
Mortuus elatus: elatus fitqз superbus.

¶ Autor docet hic equiuocationē istius verbi effero effers.qđ est primū de quattuor cōpositis a fero.de quib' mētio supra.et dicit q effero effers habet tres sīgationes.nam efferre.i.extollere.exaltare.vt ibi de virgine. Quibus te laudibus efferā nescio.i.extollem vel exaltē.ꝛ tunc dicit ab eo elatus a um.i.supbus arrogans. Efferre.i.portare funus.i. corpus mortuū extra domū ad tumulū.ꝛ tūc ab eo deriuat elat' a ū.i. mortuus a um. Efferre.i.terminare.vñ Priscian'.nomen tertie decli. effert acm̄ casum in em.i.terminat acm̄ in em.ꝛ cōponitur effero de ex et fero fers extuli efferre.elatū tu.verbū actiuū. ¶ Cōstrue. Hoc vbū effert dat.i.sīgt ista.s.extollit.fert funus.ꝛ terminat. Mortuus ꝛc. Hic dicit q ab effero qñ est fero funus.venit elatus a um.i.mortuus a um. qз p ꝛ.et elatus sit supbus.qñ vꝫ de effero qđ est idem qđ extollo.

Confero, **Proficit ꝛ donat loquitur tria confero signat.**

¶ Hic autor agit de sīgatione scđi vbi quod cōponitur a fero.s.cōfero. Dicens q cōfero habet tres significationes. Primo.i.proficere.vt hic. Nil confert quodcūqз petis.nil cōfert.i.nil proficit. Hec medicina confert ad salutem corporis. Conferre.i.dare vel donare.vt ibi. Cōfer nobis xp̄e salutis munera perpetue.i.da vel dona. Cōferre.i.loqui.vt in euangelio. Qui sunt hi sermones quos confertis adinuicem ꝛc. Confero contuli.collatū tu. ¶ Cōstrue. Hoc verbū cōfero significat hec tria scꝫ proficit et donat et loquitur ꝛc.

Hec tria dat defert: accusat: portat: honorat. Defert.

¶ Autor docet hic de equiuocatione tertij compositi .s. defero fers. dicens quod equiuocatur ad tria. nam deferre .i. accusare. vt iste deferebat illum .i. accusabat illum. vnde hic delator oris .i. accusator. et delectationis .i. accusatio. Item deferre .i. portare. vt ibi. Aurum et thus deferentes .i. portantes Item deferre .i. honorem impendere. secundum hanc significationem construitur cum datiuo casu vt defero tibi .i. honorem impendo tibi. et coniugatur defero fers. detuli re. delatum tu. in supinis. et plerumque inuenitur in hac significatione in Boetio de philosophie. ¶ Construe. Hoc verbum defert dat .i. significat hec tria .s. verba accuso as etc. Defero pro impendere honorem est neutrum. et in alijs significationibus est actiuum

Preteritum geminum: geminum dat differo sensum. Differo.

Distat: prolongat: hoc verbum differo signat

Differo pro disto: dat distitit absque supino.

Differt prolongo dat: distulit atque delatum.

¶ Autor docet hic de equiuocatione istius dictionis differo quod est quartum compositum de fero. de quo superius facit mentionem. Dicit ergo quod differo habet duas significationes. nam idem est quod distare. vt homo differt ab asino .i. distat. et in tali significatione inuenitur sepe differt impersonaliter positum. vt non differt inter summum bonum et deum. et tunc differo facit distiti in preterito quod accepit mutuo disto stas. et caret supinis. Item differre .i. prolongare. vt iste distulit negocium meum .i. prolongauit. et tunc differo facit distuli in preterito et dilatum in supinis. Hug. dicit quod differo semper facit distuli in preterito. Differo pro prolongare est actiuum. et pro altera significatione est neutrum. ¶ Construe. Hoc verbum differo significat hec duo verba: scilicet disto as. et prolongo as.

Pertinet et distat: narrat quoque fert retro refert. Refert.

Accusatiuum poscit simul atque datiuum.

Pro narro positum. pro distat non regit vllum.

Ast ablatiuum pronominis aut genitiuum.

Nominis exigit hoc pro pertinet arte volente.

¶ Autor hic docet de equiuocatione istius verbi refert: quod componitur de re et fero fers. dicens quod referre habet quattuor significationes. nam idem est quod retro ferre .i. recitare. renunciare. iterum ferre. vnde Hec relatio onis .i. rei prioris et cognite. iterata cognitio. et relatiuus a. um. quod ad aliquid refertur. vel potius quod iterum fert aliquid ad memoriam quasi iterum portatum. Cum enim dico sortes legit. per hoc nomen sortes sortis cognitionem subijcis. et postea subiungo. et ipse disputat. per illud pronomen ipse sortes refert .i. iterum fertur ad cognitionem. vnde illud pronomen dicitur relatiuum quod sic aliquid referat. Item referre .i. narrare. vt referam tibi noua .i. narrabo tibi noua. et tunc regit post se datiuum casum ex vi acquisitionis. et accusatiuum ex vi transitionis. Item refert .i. distat. et secundum hoc multotiens tenet impersonaliter. vt non refert an facias hoc. an facias illud. et secundum illam significationem est absolutum. et non regit aliquem casum post se. Item refert .i. prodest vel pertinet ad officium vel ad vtilitatem alicuius

et pro eo impsonale semper est. vel fere semp. et cõstruitur cũ gtõ cuiuslibet casualis. exceptis gñis quinqʒ particapaliũ pnoim cũ quib⁹ nõ cõstruitur. sed p illis cõstruitur cũ ablĩis feis suoꝝ possessiuoꝝ in singulari numero. vt refert henrici vel mea vel tua vel sua vl' nostra vel vestra vel illius. i. prodest henrico vel michi vel tibi vel sibi vol nobis vel vobis vel illis. vel pertinet ad officium vel vtilitatem hẽrici vel meam vel tuam vel suã vel nostrã vel vestrã vel illius. Item refert construitur cum ablĩis fei gñis istius nois possessiui Cuius ia. ium. vt cuia refert. vel genitiuo sui pmitiui. vt cuius refert. et vtrumqʒ bene dicitur.

Construc. Hoc verbũ refert significat ista. s. pertinet ꝛc. Et refert positũ pro isto verbo narro poscit. i. petit habere post se actm̃. atqʒ pro et. et simul dtm̃. vt refero tibi noua. Sed refert positũ pro distat non regit vllum casum. Sed est absolutũ. vel forte nõ regit vllum. i. aliquem casum imediate post se: sed mediãte ꝑpositione bene regit. vt refert inter bonũ et malũ. Ast p ꝛ. et hoc scʒ vbũ refert exigit ablm̃ pnominis. i. pnoim principaliũ. ꝛ gtm̃ nois. i. noim pro pertinet. i. qñ idem est quod pertinet. hoc dico arte scʒ grãmatice volente hoc sic fieri.

Ferculũ. **Fercula nos satiant: prelatos fercula portant.**

Docet hic autor equocationem istius nois ferculũ li. dicẽs q ferculum est prandiũ qd fertur de coquina alicui sedenti in mensa. anglice a mese. Vel ferculũ est quoddã genus scãni. anglice a foldinstole. qd potest claudi et aperiri. quale videm⁹ in ecclesia sup quo cãtores sedẽt in choro. Unde quidã dixit. Que possunt scãna claudi sunt fercula dicta.

Fingo. **Hec tria fingo notat: vt fingo poemata: fingo.**
Quod non est: fingo quod sapienter ago.

Hic docet autor q fingo gis. hʒ tres significationes. nam fingere est proprie agere more poetaꝝ. nam poeta dicit a poio pois poiui poire. i. fingere. hoc est cõponere aliquid. Item fingere. i. simulare quod nõ est verum. Et fingere est cõponere aliquid sapienter. Unde compositores luti figulos vocamus. Sicut expositor psalterij dixit super illo versu. Sicut vas figuli cõfringes eos. Itẽ preter istas significationes fingere est conari. facere. formare. psalmare. excogitare. Fingo cõiugat. Fingo gis. finxi gere. fictũ tu. in supis. ꝛ est actiuũ cũ suis ꝯpositis. Cõstrue Fingo notat hec tria: scʒ taliter vt fingo poemata. et fingo. i. simulo illud quod non est verũ. et sic poete faciunt. vt Uirgilius. Stacius. Et etiam fingo. i. compono illud quod ago. i. facio sapienter.

Fundo. **Equiuoce lympham: vas: hostem: fundo precesqʒ.**

Autor hic dicit q fundo dis. equocat ad q̃tuor. nam fundere. i. effundere. vt hic. Funde merũ funde tanq̃ sint fluuis vnde. Nec curas vnde sed fundas semp abũde. Itẽ fundere. i. psternere. vincere. vel fugare. vel occidere. Sicut in Uirgilio ꝛ Ouidio et aliis poetis multotiẽs inuenitur. Et fũdere emittere. vt ibi. Fũde ꝑces ad dn̄m p salute fideliũ. Fũdo ꝯiugat. Fũdo dis. fudi. fundere. fusum su. in supis. Itẽ fũdere. i. spargere. fugare. Cõstruc. Ego fũdo equoce. i. eq̃ voce vl' vna voce. lymphã. i. aquã. ꝛ vas. i. ollã. ꝛ hostẽ. i. inimicũ meũ. qʒ p ꝛ. et preces.

Gallus auis: gallus populus: gallusq₃ poeta. — Gallus.
Est gallus fluuius: presbyterumq₃ notat.
Autor docet hic q gallus h₃ qnq₃ sig̃iões. nã gall⁹ est quedã auis domestica satis cognita. ⁊ est vulgaris astrologus. vt dicit Alanus. q̃ sig̃nãs horas diei ⁊ noctis. et gallus est aliq̃s nat⁹ de gallia. et gallus est ꝓpriũ nomen alicui⁹ poete. vñ Virg. Pauca meo gallo. i. meo amico qui vocat gall⁹. Itẽ gall⁹ est quidã fluui⁹ in frigia vbi troia quõdã fuit. de q̃ hoies potãtes reddũtur insani ⁊ ebrii. de q̃ qdã dixit. Est gallus fluuius q̃ bibit inde furit. Item gallus dr̃ presbyter cybeles. i. illius dee. et cybele dicebat a poetis mater oim deoꝝ. et est dea terre. ⁊ declinat hec cybele cybeles cybele cybelẽ cybele. p̃uc declinatiõis grecoꝝ. Cõstrue. Gallus est auis ⁊c. et inde dr̃ archigallus. i. presbyter.
Gallam gallus habet: gallam quoq₃ sutor et ilex. — Galla.
Autor docet hic q hec galla le. h₃ tres significatiões. nam galla est ꝓpriũ nomen cuiusdã mulieris. vñ Iuuenalis. Profer galla caput. i. o tu galla ꝓfer caput. Item est instrumentũ sutoris. i. formipedia. anglice a last. Item galla est fruct⁹ ilicis. i. quercus. anglice aple. vel potius galla est. anglice a galle. cũ qua sit incaustũ. siue crescat in ilice siue in alia arbore. Cõstrue. Gallus. i. aliq̃s natus de gallia h₃ gallã. i. talem mulierẽ vxorẽ. Vel s₃ quosdã galla est illa crista que est sup caput galli. angl̃. a cõbe. ⁊ tũc ꝯstrue sic. Gallus. i. illa auis. h₃ gallã. i. cristam. et sutor h₃ gallã. i. formipediã. ⁊ ilex. i. quercus h₃ gallã. i. glandem.
Glãs glãdis lapis est: glãs glãdis in arbore fruct⁹. — Glans.
Docet hic autor q glans dis. habet duas significationes. nam glãs est lapis rotũdus q̃ proiicitur funda. Vel glandes dñr masse plumbee facte ad modũ glandiũ que ꝓiicitur a fundis. Unde Stacius. Nec modus aut lentare arcus aut fundere glandes. Itẽ glans dis. est fructus quercus. anglice a eccharne. quo fructu veteres solebant vesci anteq̃ vsus agriculture fuit inuentus. Vñ Boecius de cõsolatione phie. lib. i. Facili que sera solebat ieiunia soluere glande. ⁊ glans glãdis hec glũdula le. et hoc glãdinũ ni. i. nodus q̃ in cute nascitur. et est glãdula. anglice a kernel. q̃ nascit sub cute ex abũdãtia humoris. Cõstrue. Glãs dis. est lapis. s. qualis a funda iacitur. vel massa plũbea facta ad modũ glãdis. Hec funda de. angl̃. a slynge. Et glans dis. est fructus in arbore quercina. et nota q scribit semp cũ d in gtõ et non cum t.
Pondus: persona: vox: lectio: femina pregnans. — Grauis.
Quoq₃ molestamur dicitur esse graue. — Graue.
Autor hic docet q hic et hec grauis ⁊ hoc graue est equiuocũ. quia determinare equiuoce oĩa ista sustãtiua põt que in versibus superius ponũtur. Cõstrue. Põd⁹ est graue. i. põderosum. ꝑsona dr̃ grauis. i. autẽtica. vox est grauis. i. bassa. ꝙ ꝓ ⁊. ⁊ omne illud q̃ nos molestamur. i. grauamur dr̃ esse graue. ⁊ sic hic ⁊ hec grauis ⁊ hoc graue. h₃ sex sig̃atiões. s. istas põderosus a. um. autẽticus a. um. grossus a. um. dur⁹ a. ũ. grauidus a um. et molestus. a. um. vt p₃ superius.

Gratia.

Gratia: causa: fauor: meritum: dilectio: donum.

¶ Hic docet autor q hec gratia tie. hz quinqz sigtiones. nam gratia. i. causa. vt Gra vestri hoc faciā qd iubetis. et idem est q fauor. vt Uram gram operior. i. fauorē vrm expecto. et idē est quod meritū. vt Magnū beneficiū vra gratia pmerer. i. vestrū meritū. et gratia. i. dilectio. vt isti sunt fraterne grē indissolubili glutino copulati. et gra est donū spūssctī. vt ibi. Diuisiones grarꝫ multe sunt. ¶ Cōstrue. Gra est cā. ꝛ sic de aliis. Nota q tres gratie qui fingūtur a poetis esse sorores que fuerunt filie iouis et iunonis et ministre. et dr: gratis de gratis aduerbio.

Gratus.

Gratus est acceptus: gratus benefacta recordans.

¶ Autor docet hic q gratus a. um. hz duas sigtiones. Primo. i. acceptus a. ū. vel hic ꝛ hec acceptabilis ꝛ hoc le. Horati⁹. Grata superueniet que nō sperabitur hora. grata hora. i. accepta vel acceptabilis hora. et gratus. i. memor bñficii accepti. i. remunerator bñficii accepti. ꝛ gratū. i. gratiā seruās. placitus. gratiosus a. um. ¶ Cōstrue. Gratus idē est qd accept⁹ a. um. i. bon⁹ a. um. vel placit⁹ a. um. vel hic ꝛ hec vtilis ꝛ hoc le. Et gratus est recordans beneficia. i. memor beneficiorꝫ acceptorum.

Gratulor.

Gratulor est letor: ꝛ gratulor est ago grates.

¶ Autor hic docet q hoc verbū deponēs gratulor aris. equiuocat ad duo. Primo. i. letari vel gaudere. et idem est qd grates agere. Exēplū p gaudere. De vra pspitate ꝛ statu incolumi gratulamur. i. gaudem⁹ ꝛ letamur exēplū p grates agere. De bñficiis que nobis multotiēs ꝛ frequēter fecistis. vobis q possum⁹ gratulamur. ¶ Cōstrue. Hoc vbū gratulor ē idē qd letor aris. ꝛ gratulor ē idē qd ago grates. ꝛ dr de gr⁹ a. ū.

Genus.

Est genus in specie: modus est stirps: accidit atqz.

¶ Autor ponit hic equiuocationē istius dictionis hoc genus eris. dicēs q equiuocatur ad quattuor. Nam genus est (scdm Porphiriū) qd predicatur de pluribus differentibus specie in eo qd quis est. ꝛ sic oīa aīalia faciunt vnū genus. sed nō vnā speciem. qr differunt aīalia specie. Alia enim est species humana. et alia species leonina. et equina. ꝛ asinina. vel genus est collectio aliquorꝫ descendentiū ab vno pricipio. et genus est modus. i. maneries. vt iste est boni generis. i. bone manerie. et gen⁹ est stirps. vt iste est de meo genere. i. de mea stirpe seu pgenie. angl. kynredde. et genus est accidens partiū orōnis. vt Magister cui⁹ generis. respōdetur masculini. ¶ Cōstrue. Genus est in specie. i. genus est cōis natura. que est in rebus diuersarꝫ specierꝫ. ꝛ genus est modus. i. maneries vel cōditio. et genus est stirps. i. pgenies psapia. atqz p ꝛ. et genus accidit. i. accidens partiū orōnis. et gen⁹ preter significatiōes istas est sanguis vel origo. vel qualitas substantialis.

Glis gliris.

Glis animal: glis terra tenax: glis lappa vocatur.

Ris animal: tis terra tenax: tis lappa vocatur.

Hic animal: hec terra tenax: hec lappa vocatur.

¶ Autor hic docet equiuocationem istius dictionis glis. Dicēs q equi-

catur ad tria. et s̄m diuersam s̄ignationē sumit ꝛ declinationē. nā glis est quoddā aial qḋ p totā hyemē dormit ꝛ efficit inspicientibꝰ q̄si mortuum. anglice a dormouse. ꝛ ipsa cū dormitiōe pinguescit. Vn̄ inducit de seipso loquēs pro ꝓsopopeiā sic. Tota michi dormit hyēs ꝛ pinguior ipo. Ergo sum quo nil me nisi somnus alit. Vit. eni. Estate reuigilans reuiuiscit. ꝛ tūc ꝓ tali aiali glis est masculini ḡnis: ꝛ facit gliris in gtō. vt hic glis ris. Item glis est terra tenax. i. terra argillo. angl. claye. et tūc est ḡnis fe. ꝛ hȝ glissis in gtō. Itē glis est lappa. que aliter dr̄ cardo. angl. a burre. ꝛ tūc declinat hec glis huius glitis. ¶ Cōstrue. Glis vocat aial. et glis vocat terra tenax. ꝛ glis vocat lappa. Ris aial. i. q̄n est aial facit ris. i. gliris in gtō. ꝛ q̄n vocat terra tenax hȝ ssis. i. glissis in gtō. et q̄n vocatur lappa hȝ tis. i. glitis in gtō. Hic aial idem glis q̄n est aial est masculini ḡnis. vt hic glis gliris. q̄n est terra tenax est ḡnis fe. vt hec glis glissis et q̄n est lappa est etiā fe. ḡnis. vt hec glis glitis.

Corporis exigui glires animalia dico. Glisco. Splendeo.
Brumali stertunt: estiuo tempore viuunt.
Somno pinguescunt: hinc gliscere crescere dicūt.
Pelle nitent glires: hinc gliscere pelle nitere.
Sic igitur glisco notat hec duo splendeo cresco.

¶ Autor docet hic de equocatione istius verbi glisco cis. Et primo docet causam sue equocationis p quasdā ꝓprietates que sunt in suo primitiuo qḋ est glis ris. Primo igit dicit ꝙ glires sunt quedā aialia exigue q̄titatis: que p todā hyemē dormiūt. ꝛ vigilant in estate. et p somnū crescūt pinguedine. ideo glisco. i. cresco. ꝛ deriuat a glis gliris. et est glisco idē qḋ cresco scis. qr glis dū dormit crescit piguedine. Itē gliscere. i. splēdere. i. nitere. et hoc ideo qr glires hn̄t pellē splēdidā. ꝛ sunt glires (vt aliq dicūt) vermes splēdentes in nocte: q alio noie dr̄r noctiluce q̄si nocte lucētes. i. splēdentes. ideo gliscere (qḋ ab eo deriuat) est pelle nitere. i. splēdere. et sic ptȝ ꝙ gliscere hȝ duas s̄ignatiōes. s. crescere ꝛ splēdere. Glisco cis caret ꝑterito ꝛ supis gliscere. Itē glisco ꝑter istas s̄ignatiōes. hȝ s̄igtiōes alias. nā gliscere. i. cupe vel desiderare. ardere. tumescere. pinguescere. supbire. vel indignari. vn̄ notētur isti vsus. Et glisco cupere splēdere crescere. sicq. Ardet piguescit timet indignāsq supbit ¶ Cōstrue. Glires dicti. i. vocati aialia exigui corporis stertūt. i. dormiūt brumali tpe. i. hyemali tpe. ꝛ viuūt. i. vigilāt estiuo tpe. i. in estate. et estiuali tpe. Et et isti glires piguescūt sōno. i. fiūt pigues p somnū. dicūt. i. clerici dicūt hinc. i. pro illa causa gliscere. i. crescere. Item glires nitēt. i. splēdēt pelle. i. nocte. hinc. i. ideo gliscere idē est qḋ nitere in pelle. s. sic. Igit ꝛc. ꝛ igit. i. ꝓpter istas causas assignatas. hoc vbuȝ glisco notat. i. significat hec duo. splendeo des. et cresco cis.

Discute quid sit glos: lignum: vel femina: vel flos Glos.
Glos glossis lingua: et sit filia glossaq glossa.
Glos glossis lignum vetus est: de nocte renuim.

Glos gloris flos est: illius gloria dos est.
Glos etiam gloris dicetur femina fratris.

¶ Docet hic autor q glos hz tres signationes. nam glos est vetus lignū
de nocte splēdens quasi frequēter videt illis q nocte spaciant in syluis
anglice globerte. et tunc declinatur hic glos glossis in gtō. Item glos
glossis .i. lingua cū duplici s. vnd quidā. Os frangit glossa: tamen in se
non habet ossa. Et de hec glos glossis. vel de hec glossa glosse pro lin=
gua deriuat hec glosa se. per simplex s. et est glosa expositio sentētie ali
cuius libri illam ꝯtinuans et exponens. Et glos est quidā flos sm qsdā
vocatur. angl. peste croWne. et inde sm istum autorem deriuatur hec
gloria glorie. scdm vero Hug. gloria deriuatur a glorus glora glorum.
Item hec glos gloris est femina fratris tui .i. vxor sua. vnde quidā di=
xit. Cui sociatus adest frater tuus hec tua glos est. ¶ Construe. O le=
ctor: discute .i. disquire .i. cognosce. quid hoc nomen glos sit qa est lignū
vel femina vel flos. qn est lignum facit glossis in genitiuo. Item dicit
autor hic q glos glossis .i. lingua lingue. z abinde deriuat hec glossa se.
qd idem est qd hec glossa se. et hoc inuenitur ex hoc qd dicit in littera.
glosa vel glossa est eius filia .i. deriuatur a glos tanq filia a matre. Vel
videtur q iste vsus .i. glos glossis lingua zc. Non est versus istius libri.
q2 autor non facit mentionē de tali sgnatione q glos glossis est idem q
lingua cū dicit nisi tres sgnationes esse de glos. de quarta numero glos
pro lingua non est. ¶ Glos gloris zc. ¶ Construe. Glos faciens gloris
est quidam flos et gloria est dos illius .i. data seu deriuata ab eo. et etiā
glos faciens gloris dicetur femina .i. vxor fratris.

Porto: represento: facio: tria fert gero sensa.

Gero. ¶ Autor hic docet q gero ris. gessi: ere. hz tres sgnationes. nam idem est
qd portare. et hoc in ꝓpria sgnatiōe. Vn cōponitur nugiger. gera. gerū .i.
portās nugas de loco ad locū. Et gero .i. represento. vt iste gerit ꝑsonā
hystrionis .i. representat. Et gero .i. facio. et inde hoc gestū gesti .i. factū.
Vnde Gualterus in alexandreide. sic incipit. Gesta ducis macedum zc.
¶ Cōstrue. Hoc verbū gero fert .i. sgt hec tria sensa .i. has tres sgnatio=
nes .s. porto ras. zc. et coniugatur sic. Gero ris. gessi ere. gestū tu. in supia
verbū actiuum. Item gerere .i. administrare. sm Huguitionem.

Gestio pro cupio: pro gaudio gestio pono.

Gestio. ¶ Hic ponit autor equiuocationē in isto verbo gestio gestis gestiui ge
stire. dicens q equiuocat ad duo. Nam gestire .i. cupere. vt hic. Multa
gestimus ꝓpter que sepe perimus. gestimus ibi .i. cupimus. Item ge=
stire .i. gaudere. Sed proprie .i. maloꝝ gaudere bonoꝝ. Vnde gestire est
motu corporis gaudia representare z facere quod sapiētem non decet.
Vnde notentur isti vsus. Gaude sed noli fili gestire benignus. Gaude
corde malus corpore gestit item. ¶ Cōstrue. Ego pono hoc vbū gestio
pro cupio cupis. et ego pono hoc verbum gestio pro gaudeo des.

Ibis. **IBis auis: dorchas est ibex: inuidus ibis.**
Ibidis hec medius facit ibicis: inuidus ibis

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equocis incipientib⁹ de lr̃a
G. iam tractare intēdit de his que incipiūt ab J. que est prima lr̃a huic
littere G. a parte post. et si obiiciat de H. que est figura media inter G.
et J. dicatur q̄ H nō est lr̃a. ⁊ ideo autor iste non facit capitulum de ea.
Ponit ergo equocationem in ista dictione ibis que equocatur ad duo.
Deinde ponit drām inter ibis ⁊ iber. Primo ergo dicit q̄ ibis equocat.
est enī qdā auis cū lōgo rostro. angl. a stoike. de q̄ legitur Doran⁹ dicēs
Se q̄ siqꝫ rapit rostratā vidim⁹ ibim. Et est ibis auis imūda. q̄ in vete
ri testamēto fuit ꝓhibita comedi. vñ scribit̄ Leuitici. xi. c. Bubonē ⁊ iu
gulū ⁊ ibim nō comedenis. ⁊ fm aliqs dr̄ auis q̄ viuit ex cadauerib⁹. qd
falsum est. q̄ manifestū est ibim non viuere cadauerib⁹. Item ibis po=
nitur pro liuido. Vñ Ouidi⁹ scripsit vnū librū quē intitulauit. In ibim. i.
cōtra ibim inuidū. i. aduersariū suū: qui vxore sua mechabat. Sed iber
icis. fm istū autorē est gen⁹ serpentis. fm vero Hug. est gen⁹ quadru=
pedis. scilꝫ capra (que dorchas dr̄ alio noie) et dn̄r ibices quasi aues: q̄a
ad instar auiū ardua ⁊ excelsa teneāt ⁊ habitant in sublimi. et si q̄n aduersitatē
uersitatē holm vel feraꝝ ꝑsenserint. de altissimis scereꝫ sese precipitā=
tes in suis cornibus illesas se suscipiūt. Vñ scribit de illis. primo. Regū
xxiiii. ca. Saul perrexit ad inuestigandū dauid et viros eius. et per abru=
ptissimas petras que solis ibicib⁹ peruie sunt ibicibus. anglice a Wylde
gote or a tayndere. i. talibus capris superius memoratis. Vñ quidam.
Iber ibicis est aial quod cornua gestat. Est enim capra dorchas grece
vocitata. Iber ibicis est auis nilicꝫ fluentis. ¶ Cōstrue. Ibis est auis.
iber est dorchas vel serpēs. sed magis plꝫ dorchas. et ibis est inuidus.
¶ Ibis ⁊c. Hic docet q̄ ꝑdicta noia variātur in obliquis. dicēs q̄ ibis
q̄n est auis: tūc declinatur hec ibis huius ibidis. sed dic q̄ facit ibis vel
ibidis in genitiuo. Et iber decliat hic iber ibicis penultima correpta in
genitiuo. Et ibis pro inuido declinatur hic ibis huius ibis in genitiuo.
Ibicum corripit mediā syllabā siue ꝑducit. Hec iber ibicis ꝑducit me=
diam in obliquis. et est auis aquatica serpentibus inimica. et pro eadem
dr̄ hec ibis ibis. Et hec iber ibicis mediā corripit in obliquis. et est aial
de genere ceruoꝝ. Versus. Iber eis auis est nilicꝫ fluenta. Et dicūt habi=
tat: rostro sua vilia purgat. Ibidis ac ibis gīus cū facit ibis. Tūc auis
est ibius. et dr̄ inuidus ibis. Qd notat ibicis iber. notat ibidis ibis. Est
iber quadrupes. auis ibis. inuidus ibis. Scōm glosam in hoc loco pōt
ꝑducere mediā siue corripere. q̄a pōt exponi de aue siue de q̄drupede.
Sed melius est q̄ corripiatur pro quadrupede. Unde quidā magnus
magister dixit. Cornua fert iber. iob testis. et ibidis inde.

Jacinctus lapis: est flos: est iacinctus homo qꝫ. Jacinctus.

¶ Dicit hic autor q̄ iacinctus est equocū ad tria. nam primo est lapis
preciosus. vlꝫ genus saphyri. Et est quidā flos blauū coloris. anglice a
violet. Et iacinctus est ꝓprium nomen viri seu sancti. ¶ Construe sic.
Jacinctus est lapis ⁊c. Jacinctus a. um. i. blauus a. um.

Sūt iuga mōtis: sunt iuga tele: sunt iuga currus. Juga.

¶ Docet hic autor q̄ iuga hꝫ tres significationes. Primo iuga sunt cacumina
montium siue summitates. Juga etiā sunt illa ligna quibus tela terenda

ligat.i.qdā instrumēta textor. Juga;sūt colūbaria boū siue eqꝝ trahen
tiū in curru.ꝛ sūt iuga sic instrumēta curr⁹. Hoc iugū gi. dī de iūgo gis
gere. ¶ Cōstrue. Juga sunt mōtis.i.cacumīa mōtiū.ꝛ iuga sunt tele.i.
instrumenta in qbus tela textu. hec tela le. angl'.a Webbe.ꝛ dī de telon
grece qd est lōgū latine.ꝛ iuga sūt curr⁹.i.instrumēta bige siue aratri.

Jus.
Justicia.

Jus succus:ius rectum:ius ipsa potestas
Jus est causa:locus est vbi causa datur.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc nomen ius hȝ qnqȝ sigtōes. Primo.i.succus:
angl'.iuce. vnde. Ut facias offas de iure meo tibi do fas. Jus.i.rectū seu
rectitudo. vt Nihil faciā tibi nisi qd exigit ordo iuris. Et nota drām in-
ter ius et fas. Jus est lex humana.sȝ fas est diuina. Un̄ trāsire p alienū
agrū fas est:sed nō ius est. Et dnr̄ ius ꝛ iusticia. Jus est ars boni ꝛ eq.
sed iusticia est ↄstās ꝛ ppetua volūtas ius suū vnicuiqȝ tribuēs (institu
tis de iusticia ꝛ iure.in pri.) Et ius est ipsa ptās iuris. vt trāsfero in te
meū ius.i.ptātē iuris. Et ius.i.locus vbi ius exercetur. vt cleric⁹ cōsti-
tuit in iure.i.in loco iuris corā vobis. ¶ Cōstrue. Jus est succ⁹.ius est
rectū.ius est ipsa ptās iuris.et ius est causa.et ius est locus vbi causa
deciditur.i.determinat. Jus deriuat de iubeo es.ere.iussi.iussum.

Ignis.

Ignis feruorem studij:dat fulmen:amorem.
Est elementatum:solis calor:ac elementum.

¶ Autor ponit hic ꝙ hoc nomen ignis est equiuocū ad sex.nam ignis
denotat feruorē studiū. vt hic. Ocia sepe extingūt ignē mentis.i.feruorē
studiū. Et ignis.i.fulmen. Virg. Aruptis imbribus ignes excutim⁹ cur
su.ignes.i.fulmina. Ignis.i.amor. vn̄ Ouid. Loqtur et cepto paulatim
carpitur igne.i.amore. Itē ignis.i.elemētatū.i.iste ignis q est apd nos
magis dī elementatū ꝙ elemētum.qꝛ nō est purus ignis nisi in sphera
sua.ꝛ ibi est purū elementū.ꝛ sic de aliis elemētis pōt dicere ꝙ ista que
videm⁹ sunt elemētata ꝛ nō elemēta. Ignis.i.calor solis. vt ibi. Cōpe-
scunt ignib⁹ ignes. Ignis.i.elementū purū in sua sphera. ¶ Construe.
Ignis dat.i.sigt feruorē studii.et ignis dat.i.sigt fulmen.i.fulgur.angl'.
a lyghtenynge.et ignis est elementatuȝ.s.quo vtimur.et ignis est calor
solis.ac ꝑ ꝛ est quoddam elementū. Et sunt quattuor. scȝ Aer. Ignis.
Terra et Aqua.et ignis cōponitur de in et gigno gignis

Indiuiduum

Est indiuiduum corpus:quo non minus vllum.
Est quod duricia nequit iste secare vel ille.
Ac indiuiduum nimio dicatur amore.
Discretum tandem:sub voce tenetur eadem.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc nomē indiuiduū ul.q̄druplr̄ pōt sumi.nā mi-
nimū corp⁹ qd ppter sui paruitatē diuisionē nō recipit dī indiuiduū. vt
athom⁹.ꝛ ē illa minima festuca q̄ apparet i radio solis.ꝛ dī athom⁹ ab
a qd est sine ꝛ thomos diuisio vel sectio.q̄si sine diuisiōe vl' sectiōe.ꝛ nō
dī idiuiduū iō.qꝛ oīno diuidi nō pōt.sȝ qa nō recipit sectionē sensui sub-
iacētem. Itē indiuiduū dī illd qd ꝑpt duriciā diuidi nō pōt.ꝛ sī pōt:cū

magna tñ difficultate. vt adamas dyamas. a dyamond. qui nõ frãgitur vt dicit Isid. nisi cũ recẽti sanguine hyrci. Item aliqd dr indiuiduũ qd alicui ardẽtis amoris vinculo colligat. vñ Ouid. Sũt indiuidue mens mea liceꝫ tua. Itẽ indiuiduũ dr qd p inferiora sue nature phisice diuidi nõ põt. vt Socrates. ¶ Cõstrue. Istud corpus est indiuiduũ quo nullũ corpus est minus. vt athomus. et illud est indiuiduũ qd ille vel iste ne quit. i. non põt secare. i. diuidere duricia (ablts est). i. ꝑpter duriciã. vt adamas. ac ꝑ ꝛc. et aliqd dicat indiuiduũ nimio amore. i. ꝑpter magnitudinem amoris. Indiuiduus cõponitur de in et diuiduus a. um.

Inuestis sine vestibus: inuestis sine barba. Inuestis.
Inuestis mulier: inuestis pauper habetur.

¶ Autor docet hic ꝙ inuestis hꝫ has sigñtiões. Primo dr aliqs vel aliq̃ sine vestib⁹. vt paup est iuestis. i. sine vestib⁹. angl. naked. Inuestis est aliqs vl aliq̃ nõ hñs barbã. vñ Mulier est iuestis. i. sine barba. et idẽ est qd solut⁹ a. um. i. sine cõiuge. vt ista mulier est inuestis. i. soluta. ¶ Constructio ptꝫ. Hic ꝛ hec inuestis ꝛ hoc ste. cõponit de in et hec vestis tis.

Dicitur ingratus non acceptabilis: et qui. Ingratus.
Immemor accepti solet ingratus beneficii.

¶ Autor docet hic ꝙ ingratus dupl'r sumit. Primo dr aliqs ingratus qui nõ est dignus acceptari vl admitti in societatẽ vel amicitiã alicui⁹ boni viri. et hoc ꝑpter turpitudinẽ quã inuoluit viciorꝫ. vel aliqd sil'e. ꝛ dr ingratũ qd nõ est acceptabile. Itẽ ingrat⁹. i. nõ grat⁹. vt q̃ accepti bñficij nõ mẽorat. Cõstrue. Aliqs igrat⁹ dr nõ acceptabilis. i. nõ dign⁹ acceptari. et ille. s. est ingrat⁹ q̃ solet imemor alicui⁹ bñfacti. i. bñficij accepti ab aliq̃ amico. Ingrat⁹ a. um. cõponit de in et grat⁹ a. um.

Qd vacuum manet: atqꝫ cauum: leue: fert inane. Inanis.

¶ Autor hic docet ꝙ hic ꝛ hec ianis ꝛ hoc ne. ẽ idẽ qd vacu⁹ a ũ. vt ibi Terra erat ianis ꝛ vacua. ibi ꝛ tenet ꝑ. i. ꝛ expõit sic. tra erat ianis. i. vacua. ꝛ ianis. i. cau⁹ a. ũ. vel ꝯcau⁹ a. ũ. vt firmamẽtũ dr iane. i. ꝯcauũ. sic vndiqꝫ vex. vñ ꝯuexũ. Itẽ iane. i. leue. vt mulier moueat ianis. Cõstrue Illd est iane qd manet. i. est vacuũ. ꝛ illd ẽ inane qd est cauũ. ꝛ illd fert. i. vocat. vl' dr inane qd est leue. Inanis cõponit de in ꝛ vanus a. um.

Immanis magnus: est ferus atqꝫ nocens. Immanis.

¶ Docet hic autor ꝙ hic ꝛ hec imanis ꝛ hoc ne. hꝫ duas sigñtiões. nam immanis. i. ferus a. um. vel crudelis. vel imãsuetus. ꝛ idẽ est qd nocẽs nõ bonus. vel sine bono. et qr magna solẽt esse crudelia. ꝛ fera. ꝛ terribilia. igitur immanis inuenit ꝑ magno ꝛ grãdi. Cõstrue. Imman⁹ est magn⁹ ꝛc. et cõponit de in ꝛ manon grece qd est bonũ latine. q̃ñ nõ bonũ.

Immunis qui nil prestat: cui nil datur expers. Immunis.

¶ Hic docet autor ꝙ hic et hec immunis ꝛ hoc ne. has hꝫ sigñtiones. Nã immunis est ille q̃ cũ quid ab alio recipit nil rñdit. et immunis est ille cui nil datur cũ aliis aliqd tribuitur. Itẽ immunis. i. expers vl' consors. qd idẽ est. vt iste qd sibi iponitur est immunis. i. expers vel exsors.

angl. gyldes. Et immunis .i. carēs officio. Virgili⁹ in georgicis. Immunisq sedet aliena ad pabula fucus. et ɔpōit f3 Hug. ab in ⁊ hoc munisnū .i. debitū officiū. vel tributū. vl' munus. et dr immunis quasi sine munio .i. sine tributo: sc3 liber q nulli est tributarius. Vn̄ ⁊ sepe dr immunis expers. alien⁹. sine parte. Itē immunis est q nō facit munia .i. officio nō fungit. s3 ol priuilegio ⁊ dono vacuus. viciosus piger. ventri indulgēs. et cōstruitur cū gtō vel abltō. vt iste est immunis criminis vel crimine.

Improbus.

Improbus est perseuerās: probus atq proteruus.

¶ Docet hic autor q' iprobus a. um. h3 tres sigtiōes. Pmo .i. pseuerās. Virg. i georgi. Labor iprob⁹ oia vicit .i. labor pseuerās. ⁊ idē ē qd pb⁹. Virg. in cyrys. Lauit iproba teter ora cruor. iproba .i. valde pba. et est idē qd pteruus .i. crudelis. angl'. fro warde. Vn̄ qdā de dionysio tyrāno sycilie. Dionysius improbus atq impius fuit. et dr de in et probus.

Insignis.

Nobilis insignis est: ac ignominiosus.

¶ Autor docet hic q' hic ⁊ hec insignis ⁊ hoc ne. equocat ad duo. nam idem est qd nobilis. vn̄ Theodol⁹. Insignē vitulū cōflauerat ignis. insignē .i. nobilē. et est idem q' ignominiosus a. um .i. nō famosus. vl' male famosus. vl' q h3 nomē ignominiosum. ⁊ est semp suspect⁹. Vn̄ illd. Flebat ⁊ insignis male decantabit hora. insignis hora .i. ignominiosa hora. Vel tpis passiōe dn̄i. Habebāt autē vnū viꝝ isignē q dicebat barrabas. insignē .i. ignominiosuz. vel male famosuz. et ɔpōit de in ⁊ hoc signū ni.

Insita.

Instita fit vestis matrone: fit quoq vinclum.

¶ Autor ponit duas sigatiōes istius nois hec instita te. Pmo .i. quedam vestis qua veteres matrone solebant vti. angl'. a rochet. vn̄ Ouid. Queq tegis medios instita longa pedes. Et idem estqd vinculū quo pedes mortuoꝝ ligantur. vnd legitur q' lazarus vinctus institis fuit in monumento. Hec instita te. dicitur de insto as. institi ⁊c̄.

Iacto as.

Cum iacio iacto: cum me male comprobo iacto.
Hinc quoq iactito fit: iactantia nascitur inde.

¶ Autor docet hic q' hoc verbuz iacto as. are. h3 duas significationes. Pmo .i. iacere. vt iacto lapidē .i. iaceo. Et iactare .i. laudare vltra modum, vel vltra q̄ debeatur. anglice to boste or to be proude. vt sic iacto me: cū nimiū laudo me. et est frequentatiuū formatū ab vltimo supino huius vbi iacio cis. ieci iactū tu. u in o fit iacto as. et aliud frequētatiuū format ab illo iactatū tu. u in o conuersa ⁊ a mutata in i correptā fit iactito as. aui. are. in eodē sensu cū iacto. Iactare vl' iactitare (fm Hug.) p gliari ponit laudare gloriādo vanitare .i. arregare vl' inaniter pferre Vn̄ iactās .i. arrogās dr q se iactat ⁊ maioꝝ istitut' nō acdescit. s3 ppriā quandā vlā iusticie ⁊ sanitatis indrit. ⁊ cōparat iactātior iactātissim⁹. et hec iactātia tie .i. arrogātia. supbia vanitas. Itē nota hic dram inter iacere cui⁹ media corripitur. et iacere cui⁹ media pdu. ⁊ pt3 dra p istum vsum. Si nō vis iacere lapidē pmitte iacere. ¶ Cōstrue.] Ego iacto cū iacio. ⁊ ego iacto dū cōprobo .i. laudo me male. quoq p ⁊. et iactito fit .i. deriuat inde .i. iacto. ⁊ iactātia nascit inde .i. de iacto as. iactaui iactare.

Indulget confert operam: veniam simul auget. Indulgeo:

¶ Autor hic docet q indulgeo ges. hz tres signiōes. nam idē est qd dare operā. vñ Catho. Indulgere gule noli que vētris amica est. i. noli dare operā gule. ꝛ indulgere est dare veniā. vt Indulget michi de⁹ peccata mea. i. remittat ꝛ det veniā mihi de pctīs meis. et idē est qd augere veniā. vt Deus indulgeat nobis miam suā. i. augeat vł donet nobis miam suam. Cōponit ab in ꝛ algeo ges. i. frigere. ¶ Cōstrue. Satis leuis est cōstructio. Indulgeo cōponit de in et algeo ges. inposita d ꝛ a mutata in u. et cōiugat indulgeo ges. indulsi gere. indultū tu. in supis.

Infectus quod non factus sonat: est quoqz tinctus Infectus.

¶ Docet hic autor q infectus a. um. hz duas signiōes. nam infect⁹. i. nō factus. vt domus est infecta. i. nō facta. vñ Horati⁹. Infectū valet esse dolor qd mens sua seruat. infectū ibi. i. nō factū. et infectus. i. tinct⁹ vel violat⁹ vel corruptus. vt aer infectus. i. violatus vel tinct⁹ vł corrupt⁹. vnde Ouid. Mons erat infectus variarꝫ cede ferarꝫ. i. mōs erat tinctus cede. i. occisione variarꝫ ferarꝫ. i. diuersarꝫ bestiarꝫ. ¶ Cōstrue. Infectus sonat idem qd non factus. qꝫ p ꝛ. et infectus est idē qd tinctus a. um.

Ordo: locus: tempus: et causa notatur ab inde. Inde.

¶ Autor docet hic q inde aliqñ signt ordinem. vt hic. Iste sedet primus et ille inde. Item signt locum. vt ego veni inde. i. de illo loco. et aliqñ signt tempus. vt ego veni primo et ille inde. i. in illo tēpore. et aliqñ causam. vt comedi crudas carnes. et inde eger sum. i. eadem causa. ¶ Cōstrue. Ordo notat. i. signatur ab inde. i. ab isto aduerbio inde ꝛc.

Hic fore cognoui temporis atqz loci. Hic.

¶ Autor hic docet q hic aliqñ signt tēpus. vñ Virg. Hic michi nescio qd trepido michi numen amicum. hic ibi. i. tunc. Hic aliqñ signat locū. vnde Alanus in anticlaud. Hic superos ciues ꝑprio precellit honore. Virgo que ꝑprium pariendi lege pudorē. Nō perdens mris meruit cū ꝟgine nomen. hic. i. in illo loco. ¶ Cōstrue. Ego cognoui hoc aduerbiū hic fore. i. esse tēpus. i. aduerbiū temporis. atqz loci. i. aduerbium loci.

Lar lartis rex est: laris est de⁹: ignis ꝛ edes. Lar.

¶ Autor hic docet q lar hz quattuor signiōes. nā fuit ꝑpriū nomen cuiusdā regis. ꝛ tūc facit lartis in gtō. Itē lar est qdā deus quē gētiles colebāt. ꝛ ꝓcipue ille de⁹ qui preest custodie ignis. nam fuerunt duo lares quos mercurius genuit ex vna nympha que diceba tur lar. et dicebātur lares vel ab igne cui presunt ꝛ quē custodiūt. Horꝫ imagines habebāt gētiles iuxta ignē retro. Vñ ꝛ posterior pars foci dr lar. Item lar. i. ignis. ꝛ lar. i. edes vel domus. Unde antiquo ꝓuerbio. In laribus lartis lares de larice vidi. i. vidi larem. i. ignem. in laribus. i. in domib⁹. lartis. i. talis regis. et dr lar de largior iris. vel a larg⁹ a. um. quia de laribus procedit largitas. et declinat hic lar lartis pro nomine ꝑprio. et hic lar laris pro aliis signiōibus. ¶ Construe. Lar faciens lartis in gtō est rex. i. ꝑprium nomen regis. Scdm lar faciens laris in gtō est deus vel ignis vel edes. i. domus.

Latex icis. **Equiuoce vinumq; latex: ꝛ lympha vocatur.**
Est idcirco latex vinum: quoniam latet vua.
Lympha latex ideo quoniam terra latet yma.

¶ Autor docet hic ꝙ hic latex laticis equiuocatur ad duo. Primo latex. i. vinū. ꝛ tunc dī a lateo es. qꝛ in vua latet. Item latex. i. aqua. ꝛ tūc dī a lateo es. qꝛ latet in yma terra. i. ꝓfundo terra. vel qꝛ latet in ymo. i. in ꝓfunditate terre. ¶ Cōstrue. Latex vocatur equiuoce vinū ꝛ nympha. latex est ideo vinū: qm̄. i. qꝛ. latet in vua. vnde vinū exprimitur. Et latex (est) ideo lympha. i. aqua. qm̄ latet in yma terra. vel in ymo terre. i. profunditate terre. et est masculini generis latex.

Latus eris. **Costa latus lateris: latitem dat tegula later.**
Est asportatus latus quoq; dicitur amplus.

¶ Hic docet autor equiuocationem istius noīs lat⁹. et deinde ponit dr̄am inter hoc lat⁹ lateris in gtō. et hic later qđ sil'r facit lateris in genitiuo. Item ponit dr̄am inter latus. cuius prior corripitur. et latus. cui⁹ prior producitur. Dicit ergo ꝙ latus. i. costa. anglice a syde. est substantiuum et declinatur hoc latus lateris. corripit hanc syllabā la vbiq;. Item latus est participium de feror fereris. ꝛ tunc idem est qđ portatus. et tot significationes habet sicut fero fers. ꝛ tunc declinatur latus lata tum. Item latus est nomen adiectiuum. i. spaciosus. amplus. Vnđ Ouidius Pars maris et latus subitarum campus aquarum. latus ibi. i. spaciosus vel amplus. ꝛ tunc producit hanc syllabā. la. siue sit participiū siue nomen adiectiuum. Item later lateris est gleba cocta de qua fit mur⁹. et vnde domus tegitur. anglice a tyle stone or bryke. Et nota ꝙ Priscianus dicit hoc nomen deficere in oībus casibus singularib⁹ et pluralibus. preter actm̄ singularis numeri: scʒ laterē. nos tn̄ vtimur hoc noīe in vtroq; in quolibet casu. Item nota hanc naturā esse lateris: ꝙ quāto plus abluitur: tanto plus exasperascit et deterior fit. Vñ quidā ꝑdicās fatuo. et interrogat⁹ quid fecerit. legitur respōdisse. Litus aro. laterēq; lauo. dum predico prauo. Vnde alius dixit. Verba serit vento qui predicat infatuato. ¶ Construe. Latus faciens lateris. i. costa vl' tegula. i. operimentū vel tectura dom⁹. dat laterē. i. hic later lateris. ꝛ lat⁹ a. um asportatus a. um. dī amplus a. um. Hoc latus lateris. ꝛ lat⁹ a. um. deriuant de lateo es. et later lateris dī a latus a. um. participiū. ꝗꝫ ꝓ ꝛ. ꝛc.

Lena lene. **Lena clamys tibi sit: et stupri consiliatrix.**

¶ Hic docet autor equiuocationem istius dictionis hec lena ne. dicens ꝙ lena est idē qđ clamys clamydis. anglice a mātell. vt induo te lenā. i. clamydē. Itē lena est idē qđ meretrix. Vñ illud. Lenonē lena nō diligit absq; crumena. i. bursa. Et loqtur figurate ꝑ metonomiam. qꝛ crumena (que bursa est) ponit ꝓ pecunia ꝙ cōtinet. ¶ Cōstrue. Lena sit tibi clamys. i. mātellus. et lena sit cōsiliatrix. stupri. i. meretrix. angl'. a baude.

Lens. **Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori.**
Lens mordet per d. mordetur si capiat t.

¶ Autor hic docet equiuocationē ī isto nōīe lēs. qđ equiuocatꝫ ad duo. Nam lens est qđdā vermiculus: qui solet esse in capitibus hoīm ꝛ maxime pauperū. anglice a nytte. ꝛ tunc facit lendis in gtō per d. ¶ Et lēs faciēs lentis in gtō est quoddā legumē maxime in tēpore q̄dragesimali vsitatū. āglice ryce potage. ꝛ scribit cū t ī geīttuo ¶ Cōstrue. Lēs faciens lēdis ī gtō ꝯuenit capiti. ꝛ lēs faciēs lentꝫ in gtō. ꝯuenit ori. vt mādūcet. Lēs p d in gtō. mordet. i. capita. ꝛ si lēs capiat t. mordet. i. cōedit.

Lenticulam voco vos maculā cutis: atqꝫ legumen Lenticula.

¶ Autor docet hic ꝙ lenticula hꝫ tres significationes. Nā lenticula est quoddā vas quo ī ponit oleū. anglice an oyle potte. Itē lenticula est q̄dā macula in facie hoīs. āglice a spotte or frecon. ꝛ inde lenticulosus a. um. i. neuosus. freconed. ꝛ ꝯuenit in estate solis scalore causante. ꝛ hoc maxime in rufis hoibus sīue subrufis q̄ꝫ multū albis. ꝛ nec est signū bone indolis. ꝛ hec macula aliis nōīb⁹ vocatꝫ. scꝫ lētiga lētiginis. ꝛ neu⁹ neui. ꝛ cessa cesse. Lēticula le. ē legumē. dimī. de lēs lētꝫ qđ superi⁹ expōit.

Lento meos arcus dum lenteo: lenteo tardo. Lentare.] ı

Lenteo dum cesso: que tria lentus habet Lentas.

Lentus flexibilis: lentus piger: ocia lentus. Lentus.

¶ Hic autor docet equocationē in lēteo. ꝛ dr̄am int lētare ꝛ lentere. Et deinde ponet equocationē in hoc nōīe lent⁹ a. um. qđ a v̄bo lēteo deriuatꝫ. ¶ Dicit ergo ꝙ lento as. aui. are. i. flecto tis. vel curuo as. are. Ut lento arcū meū. i. flecto arcū meū trahendo illū. Un̄ alexādreide. Nunc arcus lentare monet. nunc fūdere glandes. i. nūc docet eū lentare arc⁹. i. flectere trahendo. ¶ Lēto es. ere. i. pigere vel tardare et cessare. Un̄ lent⁹ a. um. habet oēs has tres significatiōes. nā idē est qđ flexib⁹. āglice lynowe or plyenge. vnde Ouidi⁹. Curribus ante temedū lētis erat apt⁹. ibi lētis. i. flexibilib⁹. Et lent⁹. i. piger. vnde idē. Lētaqꝫ tigris erat lenta. i. pigra. Et lētus. i. ociosus. vn̄ Tu modo pomperci lent⁹ spaciare sub vmbra. Et lētus. i. plenus. Inde luculētus. i. luce plen⁹. vt populus luculent⁹. ¶ Cōstrue. Ego lēto meos arc⁹. dū lēteo. i. flecto eos. lenteo es. i. tardo vel tardeo. et ego lēteo dū cesso. i. dū ago ocia. que tria. i. quas tres significationes. hoc nomē lentus a. um. hꝫ. Lentus. i. flexibilis. et lent⁹. i. piger a. um. et lentus hꝫ ocia. i. est idem qđ ociosus a. um.

Letus iocundus: letus fecundus: ꝛ inde. Letus a. um.

Letamen: fimus terre pinguedo vocatur.

¶ Dicit hic autor ꝙ let⁹ a. um. hꝫ duas signiōes. nā letus. i. iocūd⁹ a. ū. vł hilaris. Un̄ qđā. Non ego sū let⁹: dū sum lāguore repletus. Letus. i. fecūdus a. um. i. fertilis. vt Virg. in georgi. Quid facit letas segetas. i. fecūdas. et fertiles segetes. ꝛ tūc a let⁹ diriuatꝫ hoc latamē inis. i. fim⁹ q̄ reddit terrā pinguē. anglice mucke or dōge. Cōstrue. Let⁹. i. iocundus. et letus. i. fecundus. et inde letamen. i. fimus. vocatur pinguedo terre.

Letatus quando a leto: fit mortificatus. Letatus.

A letor de leticia letatus habetur.

¶ Docet hic autor q letat⁹ hȝ duas sigtiões. ⁊ he causant ex diuersitate sui primitiui. nā qn deriuat ab hoc letū ti. i. mors. tunc est idē. qd mortificat⁹ a. um. vel mortu⁹ a um. Ouid. Ut nem⁹ intrauit letata corpa vidit. Et qn letat⁹ dr de letor aris. tūc est fact⁹ letus gaudēs. ¶ Cōstrue. Cū letatus fit. i. diriuat a leto. sez p morte. tūc est idē qd mortificatus. Et cū letatus fit a letor aris. qd est deponēs. tūc habet letat⁹ de leticia. quasi haberet leticiā. i. gaudiū. vt Letatus sum in his que dicta sunt michi.

Luxuries.

Factum luxuries notat effectumqȝ libido.

¶ Autor ponit dfam inter hec luxuries ei. et hec libido inis. Dicens q hec luxuries ei. sigt factū illi⁹ petī sue illd petm. Sȝ libido sigt affectū. i. volūtatē quā qs hȝ faciēdo illud petm. vel libido dr luxuria volūtas. Luxuries dr ab hic luxus us. ui. Und ⁊ hec luxuria rie. i. luxuries. Sed modo ampliata est eius sigtio. vt luxuria vl' luxuries dicat quelibet superfluitas tā in cibo q in coitu ⁊ vestitu ⁊ etiā in aliis reb⁹. ¶ Cōstrue Luxuries notat. i. sigt factū. i. ipm petm. ⁊ p ⁊. et libido notat affectū. i. voluntatē peccādi. Libido a libet verbum impsonali dicitur.

Liber.

Liber id est bachus: vel vir sine compede natus.
Estqȝ liber codex: vel raptus ab arbore cortex.
Prima beri faciunt: genitiuo bzīqȝ secunda.
Pars prior est cortex: liber altera: tertia suber.

¶ Docet hic autor q liber hȝ quatuor sigtiões. nam. i. bachus deus vini. vn Theren. Sine libero et cerere friget venus. libero ibi. i. bacho. et tunc liber facit liberi in gtō. Item liber est idem qd ingenuus a. um. Et est ingenuus q nascit ex liberis parētibus. anglice fre. et nō ex seruis: neqȝ ex seruo ⁊ libera: neqȝ ex libero ⁊ ancilla. sed reqritur q vterqȝ parēs sit liber. ⁊ tūc sr facit gtm in beri. vt liber liberi. vn hec libertas t⁊. Uersus. Nō bene pro toto libertas vēditur auro. Item liber. i. cortex. i. interior pars corticis que ligno adheret. dictuȝ a libero as. qa liberat. ⁊ defendit interi⁹ l[illegible]. Ouid. Mollia ⁊ ngitur tenui precordia libro. Et nota q liber p bacho. i. deo vini. et p ingenio pducit hāc syllabā li. pro bacho. vn Romul⁹. Et liber simul ⁊ cū castore pollux. Pro ingenio vt ibi. Qui metuens viuit michi liber nō erit vnq. Sed liber p codice. vt ibi. Haurit aquas cribris clericus absqȝ libris. Pro cortice. vt ibi. Absqȝ libro nūq valet arbor crescere quāq. ¶ Pars prior ⁊c. Hic ex incidēti ponit autor dfam inter corticē. libū. et suber. dicēs q cortex est superior pars que adheret arbori. angl. te barke. liber est media pars. angl. the sappe. suber est illd qd est mediatū ligno. āgl. the pyth or the hert. ¶ Cōstrue. Liber. i. bach⁹. vl' vir nat⁹ sine pede. i. sine seruitute. ⁊ liber ē codex sup quē legim⁹. ⁊ ē cortex rapt⁹ ab arbore. Pria. i. liber p bacho. ⁊ simul p ingenio faciunt beri in gtō. vt hic liber eri. ⁊ scda. i. liber pro codice ⁊ liber p cortice faciūt bri in gtō. vt hic liber libri.

Libra bre.

Libra bilanx: libra pondus: signum quoqȝ libra.

¶ Docet hic autor q hec libra bre. hȝ tres sigtiões. nam libra. i. bilanx. angl. a balāce. Et libra ē pōd⁹ duodeci vnciaȝ. ⁊ ds pfecti pōderis. qȝ

ꝯstat tot vnciis q̄t mēsib⁹ annis. Et dr libra q: fit libera. ⁊ cūcta pōdera p̄cedētia vel minora ꝯcludat. Itē libra e. dr signū in celo. vt cū dr sol est in libra. ¶ Cōstrue. Libra est bilāx. libra est pōdus. libra ē signū in celo.

Lictor pretoris: et funeris assecla lictor. — Lictor.

¶ Hic docet autor q hic lictor oris. hz duas sigtiōes. nam lictor est ille qui de officio suo portat gladiū vel securi ante regem vel imꝑatorē vel pretorem. anglice a swerde berer. vt ad puniendos reos presto sit. ⁊ dr lictor a lito as. c interposita. quia lictat et interficit reos. vnd ⁊ qcūq̄ regi, vel iudici cōsuli vel presidi vel pretori subsequit ad puniendos reos dr lictor. angl'. a hangeman. Silr dr lictor portator cadauerū. s. q portat cadauera. i. corpora ad sepulchrū. ¶ Cōstrue. Lictor est assecla. i. cliens vel famulus pretoris. i. illius iudicis vel maioris. et lictor est assecla funeris. i. alicuius corporis mortui vt portet illud ad sepeliendū. ⁊ dicitur assecla cle. ab assequor eris. quia sequitur mandata domini sui.

Lesio vel sanies liuor et inuidia. — Liuor.

¶ Hic docet autor q liuor oris. hz tres sigtiōes. nā liuor. i. lesio. vn̄ illd. Cuius liuore sanati sum⁹. liuore. i. lesione. Liuor. i. sanies. i. putredo illa que est in vulnere. Liuor. i. inuidia. vn̄ Ouid. Sūma petit liuor ꝑflāt altissima venti. liuor. i. inuidia. Item est liuiditas ille color q remanet in aliquo post verberationē cū baculo. et est dolor vulneris. ¶ Construe. Liuor est lesio vel sanies vel inuidia. ⁊ dicit liuor a liueo liues. i. esse vel fieri liuidū. et ponit ꝓ inuidere. Nota drām inter liuorē ⁊ vibicem. Liuor est color qui remanet post verberationem cū baculo. Sed viber est incisio vel vestigiū qd remanet in carne post verberationē cum virga. Vn̄ versus. Liuorem baculus: vibicem dat tibi virga.

Stellam cum cythara: designat lyraq̄ꝫ sulcum. — Lyra.

¶ Docet hic autor q lyra hz tres sigtōes. nā aliqn̄ repit ꝓ stella. vt ibi Que lyra fulsit heri. i. q stella splēduit heri. Itē est cythara. ⁊ dr a lyris grece qd est diuersitas vel varietas latine. q: varios ⁊ diuersos sonos efficit. Itē lyra. i. sulc⁹ ⁊ ꝑprie arari. āgl'. a forowe. ⁊ dr a lyros grece qd est lyra. i. sulc⁹ apd nos. Nota q lyra ꝓ cythara corri. priorē. syllabā ly. et lyra ꝓ sulco ꝓdu. primā. vn̄ Pollice tāgo lyrā. facio cū vomere lyrā.

Est loculus bursa: minime locus libitina. — Loculus.

¶ Docet hic autor q hic loculus li. aliqn̄ idem est qd bursa. ⁊ cōponit cū plenus ⁊ dr locuples. i. diues. quasi plenos habēs loculos. Loculus est diminutiuū de hic locus loci. ⁊ tunc est paruus vel minimus locus. Item loculus est libitina. angl'. a bere. quo funera portantur ad sepulchrum. vnde. Accessit iesus ⁊ tetigit loculum. i. libitinam.

Est lucar luci precium: lucisq̄ꝫ foramen. — Lucar.

¶ Hic autor docet q lucar aris. media ꝓducta. hz duas significatiōes. nam est preciū qd accipit pro luco. i. nemore locato alicui vel aliqbus. ⁊ tunc dr de hic lucus ci. i. nemus vel sylua qd idē. Lucar. i. fenestra vel foramen per qd sol vl' lux intrat in domū. ⁊ tūc dr de hec lux lucis. Uel lucar est foramen per qd galline intrant in gallicubium.

Lupus. **Hic lupus est animal: morbus: piscis fluuialis.**

¶ Hic autor docet q hoc nomen lupus pi. hz tres sigatiões. nam lupus est quoddã aial maxime ouib inimicu. et est quidã morbus in coxa. s. apostema. vel in crurib. et est vermes magn vt qdã dicut: filtis muri. Lupus est quidã piscis. quia sicut lupus deuorat aialia in terra: sic ille deuorat pisces in aqua et inde hic lupillus. et ex sola rapina viuit.

Laudare. **Laudat cõmendat: autorem nominat illud.**

¶ Docet hic autor q laudo as. equocatur ad duo. nam laudare. i. commẽdare. vt laudo regem. Itẽ laudare. i. autorizare. et cõponitur collaudo as. i. simul laudare. ¶ Cõstrue. Laudat. i. cõmẽdat. et illud laudat. i. nominat. i. auctorizat autorem aliquem. et est verbum actiuum.

Legare. **Qui mittit legat: moriens sua munera legat.**

¶ Hic autor docet q lego as. are. equocat ad duo. nã legare. i. mittere mãdare. vt Rex legauit istũ in franciã. i. misit. Legare. i. aliqd in testamẽto alicui dimittere. Vñ hoc legatũ ti. i. illud qd dimittit. ãglice to be qst. et dr lego as. a lego gis. vel a pterito legi. i. pversa in o fit lego as. are. et pdu. priorẽ sylla. Vñ vsus. Diuites scripta lego: moriẽs mea mũera lego.

Lego gis. **Clericus autores: mare nauta: deus meliores.**
Fur legit es: flores virgo: viator iter.

¶ Hic docet autor q lego gis. hz sex sigtiões que satis patet p expositionẽ illorum duorum vsuum. ¶ Clericus legit autorẽ. i. libros autenticos. et nauta legit. i. transit vel nauigat mare. Deus legit. i. elegit meliores. s. hoies. Fur legit. i. furatur es. i. pecuniã vel argentũ. Virgo. i. puella legit. i. colligit flores. Viator. i. ille qui trãsit per viã. legit. i. carpit vel capit iter. i. viam suam. Nota q lego gis. et oia cõposita sua faciũt preteritũ in gi. vt lego gis. legi. in preterito. colligo gis. collegi. preter tria verba que patent per vsum. Vt lego cõposita faciunt gi. sed tria dempta. Diligo negligo sic intelligo que faciunt xi.

Libare. **Libo dum gusto: liboqz sacrifico.**

¶ Hic autor docet q libo as. hz duas sigtiones. nam idẽ est qd sacrificare. anglice to do sacrifyce. et pprie vinũ in calice. Vñ panẽ imolam: calicem libam. et inde hoc libamen inis. est vini. sz hoc sacrificiũ ẽ carniũ. et libare. i. gustare. to taste. vel ptigere. Vt libaui vinũ isto die. i. gustaui. et dr libo as. are. a liber liberi. qd idẽ est qd bacchus chi. i. deus vini.

Luo luis. **Ere luo pignus: penas cruce: luce tenebras.**
Dicitur et lucre quando salitur ouis.
Est luo luxurio: luo punio: vel luo purgo.

¶ Autor hic docet q luo luis hz quattuor sigtiones. nam luo. i. redimo vel qd vulgo dr acquieto. anglice to quite out. vt ego luo pign meum ere. i. redimo vel acquieto pignus meum. i. vadiũ meum. ere. i. moneta. Item luo. i. patior. vel sustineo. vt luo penas in cruce. i. patior penas in cruce. Itẽ luo. i. purgo vel deleo. vt luo tenebras luce. i. purgo tenebras

vel doloo'cū luce.i.p luce. Jnde luere.i.luxuriari.et est ꝓprie veruecū.i. arietū.cū sint in amore coeūdi.vt veruecēs luūt.i.coeūt.vel amore coeūdi feriunt. Vñ vulgo solet dici. Arietes sūt modo in luitu.i.in appetitu coeūdi. Vñ cōstrue scdʒ ꝟsū. Et hoc ꝟbū luere.dr qñ ds salit.i.ariet. Nota ꝙ sallio lis.salliui vel salui salire saltū tu. in supino.i.facere.⁊ tūc est ꝟbū neutrū ⁊ absolutū. Salire est etiā qḋ vulgo dr ariete.i.qñ ouis salit.⁊ ptinet ad aīalia irratiōalia.⁊ tūc est actiuū vñ Ouidi⁹ Leta salit ouis tauro ꝗꝗ leta iuuēca. Luo luis lui luere luitū luitu.verbū actiuū.

Sunt quinquēnia: suntqꝫ cubilia lustra ferarum. Lustrum

Lustrum circuitus: lustrum purgatio. fornix.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc lustrū tri.hʒ qnqꝫ sigtiōes. nam lustrū est spacium quinqꝫ annoꝝ.vt ibi. Lustra sexque iam peracta. Jtem lustrū est spelunca bestiarū quā inhabitant.anglice a dēne.vñ Auianus. Ast lustris conditur vrsa suis.lustris.i.speluncis. Jtem lustrū.i.circuitus.vñ lustro as.i.circuire. Lustrū.i.purgatio. Jtem lustrum.i.lupanar meretricuʒ.et dr a lustro as.aui.are.i.purgare.circuire.circūdare.luminare. seruare ⁊c. ¶ Construe. Lustra sunt quinquēnia.i.spacia qnqꝫ annoꝝ. et lustra sunt cubilia feraꝝ.i.obscura latibula vel cubicula feraꝝ.et lustrum est circuitus.et est purgatio.et est fornix.i.lupanar.

Lustro purgando: lustro quoqꝫ circueundo. Lustro as.

¶ Autor hic docet ꝙ lustro as.are.hʒ duas sigtiones.nam idem est ꝙ purgare.et circuire.vt pꝫ supius. ¶ Construe. Lustro purgādo aliqd. et ego lustro circueundo.i.dum circūeo aliquid.

Cenum dico lutum: sed lutum dico colorem. Lutum.

¶ Autor ponit hic equiuocationem in ista dictione lutum. Ponit inde differentia inter lutum.cuius prior corripit.et lutum.cuius prior producitur. Dicens ꝙ lutuʒ.cuius prior corripitur.est idem qḋ cenū.i.sordes. anglice clay. Sed lutuʒ.cuius prior ꝓducitur.est acti casus istius nois hic lutus ti. Et est lutus quidam color croceus vel rubeus quo (vt qdā dicunt) scarlatum tingitur.et vtrūqꝫ deriuatur a luo luis. ¶ Construe. Ego dico lutū esse cenū.i.sordicies terre.et ego dico lutū esse colorem.

Luteus et luteus sensum sortitur vtrumqꝫ. Luteus.

¶ Autor hic docet ꝙ ista duo nomina luteus.cuius prima longatur.et luteus.cui⁹ prima breuiatur.deriuantur a predictis noībus.scilicet hic lutus ti.pro colore.et dicitur luteus a.um.i.rubeus.vel croceus.⁊ ꝓducit primā syllabaʒ.s.lu. Et ab hoc lutū ti.pro ceno.deriuat luteus a.um. .i.lutosus.sordidus.plenus lut[i]. ¶ Construe. Luteus.cuius prima lōgatur.et luteus.cuius prima co[rri]pitur.sortitur vtrūqꝫ sensum.i.vtrāqꝫ significationem scʒ de luto pro ceno. Nota hic alios versus qui ponunt differētiam inter ista noīa. Luteus et rubeus.luteus ꝗꝗ sordid⁹ extat. Flos rubor est lutus.humida terra lutum.

Machina res pugni: rota machīa / machina forma Machina.

Machina res cuiuis quam facit ingenij vis.

¶ Expedito illo capitulo sive illa parte in q̄ tractavit autor de nominibus equivocis ab L incipientibus. Hic tractare intendit de equivocis inchoantibus ab ista littera M que primo sequitur L. Ponit ergo primo equocationē in isto noīe hec machina e. quod hz quatuor significationes. nā machina est instrumētū bellicū per quod proiciuntur grādes lapides in hostes. quod alio noīe vocat ingenium. anglice. an engyne. Itē machina est q̄dā rota versatilis. super qualē ponebat btā katherina. Item machina .i. forma. vn̄ Machina mūdi .i. forma mūdi. Item machina pōt dici quelibet res que ingeniose cōfingit. ¶ Cōstrue. Machina est res pugne .i. belli. videlicet mirabilis balista .i. ingeniū. de q̄ supra exponit. et machina est forma. et machina est q̄uis .i. quelibet res. quā vis .i. subtilitas: ingenij .i. sensus humani fecerit.

Macula.

Dic maculas thabes: maculasqz foramina retis.
Necnon lorice maculas nos dicimus esse.

¶ Autor ponit equocationē in ista dictiōe hec macula le. que hz duas significatiōes. nā macula .i. tabes. āgl. a spot. vn̄ Virg. Succincta feretrū maculose tegmine lincis. Itē macula est foramen retis. vn̄ idem. Retia cū potum maculis distincta terendi. maculis .i. foraminibus. ¶ Cōstrue. Dic maculas esse idem quod tabes. et dic maculas esse foramina retis etc.

Manus.

Gratia: vindicta cetus: membrumqz potestas.
Dextra sinistra manus: manus est quod in arma vocamus.
Munio cum manco vel sit manin eius origo.

¶ Docet hic autor quod manus hz plures significatiōes. nam manus .i. gratia. vt oīa cōtingebant illis in manu dn̄i .i. in gratia dei. Manus .i. vindicta. vt ibi. Cū sit nemo q̄ de manu tua possit eruere .i. de vindicta tua. Item manus .i. cetus armatorum .i. societas. vnde Lucanus. Hec manus occeanū domitū post terga reliquit. hec manus .i. hic cetus. vel societas armatorum. Itē manus est idē quod potestas. vt ibi. In manus tuas dn̄e commendo spiritum meū .i. in potestates tuas. Et similiter Ouidius. An nescis longas regibus esse manus. Item manus dr̄ quoddā membrū corporis humani. illud videlz quo ori cibū ministramus. facimus et dispēsamus oīa damus et aptamus et accipimus. angl. a hande. Et manus dr̄ exercitus. angl. an oste of men. et tunc deriuatur manus de manco nes. qz manet in bello et nō fugit. Sed manus pro mēbro dicit de munio munis: qz munit .i. defendit corpus. Sed pro gratia dr̄ de manin grece quod est bonū latine. et hoc secundum autorē istū. secundum Hug. manus dr̄ de hoc munus muneris. ¶ Cōstrue. Manus est gratia et vindicta. et cetus. et potestas. quod patet etc. et manus est membrum corporis hoīs. et est potestas. et manus dextera et sinistra. Et manus est illud scilz exercitus. quod vocamus in arma contra hostes. Munio nis. niui. ire .i. defendo. cū manco es. mansi ere. vel manin grece quod est bonū latine. sit eius origo .s. manus.

Manus.

Victa manus manicas: manicas quoqz dicito vestes

¶ Dicit hic autor quod hec manica ce. hz duas significatiōes. nā manica ē vicus

tum ferreū q̄ manꝰ ligatur. vt ibi. Ad alligādos reges eorꝫ in cpedibꝰ ꝛ nobiles eorꝫ in manicis ferreis. Itē manica est illa pars vestis q̄ tegit brachiū vsqꝫ ad manꝰ. vt ibi. Pro manica fracta manꝰ est mihi sepe retracta. āgl'. a sleue. ¶ Cōstrue. Dicito. i. dic manicas esse vicla manꝰ. i. manuū. ꝗꝫ ꝓ ꝛ. ꝛ dicito māicas eē vestes. i. ptes vest'. q̄ tegūt brachia

Pars maniplꝰ garbe: maniplꝰ quoqꝫ claua cliēsqꝫ. — Maniplus.
Est merges maniplus: sic a manus ꝛ plico dictus.
Ferreus est maniplus: sed non mutatur origo.
Sed ratio quoniam circa leuam replicatur.
Estqꝫ cliens dictus alia ratione maniplus.
Namqꝫ manu bello mittere pila solet.

¶ Docet hic autor equiuocationē in hoīe noīe maniplus ꝓ manipulꝰ per syncopā. ꝛ etiā causa metri. ꝛ hꝫ tres sigtiōes. nā manipulus est tm̄ garbe siue annone quantū manꝰ capere pōt. angl'. a repe or a handful. Et ꝑm illā sigtiōnē cōponit de hec manus us. ui. ꝛ plico as. qꝛ plicat in manu. Et manipulus. i. claua ferrea cū qua pugnatur in duello. angl'. a mace. ꝛ silr̄ dr̄ vel cōponit de manus ꝛ plico. Item manipulus est cliens bellator: sed tūc cōponitur manipulus de manus et hoc pilum pili. Et sunt pila arma quibꝰ romani pugnabāt. ꝛ sic dr̄ manipulus qꝛ gerit arma. i. illa arma quibus romani tūc vtebātur in manibus vel tela. vel qꝛ mittit ea cū manu. Hug. dicit q̄ manipulus dicit' societas ducentorum militū. vñ. Lucanus. Cōuocat armatos exemplo ad arma maniplos. per syncopā. Item manipulus dr̄ ornamentū manus sacerdotis. et dicit' manipulus (ꝑm Hug.) ab hec manus us. ui. ¶ Cōstrue. Maniplus est pars garbe. qꝛ plures manipuli faciūt garbā. ꝗꝫ ꝓ ꝛ. et maniplus est claua. s. ferrea. cū qua pugnatur ꝛ maniplus est cliens. scꝫ armatus. cū pilis. i. telis. Et merges ꝛc̄. angl'. a shefe. Hic autor iterat q̄d supius dixit. subiūgens diuersam deriuationē illius noīs maniplus. ꝑm diuersam illius sigtionē. Dicēs maniplꝰ est merges. i. pars mergitis. i. garbe. sic dictus a manus ꝛ plico as. Et maniplus est ferreus. i. ferrea claua. sed origo deriuationis eius nō mutatur. qꝛ dicit' de manus ꝛ plico as. Sꝫ ratio sue deriuatiōis mutat' qm̄ replicat' circa leuā. i. replicat' in sinistra parte hoīs. i. leuo latere. i. sinistro. vt possit eū recipere cū necesse fuerit. qꝛ ꝓ manipulus est dictus. i. vocatꝰ cliens. alia ratione scꝫ deriuationis. nāqꝫ ꝓ qꝛ. qꝛ solet mittere cū manu pila. i. tela in bello.

Menam dic piscem: vultram nomine menam. — Mena ne.

¶ Autor ponit equiuocationē in hoc noīe hec mena ne. q̄d hꝫ duas sigtiōes. nā mena est q̄dā piscis. āgl'. a pek e or a mene W. Sic dicitꝰ a mena grece q̄d est luna latine. qꝛ ꝑm incrementū ꝛ decrementū lune singulis mēsibꝰ crescit ꝛ decrescit. Item mena fuit ꝓpriū nomen cuiusdā hoīs. qui alio noīe vocabat' vulteus. ꝛ sic ptꝫ q̄ fuit binomeus. i. habēs bina noīa. i. duo noīa. ¶ Cōstrue. Dic menā esse piscē. et dic menā eē vulteū noīe. scꝫ alio. Hec mena ne. ꝓ pisce. Hic mena ne. pro ꝓprio noīe.

Merges.

Est merges volucris: et merges garba vocatur.

¶ Docet hic autor ꝙ merges hȝ duas sig̃ɫiões. Primo q̃dez est q̃dam auis aquatica ab assiduitate mergẽdi sic dicta. angł. a duk. et deriuat a mergo gis. q̃ frequẽter se merget in aqua. Et merges ē idē qḋ garba que alio noīe gelima dr̃. a genu ⁊ ligo ⁊ manu. quia cū manu supposito genu ligat. ⁊ dr̃ merges gētis. a mergo gis. q̃ ligatus ꝓmergit in terra. i. ꝓicit de manu ad terrā. Unde hec merga ge. i. furca q̄ merges leuat ad currū. angł. a pykforke. Nota ꝙ merges tam ꝓ garba q̄ꝫ volucre. facit merginis in gtō. penul. cor. Unde errauit Grecismus dicēs. Merges dicat mergetis garba vocat. Inuenit tñ hic mergus gi. ꝓ eadem aue. et hoc merg⁹ gis. ꝓ situla. angł. a bucket. q̃ mergit in fonte dū haurit aqua. vñ v̄sus. Est hic mergus auis si mergi sit gr̃us. Merges ꝓbet itis pro garba. mergaq̧ furca. Dicat situla cū mergere noscitur apta. Merges getis: vt est vt vere scietis. Atq̧ mari datur in mergine garba notatur.

Milium.

Myl milium: sunt pondera: milia leuce.

Milia plurale nomen sit tibi numerale.

¶ Autor hic ponit dr̃am inter hoc miliū lii. ⁊ hec milia miliū in pl'i numero. ⁊ equiuocationē ponit in milia. Dicēs ꝙ hoc miliū miliū. est qḋdaz granū qḋ gallice myl vocat. Et dr̃ miliū a mille. q̃ de vno grano seminato milia grana surgūt. Uel miliū ē̄ȝ q̃dā dr̃ granū salis. Sȝ milia sūt q̃dā pōdera. vñ Horati⁹. Si q̃dringētis sex septē milia desunt. Et milia sunt miliaria q̄ apud gallicos leuce. apud grecos stadia dr̄r. et ꝙ milia eadē que miliaria pȝ p Ouidiū de remediis. Nec ꝗ trāsieris sed quot tibi. q̄re supsūt milia. i. miliaria. Et milia est nomē nūerale. ⁊ dr̃ de mille et declinat pl'r hec milia miliū milib⁹ hec milia. o milia. a milib⁹. neutri gn̄is. Et iungit imediate ⁊ intrāsitiue cū masculīo fēīo ⁊ neutro. Ut milia viri. milia mulieres. milia aīalia. Nota ꝙ mille scribit p duo ll. in singulari. et milia miliū in pl'i nisi p' vnū l. ⁊ ꝓducit primā syllabā. Sȝ hoc miliū lii. pro grano corripit primā. vt pȝ. ¶ Cōstrue. Miliū latine est myl gallice. et exponit latinū p gallicū. Milia sunt q̃dā pōdera. ⁊ milia sunt leuce. et hoc nomen plurale milia sit tibi nomen numerale.

Mitus.
Calamita.
Examitum.

Est vt credo mitos filum: vel fabula mitos.

A mitos examitum: de mitos metologia.

Hoc tamen euita: ne te fallit calamita.

¶ Autor docet hic equiuocationē in hoc noīe mitos. Et est dr̃a inter mitos cuius p'ior corripit. ⁊ mitos cuius p'or producit. nam mitos grece prima correpta est filū latine. vñ examitū qḋ est vestis sacerdotalis. Sȝ mitos p'ima ꝓducta est fabula. ⁊ est grecū. Ut dr̃ hic mit⁹ ti. latine. i. fabula iocosa ⁊ relatu dulcis. vñ Marcian⁹. Capella nūc q̄ mitos iserat atq̧ mitos. Uel mitus cōponit cū logos qḋ est sermo. et dr̃ mitologia gie. i. sermo fabulosus. Item mitos grece p'iori ꝓducta dr̃ etiā gutta latine. ⁊ cōponit cū cala qḋ est bonū. ⁊ dr̃ calamita te. ⁊ est calamita gen⁹ electuarii qḋ alio noīe storax ⁊ dr̃ calamita. i. bona gutta. Mitos ꝓ gutta cōponit cū polis qḋ est pluralitas. et ꝺ dr̃ polimit⁹ a. um. Inde dr̃ vestis

polimita:sez plures hñs colores. ¶ Cõstrue. Mitos vt credo est filum. vel mitos est fabula. Examitũ venit a mitos cu' prior corripit. et mitologia venit de mitos cu' prior pducit. Tu o lector euita.i.caue.ne calamita fallat.i.decipiat te. nã mitos grece sonat gutta latie. et hic calamita.i.vestis polimita. Itẽ nõ q hic et hec calãita te. vt scriptor. et tũc cõponit de calo as. qd ẽ pono is. et mitos guta. qr põit gutã icausti i calamo.

Maneries mensura: modus: finisq: metrumq: — Modus.

¶ Docet hic autor q hic mod' di.equocat ad qtuor. Modus.i. maneries. vt serua modũ.i.manerieẽ. sic ibi. Est mod' in reb' et c. Vs'. Horatij. et mod' est mẽsura. vt hic modi' dij. et ptinet modius vigitiduos sextarios. et modus.i.termin' vel finis. vt Noli modũ egredi rõnis.i.finẽ vl terminũ rationis. et modus.i.metrum. vñ Boeci' de cõso. in primo. Flebilis heu mestos cogor inire modos.i.tristia metra et dolorosa.

Dic lapides magnos: dentes dic esse molares. — Molaris.

¶ Autor docet hic q hic molaris hz duas sigtiones. nam molaris est magn' lapis ad modũ mole. angl'. a mylstone. Itẽ molaris est de' maxillaris. qr cibũ cũ illis dẽtibus qsi mola molim'. vñ alius vsus. Dens maxillaris magn' lapis esto molaris. ¶ Cõstrue. O tu lector dic molares esse magnos lapides. et dic molares eẽ dẽtes.s.maxillares. et sũt maxillares dẽtes q situãtur in maxilla a retro. Hec maxilla e. ãgl'. a cheke.

Momentum motus: hore pars est: quoq: pondus. — Momentum

¶ Autor docet hic q hoc nomen momentũ ti. hz tres sigtiões. nã momentũ.i.motus. vñ Persius. Momẽto tpis exit et c. Item momẽtũ est pars hore. angl'. a stounde or a whyle. et ibi. Non est vestrũ nosce momẽta que pr̃posuit in sua potestate. et est momentuz qdragesima pars hore. qr hora cõtinet quadraginta momẽta. et momentũ est põdus. vlz dimidia vncia (vt dicit Isydorus) et dr momentũ de moueo es.

Dico iunonem: dico numisma moneta. — Moneta.

¶ Docet hic autor q hec moneta te. equiuocatur ad duo. Primo.i. numisma tis.i.pecunia. et dr a moneo es. qr monet ne qua fraus sit in metallo vel põdere. vt hic. Henrice leta non est mens absq moneta. Moneta dicta est iuno dea. qa monuit romanos per anserem ne ciuitas illorum ab hostibus caperetur. Ut in cronicis Romanoz legitur.

Est monimen scriptũ: monumẽtũ dico sepulchrum — Monimen.

¶ Hic ponit drãz iter hoc monimen inis. et hoc monumẽtũ ti. Hoc monimen est scriptũ vl' cyrographus. q qs alteri obligat p debito. vl' alia cõditiõe qcũq. ãgl'. an endenture. Sz monumẽtũ est sepulchrũ mortuoz qr maniat mẽtes viuoz ad memoriã defũctoz. Itẽ monimẽ et monumẽtũ p qd aliqd monem' vel nobis reducit ad memoriã. Vñ hystorie dñr monumẽta. qr ad pterita nos monẽt et ad mẽoriã reducũt. et etiã iudicia amoris.s. q nobis relinquũtur in signũ et mẽoriã amoris dñr monumẽta.

Est firmamentũ mundus: quia mundus extat. — Mundus.

Mũdus homo minor est: et mũdi machina mũdus

¶ Autor hic docet quod mundus habet tres significationes. Mundus aliquando sumitur pro superiori et digniori parte mundi. scilicet pro firmamento propter excellentiam que precipue est in motu. vel quia precipue mundum et purum .i. nichil fecis habens vel grauitatis. Item mundus aliquando dicitur homo mycrocosmus .i. minor mundus. Item dicitur architipus mundus .i. mundus sensibilis formalbilis et mentalis. Item mundus dicitur vniuersitas creaturarum .i. illud quod constat ex quatuor elementis in mundum spere globatis. Et dicitur sic. quia semper est in motu. Mundi etiam nomine: mundi amatores designantur. vnde. Mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognouit. Mundus in primo loco positus. et designat hunc mundum. In secundo loco designat amatores mundi. Et dicitur mundus a moueo es. quia semper est in motu. ¶ Construe. Mundus est firmamentum. quia illud extat mundum .i. valde mundum et purum. et mundus minor est homo. et mundus est machina istius mundi.

Miror. In speculo specto: cupio: stupeo: quoque laudo.
Hoc verbum miror: tot notat equiuoce.
vel sic :quattuor ista notat.

¶ Autor docet hic quod hoc verbum deponens, miror aris. habet quatuor significationes nam mirari .i. perspicere in speculo. vt Ego bibi vinum ita clarum in quo quis potuit se mirari .i. perspicere. Item mirari idem est quod cupere. vt ibi. Id quod miraberis quod habere non possis. miraberis .i. cuperes. Et mirari. stupere pro miro habere. anglice to Wonder. vt ibi. Miror et admiror quod iter ducis et cetera. Item mirari .i. laudare. Unde Horatius. Tyros mirare colores .i. lauda purpureos colores. Item significatio huius verbi miror aris. per istos versus sequentes habetur. Miratur speculans miratur monstra pauescens. Miratur cupiens. miratur singula laudans. ¶ Construe. Hoc verbum miror notat quatuor ista. In speculo specto et cetera.

Misceo. Misceo cum varias res vnio: cuique propino.

¶ Autor docet hic quod misceo es. miscui ere. mixtum tu. idem est quod vnire res diuersas adinuicem per mixturam. anglice to myngel. Item miscere .i. propinare vel prebere. vnde Theodolus. Hausit eo cunctis: miscendo pocula mortis. miscendo .i. propinando vel prebendo. ¶ Construe. Ego tunc misceo cum vnio .i. colligo in vnum. varias res. et ego misceo cum propino vinum vel potum. Misceo .i. propino vinum: est neutrum. secundum aliam significationem est actiuum.

Moror. Te moror appcians moror hic moror hos moror a te
Actiuum: neutrum: sic est comuneque verbum.

¶ Autor dicit quod moror aris. aliquando idem est quod appreciari. laudare. vt moror te .i. laudo te. et tunc ponitur actiue .i. transitiue. Item moror ponitur aliquando absolute pro consistere. vel moram facere. Morari aliquando est impedire. Alanus in anticlaudiano. Non illas largitur opes que sepe potentum. Excecant alios seu maiestatis honorem. Inclinant minuunt leges iura morantur .i. impediunt. Moror in passiua significatione sumitur. vt moror a te .i. impedior a te. et sic est verbum commune. ¶ Construe. Ego apprecians .i. laudans moror. et ego moror hic .i. maneo vel consisto hic. et ego moror .i. detineo vel tardo vel impedio hos. et ego moror a te .i. impedior a te. Et sic cum dicitur moror te. est actiuum transitiuum. et cum dico moror hic. est neutrum abso. et sic est commune verbum quando dico. moror cum illo. moror hos. et moror a te.

Murmurat et dubitat: hec duo musso sonat. Musso.

¶ Hic docet ꝙ mussare est murmurare. Gualterus in alexandreide. Mussat tota cohors.i.murmurat. Et idem est quod dubitare. Virgilius Stat pecus oē mutū. mussantq; iuuēce. mussant.i.dubitāt. ¶ Cōstrue. Hoc vbum musso sonat.i.sigt hec duo.s.murmurat et dubitat.

Est minime quod non: significatq; paruum. Minime.

¶ Autor hic docet ꝙ hoc aduerbiū minime aliqñ est idē qđ nō. vt hic. Johannē citatū corā nobis q̄ minime ꝑparere curauit denūciam⁹ cō- tumacē. minime.i.nō. Minime.i.parū. valde modicū ꝛ est aduerbium a nōīe minim⁹ a. ū. vt iste cōedit minime isto die.i.valde par. ¶ Cōstrue. Minime.i.sigt qđ non. ꝙ ꝓ ꝛ. et minime sigt parum.s.id qđ parum.

Nequam peruersus: et nequam luxuriosus nequam.

n ¶ Finito capitulo de lr̄a M. hic incipit capitulū de N. littera Et primo ponit equiuocationē in hoc noīe hic hec hoc nequam qđ hꝫ duas sigtiones. ꝑprimo.i.ꝑuersus a. um. vt ibi. Eo niger nequā dictus cognomine nequā. Nigrior esse potes. nequior esse neqs. Istos versus fecit de magistro Alexandro nequam. Item nequam.i.luxurio sus a. um. vt hec mulier est nequam.i.luxuriosa.

Nequitiam facinus: luxuriamq; voco. nequitia.

¶ Autor dicit ꝙ nequicia cie.i.facinus. angl'. Wickydnes or cursydnes vt Iste accusatur neqcie quam cōmisit. Nequicia.i.luxuria. Vñ Ouid. Nequicia est que te non sinit esse senem.i.luxuria.

Cognatum pariter nebulonem dico nepotem. nepos.

Hic est a nepa de natus post venit ille.

¶ Docet hic autor ꝙ nepos hꝫ duas sigtiōes. Primo.i.cognat⁹ meus.s. filius filij mei. ꝛ tūc dicitur nepos quasi post natus. Et nepos quasi ne- bula vel leccator.i.gluto. ꝛ tunc nepos dicitur ab hec nepa pe. (genus serpentis (sꝫ moriens in pariendo) Et dicitur nepa quasi nece pariēs. alio noīe vipera.i.vi pariens. vnde. Conceptos morte parit equa vipe ra sorte. ¶ Construe. Dico nepotē esse cognatum.s.meū. ꝛ dico pariter nepotem esse nebulonem. hic nepos pro nebulone dicitur ab isto noīe hec nepa. et ille.s.nepos pro cognato. venit de natus.

Nisus auis: nisus conamen: rex quoq; nisus. nisus.

Rex et auis per i: sic conamen in us genitiuat.

¶ Hic dicit ꝙ hoc nomen nisus hꝫ tres sigtiōes. Primo.i.auis q̄dam. alio noīe alietus. angl'. a sparhauke. Nisus.i.conamen. vl' conat⁹. Vñ in hymno dicit. Nisib⁹ hic totis canam⁹ dulcit hymnos. nisib⁹.i.conati b⁹. Nisus fuit ꝓpriū nomē regis cuiusdā q in auē sui noīs (vꝫ fabl'as) tineabat interpretationē. Sꝫ nisus ꝓ ꝓprio noīe ꝛ ꝓ aue declinat hic nisus nisi. sc̄de. Sꝫ nisus ꝓ conamine vl' conatu. declinat hic nisus us. ui. quarte. ꝛ hoc est qđ dicit. Rex ꝛ auis ꝑ si.i.nisus qñ est rex.i.nomen re gis vl' qñ est auis. tūc genitiuat.i.facit gtm̄ ꝑ si. vt nisus nisi. Conamen .i.qñ nisus est conamen. genitiuat in us. vt nisus nisus.

Nota te. **Est nota noticia: nota signum: littera labes.**
Nota: nota: nota: titulus: distinctio: probrum.

¶ Autor hic docet q hec dictio nota te. hȝ plures signif'iões. nam nota .i. noticia. q: p aliquā notā aliquē cognoscim⁹. et nota .i. signū p qd qs notat. ⁊ illa signa q̄ cātores faciūt in libris dr̄r note. q: p illa signa noscunt quō canent. Item nota .i. littera nota .i. culpa vel labes. vt Iste hȝ culpam in facie .i. labē. angl'. a spot. Nota .i. titul⁹ laudis vel dignitatis. vt Iste est notabilis. vl' nota .i. titul⁹ q̄lis scribit in libris cātoꝝ vel cātatoꝝ Nota .i. distinctio. ⁊ .i. signū vt supra dixi. et ē ꝓpriū .i. labes. ¶ Cōstrue. Nota est noticia. ⁊ nota est signū. et nota est littera. ⁊ nota est labes ⁊c. Nota nota ⁊c. Istū ꝟsum de isto libro nō credo. q: sententia est eadem cū priori versu. ⁊ q: defectiuus est in metro. q̄a nota ibi ꝓducit priorem syllabam. et sic debet construi. Nota est titulus. nota est distinctio. nota est probrum .i. labes vel opprobrium.

Noto tas. **Est noto notifico: noto scribo: noto reprehendo.**

¶ Ponit equiuocationem in isto verbo noto as. are. frequentatiuo de nosco cis. formato ab vltimo suo supino. sciȝ notu. u in o fit noto tas. et q̄uis notū tu. ꝓducit hanc syllabā no. tn̄ noto as. eam corripit semper. Et notare .i. notificare. vt notabo tibi hūc rem. Item notare .i. scribere. Item notare .i. reprehendere. et est idem quod demōstrare. significare. designare. frequenter noscere. fm Hug.

Nota re. **Nota notat culpā: nocumentū: sic quoqȝ morbum.**
Hinc generora venit: epialtes sunt quoqȝ nore.

¶ Autor ponit hic equiuocationem in isto noie hec nora re. qd idem est qd culpa. Vn̄ norus a. um. nori⁹. culpabilis. malus. Nora .i. nocumēta vt iste fecit michi noram .i. nocumentū. Item nora est quidam morbus vnd hec generora .i. infirmitas in cerebro. et quidem dicunt q est epilentia. et d̄r de hyera qd est sacer quasi sacra nora .i. sacer morb⁹. q: est in sacra parte corporis .s. in capite. Nora .i. epyaltes. vl' epyalta .i. supprimens. sed vere vanitas est. angl'. the nyght mare.

Nudus. **Nudus sum pauper: nudus sum vestibus expers.**
Nudis incomptis incedit virgo capillis.

¶ Dicit hic q nud⁹ a. um. hȝ tres signif'iões. nā nudus .i. paup. Juuenal'. Inquisitores agerēt cū remige nudo .i. paupe. Itē nudus .i. expers vestibus .i. q̄ nullas hȝ vestes. vn̄ Catho. Infantē nudū ⁊c. Nud⁹ .i. incōpt⁹. vt crines tui sunt nudi .i. incōpti. ā gl'. vnkēmed. ¶ Cōstrue. Ego paup sum nudus. et ego expers vestibus sum nudus. ⁊ virgo .i. puella. incedit .i. vadit nudis capillis .i. incōptis. inornatis. impexis capillis.

Numerus. **Est numerus metrum: modelus: distinctio: talus.**

¶ Hic dicit q hoc nomen numer⁹ ri. hȝ quattuor signif'iões. nā nūer⁹ .i. metrū. Virg. Numeros memini si ꝟba tenerē. numeros .i. metra. Item numer⁹ .i. modul⁹ .i. modulatio sonoris in musica p arsim ⁊ thesim .i. depressionē ⁊ eleuatiōēȝ. Itē nūer⁹ ē distictio. Boeci⁹ Qui nūer(elemēta

ligno.i.distictionib⁹. Et nūer⁹ est talus.i.decius. Ouid. Seu ludit nūe͛
rolꝫ manu iactabat eburnos.nūeros eburnos.i.decios fctōs de ebore.

Causatur: ꝓhibet ne: disiungit deqꝫ iurat. Ne.
Querit: confirmat: signans etiam neqꝫ nedum.

¶ Dicit ꝙ hec dictio ne.pluribus modis accipitur. Primo causatur.i.
est cōiunctio causalis.et aliqñ ꝓhibet.i.est aduerbiū ꝓhibēdi. Ut ne lo
quaris malū.et aliqñ disiungit.i.pōitur diffinitiue ꝛ iuratiue. vt Jubeo
ꝛ adiuro te ne facias hoc. Item aliqñ querit.i.ponitur in orone interro
gatiue.vt hic. Est ne malus qui me ledere sepe solet. Aliqñ cōfirmat.
vt ego volo ne istud pactū infringat. ꝛ ne etiā sigt.id qđ neqꝫ.vñ Ouid
Ne mea sarmaticū cōtegat ossa solū. Aliqñ ponit ꝓ nedū.ꝛ ne ponitur
pro neqꝫ.ꝛ ne solet sigare id qđ nō.i.solet poni loco nō.vt Claudian⁹ de
raptu ꝓserpine. Ne pote firmatas leges dissoluere pacis. ¶ Construe
Ista dictio ne causatur.i.aliqñ est ꝯiunctio causalis.vel ponit in orone
causali.et ne ꝓhibet.i.est aduerbiū ꝓhibēdi.vel ponit in orone ꝓhibi-
tiua.et ne disiungit.i.aliqñ est cōiunctio disiunctiua seu diffinitiua.vt ꝓ
vel.iurat.i.ponitur in orone iuratiua.querit.i.ponitur in orone questi-
ua.i.interrogatiua.ꝛ sic ne semꝑ corripitur.et in aliis ꝓducitur.vt ibi.
Est ne bon⁹ qui se ne peccet seruat ab oi. Materia qua fit impius ois
amans.et ne cōfirmat.i.ponitur in orone ꝯfirmatiua.etiā ne est sigans
neqꝫ.et ne.i.nedum.qꝛ ne solet significare non.

Oda fit equiuoce: cātus: via: laus hominūqꝫ. Oda ode.
Hinc ode: methodus: odisseas: synodusqꝫ.

¶ Finita illa parte in qua autor tractauit de equocis incipiētib⁹ ab N
hic tractat de equocis incipientibus ab O lra. Et primo agit de equo-
catione istius dictionis hec oda ode.que hꝫ tres sigtiones. Nam oda.i.
cantus.et ptꝫ qꝛ liber vnus Horatij intitulant in odis.i.cantibus. Item
oda.i.via.quasi via ex trāsuerso ducta.et hoc ꝓbatur per istud nomen
methodus.qđ ꝯponitur a metha qđ est trans.ꝛ oda qđ est via ex trās-
uerso ducta. Et est methodus cōpendiosa vie directio per quā vitatur
viarum obliquitas.anglice a pathe. Unđ dyaletica đr methodus.qꝛ ad
oim methodoꝝ principia viam hꝫ. Sola enī dyaletica ꝓbabiliter dispu
tat de principiis oiꝫ artiū.et est methodus di.fel gñis. Item odisseas
probat ꝙ oda sit via. Et est odissea liber factus de errore Ulixis.in via
postꝙ reuersus est de troia capta. Errauit enim per decēnium ꝛ mult
tribulatiōibus fatigatus.tādem ꝑuenit ad patriā.et inde cōponit vnus
liber de errore Ulixis.intitulat odisseas.in quo continent ode.i.laudes
vel vie vlixis. Et synodus ꝓbat ꝙ odo est cātus. Nam synodus cōpo-
nitur de syn qđ est con.ꝛ oda qđ est cantus vel laudes. Et est synodus
cōuentus vel cetus vel cōgregatio presbyteroꝝ.et ꝯpile senum ad col
laudandū deū.et est fel gñis.ꝛ corripit penultimā.vñ qdaꝫ ait. Sepius
a synodo redeunt burse sine nodo. ¶ Cōstrue. Hec dictio oda fit equo-
ce.i.equa voce.cātus.via.ꝛ laus hoim. Hinc.i.de oda deriuat ode ar.i.
cantus.et methodus.i.via breuis et recta.odisseas.i.liber in quo conti-
nentur ode.i.vlixis.qꝛ ꝓ ꝛ.et sinodus.i.cōgregatio clericorum.

Officium introitus: documentum: seruitiumque.

¶ Docet hic autor q hoc nomen officium hz tres signatiões. nam idē est qd introitus misse. vñ. Salue sctā parens. Dr officiū marie ṽgis. Item officiū .i. bñficiū vel bñfactū. et est melior lra q̄ documentū. Itē officiū .i. seruitiū vel ministeriū. Vñ incūbit officio sacerdotali celebrare diuina. Et dr ēēm de officio cis .i. noceo es. p ɔtrariū. qr nemini officit .i. nocet.

Occasio. **Est occasio casus: et est occasio causa.**

¶ Hic autor docet q occasio onis. hz duas signationes. nā occasio .i. casus vel fortuna. angl. a chaunce. vnd Catho. Fronte capillata post hec occasio calua. Item occasio .i. causa. vt ibi. Occasionem querit qui vult recedere ab amico. anglice an occasiō. Item preter hec occasio .i. facultas. copia. potestas. cōditio. tempus. locus.

Olympus. **Est nomen montis: est celi nomen olympus.**

¶ Autor hic docet q olympus hz duas signatiões. Primo est mōs mire altitudinis in Grecia. vñ Ouidi9 methamorpho. Tunc pater oipotens missum pfregit olympū. et hic instituit fieri sub virtute montis olympi. Olympus .i. supremum celū. vñ Uirgilius in eneydos. Panditur interea domus oipotentis olympi .i. summi celi. et dr ab olem quod est totum. et lampas. quasi totus ardens luce diuina et in amore dei.

Hortus. Ortus. **Fixum nomen erit: h si precesserit ortus**
H si tollatur: tunc fixum mobile fiet.

¶ Hic est equiuocatio in ista dictione ortus. Et est dria (sm istū autorē) inter hortus scriptū per h. et ortus sine h. Tñ boni alij autores volūt q nunq ortus scribatur cū h. pro quacūq signatiōe. quapropter istos ṽsus ab autore non estimo esse cōpositos. sed ab aliquo inserto. Quicquid sit tamen ṽsum exponā. Dicit eni q hortus cum h. est nomen substantiuum. anglice a gardyn. Et ortus sine h. est participium de orior oriris vel oreris. et est idē qd natus a. um. Sed pculdubio ortus semp scribit sine h. et declinat hic ortus ti. et dr ab orior oriris oreris: qr semp ibi aliqd oriat. et nūq est sine fructu. vñ hic ortul9 li. dimi. Vnd Ouid. Ortul9 iste breuis mitia poma gerit. Et inde hic ortilio onis. hic ortulan9 ni. ābo p custode orti. anglice a gardyner. Item habet hic ortus us ui .i. natiuitas. vel prima surrectio alicuius rei. vt ortus solis .i. natiuitas vel surrectio. vel prima apparitio solis in mane. Ortus a. um .i. natus a. um.

Oscillum. **Oscillum dic os minimū: finis quoque ludum.**
Quo sede more portāt per inane puelle.

¶ Autor docet hic q oscillū est diminutiuū de hoc os oris .i. paruū os: anglice a lytyl mouth. et cōponit de hoc os oris. et cillo es. cillui cillere .i. mouere. et tūc oscillū est quoddā gen9 ludi .i. cū fune suspēso sup trabē laqueato. in quo fune laqueato pueri et puelle insedētes huc et illuc impellūtur. et inde dictū est oscillū. qr in ora moueantur huc et illuc. Vel qa ora astantiū ad risum moueāt. vl qa solebāt ipelli in ora transeuntiū. et iste vocat. angl. a teter or a trydynge rope. ¶ Cētrue. O lector dic osil

lum.s.esse minimū os.i.paruū os.quoqꝫ ꝑ r.dic oscllū cēludū funis.i. chorde.quo.i.ibi vel in quo puelle portāt se de more.i.fm cōsuetudinē. per inane.i.aerem.q: aer dr inanis.i.vacuus.quia subtilis est.

Oro dum causor: idem dum deprecor oro. Oro as.

Orator seruat hos ac oratio sensus.

¶ Hic autor docet ꝙ oro as.habꝫ duas signiones.nam orare.i.causari. Et est causari agere causam coram iudice.vel placitari.angl'.to pleat. Item orare.i.deprecari. Nota qñ oro sigt causari.tūc deriuat ab eo orator oris.i.causator placitator.angl'.a pleder. vnde Maximian⁹.Orator toto clarus in orbe fui.orator.i.causator. Et oro qñ idem est quod deprecari.tunc deriuatur ab eo hec oratio onis. ¶ Construe. Ego oro dum causor.i.placito.vel dū ago causam corā iudice.et ego idē oro dū deprecor.i.supplico.Orator ac oratio illa duo noīa que deriuantur ab oro as. seruant hos sensus.i.significationes illas quas et oro seruat.

Sunt oracula diuinacula: sunt quoqꝫ templa. Oraculū.

Et quandoqꝫ tamen oracula somnia dicas.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc oraculū li.hꝫ tres signiones.nam oraculum.i. respōsum diuinū.vn Ouidi⁹.Sua illū oracula fallunt. Et oraculum est locus vbi datur oratio.et accipitur oraculū.et sic est templū. Item oraculū est somnū vel dictū misticū.vt somnium.angl'.a rydle. ¶ Cōstrue. Oracula sunt diuinacula.i.respōsa diuina.qꝫ ꝑ r.et oracula sunt tēpla in quibus dātur ⁊ accipiūtur oracula.⁊ tñ dicas oracula esse somnia.

Oras mundus habet: nox horas: et clamis oras. Hora.

¶ Hic ponitur equiuocatio in ista dictione hec hora re.et pōt esse drām inter hora scriptum per h.et ora sine h. Hora per h est vicesimaquarta pars vnius diei naturalis. Et est spaciuꝫ in quo medietas alicui⁹ signi oritur in oriente.et medietas alterius signi in occidente. Inde hec horula le.dimiñ.et horus ri.appello qui primo horas inuenit. Et hec ora re. sine h.est extremitas regionū vel finiū vel vestiū. Vnd hoc orarium rii. lymbus q̄ apponit ore.i.mergini.vel extremitati alicui⁹ vestimēti causa ornatus.angl'.a seme. ¶ Construe. Mūdus hꝫ oras.i.puincias.vel regiones.vel fines.nox hꝫ horas.⁊ clamys.i.mantellus hꝫ oras.i.lymbos vel extremitates. Et nota alios ⅴsus. Aspirans horā tempus tibi significabit. Si non aspiras lymbum dabit et regionem.

Obuiat alloquitur: moritur: circūdat: obire. Obeo bis.

¶ Autor docet hic ꝙ hoc verbū obeo is.hꝫ quattuor sigationes. Nam obire.i.obuiare.⁊ tunc cōponitur de ob quod est cōtra ⁊ eo is ire.quasi contrarie. Item obire est alloqui. Et obire.i.mori.vt bonoꝝ hominum. Item obire.i.circūdare vel circuire.⁊ tūc dr de ob qd̄ est circū.⁊ eo.

Oblitus infectus: oblitus seu viciatus Oblitus.

Oblitus oblitus: hic immemor hic viciatus.

Hinc obliuiscor ortum dabit obliuit illi.

¶ Autor ponit dram inter oblit⁹ a.um. media correpta. et oblit⁹ a.um. media pducta. Oblitus. cui⁹ media corripit. est idem qd infect⁹ vel maculatus vel deturpatus. angl. byed. et est participiū pteriti tpis. a vbo oblino oblinis obliui vel obliui ere. oblitū tu. ⁊ pposito a lino linis. Sed oblitus. cuius media pducit. angl. forgeten. ⁊ est participiū descēdens a deponenti verbo obliuiscor eris. oblitus sum obliuisci. et cōstruitur cū gtō vel actō. vt Oblitus sum lectionis mee vel lectionem meam.

Occurro. **Occurrit venit in mentem: simul obuiat illud.**

¶ Hic autor dicit q hoc verbū occurro is. ere. hz duas sigfationes. Nam occurrere. i. venire in mētem alicui. vt Nō occurrit michi q locut⁹ sum tecum. Item occurrere. i. obuiare. vt Occurrebat ei hō amphorā aque baiulans. et cōponitur de ob et curro curris cucurri naturali.

Occupo. **Qui ligat intendit: tenet: impedit: occupat ille.**

¶ Docet hic autor equiuocationē in hoc vbo occupo as. are. qđ hz duas sigfiationes. nā occupare. i. ligare. Ut occupat ora loris. i. ligat. Et idē est qđ tenere. vt ille occupat locū meū. i. tenet. et occupare. i. impedire. vt Taliter occupatus sum circa secularia negocia q nullo modo possum intendere studio litterarum. occupatus. i. īpeditus. Sic occupatus sum multis. et est intendere.

Horreo. **Horret te metuens: horret rubet asper et horrens.**

¶ Hic autor docet q horreo hz quattuor sigfiationes. Primo est timere. vt ibi. Ille vir feruentem laboris sui cōtingere testam horruit. i. timuit vel metuit. Item horrere. i. rubere. quod est esse vel fieri rubeum. vt ibi. Horrētes gladiosq3 tenet. i. rubeos vel rubentes. Item horrere. i. asperum esse vel fieri. Ut Horrentes dumos abies pulcherrima risit. i. asperos dumos. Item horrere. i. horrens esse. vt horreo cū sum solus in tenebris. ¶ Construe. Aliquis metuens te horret. i. rubet. et aliqđ asper horret. ⁊ aliquis horrens horret. Et coniugatur sic. Horreo res. rui. horrere. caret supino. et est neutrum.

O aduerbiū. **O dolet: exclamat: stupet: indignatur et optat**
Horret et est nomen vocis: et ipsa vocat
Littera dicetur: nomenq3 dee retinetur
Sub triplici parte: sic bene stare videtur.

¶ Autor docet hic quot modis ponitur ista littera o. dicens. O aliqñ est signum doloris. vt O miser est vere cui bona nulla manent. Item o ponitur exclamatiue. vt ibi. O qui perpetua mundū ratione gubernas. Aliqñ est signū stuporis. vt ibi. O admirabile cōmercium. Item aliqñ est signum indignationis (et hoc yronice) vt sic. O q laudabilis es tu. signdo quod non est laudabilis quem alloquitur. O ponitur optatiue. vnde Lucanus. O vtinā summi curuet carchesia mali. vel sic. O vtinā essem talis qualis fuit ille. O aliqñ est signū timoris. vt ibi. O trum timet ipse mori. vel hic. O male vicinis hec menia pdita gallis. O est nomen littere que est vocalis. O aliqñ ponitur vocatiue. vt O iohannes

veni huc. ¶ Construe alium versum. Et o est nomen vocis .i. vocalis. et ipsa scz o vocat .i. tenetur vocatiue. vt O iohannes.

Olim transpositum portat tria tempora secum. Olim.
Presens preteritum: tempus pariterqz futurum.

¶ Autor docet qz hoc aduerbium olim sigt tẽpus presens. vñ Virgiliꝰ. Ut iã olim seras posuit satis viuida frondes. Olim sigt preteritũ. vt ibi Olim magnanimus troiam bellauit achilles. Aliqñ futurũ tẽpus. vt ibi mus olim. ¶ Cõstrue. Olim transpositum .i. olim portat secũ tria tẽpa .s. presens et preteritum. qz pro 2. pariter futurum tempus.

Palma manus: palma arbor: victoria palma Palma.
Palma notat laudem belli victoria finem.

¶ Hic in primordiali siue priori versu ponitur equiuocatio in hoc nõie hec palma me. Et in scdo versu ponitur dña inter palmã et victoriam. Primo dicit qz palma est manus .s. extensa. cui contrarius est pugnus. anglice the palme of the hande. et pugnus qñ manus est scaula. vnde Ouidius. Illa manus labitur patrisqz dat oscula palmis. Unde hec palmula le. extremitas remi. qr extensa est ad modum palme. Et palmula est instrumẽtum rusticorum cũ tribus vel quattuor vel pluribus ramis qr hz ramos extensos sicut palma. Et hic palmus mi. quedã mensura palme. angl. a spanne. Uñ hic palmulus li. d. miñ. Item palma est qdã arbor. a palme tre. vñ Virg. Palmaqz vestibulum aut ingens oleaster obumbrat. Fructꝰ illius arboris vocatur dactilus. Palma est victoria: vnde Stacius. Frigie pẽsamus premia palme. Ita dña est inter palmã et victoriam. Palma est laus quã quis cõsequitur post superationem hostis. Et victoria sigt finem belli. ¶ Cõstrue. Palma manus ꝛc. Palma notat laudem belli. victoria notat finem belli.

Cecus: adulator: hec duo palpo notat. Palpo is.

¶ Ponit equiuocationem huius nois hic palpo onis. Primo .i. cecus et dr a palpo as. qa cecus palpat. Uñ hec palpebra bre. i. sinus oculorũ. Item palpo .i. adulator. Persius. Ius habet ille sui. nomen quoqz palpo .i. adulator. ¶ Construe. Palpo notat .i. sigat hec duo .s. cecus qui non potest videre. et adulator. qui adulatur et blanditur dr palpo.

Nobilis est vestis: erratica stella planeta. Planeta.

¶ Autor hic docet qz hec planeta te. habet duas sigtiones. Primo est quedã vestis lata circa oras. et dr a planos grece quod est error latine. qr oris errãtibus euagatur. Item planeta est stella erratica. vnde dicũr septem planete. Sol. luna. mercurius. mars. iupiter. venus. saturnus. Et dicũr planete. nõ qr errant in motibus suis. sed potius qr errare nos faciunt circa motus eorũ. Et nota qz planeta pro veste est fel gñis. sed pro stella masculini gñis. ¶ Cõstrue. Planeta est vestis nobilis. et planeta est stella erratica .i. errans vel errorem immittens.

Planta pedis pars est: et planta virescit in hortis. Planta.

¶ Docet hic autor qz hec planta te. hz duas sigtiões. Primo est pars

pedis.i.plana pars que est sub pede.angl'.the sole of the fote.et dicitur de planus a.um.vel de platos qd est latitudo.quia lata est.vnde Statius achillis.Feriunt vada thessala plante. Et planta potest dici quelibet que crescit in horto. ¶ Construe. Planta est pars pedis.et plāta est herba que virescit in horto.anglice a plante.

Pars. **Pars colo: informans statuēs pes vestis adornās.**
Subiectiua leo pars progressiua butyrum.

¶ Autor hic docet q̄ pars ponitur pluribus modis. Est pars cui que informat aliquem.vt color vel tinctura dr̄ pars pāni.q: informat pannum.Et pars est statuens.vt pes est pars corporis.q: statuit corpus et sustinet. Pars est illud qd ornat aliquā rem.vt vestis dicitur pars corporis et ornat corpus.Et pars subiectiua est sicut aliq̄ species est pars generis.quia subiicitur generi.vnde leo est sub animali.et lapis est sub substātia.Item est pars ꝓgressiua.vt butyr vel caseus est pars lactis q: ꝓgreditur a lacte. ¶ Cōstrue. Color informās.scz pannū.est pars.i. panni.et pes statuens.i.subsistens vel sustinens.i.corpus est pars corporis.et vestis adornans corpus est pars adornatiua corporis.et leo.i. talis species est pars subiectiua.i.subiecta generi.quod est aīal.et butyrum est pars progressiua lactis.i.progrediens de lacte.

Parens. **Est commune parens patri simul et genitrici.**
Non quia vir pariat sed partus est quia causa.

¶ Autor ponit hic q̄ hoc nomen parens sig̃t equiuoce pr̄em et mr̄em.ita q̄ mater est parēs.et pater est parēs.Et tū licet pr̄ est parens:non ideo parit.sed dat causam matri vt pariat puerum.pater est parens pueri. ¶ Construe. Hoc nomen parens est cōe patri simul et mr̄i.i.genitrici.i. vterq̄ pōt vocari parēs.Et est parēs nō q: pariat.i.possit parere.sz q: est cā part⁹.i.pueri.Et declinat hic et hec parens tis.et corripit primā.

Pater. **Vita natura pater:pater annis dogmata fertur.**
Est pater hic cura:pater est alius genitura.
Est pater etate:pater ille vocatur honore.
Ac summum regem notat ipsa creatio patrem.

¶ Docet hic autor q̄ pater accipitur pluribus modis. nam aliquis dr̄ pater a vita.q: talē vitā degit.vt hoc nōie merito cēseat.vt dn̄s papa. vel dn̄s ep̄s.vel abbas.Vn̄ papa cōiter dr̄ pater btīssimus. Et ep̄o scribitur.Reuerēdo in xp̄o patri.et c̄.Sil'r abbati.Venerabili patri in xp̄o. Item aliquis dr̄ pater a natura puta carnalis sicut ille q̄ generat filios est pater filiorum. Aliquis dr̄ pater etate annis.vt senex homo multotiēs vocatur pater. Aliquis dr̄ pater dogmate.sicut predicator vel curator ecclesie.est pater sp̄ualis quia talis generat nos filios suos in bonis et sanctis moribus ac vite honestate.sic pater carnalis in carne. Dn̄s vocatur pater creatione.q: creauit oīa. Nota versus Grecismi.Et pater hic cura pater et c̄. In quib⁹ eadē est significatio que in isto versu. Vita natura pater et c̄.Sed magis plane in illis versibus declaratur.

Est pecten piscis: plectrum: rastrumq; chorea. Pecten.
Pectine pectuntur crines: et pectine tele.
Densantur pecten lanugo dicitur esse
Pecten habet lotrix: textrix: cythar: ista: colonus.
Hic pecten pubes: piscis: et ordo chori.

¶ Hic docet autor equiuocationē istius dictionis hic pecten inis. Dicēs q; hȝ plures signtiones. Nam pecten est quidā piscis. angl'. a playce. fm quosdā. vn̄ Horatius. Pectinibus patulis se iactat molle tarentum. Et pecten. i. rastrū. s. instrumētum rusticoꝝ. angl'. a rake. Vn̄ Ouid. Et raro pectine vertit humū. Item pecten instrumētuȝ textoꝝ quo incutiūt fila in tela. angl'. a slaye. Claudian⁹. Pectinis ingenio nunq̄ felicior arti cōtigit euentus. Pecten. i. lanugo. i. prima barba. anglice gere or do Wne. vn̄ Juuenalis. Traduntur medicis iuuenes cū pectine nigro. Nota q; pecten semper est masculini generis pro quacunq; significatione. scdm Priscianū et alios autores. Unde Doctrinale. En dabit hoc. sed splen dabit hic pecten simul et ren. ¶ Construe. Pecten est piscis. et pecten est plectrum. et pecten est rastrum. i. cultrum seu ferreū instrumentum quo vtūtur agricole fodēdo terrā. et pecten est chorea. ꝛ crines pectū-tur. i. comūtur pectine. angl'. a combe. et tele. i. Webbes. dēsantur pecti ne. Et pecten dicit esse lanugo. i. prima barba. ¶ Ibi. Pecten habet lotrix ꝛc. Autor videtur inuenire q; pecten pro signtionibus in isto posititis esse neutri gnīs. Sed sine dubio pecten in oībus signtionibus est mascu-lini gnīs. Nos excusemus autorem istum sic exponendo textū. Lotrix. i. illa que lauat capita hoīm. hȝ pecten. i. pectinem. et ibi pecten stat materialiter. scȝ ntūs ꝓ actō. ꝛ causa metri. q; nō potuit stare actūs. ideo posuit ntm̄ materialr. ꝛ textrix hȝ pectinē. ꝛ cytharista hȝ pectinē. ꝛ pecten inis. est pubes. i. lanugo. et est piscis. ꝛ ordo chori. i. chorea.

Pelignus populus: pelignus pelice natus. Pelignus.

¶ Autor dicit q; hic pelignus ni. hȝ duas signtiōes. nam pelign⁹ est qdā ppl's. de q ppl'o Ouidi⁹ fuit nat⁹. ꝛ tūc ē adiectiuū. vn̄ Ouid. Peligni gl'ia ruris. ꝛ alibi i de vetula. Peligni ruris alūn⁹ ꝛ pelign⁹. ꝛ pelign⁹ est aliqs natus de pelice. et pelex est illa q̄ ante vxorē tenet ab aliquo. ꝛ postea veniēte vxore pellit a domo. ꝛ dr̄ de pello lis. vl' de pelliceo cis. ¶ Cōstrue. Pelign⁹ est quidā ppl's. et est aliqs natus de pelice.

Edes: atq; deos priuatos: dico penates. Penates.

¶ Autor docet hic q; hi penates pluraliter hȝ duas signtiōes. nā penates. i. edes. vn̄ Stacius. Totosq; penates seu meretur adit. Item penates. i. dij priuati. In qua quidē signtione multotiēs inuenit apud Uirgiliū et alios poetas ꝛc. et dn̄r penates quasi penes nos nati. vt in antiquo tēpore quisquis habuit deū ꝓpriū. et alij dij vocabantur penates.

Corripit obliquos pernix pro pernicioso Pernix.
Sed pro veloci: producitur in genitiuo

A neco sit pernix si pernicis est genitiuus
A nitor pernix pernicis sit genitiuus.

¶ Hic autor docet q pernix hz duas signtiones. Primo .i. perniciosus. prauus. peruersus. crudelis. et tūc deriuatur de pnieco as. penul. cotre. in gtō. Et pernix .i. velox. et tūc deriuat de pnitor eris. penulti. pdu. gti. et hoc est qd autor dicit in littera. et declinatur hic hec hoc pernix icis. penul. cotre. p pnicioso. Hic hec hoc pnix icis. penul. pdu. pro veloci. Sed melius dicit Ebrardus in suo Grecismo. et lucusentius et clarius declarat tractans de pnix. dicit q pernix icis. penulti. pdu. est idem qd velox. et dr de nitor eris. Sz pnix icis. penul. cotre. est idē qd puers⁹ a. ū. et dr de pnico as. Cuiusmodi sūt vsus isti. Pernix p velox casus pducit vbiq. Pernitorq caput illi⁹ dr eē. Si breuiat casus tūc ē nota pditiōis Ast eius textū dr pneco vbū. Icarus ad celum tendit pnicibus alis.

Periculum

A pario sunt experimenta pericula dicta.
A pereoq pericula sunt discrimina dicta.

¶ Autor hic ponit q hoc nomen periculū pōt deriuari a diuersis verbis. et sic fm diuersam sui deriuationē diuersam hz signtionē. nā periculū pōt deriuari de experior iris. qd cōponit de ex et pario ris. peperi ere. et tūc idē est qd experimētū ti. neutri gnis .i. pbatio. Item periculū pōt deriuari de pereo ris. perii vel perii perire. angl. to perissh or to spyll. et tūc idē est qd discrimen .i. idē qd periculū in cōi signtione. et tūc deriuatur de perio peris perii perire .i. docere. instruere. vel pbare. qd non est in vsu. fm Hug. sed peritus media pducta. participiū illi⁹ remanet in vsu .i. doctus .i. instructus. vnde Non tendit peritum qui vult audire peritum. Inde hec peritia tie .i. scientia. ¶ Cōstrue sic. Pericula dicta a pario .i. ab experior (qd cōponitur de ex et pario) sunt experimenta. et pericula dicta .i. deriuata a pereo ris. perii. sunt discrimina. et tunc sumitur in vsuali significatione.

Pres edis.

Pres diues: pres est sponsor: pres est mediator.

¶ Autor docet hic q pres predis hz tres signtiōes. nam idem est quod diues. et pprie qui multa hz predia .i. possessiones. villas vel agros. Item pres est sponsor .i. fideiussor. et hec significatio tracta est a prioi. qz diuites solent esse fideiussores .i. sponsores et obsides. Et pres .i. medians vel mediator. Vnd quidā. Pres predis diues medius fideiussor et obses. Et cōponit cū inter. et dr hic et hec interpres. qui diuersa genera linguaꝝ nouit. et qui vnā linguā exponit per aliā. vel qui vnā linguā transfert in aliā. et sic Boecius vocatur interpres qui libros aristotelis transtulit de greco in latinū. Sicut Hieronym⁹ qui transtulit totā bibliā de hebreo in latinum. et etiā septuaginta interpretes.

Presul.

Presul pre salijs dicatur episcopus esse.
Et presul princeps dicitur ante solum.

¶ Autor hic docet q hoc nomen presul lis. hz duas signtiones. et scđm vtrāq illarum significationū eius diriuatio variatur vel diuersificatur.

Quia presul est idem qd eps. et tunc componitur siue deriuatur de pre. et hi salii saliorum. et fuerunt salii sacerdotes Martis. sic dicti. quia saliendo sacrificabant. et ille qui prefuit illis in ministerio et officio vocabatur presul et modo significat quelibet presidentem presbyteris. vt epm. ¶ Presul. i. princeps. et secundum illam significationem deriuatur de pre et hoc solum li. i. terra. et est ille qui preest ceteris existentibus in solo suo. i. in terra sua. ¶ Construe. Presul quando deriuatur de pre et saliis. i. sacerdotibus. tunc dicitur esse idem qd eps. et presul quando de pre et solum. i. ante. et solum componitur. tunc dicitur princeps. Uel sic. Hic et hec presul idem est qd eps. quia preest saliis. i. sacerdotibus. et idem est quod hic et hec princeps. et tunc deriuatur de pre et hoc solum. quia preest solo. i. terre. et est communis generis duorum. Nota hic salius salii sallio. i. sacerdos. hic saltus tui. anglice a lepyng. et pluraliter hi salii orum. vel sales saliorum. dicuntur sacerdotes Martis. a sallio lis. salui vel salini salire saltum tu. i. saltum facere. quia saltando Marti sacrificabant. et sales possunt dici ioculatores. Nota quod in sequentia. Adest nobis etc. In festis sanctorum egidii et hieronymi. edWardi regis et confessoris semper dicatur. Aue inclyte presul hieronyme. edWarde. et sic de ceteris. et nunquam inclyte confessor in ecclesia. prout dicitur in libello. Crede michi etc.

Pignus dic prolem vadimonia dic quoque fedus. Pignus.
In vadium ponens impignero: pignero libros.
Pignero quos capio redimens obpignero libros.

¶ Hic autor docet equiuocationem in hoc nomine hoc pignus oris. Deinde ponit differentiam inter hec tria verba pignoro as. impignoro as. et obpignoro as. Dicit ergo quod hoc pignus habet tres significationes. nam idem est qd filius. vel amor. vel iudicium. vel signum. vel confederatio. vel confirmatio amoris. et tunc facit genitiuum pignoris per o. vnde pignoro as. are. i. confederare vel confirmare amorem inter aliquos. et pignus. i. vadium qd pro re aliqua datur vt postea recolligatur. vsualiter dicitur. Melius est pignori incumbere quam in personam agere. vnde impignoro as. i. in pignore dare vel pignore percipere. Sed pignero as. i. in pignere ponere vel in pignere habere. Obpignero as. i. propter aliquid pignerare. vel subarrare. redimere. secundum istum autorem. ¶ Construe. Dic pignus faciens pigneris in genitiuo per e. esse vadimonium. Ego ponens aliquid in vadio impignero. et ego pignero libros quos capio in pignere. et ego redimens libros. s. obpignero libros.

Pes pontis pila: pila ludus: pila taberna. Pila pile
Pila terit pultes: sed pila geruntur in hostes.
Quo terit est pilus: pilus est in fronte capillus.

¶ Hic docet autor quod pila habet quinque significationes. nam pila. i. pes pontis. Pila est quidam ludus. et illud cum quo luditur. anglice a balle. Pila. i. taberna. Pila. i. instrumentum cum quo teritur in mortario. siue illud mortarium in quo teritur. Pila. i. tela que proiciuntur in hostes. et tunc pila est neutri generis. et pluralis numeri. a telum li. Et ista differunt secundum correptionem et productionem. quia pila pro pede pontis. et pro taberna. et pro instrumento terendi. et pro telis. primam producit. et in alia significatione eandem corripit. vt patet in littera predicta. scilicet pilus. i. crinis. anglice an here.

 Pila pile

Pisa pise

Urbs quedam pisa: est quoddam pisa legumen.

¶ Hic docet autor q̄ hec pisa pise hȝ duas significationes. Prima est q̄dā ciuitas in grecia. abūdantia auri. vel illius leguminis dicta. Pis grece. aurū d: latine. ¶ Item pisa est quoddā legumē inis. Nota q̄ aliqui dicūt hec pisa pisoꝝ in plurali numero ꝓ legumine quos Hug. reprehēdit. Sed ego credo q̄ pisa ꝓ illa confectione q̄ fit de ipsis. est pluralis nūeri ⁊ neutri gn̄is. Et sic est nomē etherodytū. ⁊ sic magister Petrus blesensis accipit. pisa in plurali numero in libello suo sup Job. q̄ maioris autoritatis habet q̄ Hug. Sed pisa ꝓ legumie crudo ⁊ qn̄ crescit. semꝑ est fe̅i gn̄is in vtroq̄ numero. De pise pisaꝝ ꝓ ciuitate tuscie q: edificātes illā ciuitatē a pisa ciuitate grecie venerunt.

Prius.

Tempore: natura prius: ordine: dic et honore.

¶ Docet hic autor q̄ prius sumit quattuor modis. Nā aliquid est pri⁹ tēpore. vt iste venit prius illo. i. ante illū. ¶ Itē prius dicit eē natura. vt prius est embrio q̄ homo. Et ē embrio forma humani corporis sine aīa. ¶ Et aliquid ē pri⁹ in ordine. vt prius debet quis esse dyaconus q̄ presbyter. Et prius in ordine d: q̄ maiorē dignitatē hȝ i ordie. Itē pri⁹ d: honore. vt ep̄s. vl̄ dn̄s papa d: prior eē ꝓpt honorē seu excellētiaȝ.

Polipus

Polipus est naris fetor: vel in equore piscis.
Nomine dignus eo: qm̄ graditur pede multo
Fetor et inde sonat: quia per pus polluit auras
Aut quia per plures efficit ore poros.

¶ Autor hic docet quot significatiōes hȝ hic polipus polipi. ⁊ vn̄ deriuat. Dicit ergo q̄ polipus pi. i. fetor q̄ p naras emittit. ⁊ tunc d: polipus quasi pus. i. fetor polluens auras. i. aurā. Uel polipus qd̄ plēs poros efficiat in naso. angl̄. a canker. ¶ Et nota q̄ polipus est ꝓprie fetor qui est in ciuitate: sed ponit ꝓ quolibet fetore. ⁊ cōponit de polis qd̄ est ciuitas. ⁊ pus. i. putredo quasi putredo ciuitatis. ¶ Itē polipus d: q̄dam piscis conchatus vel testatus habens plures pedes vt cancer. anglice a lopster. ⁊ d: a polis qd̄ est pluritas. ⁊ pes pedis. q: pluritatē pedū habet. ¶ Cōstrue. Polipus est fetor naris. nasi. vl̄ piscis i equore. i. mari piscis dico dignus eo nōie. qm̄ gradit. i. transit multo pede. i. multis pedibus. vel qm̄ potis. i. potens est pede multo. Et inde. i. ideo est polipus. ⁊ sonat idē qd̄ fetor. q: poluit auras. i. aurā. per pus. i. fetorem. Aut ꝓ vel. vel q: efficit plures poros. i. vade multos poros: ore id est naso. qui est ꝓpinquus ori.

Populus

Populus est volucris: pplūs gēns: pplūs arbor.

¶ Hic docet autor q̄ pplꝰ habet tres significatiōes. ¶ Nam popul⁹ est quedam auis. ⁊ tunc est masculini generis. ⁊ ꝓducit primam syllabam. fm̄ istum autorem. anglice a shoueler. ¶ Item populus est gēs scȝ cetus humane multitudinis. iuris consensu ⁊ concordi cōmunicatione sociatus. Uel populus est collectio. i. congregatio tam nobilium q̄ ignobilium. Et dici: a polis qd̄ est ciuitas vl̄ a polis qd̄ est pluralitas ¶ Item populus est quedam arbor. ⁊ tūc ꝓducit primā syllabā. angl̄ a popletre. ⁊ ꝓ his significatiōibus potius corripit primam. ⁊ ꝓ arbo

re populus gñis re. ⁊ dr a polis qd est pluralitas. qr ex radice ei⁹ multitudo ramusculorum pullulat.

Proximus est quiuis natura conditionis
Spe cõuertendi bonus est homo proximus hosti.
Proximus est iterũ qui constat stirpe propinquus
Proximus estq; suũ michi sit prestans benefactuz
Confinisq; meus michi proximus vt probat vsus

Proximus

¶ Autor hic docet quot modis accipit proximus. vel q̃t modis qs efficit alicui proxim⁹. Dicẽs q̄ aliqs est proxim⁹ naturali cõditione. vt pater est proxim⁹ filio. ¶ Itẽ aliqs põt eẽ proxim⁹ suis inimicis cõuertẽdo illos de mala cõuersatione ad bonã vitã. ⁊ sic sctũs paul⁹ fuit proxim⁹ iudeis q̃ eũ psequebant. ⁊ tñ nõ cessauit: qm̃ p eorũ cõuersiõe sollicite laborauit ¶ Itẽ aliqs dr proxim⁹ michi. q̃ est de stirpe mea psapia genit⁹. vt frater me⁹ vel nepos pnepos. ¶ Itẽ amic⁹ me⁹ est proxim⁹ me⁹. q̃ michi idigẽti de bonis suis largi⁹ igitur Itẽ vicin⁹ me⁹ dr proxi⁹ me⁹ put hz cõis modus loquẽdi. ¶ Cõstrue. Quiuis. i. q̃libet ẽ proxim⁹ natura cõditiõis. i. natali cõditiõe vt bon⁹ hõ est proxim⁹ hosti suo. spe cõuertẽdi eũ a malo ad bonũ Et iterũ ille ẽ proxim⁹. q̃ cõstat. i. ẽ ppiqu⁹ alicui stirpe. i. pgenie ⁊ sãguie. ⁊ aliqs psentãs. i. exhibẽs. mihi bñfactũ. i. beneficiũ ẽ proxim⁹ michi. ⁊ cõfinis me⁹ ẽ proxim⁹ mihi vt vsus. i. consuetudo pbat.

Puer

Conditione puer: etate puer: puer actu
Estq; puer purus: et sine pube puer.

¶ Autor hic docet q̄ puer dr trib⁹ modis. Nã aliqs est puer cõditiõe vt famulus vel seruus alicui⁹ dr puer eius. ¶ Itẽ puer ẽ ab etate: vt puer octẽnis nouẽnis vel decẽnis. ¶ Puer est actu. vt cũ qs pueriliter agit vocatur puer. vñ scribitur. Maledict⁹ puer. ¶ Itẽ puer est pur⁹ ab oĩ ĩpuritate carnis. ⁊ sine pube. i. lanugine. q̃ est pria barba. ¶ Nota puer dr aliis trib⁹ modis. s. natiuitate vt Puer natus est nobis. ⁊c. Etiam vt nouẽnis decẽnis. ⁊c. Obseq̃o ⁊ fide puritate. vt domin⁹ ad hieremiã. Puer me⁹ noli timere. Nota q̄ sex sũt pprietates puerorum que patent per versus. Sunt pueri puri parui paruo satiati. Ludunt conformes cito dant cito pacificant. ¶ Et nota q̄ sunt sex etates hoĩs Prima etas dr infantia. q̃ durat vsq; ad septẽ annos. Secũda est pueritia. durans ad quattuordecim annos. Tertia est adolescentia. durãs ad annũ vicesimũquintũ. Quarta dr iuuẽtus. durãs ad quinquaginta annũ. Quĩta dr senectus. durãs ad octoginta. Sexta dr seniũ. durãs ad finẽ vite. quãtũcunq; sit homo victurus. ¶ Similiter etates mũdi sunt sex. Prima ab Adã vsq; ad Noe. Secũda a Noe vsq; ad abraham Tertia ab Abrahã vsq; ad Dauid. Quarta a Dauid vsq; ad transmigrationẽ babylonis. Quĩta a transmigrtiõe babilonis ad Xpm. Sexta a Xpo vsq; ad finem seculi. i. extremi iudicii.

Etates hoĩs et mundi.

Pullus

Pullus eque: pullus galline: pullus et ater.

¶ Docet hic autor q̄ pullus hz tres sigñões. Nã pull⁹ est natus eque anglice a fole or a colte. ¶ Itẽ pullus. i. recens natus galline. anglice a chyken: ⁊ in istis duabus significationes dr hic pullus li. substãtiue

Item pullus a.um.i.ater.niger a.um. Virg. Refice ne maculis infuscet vellera pullis.pullis maculis.i.nigris maculis.et dicit pull9 a paruus a.um.vel pusillus a.um.

Pus puris

Pus p2o putredo indeclinabile credo
Pus declinatur custodia quando vocatur

¶ Docet hic auto2 q pus hz duas sigtiones. nā pus.i.putredo.vl qdā infirmitas q reddit hoiem putridū.ꝛ tūc dr de puteo es.i.fetere.ꝛ indeclinabile. Horati9. Rutilū pus atq venenū. Itē hec pus ris.i.custodia. vn̄. Illūs i pure pelle ego sol9 euasi.i pure.i.i custodia.ꝛ dr a par9 a.ū.

Pubes

Est pubes iuuenis: pubes pilus est iuuenilis
Puberis est pubis variatur sic genitiuis

¶ Docet hic auto2 q pubes hz duas sigtiões.nā pubes ē puer sine pube.i.sine lanugine q est inferio2 circa pudēda.ꝛ tūc declinat hic ꝛ hec pubes.gtō pubis vl puberis. Itē pubes.i.lanugo.s.iferio2 barba.vt supi9 dr. Itē pubes est collectio iuuenū.ꝛ tūc declinat hic pubes.hui9 bis ꝛc.

Paciscor.

Quod peto p2o pacto: quod do: qd sumo paciscoz.

¶ Auto2 dicit q paciscor eris.pactus sum.pacisci.hz tres sigtiões.nam paciscor.i.petere aliqd p pacto.vt ibi. Ut mea sit seruata mora virtute paciscor. Itē pacisci.i.dare p pacto.vt ibi. Vitā voluit p laude pacisci.i.dare in pactū.vel in pactū ponere. Item pacisci.i.pactū accipere vel sumere. Ouid. Pactus agenoriā primus puer ibat ab ymis. Item pacisci.i.pactum facere.amiciciam seruare.reintegrare. vnde hec pactio onis.i.couentio.conditio.pmissio.vnde hoc pactum ti.

Palo. palas

Palo domum facio vagoz et cauo purgo palando.
A palo palea: palus quoq pala palatum.

¶ Auto2 dicit q palo as.hz quinq sigtiões ex deriuatis ab eo.nam palare.i.parare.vel domū facere. Item palare.i.vagari. Tn̄ plus est palare q vagari.nam vagari dr qui aliquantulū huc ꝛ illuc discurrit. Sz palat qui in nullo loco ppriā hz sedem. Vagus dr qcunq aliqn vagat. sed palat qui nūq certā possidet mansionem. Vn̄ hoc palatiū tii.ampla domus in qua multi vagari possunt.ꝛ hoc palatum ti.supio2 pars oris interius.qr ibi ligua palat.i.vagat. Item palare.i.cauare.forare.angl. to hole et to bore.vn̄ hec pala le.i.ille loc9 cocauus in anulo in q lapis preciosus penit.angl. the hole of a rynge. Palare.i.purgare.vnde hec palea lee.purgamentū segetis.i.illud qd eijcitur a segete.chaffe. Palare.i.palam dare.manifestare.aperire.vn̄ hic palus li.a stake.qa foris stake.ꝛ foris ꝛ palā figitur.vn̄ palā aduerbiū.i.apire.manifestare. Item a palo p cauo as.hec pala pale instrumētū quo domus purgat. Item pala le.est vētilabrū.i. ventoriū quo purgantur grana. angl.a fanne. ¶ Item pala est instrumentum ferreum latum ad opus optum.

Pango

Pango cano: pango coniungo: pango paciscoz.
Dat pactum pepigi: cano panxi; iungere pegi.

¶ Autor docet hic q pango gis. hz tres signifcatiões diversas. et sz vnāquāq significatione diversum hz preteritū. nā pāgere. i. cātare vl' canere. vñ i hymno Pāge lingua gl'iosi corporis mysteriū. et fm illā significationē pāgo facit panxi in preterito. et caret supino. Itē pāgere. i. impellere vel cōiūgere. vñ Job. Ossibus et nervis cōpegisti me. i. iunxisti. et tūc pāgo facit pegi i ptito. et pactū in supio. Itē pāgo. i. paciscor. et tūc facit pteritū pepigi. et supinū pactū tu. vñ Job. Pepigi fedus cū oculis meis ne vgīnē cōcupiscerē.

Equoce paro regna domū merces quoq3 pomum. Paro ras

¶ Docet hic autor q paro as. hz qtuor signifcatiões. nā parare. i. acqrere. vt paro regnū. i. acqro regnū. Itē parare. i. mūdare. vt paro domū. i. mūdo domū. Itē parare. i. emere. vñ para qd vendere possis. i. eme qd possis vēdere. Itē parare. i. tollere peripsimā pomi. angl'. to payre anapple.

Paret quis qui se manifestat: paret obedit. Pareo

¶ Autor hic docet q pareo es. hz duas signifcatiões. nam parere. i. patere. apparere. manifestare. et tunc facit paritū tu. in supino. et in illa significatione cōponitur cū ad. et dr appareo res. apparui. vnde. Apparuit gra dei salua toris et c. Vñ hic apparitor oris. i. serviēs qa apparet vt videat et presto est ad obsequendū dño suo. vel apparitores eos vocam9 q reos apparere faciūt in cōspectu iudicis. et pareo es. pducit pa. vñ Catho. Temporibus petā latent: et tēpore parēt et nō patent. vt qdā libri habēt. Itez parere. i. obedire. et tunc caret supino. ¶ Construe. Quis. i. aliquis paret. i. obedit. et qui se manifestat. paret.

Patro luxurio: patroq3 cum facio Patro as

¶ Hic docet autor q patro as. hz duas signifcatiões. nā patrare. i. luxuriare. vel opus venereū cōsummare. vnd plius. Patrāti fractus ocello. i. luxuriāti ocello. i. oculo. Inde hec patratio onis. i. opis venerei cōsummatio. Itē patrare. i. facere. pficere. Vñ in Gen. Et requievit die septio ab oi ope qd patrarat. Sic mgr mathe9 vndonēsis i Thobia. Patrat amore pris fugi q dictat hōestas. Regis se dño sacrat agēda replet. patrat. i. facit amore pris fugi. i. diei. et sūt vs9 retrogradi. Cōstrue. Ego patro cū luxurio. i. qñ facio fetū luxurie. q p et. et ego pro cū facio vl' pficio

Plecto pro flecto: plecto pro punio dico Plecto is

¶ Hic docet q hoc vbū plecto is. hz duas signifcatiões. naz ē idem q flecto tis. vel aliqd ex virgis flectēdo cōponere. Vñ in passiōe dñi. Et plectentes. coronā de spinis iposuerunt capiti eius. i. flectēdo cōponētes coronā de spinis. Vñ hoc plectrū tri. i. pcussoriū cythare. āgl'. a Wreste. quia flectit huc et illuc. vñ hoc plectrillū li. dim. Itē a plecto p flecto dr hec plecta te. qlibet nex9 ex virgis fctus. Item plectere. i. punire. vberare. vñ Horati9. Quicqd delyrāt reges plectunt achivi. i. qcqd dñi peccant sēp paupes puniunt. Et ē plecto is. plexi. vl' xui. ere. xū. xu. vbū activū

Pendo cum trutino: do penas: debita solvo Pendo dis.

¶ Autor hic docet q hoc vbū pēdo dis. hz tres signifcatiões. nā pendere. i. trutinare. et pprie est pēsum ad trutinā ponere et levare. Pēdere. i. suspendere. vt ille pēdit furem. i. suspēdit. Vñ dicit pendere. media pdu.

et pendere: media correpta: vt pȝ ꝑ metrum. Pendere vult iustus: sed iustus: sȝ vult pēdere malign⁹. ⁊c. Malign⁹ vult pēdere. i. esse suspensus. nā pēdeo es. pepēdi ere. verbū scōe cōiugatiōis. significat passionē intrinsecus natam. i. esse vel fieri pensum. vnde. Pendeo suspēsus. pendo dū subicue pondus. Item. Pendo do penas. sed pendeo suffero penas. ¶ Pēdere. i. ex soluere. reddere. tribuere. ⁊ cōiugatur. Pēdo dis pepēdi ere. pēsū su. vbū tertie cōiugationis. et pendeo es. scōe ꝯiuga⁹ hīt sīle preteritū et supinū. Et est pendo actiuū. cū oib⁹ suis cōpositis. ¶ Cōstrue. Ego pendo cū trutina: to Weye: ⁊ ego pendo dum do. i. fero penas. i. suspendo furē. et ego pendo debita dū soluo debita.

Presumo **Uir male presumit: qui non sibi debita sumit**
Confidens bene: firmo presumit amore

¶ Autor dicit ꝙ presumo mis. aliqñ sumit in mala significatiōe. aliqñ in bona. In mala significatiōe sumit qñ quis credit se facere qđ nō pt facere. tūc pōt dici de tali ꝙ presumit quasi male. ¶ Itē aliqs ꝑsumit hr̄e bñficiū. q̄ vt hoc habeat. nō meret. Et aliqs sperat beneficiū q̄ meret hr̄e. ⁊ sic pȝ differētia inter spare ⁊ ꝑsumere. ¶ Presumere aliqñ accipit in bona sigñiōe. ⁊ tūc ponit ꝓ sperare. vel firme cōfidere. Et in vtraqȝ sigñiōe sumit a beato Gregorio. Omelia. xxxiiij. Illos terret ne ꝑsumāt in bonis. ibi ꝑsumāt sumit in mala significatiōe. Et postea subdit. Peccatores presumite de mīa dei. i. firmiter cōfidete. ⁊ tūc sumit in bona sigñiōe. ⁊ ꝯiugat: Presumo is presūpsi ere. ꝑsumptū tu. ⁊ ē actiuū. ⁊ cōponit de pre ⁊ sumo is. ¶ Cōstrue. Uir presumit male qui sumit. i. qui sumit aliqua non sibi debita. ⁊ aliquis ꝯfidens de firmo amore. ꝑsumit. i. confidit firmiter.

Presto as. **Presto preualeo: presto cum commoda dono.**

¶ Autor docet hic equocatiōez de hoc vbo presto as. are. dicēs ꝙ hȝ duas sigñiōes. Nā ꝑstare. i. añ stare. vel ꝑcio ꝑcellere. vt Iste ē ꝑstans hō. i. ꝑcellēs hō. ⁊ tūc presto ꝯponit de pre ⁊ sto stas. ⁊ ē verbū neutrū. ¶ Itē ꝑstare. i. cōmodare. mutuare. ⁊ tūc est vbū simplex. et cōiugat pstō as. aui. are. statū tu. ⁊ ē vbū actiuū. ¶ Cōstrue. Ego presto. i. preualeo. et ego presto cū dono. i. do. commoda. i. mutua.

Pono nis. **Pone dapes quas ponit auis: te sic bene ponas**

¶ Autor dicit ꝙ hoc vbū pono is hȝ tres sigñiōes. q: ponere ē idē qđ exponere. vt pone dapes. i. expone dapes. i. cibos. ¶ Itē ponere. i. ꝓducere. vt gallina ponit oua. i. ꝓducit oua. Itē ponere. i. disponere Et etiā idē ē qđ statuere. locare. Pono nis. posui ere. positū tu. vbū actiuū. ¶ Cōstrue. Tu pone. i. expōe vl' appone. vl' apposita dapes. s. illas q̄s auis ponit. ⁊ ille dapes sūt oua. ⁊ sic ponas. i. disponas te bene cum illis. id est comedendo ea.

Prodo is **Prodere seducit: monstrat: prodire sed exit.**
Proditor a verbo formari querit vtroqȝ

Autor docet hic equocationē in isto vbo ꝓdo dis. ꝓdidi ere. ⁊ differētiā inter ꝓdire vbū tertie ꝯiugatiōis (qđ cōponit de ꝓ ⁊ do das dare) ⁊ ꝓdire vbū q̄rte ꝯiuga. qđ cōponit de ꝓ ⁊ eo is ire, interposita d. ec.

di. ꝓdeo ꝓdis ꝓdiui vl' ꝓdij ꝓdire. Itē ponit̄ equocatio in isto verba
li. hic ꝓditor oris. qđ a p'mo supino vtriusq3 verbi format̄. Dicit ḡ q ꝓdo
dis ꝓdere. i. seducere. decipere. Vn̄ qdā. Huc mea mens odit sociu3 q̄
me male ꝓdit. i. seducit vel decipit ¶ Item ꝓdere. i. monstrare. vt hic
Prode precor quere quod odit te queris amare. Et prodo est actiuū.
et coniugatur. Prodo prodis prodidi. prodere proditum. ꝓditu. in su3
pino. penultima correpta. Et cōponit̄ de ꝓ. et do das. ¶ Itē ꝓdire ide3
est qđ exire. Vn̄ i hymno. Vexilla regis ꝓdeūt. i. exeūt. ⁊ p'ugat. Pro
deo dis diui ꝓdire. ꝓdeundi do. dū. sicut superi' dī. ⁊ facit ꝓditū ditu.
in supino penultima correpta. sicut de ꝓdo. Vn̄ deriuat̄ hic ꝓditor oris
i. anterior vel antecessor. Et proditor qn̄ descendit de prodo dis. tūc idē
est qđ seductor vel deceptor. angl'. a traytour. Vn̄ Judas fuit proditor
dictus. eo qđ ꝓdidit dn̄3 ⁊ ꝓditor mōstratur. ¶ Cōstrue. Hoc vbū pro
dere seducit. i. decipit. ⁊ mōstrat. sed ꝓdire. i. exire. vt ꝓdi a me. i. exi a
me. et hoc nomen proditor: quod est verbale. querit. id est vult formari
ab vtroq3 verbo.

Posse quidem rebus dat vis natura potestas
Officium meritum sexum diuina voluntas

Potestas

¶ Quidā exponentes istā lr̄a3 assignāt differētiā inter hūanā potesta
tē ⁊ diuinā volūtatē. Sed hoc vere nichil ē. q2 autor iste nō ponit dr̄a3
inter vocabula q̄ hn̄t aliquā similitudinē in voce. sicut inter pignere p
e. ⁊ pignore p o. ⁊ inter prodere ⁊ ꝓdire. q̄ oīa incipiūt ab eadē syllaba
S3 hic nō ē aliqua cōueniētia inter ptās ⁊ volūtas. nisi q vtraq3 termiat̄
in tas. sed quid inde. ¶ Unde ego dico q hic equocatio ponitur in ista
dictione potestas talis. Nā potestas. i. vis vel fortitudo hūana. vt hic
Faciēdi hoc nō habeo ptātē. i. vim vel fortitudinē. Et potestas. i. natu
ra hūana. vel naturalis vigor. vel potētia hoīs. vt sūt multa q̄ humane
nō subiacēt potestati. i. natura hūana. ¶ Itē ptās est ip̄m posse. p qđ
pt aliqs vel aliqd. ¶ Itē ptās est officiū. ⁊ nomē officij vt maior ciuita
ti est nomē cuiusdā officij. vt ille q̄ vocat̄ maior londoniar̄. Vocat̄ ptās
bononie ⁊ in pluribus alijs ciuitatib' italie. ¶ Vel potestas ē quoddā
officiū angelor̄. vt ibi. Tibi celi et vniuerse potestates. ⁊c. ¶ Et ptās
i. voluntas dei. ¶ Cōstrue sic istos vs'. Ptās existēs idē qđ vis. i. for
titudo vl' potētia. exn̄s idē qđ natura. i. vigor naturalis. dat reb' posse
i. p qđ psit. ⁊ ptās exn̄s offiū. dat meritū. i. p qđ meret̄ sic appellari vl'
fungi tali officio ⁊ ptās exn̄s diuia volūtas. dat sexū. i. discretionē i reb'
prout vna res discernit̄. i. diuidit ab alia p speciē. Ptās. vt dicit Hug.
est illđ qđ aliqs pt. vel illđ p qđ pōt. vel ille qui potest.

Poto potas

Poto da potum: poto sumo michi potum.

¶ Hic docet autor q poto potas habet duas significationes Nam po
tare. i. potum dare. vt ibi. De torrente voluptatis potabit eos. i. dabit
eis potū de torrente voluptatis. et tunc construitur cum accusatiuo ca
su. vt poto te id est do tibi potum. pota me. i. da michi potu3. et tunc est
verbum actiuum. ¶ Item potare. id est sumere potum vel bibere. et
tunc est verbum neutrum. vt poto ceruisiam vl' vinum. Et supina illi'
verbi syncopantur. Dicitur enim vado potum et non potatum. in fre
uenti vsu. Ut potauerunt me aceto.

Puto tas

Estimat atq; secat puto denotat amputat inde.

¶ Autor dicit q puto as. hz duas significationes. nam putare. i. estimare. vel in mente habere sic. vel sic. Item putare. i. secare. vt supius scribit ibi. Falce puto 7c. puto ibi. i. seco vel scindo. Vn̄ cōponit cū am. 7 dr̄ amputo amputare. i. circū secare. ¶ Construe. Hoc v̄bū puto putas denotat. i. significat. estimat. atq; secat. inde amputat deriuat per cōpositionē. Et nota q̄ dz dici extimo 7 nō estimo. sz ego scribo estimo s̄m maiorem vsum scribentiū. 7 cōponit de ex 7 timo qd̄ est mens. et dr̄ extimare. appreciari. vl̄ putare. 7 tunc iterū cōponit cū ex. 7 dr̄ existimo as. i. putare. 7 pōt dici q̄ in priori significatione x transit in s. vt pz in existimo. Papias. Huguitio. et Catholicō. dicunt extimo. et ideo credo q̄ x non transit in s.

Questus

Questus de quero tibi lucrum significabit.
De queror q̄stus vult significare querelā.

¶ Finito caplo de equiuocis incipientibus a P. Autor hic tractat de equiuocis inchoātib⁹ a Q. Primo dicit q̄ hoc nomen questus qn̄ deriuat de quero ris. idē est qd̄ lucrū. qd̄ pz p eius cōpositū cōquestus. i. lucratio vel lucrū. vt Rex adeptus est hoc regnū p cōquestū. i. lucrum vel lucrationē. Et quest⁹ qn̄ deriuatur de queror reris. qd̄ deponēs est. est idem qd̄ querelari. 7 tūc questus est idē qd̄ querela. vt Iste fecit nobis questū. i. querelā. Et declinat hic questus tus. tui. q̄rte declinatiōis Item habet questus a. um. 7 tūc est p̄ticipiū de queror q̄reris q̄st⁹ sum queri. vt ibi. Talis questus est nobis. i. querelat⁹ est nobis. ¶ Cōstrue. Questus veniēs ab hoc v̄bo actiuo quero q̄ris signat tibi lucrū. Quest⁹ veniens a queror quereris verbo deponēti vult significare querelam.

Quotus

Per quotus hoc nomē: numerus signatur ꝯ ordo.
Si q̄ris quotus iste venit: numerū michi signas
Si quotus iste: a me tunc ordo notatur.
Iste quotus venit: se quarto se quoq; quinto.
Sed quotus iste sedet: quartus q̄ntusq; secundus
Ordo notatur ita: per quotus et numerus.

¶ Autor docet q̄ hoc nomē q̄t⁹ a. ū. ē nomē ordīale. qr oīa ordīalia p̄ncipalr̄ signt ordinē. 7 secūdario nūeros. et sūt noīa ordīalia ista. p̄m⁹. secūd⁹. terti⁹. q̄rt⁹ 7c. 7 q̄t⁹ deriuat a q̄t. Cetera patebūt i expōne lr̄e. ¶ Cōstrue. Nūer⁹ signat. 7 ordo. i. signat p hoc nomē q̄t⁹ a. ū. Postea docet qn̄ signt nūerū. 7 qn̄ ordinē. vn̄ dicit. Si tu q̄ras q̄t⁹ iste. i. aliq̄s venit. i. accedit ad villā. tūc tu signas mihi nūerū p hoc nomē q̄t⁹. 7 si q̄ras q̄t⁹ iste sedet in mēsa vl̄ alibi. tūc notat ordo p ly q̄t⁹. Iste q̄t⁹ ē 7c. In istis duob⁹ v̄sib⁹ docet quō r̄ndeat alicui q̄rēti. q̄t⁹ venit iste ad villā. vl̄ q̄t⁹ sedet ille ab illo i mēsa. Cōstrue. Quot⁹ iste vēit. i. accessit. s. ad villā. r̄ndēdū ē se q̄rto vl̄ se q̄nto existe. vēit ad villā. i. cū trib⁹ vl̄ cū q̄tuor venit ad villā. Sz si querat q̄t⁹ iste sedet a me vl̄ te. r̄ndēdū est q̄rtus vel q̄nt⁹ vl̄ sextus vel septim⁹ 7c. Et ita ordo notat 7 nūerus p hoc nomen quotus, a, um.

Eligit & confert: q̄ copulat: abnegat: auget dictio q̄.
Infinitat: & assimilat: rogat: atqz refertur

¶ Docet hic autor q̄ hec dictio q̄ multis modis accipit. Aliqñ ponit electiue. vt in ps̄. Bonū est sperare in dño q̄ sperare in principib⁹. i. bonū est sperare in dño: ita q̄ nō sp̄at in principib⁹. & ita legit altera pars. & altera negat & refutat. ¶ Aliqñ ponit collectiue. i. cōparatiue. vt tu es fortior q̄ ego. ¶ Aliqñ q̄ copulat. i. tenet copulatiue. vt tā petr⁹ q̄ paulus est scriba. ¶ Aliqñ abnegat. i. tenet negatiue. vt ibi. q̄ bonū est cōfidere i hoīe. ¶ Aliqñ infinitat. i. ponit infinitiue. vt nescio q̄ male iste loquit de te. Aliqñ assimilat vt ista est tam pulchra q̄ regina. Et rogat. i. interrogat. vt q̄ bene diligis me. Et aliqñ refert. i. relatiue. vt Tam bene currit sortes q̄ plato. vel ego diligo te tam bene q̄ meipm. vl' sic p illis duob⁹. s. rogat & refert pt q̄ exponi. ¶ Et quā pt eē interrogatiuū nominale: vt Quā causā habes aduersū me. vel pt esse relatiuum nominis vt Uideo rem quam tu vides.

Quando refert querit: aliqñ: quod quia: signat. Quando

¶ Autor dicit q̄ hec dictio qñ refert. i. ponit relatiue. vt ego veni qñ tu eras solus. ¶ Qñ qz querit. i. ponit q̄stiue. i. interrogatiue. vt qñ venisti ad villā. vñ Uirgili⁹ in decimo eneydos. Aspera quis natura loci dimittere qñ suasit eq̄s. &c. ibi qñ. i. aliqñ. ¶ Et quādo est idē qd quia vñ idē Uirgili⁹ in pmo eneydos. Hic tibi fabor enim qñ hec te cura remordet. i. fabor tibi q̄ hec cura remordet te. &c. & sunt verba Jouis ad Uenerem. ¶ Cōstrue. Hec dictio quando refert. & querit. & signat. i. significat idē qd aliquando: et idem qd quia. s. significat.

Exponit nomen assimilatqz quasi. Quasi

¶ Autor dicit q̄ hec dictio quasi qñ exponit aliqd nomē. i. vocabulū vt cū dr lex quasi legittera. i. legenti iter tradens. tūc tenet q̄si expositiue ¶ Quasi qz assimilat. i. tenet assimilatiue. vt iste vadit quasi ebrius.

Copulat & glosat: sed: sicut: velqz notat. q̄ coniunctio.

¶ Autor ponit hic q̄ hec dictio q̄ aliqñ tenet copulatiue. vt petr⁹ andreasqz frēs. ¶ Tenet glosatiue. i. expositiue. vt qñ ponit p id ē. vt ibi Legerat hui⁹ amor titulū nomēqz libelli. q̄ pro id ē. q̄ titul⁹ libri & nomē libri idē sūt. ¶ Aliqñ q̄ ponit p sed. vñ Uirgili⁹. Precibusqz iubet exposcere pacē. ¶ Ponit pro sicut. Uirgili⁹. Me famulā famuloqz heleno trāsmisit habēdā. ¶ q̄ ponit p vel. vt thomas robertusqz legit. q̄ pro vel. ¶ Construe. Hec coniunctio q̄ copulat et glosat. i. exponit. et et notabit. i. significabit. sed sicut. et vel.

Quomodo miratur: dubitat: simulatqz doletqz. Quomodo.
Increpat inquirit virgo maria modum

¶ Hic autor docet q̄t modis accipit hec dictio quomodo. vnomō admiratiue. vt qn in pplexitate posit⁹ dicat quō euadā. q̄si diceret nescio. ¶ Ponit dubitatiue. vt cū dubitās q̄rit. quō hoc fecisti. Ponit simulatiue vt ego miror quō hoc fecisti. Quō aliqñ ē signū doloris. vt ibi. Quō sedet sola ciuitas plena: in libro Tren. &c. ¶ Quō ponit increpatiue. vt

Quō habuisti te interficiēdo istū virū. Ꝗ̄si dicat male. Quō ponit̄ ꝗ̄ ad sciuit. vt ibi. Quō fiet istō qm̄ virū nō cognosco. Sʒ doctores dicunt ꝙ ibi q̄ modo sūt due dictiones. ꝛ debent accētibus duobus legi.

Quondam. **Presens preteritū quondā notat atqʒ futurum.**
Sic modo sic dudū tria quodlibet indicat horuʒ

¶ Docet hic autor ꝙ hoc aduerbiū quōdā denotat pn̄s tēpꝰ. vt Virg. Quōdā etiā victis redit in p̄cordia virtꝰ. ¶ Item p̄teritū. vn̄ Tullius Quōdā fuit ista in hac republica virtꝰ. Et notat futurū tēpꝰ. vn̄ Virg. Quōdā tua dicere facta tēpꝰ erit. ꝛc. Et silr̄ dicit autor de istis aduerbijs mō ꝛ dudū. ¶ Cōstrue. Quōdā hoc aduerbiū notat pn̄s p̄teritū ꝙ ꝑ ꝛ ꝛ futurū. s. tēpꝰ. sic q̄dlibet. i. vtrūqʒ horū. s. aduerbiorū mō ꝛ dudū. indicat. i. mōstrat. tria. s. tēpora. ¶ Vel construe sic scdm̄ versū. Hoc aduerbiū modo. hoc aduerbiū dudū notat pn̄s. ꝛc. Postea epilogat dicens illud qđ ante docuit. sic quolibet hoꝝ. s. quondā. i. modo ꝛ dudum. notat tria. s. tempora. presens preteritum et futurum.

Quoqʒ. **Certe: etiam: simile: denotat ista quoqʒ.**

¶ Autor docet ꝙ hec dictio q̄qʒ aliq̄n sumit̄ ꝓ certe. vt hic. Cūctis cogito q̄ dicere nolo. q̄qʒ. i. certe. nolo dicere cūctis ea q̄ cogito. Itē quoqʒ ponit ꝓ etiā. vn̄ Priscianꝰ. q̄qʒ q̄n ꝓ etiā ꝛ ꝓsumit̄. i. accipit̄ copulatiue vn̄ Virg. Tu q̄qʒ littoribꝰ nr̄is eneia nutrix. ibi ponit̄ q̄qʒ ꝓ etiā. vl̄ ꝓ ꝛ Itē q̄qʒ ꝓ silr̄ accipit̄. vn̄ idē Priscianꝰ i hoc exēplo Virgilij. Multa q̄qʒ ꝛ bello passus dū cōderet vrbē. hic q̄qʒ ꝓ silr̄ necesse ē accipi cū seq̄t ꝛ. Vn̄ q̄ncūqʒ hec ꝯiūctio ꝛ sequitur q̄qʒ imediate in eadē oꝛōe. tūc q̄qʒ idē ē q̄ð silr̄. ¶ Cōstrue. Hec cōiūctio q̄qʒ denotat. s. certe. etiaʒ. et sile. i. silr̄.

Rancor. **Rancor vt est carnis: sic est corruptio mētis**

¶ Hic docet autor ꝙ ista dictio rancor hʒ duas siḡtiōes. Naʒ rācor ē corruptio carnis. āgl̄. the rotēnes of flessh. Vn̄ carnes dicūr randice si defectū paciātur. sicut panis dr̄ silr̄ mucidus. angl̄. mowled. Sʒ potꝰ dr̄ acidꝰ. āgl̄. foule soure. Et opilus a. um. i. flaxidus a. uʒ vt ista oua sūt opila. i. flaxida. Itē rācor. i. defectꝰ mētis. vt iracundia. ¶ Cōstrue. Vt. i. sicut rancor est corruptio carnis. sic rancor est corruptio mentis. i. iracundia.

Radius **Est radius rede: solis: tele: geometri.**

¶ Hic docet autor ꝙ radius hʒ q̄tuor siḡtiōes. Nā radiꝰ ꝑtinet ad redā. i. retā rede. āgl̄. a speke. Itē radiꝰ ē sol. āgl̄. the sone beme. Itē radiꝰ ē illud l'gnū ꝑ qđ currit pecten textoris. i. in qua stat tela q̄n texit̄. vn̄ Ouidiꝰ. Hec radio stantes percurrit pectine telas. Item radius est virga geometri cum qua pro trahit figuras suas in puluere. vel cum q̄ metit̄. i. mensurat altitudinem ꝛ ꝓfunditatē alicuius corporis.

Regula ꝛc. **Regula sermo: regula lignum: regula norma.**

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomē regl'a hʒ tres siḡtiōes. Nā regula. i. sermo. vt iste addidicit regulā scti aug. i. sermonē sc̄i aug. Itē regl'a dr̄ istrumētū ligneū vel ferreū edificatoꝝ q̄si rectula. āgl̄. a rule. Itē regula. i. norma q̄ qđ prauū est ꝛ distortū corrigit ꝛ ad rectitudinē reducit.

Registrum. **Esse librum: librique ducem: dic esse registrum.**

¶ Hic dicit q hoc nomē registrū stri. hȝ duas sigtiones. Nā registruȝ ē liber in qua plura gesta vel facta cōtinēt. vel in quo plures libri sūt Et registrū est quedā corrigia p quā facis folia librorum equalia. Uel est ipsa regula quā hñt scriptores ad formādū et equādū libros ꝛ ꝗre suos suos. Cōstrue. Hic registrū eē librū. ꝛ hic registrū eē ducē. i. r'am libri.

Reticulum omonime: piscatoris cꝫ puella. Reticulū

¶ Autor hic docet q hoc reticulū li. equocat ad duo Nā ē diminutiuū de hoc rete tis. i. paruū rete. ꝛ sic ptinet ad piscatorē. ¶ Itē reticulum est ornamētū puellarum i capite. āglice a call. ¶ Cōstrue. Reticulū est omonime. ꝛc. ꝛ dr ab omon qđ est sile ꝛ omona qđ ē nomē. q: i dictiōe equoca ē silitudo in noie. q̄uis sit diuersitas in sigtione. Uel omonimū dr a monos qđ est vnū. et meris diuisio vel distinctio: iquasi vnum diuisum vel distinctum in plura.

Uirga rudis: rudis indoctus: rudis estqꝫ nouellꝰ Rudis.

¶ Autor dicit q rudis hȝ tres sigtiōes. Nā rudis ē virga pretoris cuȝ qua pcutiebant in capite q̄ fiebāt liberi de seruis: q: pretor pcutiendo sic diceret. aio te liberū. Et tūc declinat hec rudis rudis rudi. ꝛ ē substātiuū. Horatiꝰ in libro sermonū in primo. Spectatū satis ꝛ donatū iā ruda queris. Et rudis. i. indoctꝰ. vt Iste rusticꝰ est rudis vt bos. dr cōiter. Itē rudis. i. nouellꝰ. i. valde nouꝰ. vñ Claudianus in minore. Et rudibꝰ remis sollicitauit aquas. rudibꝰ. i. nouellis. Et i illis duabꝰ sigtionibꝰ rudis ē adiectiuū. ꝛ declinatur hic ꝛ hec rudis et hoc rude. ꝛ comparatur rudis rudior rudissimus.

Restat significat superest: ꝛ constat: oportet. Resto restas

¶ Autor hic ponit q resto as. hȝ tres sigtiones. Nā i. supesse vl supfluere. vt sic. Expēdi pecuniā meā vt nō restat inde i bursa mea vnus denariꝰ. restat. i. supest vl supfluit. Restat. i. cōstat. vt restat q hō ē aial Restat. i. oportet. vt restat me scribere. i. oportet me scribere ꝛ tūc ē verbū impsonale. Cōstrue. Hoc verbū restat significat ista. s. supest. cōstat et oportet. Et cōiugatur. Resto as. restiti are. restitū tu. in supinis. Et cōponit de re ꝛ sto tas stare. ꝛ est neutrum

Re retro signat iterum: re priuat ac auget. Re ꝯpositio.

¶ Docet hic autor q ista ꝓpō inseparabilis re in ꝯpositiōe pluribꝰ modis accipit. Aliqñ re sigt iterū i cōpositiōe. vt in verbo recedo dis. i. iterū ire. vñ Pāphilꝰ. Ire redire viā tibi nec cuiq̄ phibebo. Aliqñ ponit p retro. vt ptȝ in hoc vbo recalcitro. as. i. retro calcitro. cū calce. i. talo. Re aliqñ tenet priuatiue in cōpositiōe. vt recludo hostiū. i. nō claudo: sed aperio. Et re auget. i. ponitur augmētatiue. vt in ista dictione. recuruꝰ a. um. i. valde curuus. vel relido dis. i. valde ledo dis.

Sacrum qđ sanctū: simul execrabile signat. Sacer.

¶ Finito capl'o de R. autor docet de icipiētibꝰ ab S. Dicit q hec nomē sacer a. um. equocat ad duo Pmo. i. sacrꝰ a. um. Ab sacro. i. sctificare. vñ sacdos qsi sac dās. Sacer a ū. i. execrabilis. excōicatꝰ. Uirg. Quid nō mortalia pectora cogis auri sacra fames. sacra. i. execrabilis.

Sagana gummi: sagana vestis: sagana vates. Sagana

¶ Hic autor dicit q sagana hz tres sigtiões. nã est quoddã gen⁹ gñm.
Et ē quoddã gen⁹ pãni vł vestis: qđ z sagũ đr. abiasa z tenuior. angł
saye or Worsted Et sagana ē ꝓpũ nom vac̃ .i. sac̃dotisse. ãgł. a Wyche

Stagnum **Est eris species stagnum: stans est aqua stagnũ.**

¶ Autor hic docet q hoc nomē stagnũ ni. hz duas sigtiões. Nã ē q̃dã
species eris .i. metalli. ãgł. tyn. ¶ Et ē aqua coacta stãs z morãs in ali
quo loco ꝑ artē hoīz. ãgł. a pōde or a pole Quidã dicũt q stãnũ ꝓ me
tallo dz scribi cũ duplici n. z sine g Sz sine dubio nichil est. ex q̃ in nullo
libro autētico sic scriptũ reperitur: s semꝑ cum g. sic stagnum

Sal salis **Sal condimentum: sal quod sapientia signat.**
Cuius plurale reprehensio dicitur esse.

¶ Autor docet q sal salis i singłari nũero duo sigt. z in pł'ali vnũ sigt
Sal in singłari đr cōdimentũ. qđ satis notũ est. z declinat hic sal salis.
mascu. gñis. apđ antiquissimos tñ fuit neutri gñis. in quo gñe eccł'ia po
nit. qñ sigt illđ qđ sapiētia. Doctrinale. Hic sal hocq dabit. neutrũ plu
rale carebit. Sales aũt in pł'i nũero .i. rep̃hēsiōes. vel amari sermones
.i. pleni amaritudinis. vt ibi. Uerbaq cũ salib⁹ aspera dedit. ¶ Cōstrue
Sal .i. cōdimentũ. z sal signat idē qđ sapiētia sigt. Plurale .i. nũer⁹ plu
ralis. cui⁹ .s. salis. z pł'al'r sales dłr esse rep̃hensio. i. rep̃hensiones vł
verba amara. ¶ Item sales dicuntur verba iocose vel facete dicta.

Sanguis. **Sanguis progenies: sanguis quoq đr humor.**
Sanguis peccatũ: signat sanguis quoq vitam.

¶ Docet hic autor q sanguis inis. hz q̃tuor sigtiões. Naz ē ꝓgenies.
vñ Galfridus in poetria. autor istius libri. Egregi⁹ sãguis te ꝓfert bar
thelomei. ¶ Et sanguis đr ille humor rubeus in hoīe satis bene not⁹.
¶ Sãguis .i. pctm̃. vt ibi. Libera me de sanguib⁹ deus. i. de pctīs. Et
sanguis signat vitã. vt ibi. Ois aīa in sãguie sedē locauit. i. vita

Statio. **Est statio vita: statio portus stadiumq.**

¶ Docet hic autor q hec statio onis. hz tres sigtiones Nã statio .i. loc⁹
vbi naues ad tēpora stant. Sz port⁹ naturalis ē z ꝑpetuus. vñ Luca
n⁹. Soluit ab oī q̃sq suã stationē ratē. Et statio .i. vita ista: q: hic stam⁹
ad tēpus. nō eñi habem⁹ hic manētē ciuitatē. sed futurã inq̃rim⁹. Sta
tio .i. stadiũ. z accipit ꝓ illo stallo i q̃ eccł'astici stãt i choro. z đr a sto stas

species **Forma decens species: species de pluribus vna.**
Dicitur et fenix species auis: efficit egrum
Incolumem species: z nomina sunt specierum.

¶ Autor dicit q species multis modis accipit Nã species .i. pulchritu
do seu forma. sm qđ đr. Species priami digna ē imperio .i. pulchritudo
vel forma priami. Et spēs đr p̃dicabile in logica .i. qđ p̃dicat de pluri
b⁹ nũero differētib⁹. Itē species đr inesse vni soli q̃ vocat fenix. z ē vni
ca auis in mũdo. vñ Unica cũ sit auis fenix re particularis. Quis nō
miratur si ꝑ specie teneat vel reputat. Itē spēs est ꝑfectio medicoꝶ siue
apothecarioꝶ q̃ egris cōuenit infirmis. ¶ Itē species est quoddã ac-

cidēs gñli oīōis fm q̄ d̄r. hoc nomē hō ē primitiue speciei. Et spēs ē occasio vł causa. ¶ Itē spēs d̄r maneries rex. vt cū d̄r. hᵒ spēi herba ē in orto meo. Spēs est ꝓpria forma. i. ꝓpria qualitas q̄ dinoscit ex conuentu accidētiū ꝛ dispōne gñli. ¶ Cōstrue. Spēs ē forma decēs. i. pulcritudo. ꝛ spēs ē vna. i. res ꝑdicata de pluribᵒ nūero differētibᵒ. ꝛ fenix auis d̄r species. i. d̄r facere speciē. Et spēs efficit egrū. i. infirmū eē icolumē. i. sanū. ꝛ noīa sūt speciex. primitiue ꝛ deriuatiue speciei.

Sensus quo sentis est ꝛ sententia sensus
Est intellectus seu significatio sensus. Sensus.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomen sensᵒ equocat ad quattuor. nā sensᵒ ē p q̄ sentis. Vñ q̄nq; sūt sensᵒ hoīs. vt patet p versū. Gestus ꝛ olfactus auditᵒ visio tactᵒ. ¶ Et sensᵒ est senētia dictionis ꝛ orōnis. Sēsᵒ est intellectᵒ. Vñ d̄r. iste hȝ bonū sensū. i. bonū intellectū. Sēsᵒ. i. sigtio. vt cū d̄r dic michi sensū istiᵒ vocabuli. i. sigtionē. ¶ Cōstrue sic. Sēsᵒ ē hoc. q. i. p q̄ sentis. ꝛ sensᵒ est sētētia. sēsᵒ ē intellectᵒ seu ꝑ vel sigtio.

Signum vexillum: simulachrum: stella: sigillū.
Et crucis signum quod conterit omne malignū Signum

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomē signū nł. hȝ q̄nq; sigtiōes nā signū. i. vexillū. angl. a baner. Lucanᵒ. Signa pares aq̄las ꝛ pila minantia pilis. ¶ Itē signū. i. simulacrū. i. imago. vñ d̄r. Vidi signū scti Johis in ecclesia. i. simulacrū vł imaginē. Signū. i. stella. vñ Ouid. in fastis. Lapsaq; sub terris ortaq; signa canā. signa. i. stellas. Signū. i. sigillū. Vñ notariᵒ vel tabellio dicit. tale ē signū meū. i. sigillū meū. Horatiᵒ. Imprimit his signa tabellis. i. sigilla. ¶ Signū est figuratio crucis. cuiᵒ virtute tētationes dyaboli superamus. ¶ Constructio plana est.

Purgat equum strigilis: ꝛ strigilis anxia cratis Strigilis
Strigilis ex ligno vel ferro scansile factum.
Strigilis apta pedi res lignea religiosi.

¶ Docet hic autor ꝙ strigilis hȝ plres sigtiones. Nā strigilis ē instrumētū quo caro mūdatur ꝛ sudor eraditur. ꝛ in hac sigtōe strigilis aliq̄n apocopat. Et strigilis est ferrea crates vel cratis. i. patella ferrea. anglice a cresset. Strigilis ē instrumētū q̄ equi purgant. angl. a horscōbe Strigilis est instrumētū q̄ furant pueri vuas vel ficus ꝛ poma vel cerasa. ¶ Construe. strigilis purgat equū. strigilis ē anxia. i. nociua cratis q̄ habet stimulos. Et strigilis ē illō instrumētū quo scādimᵒ. equū strigilis est scansile. i. illud q̄ scādimᵒ. factū ex ligno vł ferro. angl. a styrop. of tre of yrō. Et strigilis ē res lignea apta. i. ꝯueniēs pedi religiosi.

Simplex legittimus: simplex ideota vocatur. Simplex.
Est bona simplicitas: est mala simplicitas.

¶ Autor docet hic ꝙ simplex aliq̄n sumit in bona sigtōe ꝛ aliq̄n in mala. Et similiter hoc nomē simplicitas quod formatur ab eo. Nā aliquis d̄r simplex q̄ est bonᵒ. Et aliquis dicitur simplex qui est idiota. i. stultus ꝛ nullus litterature. vel simplex est qui nullis bonᵒ est. ꝛ in vtroq; sen

su simplicitas inuenit. ¶ Cōst. Simplex vocat legitim⁹.i.bon⁹ ⁊ iust⁹ ⁊ simplex vocatur ideota. Et aliqua simplicitas est bona. qn̄ dr̄ de simplex qd̄ ē bon⁹. Et simplicitas ē mala. qd̄ venit de simplex qd̄ ē ideota.

Sinus. Hic sinus est portus curuatio carbasus arcus.

¶ Docet hic autor ꝙ hic sinus nī. hʒ quattuor sigtōes. Nā sinus.i. port⁹ angl'. a heuen. s. vbi naues cōueniūt. Itē sinus ē idē qd̄ curuatio. vl' sinatio qd̄ idē est. Itē sinus ē carbasus veli.i. velū qn̄ ē extensū p ventū siue illa tuberositas veli. qn̄. s. velū est plenū vētis. āgl'. the sayle cloth of a shyp. vn̄ Lucan⁹. Totusq; rudētes laxauere sinus. ¶ Et sinus est arcus.i. q̄dam arcuatio pōtis. ¶ Cōstrue. Hic sinus est port⁹. ⁊c.

Spinx Spinx auis ⁊ mōstrū spīx ē quoq; belua pōti

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomē spinx equiuocat ad tria. Nā spinx est qddā monstrū sed fictū q̄le est chimera. vt p;ʒ p v'sū. Spinx volucris penna pede serpens. frōte puella. Itē spinx. est q̄dam belua ponti.i. crudelis bestia pōthi. vel. vt q̄dā dicūt. spinx ē qddā gen⁹ symie pilose.

Stirps. Stirps est progenies / stirps radix dicitur esse.

Stirps meus est arbor / stirps mea dicit homo

¶ Autor dicit ꝙ hoc nomē stirps hʒ duas sigtiōes. Nā stirps.i. pgenies vel psapia. vt iste est de stirpe mea. angl'. of my kynne. ⁊ tūc ē fe[m]i gēis. vt hec stirps stirpis pi. ¶ Itē hic stirps.i. radix de arboribus vn̄ Virg. Et stirps eruit ymos. ⁊ tūc ē masculini ge. ¶ Cōstrue Stirps est progenies. et stirps dicitur esse radix arboris. Secūdus v's⁹ nō pl⁹ docet nisi ꝙ stirps p radice arboris ē ge. mas. ⁊ pgenies ē fe[m]i gēis.

Substātia De forma / de materia / de compositoq;

Dicitur equiuoce substātia / grecus ac ipse

Si mihi distinguit / substās sit ypostasis / ipsū

Usiosis forma / sed cōpositum sit vsia.

¶ Docet hic autor ꝙ hoc nomē substātia ē equiocū. Nā aliqn̄ ponitur p forma abstracta. vt hac dictiōe albedo. q̄ sigt tm̄ formā siue accidēs illud qd̄ est albū vel albedo. ¶ Itē substātia ponit tm̄ p materia informi q̄ nō recipit formā. Itē substātia ponit aliqn̄ p vno cōposito de forma ⁊ materia. sicuti nos latini p istis tribus. p quolibet istorū nisi vnū nomē.i. substātia. Et greci hn̄t tria noīa. p qb⁹ ipsam materiā informē vocāt.s. ypostasim. vbi ypostasis ab ypo qd̄ ē sub. ⁊ stasis qd̄ est stās. q̄si substās.i. materiā. Formā aūt sine materia vocāt vsiosim. ⁊ vsiā vocāt substantiā cōpactā ex materia ⁊ forma. ¶ Cōstrue. Substātia dr̄ equoce.i. equa voce. de forma et de materia. ⁊ de composito. s. de materia ⁊ forma. Ac p sed. sed ipse grecus distinguit.i. diuidit hec noīa sic. hoc nomē ypostasis sit ipm̄ substās.i. materia sola. Et vsio sis. sit forma. sed vsia ipm̄ cōpositū de forma ⁊ materia.

Supera Supera velorum / sed supera sunt mulierum

¶ Dicit ꝙ supera hʒ duas sigtiones Nam supera sunt plice veli quales naute ligāt ad velū vt liberius ventum recipiant. Lucanus. Supa

velox plicuras colligit auras. & vocāt (bonets of the sayl) Itē supa dūr vestes mulierū. q̄ alio noīe dīr teristra. a teron qđ est estas. qr vestes estiuales sunt. angl'. a rochet. Et dr hic supus ri. vel hec supa ox. in plī numero hi superi. vel hec supera or. etheroclytuz genere. ¶ Cōstrue. Supera sunt velox. i. plice et supa sūt mulierū. i. quedā vestes.

Supremū notat extremū summū simul altū — Summus

¶ Hic autor dicit q̄ sūmus a. um. idē est q̄ suprem⁹ a. um. vt ibi. A sūmo celo egressio eius. ¶ Sūmus. i. extrem⁹. Ut in sūmo die iudicii. i. in extremo die. Itē sūm⁹. alt⁹ vł valitudo vt ibi. Ad mētis sūma cōscēdit. i. ad altitudinē. Itē sūm⁹ ē suplatiu⁹ grad⁹ de supra. ¶ Cōstrue Sūmū notat supremū. & notat extremū. & notat simul altū. i. altitudinem.

Suspensum tacitū / dic pendētemq̄ ligatum. — Suspensus.

¶ Docet hic autor q̄ suspens⁹ a. um. duo signt Primo. i. tacitus: vt Iste sedet suspēs⁹. i. tacitus. Itē suspēs⁹ est ille q̄ pēdet ī alofurcis. s. latro vigī⁹ cū fune perire. Et presbyter dr suspens⁹ q̄ nō pōt celebrare. ¶ Cōstrue. Dic suspēsum esse tacitū. & dic aliquē latronē ligatū cū fune & pēdentē esse suspensum & est suspens⁹ pticipiū de suspendeor.

Scandalizare dicas exemplificare
Scandalizo tamen derideo dicitur esse — Scandalizo.

¶ Docet autor q̄ scandaliso as. hz duas sigtōes. Nā scādalizare. i. exēplificare. vł dare. vel ondere malū exēplū Un̄ & dr a scādalū qđ ē malū exēplū vt ibi. Ue hoī illi p quē scādalū venit. i. malū exēplū. Itē scādalizare. i. deridere. vt ibi. Qui scādalizat vnū de pusillis istis me scādalizat. i. deridet. & scādalū (a q̄ deriuat). ē idē qđ derisio ¶ Cōst. Olector dicas scādalizare eē exēplificare. & tn̄ scādalizare dr esse derideo es. derisi

Esca sapore sapit / vir quoq̄ mente sapit. — Sapio pis

¶ Autor docet hic q̄ hoc vbum sapio pis. duo significat Primo. i. bonū saporem dare. vt ibi delicata sapiunt. i. bonū saporē habēt vel dant. Itē sapere. i. sapiēs esse. vt Iste homo bene sapit. i. sapiēs est. Et componit desipio pis. i. male sapere. vel nō sapere. & resipio pis. i. iterū sapere. vn̄ resipisco resipiscis ichoatiuū. pprie enī ille resipit vł resipiscit q̄ penitēs satisfacit redit ad satisfactionē. ¶ Cōstrue. Esca sapit sapore & vir sapit mēte. &c. Et cōiugat sapio is. sapui vel sapiui. ere sapitū tumedia pducta. Facit enī pteritū & supinū ad modū vbi quarte cōiugationis. Un̄ vs⁹. Arcesso cupio sapio peto q̄ro lacesso. Quarte pterita retinēt quarteq̄ supina. Et ista sūt vba tertie cōiugationis q̄ habēt preterita & supina ad modū quarte coniugationis. &c. Item sapio est neutrum cum omnibus suis compositis.

Stello simul mittit / abscōdit / implet / & ornat — Stello las

¶ Autor dicit q̄ hoc verbum stello stellas stellaui. antiquum est et habet quattuor significationes. Nam idem est quod mittere. vel mandare. vel destinare. Stellare. i. abscōdere. & implere. & ornare. sed non est in vsu nostro. nec auctoritate (nisi hic) repertum.

Sternit̄ equore mare lect⁹ equ⁹ dom⁹ hostis — Sterno nis

¶ Autor docet q sterno nis. hz duas signtiones. Prima est sedare vel paci ficare. angl. to seas. vt mare sternit. i. sedat vel pacificat. siue tranquillu reddit a rabie tēpestatū. Et sternere. i. ornare cuz sella. vt equ⁹ sternit i. ornat cū sella. Itē sternere. i. ornare domū cū stramine vel cyrpis. vn dom⁹ sternit. i. ornat cū stramine. Item sternere. i. deijcere. pessundare. sub pedibus terere. vn hostis sternit. i. deijcit vel pessundat. sub pedi bus terit cū supat. angl. ouer thro wen. ⁊ in illa signtōe sterno nis. ē acti uum. Sterno sternis straui sternere stratum stratu.

Soluo is. **Soluo cum reddo: cum libero soluo ligamen.**

¶ Soluo uis. hz tres signtōes. Primo. i. reddere. vt solue debita. i. redde Item soluere. i. liberare. vt solui detētū in carcere. i. liberaui. Item sol uere in ppria signtiōe est solutum facere. vt soluo ligamen. i. vinculum vel illud quod ligatur. anglice as a knotte.

Spondeo **Spondeo promitto: plegius pro paupere spōdet**

¶ Spondeo es. spopondi. dere: sponsū su. verbū actiuū. hz duas signtio nes. Primo ē pmittere. vt quecūq iubes honestū vel licitū spondeo p petrare. i. promitto. Et spōdere. i. fideiubere. vt spōdeo p eo. i. fideiubeo p eo. vn hic sponsor oris. in vtraq signtiōe. s. p promissore ⁊ p fideiusso re. ¶ Construe. Ego spondeo. i. pmitto. ⁊ plegius. i. fideiussor. spondet i. fideiubet p paupe. i. hoie qui forefecit.

Subigo gis. **Qui subigit superat supponit: arat: fricat: effert**

¶ Dicit q subigo gis. egi. ere. quinq hz signtiones. Primo. i. fugare. vn Theodolus. Quē natura dedit legē susanna subegit. i. fugauit. ¶ Itē subegere. id est. supponere. anglice. to vnderput. vt talis subegit mu lierem. i. supposuit. vn Clericus vxorē clamydis mercede subegit. Cle ric⁹ subegit. i. supposuit. Itē subigere. i. fricare. et acuere. Itē subigere i. arare. vt terra ista est subacta. i. arata. Subigere. i. cogere. impellere subiugare. ⁊ cōponit de sub ⁊ ago gis. Et subigere. efferre. i. exaltare.

Suffio fis. **Suffio fumum facio: suffioq ministro.**

¶ Autor hic docet q suffio fis. fiui suffire. hz duas signtiōes. Prima suffire i. suffumigare. ⁊ fumū facere. Et suffire. i. subministrare. ⁊ cōponit de sub ⁊ fio fis. ⁊ est actiuū. ⁊ pducit hāc syllabā fi. sicut fio. ¶ Const. Suffio. i. facio fumū. ⁊ suffio. i. ministro. hoc est exhibeo. vel ministro. i. subminis stro. i. substituo vel obseruio. ⁊ sm hoc suffio est neutrum.

Sufficio **Sufficit ista facit: sub stituit: satis est.**

¶ Autor hic ponit q sufficio cis. duo signt. Primo. i. substituere. vt ego sufficio te in loco meo. i. substituo. ⁊ tūc est actiuū. Sufficere. i. satis est. ⁊ tunc est neutrū. Sufficio cis. feci ere. fectū tu. in supino. ¶ Cōstrue. Hoc verbū sufficit facit. i. signt. ista. sustinuit et satis est.

Suggero **Suggerit ad bōa: suggerit ad mala ptinet apte.**

¶ Suggero ris. gessi. ere. gestū tu. hz plres signtiōes. Prima suggere ptinet ad bonū. vt ibi. Et suggeret vobis oia quecūq dixero vobis. i. docebit vos. Suggere. i. latēter aliqd alicui pferre ⁊ pprie causa nocēdi. Sug gere. i. submittere. subtrahere vel subministrare. vl iudicare. vel dicere vel suadere. Et cōponit de sub ⁊ gero ris, rere, gessi, gestū stu, in supio

Qui superat superest: ascendit: vincit: abundat. supero

¶ Supero as aui are. equocat ad quattuor. Nā supare. i. superesse. i. viue-re. Virg. Quid ascani⁹ supat ne. i. viuit. Et supare. i. vicere. vñ Catho Quē supare potes interdū cede sodali. Supare. i. abūdare. idē Catho Cum tibi diuitie superant in fine senectus. i. abūdāt. ¶ Construe. Ille superat qui superest. ꝛc.

Suspicio sursum specto: gero suspitionem. suspicio

¶ Suspicio cis. suspexi ere. hꝫ duas sig̃tiōes. Nā. i. sursū aspicio. ꝛ cō-ponit de sursū ꝛ specio. sicut in lr̃a dr̃. Et specio cis. qđ idē est qđ video sꝫ nō est in vsu. sꝫ in cōpositis. vt aspicio. despicio Suspicere. i. hr̃e vl̃ ge-rere suspitionē. vñ dr̃ Iste est suspectus criminis. angl̃. suspecte.

Suppetit hoc signat: qđ sufficit ꝛ qđ abundat. suppeto

Suppetit hic etiam qui michi prestat opem.

¶ Suppeto tis. vt autor dicit ꝯponit de sub ꝛ peto tis. ꝛ hꝫ tres sig̃tio-nes. Suppetere. i. sufficere. vt hoc suppetit michi. i. sufficit. Itē suppe-tere. i. abūdare. vt hoc suppetit. i. abūdat. supfluit. Et sm̄ istas sig̃tiōes suppeto ē neutrū. Si tñ sapiat sig̃tionē sui simplicis. ē actiuū. ¶ Sup-petere. i. subuenire vel pstare opē. vel iuuare. Et sm̄ qđ sig̃t iuuare est actiuū. in aliis sig̃tionib⁹ ē neutrū. ¶ Cōstrue. Hoc v̄bū suppetit signi-ficat qđ hoc v̄bū sufficit sig̃t. ꝛ idē qđ abūdat. et etiā hic. i. ille suppetit michi. q mihi pstat opē. Suppeto tis. petiꝰ ere. suppetitū tu. peñ. ꝓdu.

Sic similat: sic adiurat: sic certificatqꝫ. Nota de cō-iunctionibus

¶ Hic autor docet q hec ꝯiūctio sic aliqñ tenet similatiue. Ouid. Sic sedit culta fuit sic stramma venit. Aliqñ adiuratiue. i. affirmatiue. vñ. Virgilius. Sic tua grineas fugiant examina taxos. Aliquando certifi-catiue. vt Fuit sic sicut dixi tibi.

Si dubitat: causamqꝫ notat: confirmat ꝛ optat.

Abnegat et quis significare solet.

¶ Docet hic autor q hec ꝯiūctio si mltis modis tenet. Nā aliqñ tenet dubitatiue vt hic. Nescio si moriar. vel sic. Si lꝫ sabbato curare. si. i. an vel nūqd. Si notat causā. i. ē ꝯiūctio causalis. vt Si de⁹ est anim⁹. si. i. qr. Si ꝯfirmat. i. tenet ꝯfirmatiue vl̃ approbatiue. vñ Virg. in eneidos Dii si qua est celo pietas q talia curat. si. i. vtinā. Si ponit optatiue. vt in. vi. eneyđ. Virgilii Si nūc se nobis ille aure⁹ arbore ram⁹ oñdat. si. i. vtinā. Si ponit negatiue. p nō. vñ in libro dr̃ psalmoꝝ. Quibus iuraui in ira mea si introibūt i requiē meā. i. nō itroibūt i reqꝫ meā. Si poni aliqñ p quis. vt Si pcutias me hoc paciar. si. i. quis. Si ponit aduer-satiue. vt hic. Si vitas hoīꝫ ispicias si deniqꝫ mores Ponit ꝯditionalit vt hic Si feceris hoc hēbis mercedē tuā. vl̃ sic. Si bñ feceris pmiabe-ris ad ꝯgruū Et si ponit p cū. vt si exaltat⁹ fuero: oīa trahā ad meipꝫ.

Sinautem sed si: sinautem dicito sinon. sinautem

¶ Sinautē dicit autor aliqñ ponit p sedsi. vt ibi Sinautē cura tibi hec E. sinautē ibi. i. sedsi. Et sinaūt. i. sinō. ꝛ tibi in cathone. Cōmoda multa feres sinaūt spreueris illud. sinaūt ibi p signū. Hec ꝯiūctio sinautē est

cōpositū a sin ꝛ esse. Sin vo p se ꝛ inde causales usserat. et cōponit sin Remigiū a sin ꝛ ne p apocopē. Alit p se s. plex ē, et cōponit sinalsevā Catho. Sinasit cura tibi hec ē. Et hic ibi sinasit eē ꝛ n̄ca dictio. p sedm nō ꝛl'due. ꝛc. Tūc sic ꝯsti: ue. Aūt ꝯ sȝ. sin ꝯ sinō. sȝ hec cura nō ē tibi.

Talus

Talus id est decius: pars est pedis vltia tal⁹

¶ Finito capitlo de S. incipit capl'm de T. Dicit ꝙ ꝙ tal⁹ hȝ duas sig̃tiōes Nā tal⁹. i. deci⁹. a dye vnde ludere cū tal nō ē resp̄sabilis. Itē tal⁹ est vltia pars pedis xl'⁹ cotsū. angl'. the hele.

Taxillus.

Taxillus talus paruus ⁊ est decius.

¶ Autor hic docet ꝙ taxill⁹ hȝ duas sig̃tiōes sic tal⁹. Nā taxillus est paru⁹ talus ꝑut sumit in pte pedis. ꝛ ē pũus tal⁹ ꝑut sumit ꝓ decio vn̄ ḋr. Nec ad talos debitis ludere: nec ad taxillos. i. paruos decios.

Taxus.

Hec arbor taxus: hunc taxum dico melotam⁹
Hoc taxum truncus: duntaxat dicitur inde.
Vendere vult hic res quas alter traxit ab illo.

¶ Autor docet equocationē in ista dictiōe taxus. ꝛ ponit differētiā īter hec taxus ꝛ hoc taxū. ꝛ expositionē istius dictionis dūtaxat. Taxus ē qdā arbor apib⁹ inimica. q: eas intoxicat ꝛ occidit. angl'. e we. ꝛ tūc est fei gn̄is. vt in hoc exēplo Virgilii. Sic tua grineas. ꝛc. supi⁹ in sic vide. Itē taxus ē qddā aial: angl'. a brocke or a grey. ꝛ tūc ē mas. ge. Taxū xi. est trūcus illi⁹ arboris. vel ex quo arcus fiūt. ¶ Inde dūtaxat. i. tā tūmō. ꝛ est aduerbiū mercatoꝝ. ꝛ ḋr de dū ꝛ taxus. i. ꝓ arbore. vt cū ḋr Dūtaxat hēbis hoc ꝓ tanto precio. ac si diceret. si mētiar moriar sicut apis gustās de succo taxi. Taxo as. are. ē ꝓciū rei īponere. ¶ Cōstrue Hec tax⁹ ē arbor. ꝛ dico hūc taxū. s. qñ tax⁹ est mas. gn̄is. melotā. i. tale aial vt ē melotā. Hoc taxū ē trūcus. i. lignū taxi. ꝛ inde ḋr hoc aduerbiū dūtaxat. Et. s. ille vel aliqs vult vēdere illas res q̃s alter taxat ab illo.

Tessera

Tessera mensura: tuba tessera: tessera: signum.
Obtinet ⁊ ludum tessera missa suum.

¶ Autor docet q̃t sig̃tiōes hȝ hec tessera ꝛc. Nā ē mēsura q̃ ꝯtinet q̃tuor mēsuras minores. dicta a tesseron grece qđ ē q̃tuor latine. Tessera i. tuba q̃ bellātes acri⁹ aiant ad pugnā. Tessera. i. signū qđ vexillū ḋr. Itē tessera ē qdā ludus. vn̄ Ouid. Obtinet ꝛ vices tessera missa suas.

Testudo

Est testudo lyra: testudoq; volta cauata
Est limax repens: piscis in amne natans.

¶ Hec testudo inis. hȝ q̃tuor sig̃tiōes. Nam. i. lyra istrumētū musicū. Ouid. Solaq; sedēs egrū testudine amorē. Testudo. i. volta. i. secreta po dom⁹. vt ibi. Ebore ꝛ testudine cōpos tres habuit thalamos. Fȝ ali qs (a vice) Et testudo. i. limax. a snayle. vn̄ Auian⁹ ꝑ̃enaris amb⁹ quō dā testudo locuta est. Itē testudo ē qdā piscis. i. cōchile. angl'. a welke ¶ Cōstrue. Testudo ē lyra. ꝛ testudo ē volta cauata. angl'. an arche. et testudo est limax repens. ꝛ est piscis natans in amne. i. mari.

Thet's

Cum mare sit thetis: thetis est mater achillis.

Mater habet thetidis: mare thetios in genitiuo

¶ Docet hic autor dram inter hec thetis thetios in gtõ (prima producta) est mare vel mater oceani. et thetis thetidis prior correpta. est vel fuit mater achillis. Constructio patet.

A tego vult dici textus pro tegmine libri. Textus

Pro libri serie texo sibi vult caput esse.

¶ Text⁹ hz duas signtões. nã ẽ tegmẽ. i. coopertoriũ libri. vel hmõi. z tunc dr: de tego gis. texi gere. ¶ Itẽ text⁹ ẽ illud qd̃ scribit in libro. z tunc deriuat a texo is. ¶ Cõstrue. Textus pro tegmie vult dici a tego z texo vult esse caput. i. origo sibi pro serie libri.

Hoc nomen tribulus est carduus atq; flagellum Tribulus

¶ Dicit q̃ tribul⁹ li. ẽ quoddã gen⁹ spinarũ a birere vñ tribulo as. i. tribulatiões inferre vel pati. z tribulor aris. deponẽs i eodẽ sẽsu. Tribul⁹. i. flagellũ. i. istrumẽtũ q̃ fruges terũt. sz fz Hug. dr. hoc tribulũ li. vel hec tribula le. a flagell. ¶ Cõstrue. Hoc nomẽ tribulus est carduus. i. spina et tribulus est flagellum.

Fraudem: radicem: crinis: nexum: meretricem Trica trice.

Insuper z dicam gressus remora anima tricam.

¶ Hec trica ce. hz duas signtões. Primo. i. fraus vel deceptio. Trica. i. radix. Trica. i. nexus capillorũ. a herelace. Trica. i. meretrix Trica. i. ipedimẽtũ vel mora ¶ Cõ. Ego dicã tricã eẽ fraudẽ. z radicẽ. z nexũ crinis meretricẽ. z isup dicã tricã eẽ remora amia. i. ipedimẽtũ gress⁹. i. trãsit⁹.

Impedit: intricat: necnon inuoluere signat Tricare

Extricat atq; sapit. expedit ac aperit.

¶ Autor docet dram int intricare z extricare. q̃ cõponitur de in z trico as. z de ex z trico as. Et trico dr de hec trica ce. Sz q: tractauit de equiuocatiõe simplicis z primitiui. tractat de equiuocatiõe z signtiõe cõpositorũ z deriuatorũ. Dicit ḡ q̃ intrico as. hz duas signtiões. s. impedire z inuoluere. Et similr extricare duo signt. i. expedire z aperire ¶ Cõstrue. Hoc vbũ intricat signat. ipedit. i. ipedire. necnõ ꝑ z inuoluere. q̃ ꝑ z. z extricat sapit. i. signat expedit. z aperit. i. expedire. z aperire.

Est fluuius tygris: fera tygris: quod genitiuus Tygris.

Discernit duplex: tygridis atq; tygris.

¶ Tygris hz duas signtões. Primo. i. fluui⁹ mesopotamie de paradiso exoriẽs. z pcẽu cõtra assyrios. z p⁹ mult⁹ circuit⁹ in mare mortuũ. Vocat⁹ aũt hoc nõie ꝑpt velocitatẽ adinstar bestie mira pnicitate currẽtis. vt dicit Isidor⁹. z tũc ẽ ge. mas. z facit tygris i gtõ. Hec tygris tygridis. i. aial z fera bestia. vñ. India tygris agit rapida cũ tygride pacẽ: Isido. dicit q̃ tygris vocat ꝑpt voluerẽ fugã Tygri vocãt psi z medi. sagittã ẽ ei bestia distincta variis maculis. z vtute z velocitate mirabil. ex c⁹ nõie fluui⁹ tygr. appellat. z rapidissim⁹ ẽ oĩz fluminũ. vñ ĩ laborito Ebrardi Tygride tygridior fera q̃ seuit. Cõst. Tygris ẽ fluui⁹. z tygris ẽ fera bestia. qd̃. i. quã equocatiões gtũs duplex. i. tygridis atq; tygris discernit

Typus. Est typus herba tumēs gelidis q̄ crescit in oris.
Febris ab hac tenet: atq; superbia nomen
Est et forma typus: ab hac quoq; noīa sumunt
Febre ab excessu cuius pariterq; recessu.
Cogitur alternos eger imitari colores
Dicetisq; typum: quod dicimus esse figuram

¶ Autor dicit q̄ typus equiuocat ad quattuor. Nā ē q̄dā herba q̄ in aq̄s nascit̄ et ab aqua inflat. vñ et ābicioꝝ hoim et sibi placētiū tumor et supbia dr̄ typus. et ab illa etiā herba frigida febres dn̄r typi. Itē typus est figura vel forma vl̄ status. Un̄ typicus a. um. i. figuratiuꝰ a. um. et etiā typica febris. quā ꝑticā dicūt. ¶ Cōstrue. Typꝰ ē herba tumēs q̄ crescit in gelidis oris. s. iuxta aq̄s. q̄ naturalr̄ sūt gelide. i. frigide. Febris i. illa febris (q̄ typus dr̄) tenet nomē suū ab hac. s. herba. q̄ dr̄ typꝰ. angl̄ an humlok. Et typꝰ ē idē qd̄ forma. et typꝰ q̄n est idē qd̄ febris. sumit. i. pōt sumere. noīa. i. nomē suū. ab hac. s. forma q̄ est typus ab excessu. et ꝑ. et recessu. cuiꝰ febris q̄ est typus. eger. i. īfirmꝰ patiēs tales febres cogit. i. cōpellit. mutare alternos colores. i. varios et diuersos colores. et ꝑ. et vos dicetis typum esse illud quod nos dicimus esse figuram.

Tripos. Mensa tripos laurusq; tripos mensęq; supellex

¶ Autor ponit hic q̄ tripos equiuocat ad tria. Nā tripos ē mēsa vl̄ area ꝯsecrata appolini. i. qua dabant rn̄sa ab appoline. In poetria nouella. Tripodes phebi foliisq; sibille. Tripos. i. laurus q̄dā herba (vt q̄dā dicūt) si supponat capiti dormiētis: nisi q̄ vera fuerit sōniabit. Itē tripos est illd̄ instrumētū sup qd̄ ponit mēsa sup q̄ comedimꝰ. angl̄. a trestyl. Cōstrue. Tripos ē mēsa. s. phebi vel appolinis. i. solis. et tripos laurꝰ et tripos ē supellex. a suppleo es. q: suppellex ē oē illd̄ qd̄ supplet ꝯsueta domꝰ. et ꝑ. et tripos est supellex mense. i. illd̄ sup qd̄ ponitur mensa

Titulus Hec tria fert titulus. discreptio: laus epigrāma.

¶ Autor hic docet q̄ hoc nomē titulꝰ hz tres sig̃tiōes. Nā titulꝰ. i. descriptio libri. vñ dr̄ Titulꝰ istius libri talis est. ¶ Itē titulus. i. laus. vt Malefaciētis fame multoriēs titulus obfuscat. vñ Esopꝰ in fabulis. Minuet se titulus turpiter ipse suis. titulus. i. laus. Itē titulus. i. epigrāma et ē epigrāma titulꝰ quē scribimꝰ sup capita alicuiꝰ lr̄e. et aliq̄r lr̄a ꝑ ꝑp̄ breuiationē syllabe vel dictiōis Et dr̄ titulus a tytan tytanis. qd̄ est sol. sed forte tunc debet scribi ꝑ y grecum.

Thorus Dicas esse thoros paliara: brachia: lectus.
Esse thoras dicas etiam mensas aliquando.

¶ Hic thorus ri. hz q̄ttuor sig̃tiōes. Primo. i. paliare. qd̄ ē illa replicatio corei q̄ ē circa collū bouis. Itē thorus. i. brachiū. vñ Maximianus. Implicui validis lubrica mēbra thoris. Et thorus lectꝰ. Ouid. Proq; thoro terre nō sp̄ gramē haberi. Incubat infelix. s. filia ycari Thorus. i. mēsa. in q̄ solebāt antiqui discūbere. ¶ Cōstrue. Dicas thorus esse paliaria. et brachia et lectos. Etiā dicas thoros esse mensas aliq̄n.

Est torax pectus: toraх lorica liquorq;. Torax
¶ Dicit q hec torax acis. hȝ tres signifcãcões. Nã torax ẽ pect⁹ vł illa ps corporis q̃ est a collo vsq; ad stomachũ. angł. the brest bone. quã archã dicim⁹. q: ibi sit archanũ. ⁊ eminẽtes pulpe mamille. inter q̃s pars illa ossea dr pect⁹. Et torax dr lorica illa q̃ tm̃ extẽdit q torace desẽdat. ãgł a brest plate. ¶ Et torax est quidã liquor. ⁊ dr de torus ri.
Inflatus tumidus: fertur tumidusq; superbus Tumidus
¶ Autor dicit q tumidus a. um. hȝ duas signifcões. Primo. i. inflat⁹. s. ille q̃ inflat ⁊ ingrossat int⁹ in corpore p̄t dici inflat⁹. Et inflatus. i. supbus q: inflat in mẽte sicut ali⁹ in corpore. ¶ Cõstrue hoc nomẽ tumid⁹ fertur inflatus in corpore. ⁊ tumid⁹ fert. i. dr supbus.
Impetus est venti turbo: si turbinis addas. Turbo.
Turbo turbonis proprium: turbus loca signat.
¶ Hic ponit equocatio in hoc noie turbo. Et differũt turbo faciẽs turbonis. ⁊ turbo turbinis. ⁊ turbus turbi. i. gtõ. Nã hic turbo turbinis penultima correpta ẽ impet⁹ vẽti. ãgł. dr a Whirle wynde. vñ Isidorus. Turbo ẽ volubilitas vẽtor: si duct⁹ a terra q̃tiens vẽt⁹ ↄsurgit ⁊ terrã in circuitu mitit. Sed hic turbo turbonis penultima pducta in gtõ. est proprium nomen cuiusdã viri. ¶ Sed hic turbus turbi. i. in genitio est quidã ludus q̃ alio noie dr troc⁹. anglice. a toppe.
Turtur aquas pinnis: turtur secat aera pennis. Turtur
Est hec turtur auis: hic turtur sit tibi piscis
¶ In istis duob⁹ ṽsib⁹ docet equocatio isti⁹ nois turtur turturis. penultima correpta. q hȝ duas signifcões. Nã est q̃dã piscis. ãgł. a turbot. Vñ Iuuenalis Cariturus turture magno. i. pisce. ⁊ tũc est gñis mascu. Sed hec turtur ris ẽ q̃dã auis. vñ Isidor⁹. Turtur vocat pudica auis ⁊ sp in mõtib⁹ magnis ⁊ desertis sollitudinib⁹ cõmorãs societatẽ hoĩȝ fugiẽs. ⁊ q̃n cõmorat in syluis ac etiã hyeme deplumata l truncis arborũ cõcauis dr habitare. ¶ Cõstrue. Turtur secat. i. diuidit aquas pinnis. et turtur secat aera. i. aerẽ pẽnis. Et nota pẽna ne. est qua volucris volat. a fether. Pinna ne. ẽ qua piscis natat. a fynne. vñ. Fert piscẽ pinna volucrẽ portat nisi penna. ¶ Constructio plana est.
Trado te: de te facio cum traditionem. Tradere.
Cum tibi committo rem seruandam tibi trado.
¶ Autor docet q hoc ṽbũ trado dis. tradidi tradere. hȝ duas signifcões Nã tradere. i. pdere. vel seducere. vel decipere. vnde hic traditor oris. angli. a traytour. Et tradere. i. cõmẽdare vel aliq̃d in custodiã alteri date. vñ Ouidi⁹. Seruãdã tradidit argo vaccã. i. cõmẽdauit argo vaccã in custodiã ⁊ tutelã. ⁊ est verbũ actiuũ. ¶ Cõstrue. Ego trado te. cum facio traditionẽ. i. seditionẽ de te. ⁊ trado tibi. cũ cõmitto tibi rẽ suãdã.
Tollit emit: nutrit: permittit: leuat: erigit: aufert Tollo lis.
¶ Hic docet autor q hoc verbũ tollo hȝ plures significatões. Nã tollo

lere .i. emere. vñ Iuuenalis. Grãdia tolluntur crystallina. ¶ Itẽ tollere .i. nutrire. idẽ Iuuenalis. Tollere dulcẽ cogitat heredem. Itẽ tollere .i. leuare. ¶ Tollere .i. perimere. Et tollere .i. erigere. vñ Claudian⁹ in de rufino in pmo folio libri. Tolluntur in altũ vt lapsu grauiore ruant. Itẽ tollere .i. auferre. vt ibi. Magnaqȝ tollit meris cõmoda segnicies. Nota hic differentiã inter tollere, auferre, et eripere. Nã tollim⁹ a voluntate eripimus vi. auferim⁹ qđ dedim⁹. Tollo lis. caret preterito et supinis sed accipit mutuo tuli. vel sustuli. et facit supina latũ tu. vel sublatũ tu. et est tollo verbum actiuum.

Torreo. **Torreo signat idem quod defleo: voluo: vel uro.**

¶ Docet hic autor q̃ torreo es. torrui ere. tostũ. vel torrutũ tu. verbũ actiuũ hȝ tres signĩcãcões. Nã torrere .i. defluere. vñ hic torrẽs tis .i. fluui⁹ vl' aqua defluẽs cũ impetu. ex nubib⁹ imbriũ repẽtina magnũ hñs incremẽtũ. Sȝ aduenientẽ estate calore torrescit. cui greci ab hyeme nomẽ dederũt. nos aũt ab estate. Illi aũt a tpẽ q̃ crescit. nos aũt a tpe q̃ siccatur. Itẽ torrere .i. voluere. Et torrere .i. urere. vñ Theodolus. Ethiopũ terras iã feruida torruit estas. torruit ibi .i. vssit.

Torqueo furem: torqueo funem: torqueo telum.

Torqueo. ¶ Autor docet q̃ torqueo es. hȝ tres signĩcãcões. Nã torqre .i. cruciare. vt torqueo furẽ .i. crucio furẽ. Vñ hic tortor oris .i. cruciator vel tormẽtator. vñ Sũt ibi tortores serpẽtib⁹ horridiores. ¶ Itẽ torquere .i. flectere vl' voluere. vt torqo funẽ .i. voluo aut flecto funẽ. ãgl'. to wrythe or to wynde a corde or a wythe. Et torqre .i. mittere aut pcutere iaculũ aut telũ. vt torqo telũ .i. mitto vl' pcucio telũ. ãgl'. to cast a darte. Et cõiugat. Torqueo es. si. ere. sum. su. vel tũ. tu. in supinis. verbũ actiuum. ¶ Inde hic torques torquis equiuocatur ad duo.

Pro speculo dicis: et pro defendo tueri.

Tueor et tuor **Sed tuitus primo: tribues tutusqȝ secundo.**

Sepe tamen tuor hoc verbum reperitur in vsu.

A quo composita sunt contuor: intuor ista.

¶ Hic ponit equocatio in isto infinitiuo modo tueri. Nã tueri idẽ ẽ qđ videre. et tũc descẽdit ab hoc vbo tuor tueris tuitusũ tueri qđ vbũ dȝ facere tui in infinitiuo mõ. sȝ cũ discrẽtiue tui pnois deficit et accipit mutuo a tueor. Sȝ cõposita a tuor faciũt tui in infinitiuo modo. vt cõtuor eris. cõtuit⁹ sũ cõtui. Obtuor obtueris obtuit⁹ sũ obtui. ¶ Itẽ tueri .i. defẽdere. et tũc descẽdit de tueor eris. tut⁹ sũ tueri. ¶ Et nota q̃ tuor et ei⁹ cõposita: vt tueor et ei⁹ cõposita sũt depõnẽtia. sȝ cõposita a tuor et etiã simplex faciũt pteritũ tuit⁹. et sup. tuitũ tu. et tueor et eius composita faciũt preterita tutus. et supina tutum tu. Et nota q̃ tuor et ei⁹ cõposita sũt tertie cõiuga. et cõiugat tuor eris. media cor. qr nichil hȝ tuor de tueor nisi infinitiuũ modũ .i. tueri. ¶ Cõst. Tu dicis hoc vbũ tueri pro speculor .i. video. et pro defẽdo .i. ptego. sȝ tribues .i. dabis pmo .i. tueri pro videre hoc pteritũ tuit⁹ sũ. et pro et .i. et tribues scđo hoc pteritũ siue circũlocutionẽ pteritũ tutus sũ. et silr faciũt cõposita ab eis. Tñ hoc verbũ tuor reperitur sepe in vsu. ab eo a quo ista duo intuor et cõtuor sũt composita. et c.

Varus id est curuus: varus nomēq; poete Varus

¶ Docet hic autor q̄ varus hʒ duas sigīfcaciōes. Primo .i. curuus. anglice croked. Vñ ꝛ auarus dicit̄ hñs varas manus .i. curuas manus. Persi⁹. Fallit pede regula varo .i. curuo. ¶ Item varus est nomen cuiusdam poete. q̄ post mortē Virgilij correxit eneida.

Hic vas est spōsor: quod habet vadis in genitiuo Vas.
Hoc vas est labrum: vasisq; facit genitiuo.

¶ Dicit q̄ vas hʒ duas sigīfcaciōes. Nā hic vas vadis .i. spōsor vel fideiussor. angl. a borowe. vt ibi. Primo trade vades et liber postea vades Et tunc vas huius vadis hʒ primā correptā. Sed vadis scđa persona de vado vadis. pducit primā. vt patet supra. ¶ Vas est labrū in quo pedes lauant. anglice a vessel. ꝛ tunc dr̄ a lauando. et tunc dr̄ hoc vas vasis in gtō. ¶ Labiū etiā dr̄ labiū bii. a lambo bis. ¶ Construe. Hic vas est sponsor. q̄d⁹ s. nomē vas habet vadis in genitiuo. Hoc vas est labrum .i. vasculum. q; pr̄. facit vasis in gtō.

Vates sortilegus: ve propheta: poeta: sacerdos. Vates.

¶ Hic docet q̄ vates hʒ quattuor sigīfcaciones. Nā .i. sortilegus. vt dicit Iuuenalis. ¶ Itē vates .i. pphēta. vñ Theodolus. Flāmeis q̄ venit vatē quadriga leuauit. Silr̄ ibi. Si nō suis vatib⁹ credat vel gētilib⁹ ꝛc. ¶ Item vates dicitur poeta. prout Virgili⁹. Terēti⁹. Ouidi⁹. Itē vates .i. sacerdos Iouis. qui vaticinabatur futura. ¶ Construe. Vates est sortilegus. ve pro vel. vates .i. est. propheta vel poeta. vel sacerdos. Hic et hec vates.

Spiritus inde malus vehemens est: ve q2 menti Vehemens.
Ingerit: ac bonus hinc quoniā sic sustrahit illi.

¶ Autor hic ponit q̄ hoc nomen vehemēs sumit duob⁹ modis. s. in bona sigīfcaciōe ꝛ in mala. Et sic spūs mal⁹ dr̄ esse vehemēs. quia ingerit .i. inijcit menti. ve .i. dolorē vel furorē Et spūs bon⁹ dr̄ esse vehemēs. tūc q2 sustrahit ve .i. dolorē a mente. vñ scribit. Fact⁹ est son⁹ vehementis spūs. ¶ Vehemēs fm Hug .i. furios⁹. q̄si hñs ve in mente. ꝛ tūc cōponitur a ve ꝛ habeo es. ꝛ mēs tis vel a ve q̄d est sine. et mēs quasi sine mente. Vel cōponit̄ a veho is. ꝛ mens. quasi q̄ vehit a mēte. ¶ Item vehemēs aliq̄n dr̄ fortis. vt Iste hʒ vehementē causam .i. fortē. Et forte in illa sigīfcaciōe sumit̄ ibi. Spūs vehemētis .i. fortis. ꝛ declinatur hic ꝛ hec et hoc vehemens tis. ꝛc.

Nauis habet velum: monialis: sic quoq; templū Velum veli.

¶ Autor docet hic q̄ velū li. hʒ tres sigīfcaciōes. Nā velū ptinet ad nauē scʒ illud lintheamē quo nauis vehit̄ in pulsū venti. angl. a sayle. Item velū ptinet ad monialē. vñ dr̄ ista mulier accepit velū .i. illud nigrum peplū quo operiuntur in capite moniales. Et velū ptinet ad tēplum. vt scribit̄. Et velū tēpli scissū est. Et dr̄ velū de velo as .i. tegere. ¶ Cōst. Nauis hʒ velū. ꝛ monialis hʒ velū. ꝛ templū hʒ velū. Et velum ē illud lin. heū q̄d pendet in choro ecclie tpe quadragesimali, ꝛ quid sigīt: docetur in libro mysteriorum Johannis.

Venenum.

Potata venena nocent: fu[s]catur lana veneno
Et turpis virgo: sua perlinit ora veneno.

¶ Docet hic q hoc nomē venenū est illud q̄ hausto vel comesto morit homo. vn̄ Theodol⁹. Cōiunge viperū donec sua dēte venenū. Hausit ea cūctis mīc[i]dia pocula mortis. Et venenū d̄r tinctura. q̄r sicut venenū inficit totū corpus. sic tinctura pān̄ū. Et venenū ē vnguētū q̄ mulieres meretrices inungūt facies suas. vt lenonib⁹ suis appareāt pulchriores. Hug. dicit q venenū d̄r de hec vena ne. q̄r p venas eat. aliter nisi tangeret sanguinē nō noceret. ¶ Cōstrue. Venena potata nocent. ⁊ lana fuscatur. i. tingit veneno. i. tinctura. vnde Boetius de consol. libro. ii. Nec lucida vellera serū tyrio miscere veneno. i. tinctura Et turpis virgo. i. meretrix. plinit. i. pungit. ora sua. i. faciē suā. veneno. i. tinctura. videlicet albo vngēto seu fuco. vt appareat pulchra.

Verbum.

Est verbum x̄ps: verbum deceptio: verbum
Vox hominis: verbum sic pars octaua vocatur

¶ Autor dicit q hoc nomē verbū h[abe]t quattuor significationes. Nā verbū i. fili⁹ dei. vt ibi. In principio erat verbū. ⁊ ibi. Verbū caro factū est. Et verbū. i. deceptio. Ouid. Verba dat ois amās. i. deceptiōes. Et verbū i. sermo vt ibi. Quid faciunt enses: iā te lenis aura fatigat. Verba q̄dez nō sūt verbera. verba timeo. ⁊ ibi Demophon vētis ⁊ verba ⁊ vela dedisti. Vela queror vētis v̄ba carere fide. v̄ba. i. sermones. ⁊ sūt verba Ouidij in libro Heroidum siue epistolarū. i. epistola quā misit Phillis demophonti. Verbū est ps orōnis vt p[atet] in Donato. ⁊ Prisc[iano]. ¶ Construct. x̄ps. i. fili⁹ dei. est verbū. ⁊ vox hois ē verbū. ⁊ deceptio ē verbū ⁊ octaua pars. i. vna de octo partibus orōnis. vocat verbū.

Vindicta.

Est tria vindicta: libertas: vltio: virga.

¶ Docet hic autor q hoc nomen vindicta re[cipit] treς significatiōes. Nā vindicta. i. libertas. vt Iste cōsecut⁹ est plenā vindictā. i. libertatē. ¶ Vindicta. i. vltio. Galter⁹ in Alexādreidos. i. Trāsfer vindictā donec perānscat ira. vindictā. i. vltionē. ¶ Vindicta d̄r virga pastoris. cuz qua facit liberos. q̄ fuerunt serui. alio noīe rudis dicitur

Virago

Eua virago: minerua virago: viriq[ue] magistra.

¶ Hoc nomē virago tr[i]b⁹ modis d̄r. Nā eua prima parēs dicebat virago. q̄r de viri costa acta ⁊ facta fuit. Virago. i. minerua dea sapiētie siue sciētie d̄r eē. q̄r de cerebro viri. s. Iouis fingit fuisse genita. ¶ Virago d̄r quelibet vxor: q̄ dn̄atur viro suo. ⁊ d̄r virago quasi vir agens. i. ducens quo vult. ¶ Constructio patet.

Vola vole

Est vola pars palme: pars ale: pars pedis yma.

¶ Autor hic docet q hec vola le. equocat ad tria. Nā est pars manus iuxta illud. In modo rendi nō est vola plena sciendi. Vola est pars ale p quam volucris volat. Vola. i. plāta. ⁊ sic yma ps pedis. i. latior ampliorr. anglice the sole of the fote.

Vir ri.

Vir notat etatem: seruum: sponsum: probitatem.

¶ Docet hic autor q hoc nomē vir quattuor sign. Primo etatē sicut ille

q̄ puenit ad etatē virilē. Vn̄ Paul⁹ Cū erā paruulus sapiebā vt par-
uulus. cū eēm fact⁹ sū vir euacuabā ea q̄ erāt paruuli. Vir enī discernit
sexū. vt cū dubiū sit. an ille sit vir vel femina. Vir ponit p marito. sz cū
adiecto vt illi⁹ vel isti⁹ vel meus aut tuus. 7c. Itē vir signt. virtuosū ūt
pbum vñ dr. Viriliter agite. i. virtuose. 7 sic r apud Pamphilū. Si loc⁹
assueuit te precoq esse virū. i. pbū. ¶ Cōstrue. Vir notat etatē 7 sexum.
et sponsum et probitatem.

Mammam: fertile: fertilitatem denotat vber. Vbereris

¶ Docet hic autor q̄ hoc nomē vber hz tres signtiōes. Nā vber. i. mā-
ma. 7 dr̄r vbera quasi vueraq̄ humida sūt 7 humore lactis. in modū
vuarū plena. Et declinatur hoc vber vberis. et inde hic 7 hec et hoc
vber ris. i. fertilis. Itē vber. i. ipsa fertilitas. vñ vberos⁹ a. um. abūdās
7 hec vbertas tatis. i. abūdātia vl' copia. ¶ Cōstrue. Vber denotat mā-
mā. vber denotat fertile. 7 fertilitatē. 7 cōparat vber vberior vberrim⁹

Occulit os vuam: sic vinca fertilis vuam. Uua vue

¶ Uua equocat ad duo. Nā vua est pellicula pēdens in gutture hoīs
angl'. a tappe. ¶ Uua est ex q̄ vinū extrahit. a grape. ¶ Cōst. Os oc-
culit. i. tegit vuā. i. illā pelliculā carnis 7 fertilis vinea occulit. i. tegit.
vuam. i. vuas. ¶ Itē vinea est locus vel hortus in quo crescunt vites.

Utilitas exercitium mos dicitur vsus. Usus sus

¶ Docet hic autor q̄ hoc nomē vs⁹ hz tres signtiōes. Primo. i. vtilitas. sic
Cui meo nō cōuenit otiari. i. vtilitati mee. Vs⁹. i. exercitiū. Vs⁹ prōpt⁹
reddit artificē Pāphil⁹. vs⁹ et ars docuit qd sapit oīs hō. i. exercitium
¶ Itē vs⁹. i. mos vel cōsuetudo. vt Iste hz bonū vsū regendi se. i. bonū
morē. vel sic. Bonus vsus est apud eos. i. bonus mos. ¶ Const. Usus.
dr vtilitas. et exercitiū. 7 mos. i. consuetudo.

Fert vacat indulget caret 7 placet 7 superundat. Vacat.
Et vacat est vacuum pro cessat sepe repertum.

¶ Docet hic autor q̄ vacat hz plēs signtiones. Vacare. i. indulgere. vt
iste vacat lectioni sue. i. indulget ¶ Itē vacare. i. carere. Et tūc cōstrui
tur cū ablīō casu. vt vaco nūmis. i. denariis. ¶ Item vacat. i. placet. vt
vacat mihi scribere. i. placet. 7 tūc ē vbū ipsonale. Itē vacare. i. supun
dare. sic. Unda vacat pelagi. ibi vacat. i. supundat. ¶ Itē vacare. i. esse
vel fieri vacuū. hec est eī⁹ ppria signtio. 7 oēs alie signtiones redolēt illā
Cū enī dico. Vaco lectioni. i. acsi dicerem. vacuus sū ab aliis rebus et
assisto lectioni. Itē vacare. i. cessare. vt iste vacat a studio. i. cessat. ¶ Cō
strue. Hoc vbū vacat fert. i. signt ista. s. indulget. caret. placz. 7c. 7 vacat
ē idē qd vacuū. 7 tūc ē ipsonale. vacat est repertū. i. inuentum pro hoc
verbo cessat. et est neutrum.

Qui valet ille potest: 7 qui valet hic validus fit. Valere

Valeo es hz duas signtiōes. Primo valere posse. vt iste valet facere. i. pt
facere. Itē valere. i. validū eē vl' fieri. 7 cū dr Iste ē valēs hō. i. validus
hō. ¶ Cōst. Ille valz q̄ pt. 7 ille valet q̄ fit valid⁹. Et hoc vbū salue cō
prehēdit vale 7 aue. Et valeo ea. aliqñ ē bñ valere. 7 aliqñ pire. sic pz ī se
rius. dicit Aue veniens de iure valeq3 recedens. Hoc verbum salue cō
prehendit aueq3 valeq3.

Vale lete. **Ut discedenti sic dico vale morienti.**

¶ Dicit q hoc verbum vale duobus modis accipitur. Aliquando vale dicimus amico recedenti a nobis vel absenti. ut quando aliquis recedit a nobis dicimus sibi. vale vel valeas. Sic etiam quando scribimus alicui absenti dicimus in fine epistole vel litere. vale vel valete. Item vale dicitur alicui morienti qui nunquam reversurus est. ¶ Construe. [illegible] ego dico discedenti .i. amico vale. sic dico morienti vale

Valeat. **Accipitur valeat pro queat et pereat.**

¶ Dicit autor q hoc verbum valeat potest sumi in bona significatione et in mala significatione. In bona quando accipitur tunc idem est quod queat .i. possit sit vel bene sit. ut valeat amicus meus sine fine .i. possit sit et bene sit sine fine. Item valeat .i. pereat vel moriatur. valeant inimici regis .i. pereant et moriantur. In qua significatione fert [illegible] possit sibi. ubi [illegible]. Et soror et [illegible] valeant et [illegible] ¶ Construe. hoc verbum valeat accipitur pro queat et pereat.

Valitudo. **Ut infirme valitudo tua sic quoque firme.**

A valeo de vale dissimilique modo.

¶ Dic autem dicit q hec dictio valitudo duobus modis accipitur. Nam valitudo .i. infirmitas sive periculum mortis. et tunc derivatur a valeo les . pro [illegible] vel mori. Et valitudo incolumitas est vel sanitas. et tunc derivatur de vale valete. sive de valeo les. secundum quod accipitur in bona significatione .i. pro bene esse. ¶ Et nota q in primo versu est [illegible] syllaba li. de ista dictione valitudo que corripitur et debet produci. ¶ Construe. O infirme homo. tua valitudo est .i. periculum tuum . vel infirmitas tua. Et o firme .i. sane homo tua valitudo est .i. sanitas tua vel columitas sive prosperitas. Et ista dictio valitudo .i. [illegible] ab isto verbo valeo. ut pro vel. vel ab isto verbo vale quod est defectivum secundum quosdam. [illegible] et hoc dissimili modo ut superius est edoctum. Et coniugatur valeo les. lui. ere. di. do. dum. tu valens valiturus. ¶ Et nota q valeo est verbum aliquando pertinens ad pretium. et tunc construitur cum genitivo pretio non determinato. ut iste liber valet tanti quanti constitit. Et cum accusativo [illegible] pretii determinati. ut equus domini mei valet viginti libras vel viginti [illegible]. Tamen aliquando construitur cum [illegible] pretii determinati. sed hoc inolevit ab [illegible] ut quantum valet liber. et sic de consimilibus. Unde Ovidius de [illegible]. Non curat enim quantum sibi constat dummodo lucretur.

Verro ris **Sub verro verris tu quattuor equivocabis.**

Verro facit mundo sulco quoque deleo furor.

Hic quoque verriculum sus verres fur quoque verres.

¶ Hic docet autor q hoc verbum verro ris. habet quattuor significationes quas probamus ab eo nomina derivata. Nam verro .i. mundo as. et tunc derivatur ab eo hoc verriculum li. quod scopa vel scobatum. illud quo domus scopatur vel purgatur. anglice a besom. Item verriculum li. est genus rhetis aut navis piscatorias. Item verro is .i. sulco as. Unde in Alexandreidos decimo. capitulo ultimo Verrentias equoreos fluctuu. [illegible] .i. sulcamus cum manibus. et tunc ab eo dicitur secundum autorem istum hic verres ris. Et est verres aper. a verrendo terras dicitur quia cum rostro verrit terram .i. sulcat terram. Derivatur tamen secundum Hug. verres a vires. qui magnas vires habet. Item verro ris .i. furor furaris. aut deleo

les. quia q̄ furatur delet res. i. tollit res ⁊ abigit ⁊ asportat eas, et tunc
deriuat ad eo. hic verres ris. ꝓpriū nomē cuiusdā viri q̄ fuit magnus
fur. ⁊ nūc ponit ꝑ quolibet fure. Vn̄ magister Matheus. Est verres
vitio furtus polluit honestū. Expers ad rapeū pronus. ad arma piger.
⁊ est zeuma a pricipio. ¶ Construe. Tu lector equiuocabis quattuor. s.
significaciones sub illo v̄bo verro ris. facit. i. signat mūdo as. ꝗ ꝑsulco as. ⁊ do
leo les. ⁊ furor aris. Et ista sūt q̄ttuor v̄ba ad q̄ equiuocat verro is. quoꝝ
ꝑ certe. hinc. i. ab illo v̄bo verro deriuāt ista. s. hoc verriculū li. hic ver
res sus. i. existēs sus. i. aper aut porc⁹ cū testiculis. angl'. a bore. quoꝝ ꝑ
⁊. ⁊ verres existēs fur. ⁊ cetera ista superius exponūt. Et cōiugat Ver
ro ris. ri. aut versi versū su. i. supino. Alexander in doctrinali. Ri vel si
verro versū versuqꝫ supinos ¶ Itē alius docēs quō ista tria v̄ba verto
verro ⁊ vergo faciūt p̄terita ⁊ supina. Ti verto. si vergo. ri verrere vel
si. His tribus est versum v̄bis commune supinū. Hoc est verto tis. facit in
p̄terito verti. vergo facit versi. verro facit verri vel versi. Et omnia ista
tria v̄ba faciunt in supinis versum versu. Alius dixit. Verto facit versum.
vergo verro quoqꝫ versuum. Et est verro actiuum.

Designat video: visum habere vel uti. Video dco.
Visu: cautelam pariterqꝫ probabile signat.

¶ Autor dicit q̄ video es. ere. pluribus modis accipit. Primo. i. habe
re visum. aut uti visu. Et est differentia inter videre. ⁊ aspicere. ⁊ intue
ri. Videmus natura. aspicimus volūtate. intuemur cura. ¶ Itē videre
id est cauere. vt Visum est michi cauere sic facere. i. cautum est michi
facere. vt in euāgelio. Quid ad nos. tu videris. i. caueris. ¶ Itē vide
re. i. ꝓbabiliter intelligere vel sentire. vt vides ne istā q̄stionē. i. an ne
ꝓbabiliter intelligis vel sentis. Nota q̄ video es. est actiuū ⁊ corripit
hāc syllabā vi. in p̄senti. sed eā ꝓducit in p̄terito p̄fecto. Vn̄ Multi vi-
dere q̄ nō licuere videre. primū videre est p̄teritū tēpus p̄fectū. ⁊ pro-
ducit vi. i. viderūt. ⁊ vltimū videre est p̄ns tēp⁹ infinitiui. ⁊ corripit pri
mā. Nota q̄ s̄m Catholicon q̄ Priscianū allegat videre a te. ibi vide
re est passiuū. ⁊ videor eē bon⁹. ibi est deponens. ¶ Cōstrue. Hoc v̄bū
video designat. i. significat. vel habere visum. vel uti visu. ꝗ ꝑ ⁊. ⁊ si-
gnificat cautelam et pariter probabile.

Me vocat acclamās vocat hic me nomē adaptās Vocare.
Qui ciet ille vocat. ⁊ vocat ecclesia.

¶ Autor dicit q̄ voco as. quattuor modis sumitur. Primo. i. clamare
sic ibi. Magister vocat te. id est clamat pro te. ¶ Vocare. id est impone
re nomen puero ad ostium ecclesie. sicut ibi. Vocabam euꝫ nomine pa
tris sui zachariam. ¶ Vocare. id est ciere. quod idem est quod excitare
mouere. sicut ibi. Vocauit eum ad iram. id est excitauit. ¶ Item voca
re. est aliquem vel aliquos ad bonam vitam excitare. sicut ecclesia vo
cat peccatores ad penitentiam. et est voco vocas. actiuum. ¶ Cōstrue
Aliquis vocat me. i. adaptans michi nomen. et ille q̄ ciet. i. monet vel
excitat. vocat. et ecclesia vocat. id est monet peccatores ad penitenti-
am. vel surgere de peccatis per cōfessionem oris contritionem cordis
⁊ satisfactionem operis.

Voueo **Nos exoptando: nos promittendo vouemus.**

Nō sua quisquis vouet dn̄o quoqꝫ nostra vouemꝯ.

Dicit ꝙ voueo es. hꝫ duas significatiões. Primo .i. exoptare. sicut ibi. Voueo ꝙ fecissem librum .i. exopto vel desidero ꝙ fecissem. Item vouere .i. promittere. ibi. Vouete dn̄o et reddite .i. promittite. ¶ Et componitur cū de. ꝛ fit deuoueo ues. deuouere. valde vel deorsum vouere. vel maledicere. vel execrari. Et cōuoueo ues. cōuouere .i. simul vouere ꝛ reuoueo ues. reuouere .i. iterum vouere. et est voueo actiuum cū oībus suis compositis. ꝛ corripit hanc syllabā vo .i. presenti. ꝛ inde formatis ab eo. Sed in preterito perfecto producit vo. ꝛ in oībus formatis ab eo. ꝛ coniugatur. Voueo ues voui tum tu. ꝛc. ¶ Construe. Nos vouemus exoptādi .i. desiderando. ꝛ nos vouemus promittendo. vt Iste vouit ire ad sanctum Iacobū. Deinde subiungit exempla dicens. Quisquis .i. quilibet homo vouet .i. desiderat nō sua .i. alia ꝙ sua. ꝙ ꝑ ꝛ. ꝛ vouemꝯ dn̄o .i. deo qui solus est dn̄s vota nostra.

Votum **Affectum: promissa: preces votum tibi signat.**

¶ Autor docet ꝙ hoc nomen votū equiuocatur ad tria. Primo .i. effectus. quod idē est quod desideriū. ¶ Item votum .i. promissum. vt Iste reddit votum suum .i. promissum. ꝛ tunc fit deuoueo ues. ꝛc. .i. promittere. Item votum .i. oratio. supplicatio. preces. sicuti ibi. Vota nr̄a quesumus dn̄e clementer exaudi .i. preces nostras ¶ Cōstrue. Votum signat tibi affectum. desiderium. ꝛ promissa .i. id est promissum. ꝛ preces .i. preces. Numerus pro numero causa metri ponitur.

Volo vis **Vult tria significat: placet ꝛ pretendit ꝛ optat.**

¶ Autor docet equiuocationem in isto verbo volo is .i. hꝫ tres significationes. Primo .i. placet vt volo michi bene hoc fieri. Item volo significat pretendere. et tunc deriuatur ab eo. hic vultꝯ tus. tui. id est facies que vultus pretendit voluntatem mentis hoīs. vn̄ quidam In vultu legitur hominis quid delitet intus .i. quid latet intus ¶ Item volo .i. opto hoc fieri. ¶ Item a volo deriuat volitꝯ a. um. quo vocabulo vtuntur theologi nostri sic. Hoc est volitus a deo ꝙ ego sum .i. deus vult ꝙ ego sum. Et est volo is. volui. sine supino.

Ulciscor **Dicitur vlciscor hostes: vlciscor amicos.**

Exponit primum de nobis proqꝫ secundum.

¶ Autor dicit ꝙ hoc verbū vlciscor eris. vltꝯ sū vlcisci. Sm̄ quod fit vlciscor hostes .i. capio vltionē .i. vindictā de hostibꝯ. Sed vlciscor amicos exponitur. accipio vltionē pro amicis. Similiter vlcisco: te vno modo exponitur Accipio vltionem de te Alio modo exponitur. Accipio vltionē ꝑ te .i. vīdicabo te. ¶ Cōstrue Ulciscor hostes dicitur ꝛ vlciscor amicos De illa ꝑpō exponit primum. scꝫ vlciscor hostes .i. de hostibus: ꝙ ꝑ ꝛ. ꝛ ista ꝑpō pro. exponit nobis scdm: scꝫ vlciscor amicos .i. vlciscor ꝑ amicis. Et est vlciscor verbū deponēs. Inde hic vltor oris. ꝛ hec vltrix tricis. ꝛ potest declinari hic ꝛ hec ꝛ hoc vltrix tricis media producta. Et vltus vlta vltum. quod sepe accipitur in significatione passiua. Unde inultus a. um. id est non vltus.

Est in finitum: reddit rogat: est vbi postq̄.

¶ Hic docet autor q̄ hoc aduerbiū vbi sumit aliqñ infinitiue. vt ibi Est vbi dat minus vires amor iuō enī dicit in quo loco hoc ē sed infinitiue dicit. ꝛc. ¶ Ponit redditiue. vel retributiue. vt ibi. Reddā tibi vbi possero. Itē vbi ponit interrogatiue. cū dico. Ubi fuisti tādiu. ¶ Et vbi. i. postq̄. In qua signōe accipit multotiēs apud poetas. vñ Ouid i libro methaꝫ. Sic vbi deseruit madidos circūfluis agros. vbi. i. postq̄ Sa lust⁹. Et bi cōsulueris mature opus est facto. i. postq̄ accepisti ꝯsilium opus est fec ꝛc. Et etiā Boeti⁹ de cōsolatiōe phie. lib. p̄mo. ꝓsa prima Que vbi poeticas musas nr̄o vidit assistētes thoro. vbi. i. postq̄. ¶ Cō strue. Hoc aduerbiū vbi. ē infinitū. i. tenet infinitiue. reddit. i. tenet red ditiue vel retributiue. rogat. i. ꝛc. et interrogatiue. ꝛ vbi est postq̄.

Unde refert querit loca causam materiamq̄

¶ Hic autor docet q̄ hoc aduerbiū vñ aliqñ tenet relatiue. vt Ego sū vñ tu. ¶ Itē vñ q̄rit locū. vt vñ venisti. i. de qb⁹ locis venisti. Itē vñ querit materiā de qua aliqd ē factuꝫ. sic Uñ est iste cultellus. i. de qua materia est fact⁹. i. vtrū de calibe aut de ferro. ¶ Cōstrue. Uñ refert. i. tenetur relatiue. ꝛ vñ querit loca. cā. ꝓ ꝛ materiā. ꝛc.

Ut quantum q̄uis vt qualiter equiuocabis.
Ut sicut postq̄ quatinus ac vtinam

¶ Autor hic ponit q̄ hec dictio vt. multis modis accipit. P̄mo ꝓ q̄tū Heu me miserū vt pecco. i. q̄tū pecco. Itē vt. i. vtinā Horati⁹ in sermo nib⁹. Iupiter vt pereat positū rubigine ferrū. i. O Iuppiter vtinā fer rū positū rubigine pereat. Itē vt. i. q̄uis vñ Ouidi⁹. Protin⁹ vt ve nias facta videbor anus. vt. i. q̄uis. ꝓtinus. i. cito videbor. i. apparebor facta anus. i. vetula. Et est vers⁹ i libro heroidū ¶ Ut. i. qualiter. Ouid ponto. Cernis vt ignauum corrūpunt ocia corpus. Ut capiant viciuꝫ ni moueant aq̄ cernis. i. an ꝑcipis. vt. i. qualiter ocia corrūpūt ignauū corp⁹. desidiosū ꝛ pigrū corp⁹. angl̄ sla We. quasi diceret. sicut aque cor rūpunt viciū. i. corrūpunt ꝛ putrescūt nisi moueant de vno loco ad aliū. sic. ꝛc. Et bonū ꝓuerbiū cōtra illos q̄ nolunt labores corpore. tales nāq̄ solēt ad pessima vicia declinari. Itē vt ponit ꝓ sic Ouid. Ut redit itq̄ ferat lōgū formica ꝑ agmē Itē vt. i. postq̄. sicut hic Istud q̄dē op⁹ vt fecero volo ad aliō me trāsferre. vt fecero. ibi ē post q̄ fecero. Itē vt. i. quatin⁹. vt hic. Rogo te vt destines equū michi. vt ibi. i. quatenus. ¶ Cōstrue. Tu equiuocabis. vt. q̄tū. ꝛ vt q̄uis. ꝛ qualiter vt sicut. vt postq̄. vt quatinus. ac ꝓ ꝛ. ꝛ vtinā. i. oīa ista significat vt sicut iam patet per exempla.

Quatinus et sicut hec duo signat vti.

¶ Docet autor q̄ hec dictio vti duob⁹ modis accipit. P̄mo ꝓ q̄tin⁹. vt Rogo te vti facias hoc. i. quatin⁹ facias hoc. Itē vti ꝓ sicut sepe repitur vñ. Boeti⁹ vbi supra. Uestes erāt tenuissimis filis subtili artificio idissolubili materia ꝑfecte: quas vti post eadē ꝓdente cognoui. suis manib⁹ ipsa texuerat: ibi vti ponit ꝓ sicut. ꝛ tūc corripit primā syllabā. Sed qñ est infinitiu⁹ mod⁹ de vtor ter tio. ꝓducit primā. vñ q̄dā ait. Uuat seru⁹

De aduerbiis

De coniunctionibus.

vel q̄ paruo nescit vel .i. ille diuidit vel seruꝰ .i. sicut seruus q̄ nescit vel .i. frui. paruo .i. mediate diuitiarū. ¶ Cōstrue. Hec cōiunctio siue aduerbiū vel. signat hec duo .s. quatinus ꝛ sicut

Utrum. **Nomen dic vtrum coniunctio dicitur vtrum.**

¶ Hic docet autor ꝙ hec dictio vtrū aliquā ē nomē. al' quā cōiunctio. Est nomē quā sic dico. Utrū istoꝝ duoꝝ aīaliū currit .i. alterū istoꝝ duoꝝ aīaliū. aut hic Utrū istoꝝ duoꝝ hoīm video .i. vnū aut alterū istoꝝ duoꝝ hoīm video. Et declinat vterq̄ vtra vtrū. ꝛ ē ꝓprie distributiuū iter duo ꝛ cōponit vterq̄ vtraq̄ vtrūq̄. Uterq̄ distributiuū ē ꝓprie duoꝝ. sicut ostēdēdo duos currētes dī vterq̄ istoꝝ currit. Sed hoc nomē quilibet distribuit inter plures q̄ duos. sicut ostēdo plures aut multos currētes dī quilibet istoꝝ currit. ¶ Itē vtrū est ꝯiunctio. ꝛ tūc ponit ꝓ an. aut ꝓ vel quod idē est quod an. sicut hic. Tu nescis vtrū stelle celi sint pares aut impares. Unū in anteclaudiano in primo folio primi libri. Stat post principiū in secūdo capitulo. Hec subitos animi motꝰ ꝯpessa repēte. Currit ad hec opera sed adhuc delibera vtrū. Possit ꝛ ad librā rationis signaq̄ pensat .i. ibi vtrū ponit ꝓ an possit. ¶ Cōstrue. Dic tu. scʒ ꝙ vtrum dī nomen. et ꝙ vtrum dicitur coniunctio.

Uel. **Uel dicas etiam: vel saltem: vel quoqꝫ siue.**

¶ Hic autor docet ꝙ hec cōiūctio vel hʒ tres significatiōes. Nā idem est quod etiā. vt hic. Qui virtute sua superat vel aromata cūcta. ꝛ ē verbū cuiusdaʒ libri q̄ vocat philologꝰ. ꝛ sic dʒ cōstrui Omnipotēti deo referimꝰ grās q̄ superat virtute sua. vel .i. etiā cūcta aromata .i. cūctas species preciosas. ¶ Itē vel idē est quod saltē. vt ibi. Si non suis vatibꝰ credat vel gētilibꝰ. vel ibi .i. saltē. ¶ Cōstrue istū versū sic. Si iudea nō credat .i. non velit credere suis vatibꝰ .i. suis ꝓprijs ꝓphetis .s. Esaie Hieremie ꝛ huiusmōi. de incarnatiōe xp̄i. credat tūc vel gētilibꝰ .i. saltē gētilibꝰ .s. vatibꝰ .i. versibꝰ sybille. q̄ versꝰ fecit apte loquētes de incarnatione iesu xp̄i. ¶ Itē vel idē est quod siue sicut cōiter accipit. vt Johēs vel Henricꝰ scribit. ¶ Construe O tu lector dicas hāc cōiunctionē vel idē quod etiā: ꝛ dicas vel idem quod saltē. quoq̄ ꝓ ꝛ. ꝛ dicas vel idem quod siue.

Xantus **Xantus rex grecie fuerat fluuiꝰ quoqꝫ troie.**

¶ Hic docet autor ꝙ hoc nomē xantꝰ hʒ duas significatiōes. Nā xantꝰ fuit ꝓpriū nomē cuiusdā regis q̄ quōdā regnauit in creta insula occani in qua saturnus primo regnauit. vn̄ Theodolus sic. Primus cretesis saturnus venit ab oris. Nunc quidē insula nūc vocat vulgo candy ¶ Itē xantꝰ vocat fluuiꝰ q̄ est in phrigia. in qua īna fuit troia. ¶ Cōstrue. Xantus fuerat rex crete. quoq̄ ꝓ ꝛ. ꝛ xantus est fluuiꝰ troie .i. frigie. Et est frigia pars asie. Nota hec creta crete. angl'. chalke.

Xennium **Xennia premia: xennia munera: seu benefacta.**

¶ Autor dicit ꝙ hoc nomē xenniū hʒ tres significatiōes. Nā xeniū .i. premiū vt Si xp̄m sequere tu xenia magna mereris. Itē xeniū munꝰ paruū: vel quodcūq̄ munꝰ siue magnū siue paruū missū alicui. quod vulgo dī. a presentū quasi. Xennia q̄ nobis mittis tibi duplico bis. ¶ Itē xenniū ē beneficiū seu bnficiū quod aliquis fecerit alicui. Un̄ quidā. Do grates vobis ꝓpter vestra xennia nobis .i. ꝓpter bnficia vr̄a collata nobis. Xeniū dī a xennica

qđ ē pegrinū. ꝛ cōponit xēniū cū ex. ꝛ đr xēniū. ꝛ ē exēniū idē qđ xēniū. Cōst. Xēnia sūt pmia. ꝛ xēnia sūt mūera. ꝛ xēnia sunt bñfacta. i. bñficia

Zelus amoꝛ tibi sit imitatio sit tibi zelus zelus.
Zelus suspicio: zelus inuidia.

¶ Docet hic autoꝛ ꝙ hoc nomē zel⁹ li. hꝫ q̄ttuoꝛ sig̃tiōes. Pmā zelus. i. amoꝛ. vt ibi. Jn zelo ꝟo veniūt oblivia sero. Jtē zelus. i. imitatio. Unde zelo las. i. imitari. i. sequi. vt ibi Neqꝫ zelaueris faciētes iniq̄tatē. i. ne sequaris vł imiteris facientes iniq̄tatē. ¶ Jtē zelus ē suspitio habita de forma mulieris aut viri. ꝛ đr. ãgł. ielyous. sicut aliq̄s hꝫ zelū sup vxorē suā vel aliā mulierē. credens eā adulterari ꝑpt formā aut pulchritudinē suā. Jtē zel⁹. i. inuidia. sic ibi. zel⁹ dom⁹ tue comedit me. i. inuidia quā habui propter prosperitatem dom⁹ tue. comedit me. i. corrosit me aut torquebat me. i. coꝛ meum.

Equiuoca legi: que metri lege coegi
Et libet illa legi: pueris quibus ipsa legi.

¶ Finito libro equocoꝝ siue equocationū. Autoꝛ hic u[e]rsus duos ꝟsus annectit. Jn q̄bus duo dicit. Pmō ꝙ ipse inuenit dictiones istas equocas taliter qualiter hic ponūt in libris autēticis q̄s plegit. ꝛ hoc ibi Equiuoca legi. ꝛ ꝑ hoc sig̃t librū suū autēticandum. ¶ Scđo dicit se compilasse illū tractatū ꝓ pueris: ꝛ nō ꝓ prouectis. ꝛ hoc ibi cum dicit. Et libet illa legi. ꝛc. Et in hoc excusat se de humilitate stili: quo librū suum cōscripsit ad vtilitatē. p̄cipue pueroꝝ. ¶ Cōstrue. Ego legi equoca hec scꝫ. in libris autorum. q̄. s. equoca coegi. id est cōiunxi. vł collegi. lege. i. cum lege metri. Et libet. i. librū est vel placet. illa. s. equoca. legi. i. plegi. vel doceri pueris. i. nouellis discipulis. q̄bus. i. ꝓ q̄bus. vł ad quoꝝ vtilitatē. ego pegi. i. feci. ipa. s. equiuoca. ꝛc.

¶ Libro equiuocoꝛum quoꝛūdam vocabuloꝛum secūdū oꝛdinem alphabeti / vnacum interpꝛetatione Anglic lingue: finis impositus est feliciter. quā Richardus Pynson Londoñ. in Fletstrete signo Geoꝛgii commoꝛans: mira arte impꝛimi ac diligenti studio coꝛrigi: oꝛtographicꝫ stilo pꝛout facultas suppetebat / enucleatumqꝫ sollicitus fuit. Anno chꝛistiane redemptionis. Millesimo quingentesimo octauo. Die. iij. May.

Richard: pynson

